

סבא נפתלי והברלינסקים

כתבו בתיה ומיכה כרמון
אפריל 2013-ירושלים

סיפורה של משפחת ברלינסקי שיש בה מכל סיפורי העם - היהודי במאה השנים האחרונות: שואה ותקומה, התנדבות וחלוציות, כאב ושכול,תקווה ועצב.

בתמונה למעלה משנת 1936 מצולמים ילדי הישוב עטרות עם נפתלי ברלינסקי איש "משטרת הישובים העבריים" שהיה האחראי על הבטחון במקום.נפתלי אהב ילדים,והם אהבו אותו. הוא אהב את אחיו,את ילדיו ונכדיו אך שילב אהבתו זו גם באהבתו לארצו כך גם יתר אחיו.כשספרתי לפני מספר שנים לאחד מילדי עטרות כי נפתלי היה אבי הוא פרץ בבכי מרוב התרגשות.

הספר מוקדש לילדינו ולנכדינו שדרשו במפגיע להכיר ולדעת מי היה הסבא שלהם,סבא נפתלי ברלינסקי.

מסבתא הדסה הם שמעו שוב ושוב את עלילות משפחתה את סיפורי "העלייה השניה" וארגון "השומר".

מבלי משים נוצר מצב שכאילו קיים רק צד אחד, חשוב יותר שבו מתגאים- ועליו מדברים .

מאחר ואבא נפטר צעיר הרי גם הנכדים הגדולים שנולדו לפני פטירתו כמעט ואינם זוכרים אותו.

ואז התעורר הצורך הגדול לדעת ולהכיר לא רק אותו אלא גם את משפחתו.

ניסינו לאסוף ולהביא את שאספנו ומקווים אנו שחומרים אילו ישמשו את כל בני משפחתנו המורחבת.

חלק גדול מן החומרים נאספו מבית –ההורים, חומרים אחרים נאספו בארכיון האוניברסיטה, ארכיון חברת החשמל, מעיתונים היסטוריים, מ"יד ושם",משיחות עם שיקה קציר ומשיחות שקיימה רוחי עם משפחתה של חסיה, אשתו של חיים ברלינסקי ועם ניצה ניב בתו היחידה של יוסף ויינרויב בעלה של האחות רחל שנפטרה בעת לידה.

על מנת להבהיר מושגים הסטוריים נעזרנו בעיקר מתמציות ערכים ב"ויקיפדיה".

ספרי היזכור לקהילות סרני, רוקיטנה וראזידיווילוב סייעו גם הם מאד.

אין ספור תודות ליזהר, בננו, על העזרה בעיצוב החוברת.

ברור לנו שזה הוא רק חלק קטן מסיפורה של המשפחה ואנו תקווה כי פרטים נוספים יאספו ויבהירו לנו ולילדינו את מקורותינו.

באהבה רבה,

בתיה ומיכה כרמון.

ראשי פרקים:

רקע כללי , משפחות ההורים וההורים
נפתלי
ירחמיאל (מולה)
רחל
אריה
חיים
ניונקה
מניה
זלטקה
נספח-מש' ווגמאן

אבינו וסבנו נפתלי ברלינסקי ובני משפחתו

משפחת ברלינסקי-

אילו שעלו לפני התופת

ואילו שנותרו מאחור.

אילו שהושמדו ,

ואילו שניצלו

אך למעשה,

רק המשיכו לשחק

את משחק -החיים השלמים

כאשר חלק מנשמתם כבה,

כמו אביהם שלבו קרס כאשר חשש כי הקוזקים עומדים לפגוע באשתו וכאילו ניבא את האסון שבא עליה ועל ילדיו עשרים ושמונה שנים מאוחר יותר-כך גם נשברו הבנים והבנות, החלוצים והאמיצים שעלו ארצה לפני השואה.

כל אחד בתורו עזבו את העולם בטרם עת.

הם לא דיברו, לא חשפו את שהתחולל בהם. את מה שהתרחש בעירם סרני, הם ידעו לפרטי פרטים אך לא אמרו דבר עד שליבם לא יכול היה לעמוד בכך יותר.

"לא אשכח לעולם את הלילה שלפני ההריגה."

יצחק גלר, תושב סרני שהצליח להינצל מעיד על חורבנה של עירו ועירם של הורינו כך הושמדו בני משפחתנו שכניהם מכריהם, חבריהם ובני משפחותיהם בימים שבין 18/8/1942-27.

היו הרבה קורבנות .בעיניי ראיתי את מותם של אברהם משה קורובוצקה ואשתו . מר קורובוצקה רצה לעבור לצד הארי ובו במקום מצא את מותו . כן מת בליז'ובסקי ,שנפצע בבטנו . ד"ר כהן ואשתו וילדיו מצאו את מותם בזריקות רעל. הם לא היו היחידים שמצאו מוצא זה. אחד מתושבי סארני שהיה בעל בית חרושת למי סודה בסאכאלין, איבד את עצמו לדעת בתליה.

*בשעת הובלת היהודים לשחיטה , **קרה המקרה המזעזע הבא ;** אחת הנשים ,ד"ר שוורץ ,רופאת שיניים במקצועה , שהגיעה לסארני עם הפליטים ,הצליחה לעבור עם ילדה בן ה-4 לרחוב*

ריצרסקה ,שנמצא בצד הארי. איש גסטאפו אסר אותה ,הוציא מידיה בכוח את ילדה. תפסו ברגליו ובכוח רב רוצץ את גולגולתו בעמוד חשמל. הילד נהרג במקום וגולגולתו רוסקה והפכה לגוש בשר זב דם . האם האומללה יצאה מדעתה, תפסה את הראש המחוץ ולחצה אותו אל ליבה . הנאצי גאלה מעינוייה ורצח גם אותה.

ר ' נח ,חתנו של השוחט ר ' פסח אליה ,התקין בביתו מקווה לטבילה .על אף הסיכון הגדול שהיה כרוך בדבר .ביום ההריגה פגשתיו ברחוב והוא סיפר לי בהתעוררות ,שכבר הספיק לטבול במקווה .אמר וידוי ולבש תכריכים ומעליהם שם את ה"זשופיצה "של שבת . בקול רם הוסיף :ה ' נתן ,ה' לקח.

בשעה 5 לפנות בוקר חדרה הגסטאפו לתוך הגטו והחלה לגרש את היהודים בכיוון שער הגטו בסמטא טופולובה .בדייקנות גרמנית הכריזו את שמות כל תושבי הגטו לפי האלף-בית ,והריצו אותם בקבוצות של 200 איש – כשאנשי גסטאפו חמושים ודרוכים לפעולה.

סביבם – אל מקום הריכוז .צעדתי עם אשתי וילדיי היקרים (את ילדי הצעיר נשאתי בזרועותיי) בשורה אחת עם גרשונוק ואשתו ועם יעקב גויזנשטין .

*מחנה הריכוז נמצא לפני בית המינהל המחוזי (סטארוסטבו) במגרש רחב ידיים ,שהיה מוקף שלוש גדרות של תיל דוקרני .בפנים השטח עצמו נמצאו 3 בניינים ,שהרוסים הקימו בימי שלטונם .בהגיענו למקום מצאנו שם להפתעתנו את יהודי דומברוביץ ,קלוסובה ורוקיטנה ,שהובאו ברכבת .**יהודי ברזניצה הובלו ברגל וכמחציתם הושמדו בדרך עד סארני** ,רובם*

היו פצועים ומגואלים בדם.

יהודי הסביבה נכנסו לבתים ,ואילו יהודי סארני נשארו בחוץ ,במגרש .המגרש כולו היה זרוע

גופות הרוגים ,מבוגרים וילדים .עד היום רואה אני נגד עיניי גופתו של נער בן 6-7 שנרצחה רק משום שהרוצח רצה לבדוק אם הרובה האוטומטי שלו פועל כהלכה.

*יום העשרים ושבעה באוגוסט 1942 היה יום חם ביותר .השמש להטה והציקה לאנשים ,שעמדו רעבים וצמאים מהשכם בבוקר על המגרש החשוף .ילדים התעלפו מצימאון .סמוך לגדר עברה תעלה ,בה זרמו מים דלוחים .כל שהעז להתקרב לתעלה ולשאוב מעט מים – נהרג במקום בכדור . אנשי המשטרה האוקראינית עשו באותו יום הון תועפות ממכירת המים המזוהמים .תמורת ספל מים היו הרוצחים מקבלים מטבע זהב של 5 רובל ,שעון זהב או תכשיט אחר .ליד תעלת המים נראו **תמונות מחרידות** :אנשים שלא היה להם כסף או חפצי ערך ,היו משתלטים בכוח על*

המאושרים ,שהצליחו להשיג מעט מים ,ומנסים להוציא אותם מידיהם .תוצאת הקטטות הייתה בכל מקום אחר : זהרוגים שנפלו ביריות הרוצחים ,שירו בנשק האוטומאטי לתוך הקהל.

נזכר אני עד מה מאושר הייתי כאשר הצלחתי להשיג מעט מים משוטר אוקראיני מוכר .רציתי להגיש את המים לילדיי ,והנה התקרב אלי בריצה בנו של ברזאם ,חתנו של קאנטורוביץ ,וביקש מעט מים להרוות את צימאון תינוקו שהחזיק בזרועותיו .

*לאחר שכל יהודי סארני גורשו מן הגטו ורוכזו במגרש ,עברו הגרמנים מבית לבית ,בדקו בכל פינה בחצרות הבתים וחיפשו יהודים מתחבאים .תוך החיפושים בביתו של קאנטורוביץ ,מצאו אותו עם שתי בנותיו במרתף .הרוצחים הוציאום לחצר ורצחום נפש .זה לא היה מקרה בודד .**בצורה כזו נרצחו אנשים רבים.***

*בשובי אחרי המלחמה לסארני נודעו לי פרטים על יהודים אלה ,שהצליחו להסתתר זמן מה ונתפסו לאחר מכן **והוצאו להורג בבית הקברות היהודי ;** ליב מוצ'ניק ,אשתו וילדו ,משה צירולניק ,זרה דנגברג ורבים אחרים .גם מנדל זינדל נתפס בביתו על ידי הרוצח אנטק וואסצקי , שערך בו חיפוש מדוקדק כדי למצוא זהב וחפצי ערך .ר ' מנדל הובל על ידיה רוצח,שהחזיק בעורפו והרביץ לו באכזריות מכות רצח ,עד לחורשה שבסביבת בית הסטארוסטבו .*

בחורשה זו נהרג ר ' מנדל זינדל בידי הרוצח.

בדיוק בשעה שתיים אחר-הצהריים החלה השחיטה.

חברי המועצה היהודית של רוקיטנה הוזמנו ומייד הובלו 611 האנשים הראשונים אל הבור . כעבור דקות מספר נשמעו היריות ,מלוות זעקות ייאוש .אחרי הקבוצה הראשונה הובלו קבוצות נוספות של יהודי רוקיטנה ,ואחריהן יהודי קלוסובה.

לפתע פרץ מרד במגרש ההריגה .יהודי בשם מנדל הביא איתו מספריים חותכי מתכת. טנדלר – השיג גרזן .שניהם החלו להרוס את הגדר .באותו זמן הוצתו שלושת הבניינים .המון אנשים פנה לעבר הגדר שנפרצה .הגרמנים ירו לעבר ההמון בכלי ירייה אוטומאטיים וזרקו לתוכו רימוני יד . גם אני הייתי בין המתפרעים ,שהרסו את הגדר .ביקשתי למות לפני שאראה במות אשתי וילדיי האהובים .המוני האדם הפילו אותי ודרסו אותי ברגליהם .כוסיתי בערימת אנשים ,שנרצחו או נחנקו כאשר נפלו איש על רעהו .

*אני מעריך שבשעת פריצת הגדר **נרצחו כ -3,611 איש** ,ויותר מאלף הצליחו להימלט.*

המשטרה האוקראינית יחד עם הנאצים ערכו צייד ברחובות העיר ועשו בנמלטים הרג רב.בצייד השתתפו באופן פעיל כמעט כל התושבים הנוצריים ,שהיו פושטים מן ההרוגים ***והפצועים את הבגדים .בשלושת הבניינים שהוצתו במגרש הריכוז ,נשרפו חיים .לפי הערכתי ,כ -2,111 איש , לרוב נשים וילדים.***

כפי שהזכרתי , השלמתי עם גורלי והייתי מוכן למות ,אבל כוח טמיר דחפני הלאה והלאה.

הצלחת להימלט ולברוח ,וניצלתי בניגוד לרצוני ,מקומי היה ליד אשתי ושלושת ילדיי ,יחד עם המשפחה הגדולה של יהודי סארני ,שנהרגו ונשחטו על קידוש השם.

באותו יום מר הושמדו בסארני במיתה איומה - 25-26 אלף יהודים.

ארבעה בורות גדולים ועמוקים קלטו אותם ;שלושה בחורשה שמאחורי מינהל המחוז (הסטארוסטבו) והרביעי ,הגדול והעמוק ביותר ,נמצא במרחק קטן משם ,במקום שהיה לפנים בית חרושת לזפת.בור זה נתמלא על גדותיו ,וכשכוסה – הפך לגבעה.

הילדים עד גיל 23 הושלכו חיים לתוך בור מיוחד והושמדו אחר כך על ידי הטלת רימוני- יד לתוך הבור .במיתה אכזרית כזאת הומתו חמודנו.

בראש הפעולה האכזרית של השמדת יהדות סארני וסביבתה עמד אשמדאי זקן ,בן שישים,איש הס.ס, הרוצח שומאכר ,יימח שמו וזכרו.

יהדות ווהלין

עיירות מרכזיות בווהלין– ובהן עיירות בני משפחתנו.

סרני (משפחת ברלינסקי,) רוקיטנה (חיים ומש' בינדר). אוסטרה (שיקה קציר).
ראדזיזילוב (צביה ברלינסקי–טרייביטש).

ראשית היישוב היהודי בווהלין אינה ידועה בוודאות, אך יש השערות כי היהודים הראשונים הגיעו לאזור במאה ה-11. בתקופה זו, עסקו יהודי האזור במסחר, במתן הלוואות, בייצור משקאות ומכירתם, במכס, מלאכה וחקלאות. יהדות הקהילה נהנתה אף משלטון עצמי חלקי. תקופת תור הזהב של הקהילה הגיעה במאות ה-16 וה-17, תקופה בה הייתה פריחה כלכלית והשתלבות באוטונומיה היהודית במסגרת "ועד ארבע ארצות". בווהלין קמו ישיבות, ובראשן עמדו רבנים נודעים. תנועת החסידות של הבעש"ט התפשטה גם לווהלין, ונוצרו כמה שושלות של אדמו"רים בסוף המאה ה-19 עלה מספרם של היהודים בווהלין ליותר ממאתיים אלף, ווהלין נכללה בתחום המושב שנקבע ליהודים ברוסיה, וההגבלות והאיסורים על ישיבת יהודים בכפרים גרמו להתרכזותם בערים ובעיקר בעיירות. באזור זה, כמו גם באזורים אחרים, בשנות השמונים של המאה ה-19 החלה בווהלין הפעילות הציונית.

ב-1921 סופחו לפולין שני שלישים מפלך ווהלין. בחלק של ווהלין שהיה בשליטת פולין, רוב הסוחרים ובעלי המלאכה בווהלין היו יהודים, מביניהן רוב העוסקים במסחר היו חנוונים זעירים, שהשלימו את פרנסתם באמצעות משקי-עזר חקלאיים. השלטון הפולני עודד את התחרות עם המסחר היהודי.

מפת פולין– 1921

ווהלין בצד ימין למטה

חבל ווהלין היה חלק מפולין עד שנת 1939

יהדות וולין

קיבוצי ישראל בארצות אירופה שנמחו בידי תלייני־הגויים מעל מפת העולם — אף כי בדרך כלל אחת היתה מסגרתם, מסגרת "עם לבדד ישכון" בין הגויים — לא אחד היה פרצופם. קיבוץ קיבוץ ופרצופו, סגנון חייו, תכונותיו וסגולותיו. שוני זה רבים מקורותיו, מהם גלויים ומהם נעל־מים וחבויים במעבה דורות ובמסתרי נופים ואקלימים. מה שחסר היה באופיו של קיבוץ פלוני ניתן לקיבוץ אלמוני, זה שעשיר היה בתחום אחד עני היה בתחום שני, וההיפך בחברו. וכך השלימו זה את זה והיוו ביחד אותה כנסת־ישראל גדולה באירופה, שהיתה במשך דורות לא רק רוב מנינה ובנינה של האומה אלא גם הבאר הראשי שלה, באר מימיה החיים והמחיים של האומה.

יהדות וולין, כחלק ניכר מיהדות אוקראינה הגדולה, לא דל היה חלקה במסכת מגוונת זו של כנסת ישראל. תכונותיה היקרות הפרו בהתמדה את חיי ישראל בנכר, דורות אחרי דורות, וסימני עקבותיה ניכרים יפה בדרכי שיבת ציון החדשה ובחזונה. לא הבריקה יהדות וולין בחריפות וגאונות תורנית, אינטלקטואלית, כיהדות ליטא; לא עוטרה לה עטרת יחש ולא נתנאתה בגינוני רחבות כיהדות פולין, אך תחת אלה נתברכה בתום־לב, בפשטות עממית ושרשית, הדבקה ביסודם ובעיקרם של דברים ולא בעיטורי הנוי והקישוט שלהם. היתה זו יהדות שבלב, ששפעה הרבה אהבה ונאמנות, שהילכה את סגולותיה לים של כנסת־ישראל הגדולה בהשקט, בנאמנות מתמדת וללא התבלטות, כאותם נחלים שוקקים בוולין העושים דרכם המוצנעת בצל יערות. יסוד הלב הוא בעיקר הנתן אותותיו היקרים בכל יצירות רוחה של היהדות הוולינית. הוא ההומה בין השיטין הנכאים של "יוון המצולה" לרבי נתן־נטע הנובר, ומזדקר ממוסרו ומשליו של המגיד מדובנה; הוא הרקע לאורח חייהם ותורתם של אבות החסידות; הוא לא נפגם גם בהשכלה הוולי־נית, אשר בניגוד לפניה הזועפים וקפדנותה הראציונליסטית של ההשכלה במקומות אחרים, נת־גלתה בוולין בדמותו התמה, הלבבית אצילית של ריב"ל; והוא שאצל מאור מעמקיו על גזע נופו רב־השרשים של ביאליק, ונשקף מעיניו העצובות והחולמות של פיארברג.

יהדות של־לב. וכמה לבבות הולמים, שופעי חיים ויצירה וזורעי אור נאמן, יכלה עוד יהדות זו להוציא מתוכה! והנה באה מפלצת־גויים־אין־לב זו ורמסה בטלפיה הטמאים את הלב היקר הזה יחד עם לב־חייה הגדול של כנסת ישראל באירופה.

יצחק למדן

(מתוך "ילקוט וולין")

מתוך ספר הזכרון לקהילת סרני

סארני

עד ראשית המאה ה-20 הייתה כפר בנחלותיו של הגנרל דז׳רז׳ינסקי. בהתוועדות מחוז ווהלין, שנערכה בהורוכוב בינואר 1700 נזכרים יחד ברז׳ניצה והכפר סארני . כלומר, כבר ישבו בה יהודים.

רק לאחר שנסללה מסילת הברזל קייב-קובל-וארשה, וסארני הפכה להיות צומת רכבות חשוב ונבנתה בה סדנה לתיקון קטרים, כלל אותה מיניסטר הפנים הרוסי פלווה, בצו מ-10 במאי 1903, בין 110 הכפרים שהוכרזו לעיירות, וליהודים הותר להתיישב בהן.

עד פרוץ מלחמת העולם הראשונה הגיע מספר היהודים ל 2,000 נפש.

יהודי סארני התפרנסו בעיקר מן היערות, כלומר מתעשיית העץ, וכן משיווק התוצרת החקלאית לאזורים אחרים.

בשנת 1907/8 יסד המורה בועז יושפה בסארני בית ספר עברי פרטי מודרני והוקמה גם אגודת ״חובבי שפת עבר״.

בעיירה פעל גם חוג ציוני שהיו בו עשרות חברים, מטעם החוג הוקמה ספרייה עברית.

בימי מלחמת העולם הראשונה נוסדה גימנסיה יהודית-רוסית, ובה למדו גם עברית ותנ״ך.

בסארני היו נוסף על בית הכנסת הגדול ועל בית הכנסת שבשכונת פולסקה, בתי מדרש לחסידי ברזנה, סטולין וסטפאן.

כתוצאה מן הפעולות הצבאיות התייצבה באמצע שנת 1915 החזית בקרבת סארני והעיירה התמלאה פליטים. במקום הוקם ועד עזרה לפליטים שסונף לוועד שבקייב .

לאחר מלחמת פברואר 1917 השתתפו יהודי המקום באופן פעיל בהקמת הממשל המקומי. יהודים הצטרפו למועצת העירייה ולמנגנון בתי המשפט. למשרת סגן מפקד המשטרה המקומית התמנה יהודי. הוקם קואופרטיב מסחרי גדול, שסייע למסחר היהודי.

בבחירות שנערכו לאסיפה המכוננת ב 1917 ניצחו הרשימות הציוניות.

בעת מלחמת האזרחים השתנה המצב לרעה. בעיירה התפרעו יחידות צבא פטלורה וכנופיות שונות ולפחות 5 יהודים נספו.

במלחמת ברית המועצות-פולין (1919-1921) שוב סבלו היהודים, חיילי הגנרל הפולני - הלר-״ הצבא הכחול״- התעללו בהם. הם אסרו קבוצות של נכבדים יהודים בתור בני ערובה ושלחו אותם למחנה ריכוז בוודוביצה (ליד קרקוב).

עד 1930 נכללו סארני והנפה בתחום וייבודיות פולסה. רק בצו נשיא המדינה מיום 29 בנובמבר 1930 הועברה הנפה לווהלין. בהנהלת העירייה של סארני היו במשך כל התקופה סגן ראש עיר יהודי, שני לאוועניקים (חברי הנהלה) ולפחות 4 נציגים יהודיים היו חברים במועצת העיר.

לקהילה היהודית השתייכו מלבד יהודי סארני גם יהודי ברז'ניצה, דומברוביץ, הורודץ, טומשגורוד, סיכוב, רוקיטנה וכפרים רבים. בסך הכל בין 17 ל-18 אלף נפש.

80% מן המסחר הקמעונאי בסארני היה בידי יהודים. הסוחרים היו מאוגדים באיגודים ענפיים, ואלה הגנו על חבריהם מפני התנכלות השלטונות בעיקר בתחום המיסים. בשנת 1925/26 הוקם "הבנק למסחר ותעשיה" והוא החזיק מעמד עד שנת 1932/3.

בשנת הלימודים 1920-1921 נפתח בסארני בית ספר עברי "תרבות", שגדל עד מהרה למוסד בן 7 כיתות. הוא פעל עד ספטמבר 1939. לידו פעלו גן ילדים עברי, ספריית "תרבות" ואולם קריאה. ליד הספרייה פעל חוג דרמה לחובבים שההכנסות מהופעותיו שימשו לתמיכה במפעלי התרבות העבריים.

מאמצע שנות העשרים היו בסארני תלמוד תורה וישיבה, שלמדו בה 38 תלמידים.

עם תום פעולות האיבה ב-1920 נוסד בית יתומים, שחניכיו למדו בו ללא תשלום בבית הספר "תרבות" וממנו עברו לבית הספר המקצועי. ערב מלחמת העולם השנייה הוחל בהקמת גימנסיה עברית "תרבות", אך כיוון שהממשל הפולני הערים קשיים רבים, נפסקו פעולות ההכנה. נוסף על ספריית "תרבות" היו בסארני גם ספרייה ביידיש, של ה"קולטור-ליגע" וספרייה קטנה ליד קן "השומר הצעיר". גם ליד ספריות אלה התנהלה פעולה תרבותית בצורת הרצאות, משפטים ספרותיים, נשפים, חוגי דרמה ועוד.

מאמצע שנות העשרים ועד ספטמבר 1939 פעלו בסארני סניפים של כל המפלגות הציוניות כמעט, "הציונים הכלליים", "המזרחי", הרוויזיוניסטים, "פועלי ציון" ועוד.

ברל פרימר יסד בשנת 1921 קן של "השומר הצעיר", במשך השנים קמו קנים של תנועות הנוער האחרות, "החלוץ הצעיר", "דרור", "השומר הדתי", "בית"ר", "גורדוניה" ועוד.

כשפרצה מלחמת ברית המועצות – גרמניה ניסו רבים להתפנות מסארני או לברוח ממנה ברכבת. אך בשבוע הראשון היה הגבול חסום ורק מי שהיו בידו רישיונות הורשה לעבור.

בצהרי ה 5 ביולי 1941 נכנסו הגרמנים לסארני. בהשראתם ובהסכמתם ערכו האוקראינים המקומיים במשך שלושה ימים פוגרום ביהודים, שבמהלכו שדדו רכוש והתעללו באנשים. שלושה ימים לאחר כניסתם הטילו הגרמנים על היהודים חובה לענוד סרט שרוול. ביום הכיפורים הוחלף הסרט בטלאי צהוב. הוקם יודנראט ובראשו עמד ש' גרשונוק, אך כיוון שהאיש היה זקן, השתלט על היודנראט המזכיר נוימן.

בחול המועד פסח תש"ב (2-4 באפריל 1942) רוכזו כ-6,000 יהודים בגטו ששטחו היה קטן והצפיפות הייתה רבה.

בחודש יוני 1942 הגיעו ידיעות על הרציחות ההמונית והחלה התארגנות למרי. הוקמו 3 קבוצות שהצטיידו במעט נשק חם, נשק קר וחומרים דליקים. לפי התוכנית התכוננו להצית ביום החיסול רבים מבתי הגטו, לפרוץ את הגדרות, לתקוף את השומרים ולעורר את ההמונים לברוח ליערות.

אולם ביום החיסול כשנצטוו היהודים להתרכז, מנע מזכיר היודנראט נוימן, מקבוצות המרי לפעול ושכנע אותם שמדובר במיפקד בלבד, שאחריו יורשו היהודים לשוב לבתיהם.

הגרמנים הוציאו את היהודים מהגטו והובילו אותם למחנה "פולסקה".

חיסול יהודי סארני והעיירות האחרות שרוכזו במחנה "פולסקה" בוצע בימים י"ד – ט"ו באלול תש"ב (27-28 באוגוסט 1942). כשהתחילו הגרמנים להוביל את היהודים אל הבורות, חתכו שניים מחברי קבוצות המרי טנדלר ויוסף גנדלמן את גדר התיל, הורו להצית אש בצריפים וקראו להמונים לברוח. ואכן, אלפים נסו, רבים מהם נורו ורק כמה מאות הצליחו להגיע ליערות ומעטים מהם שרדו עד יום השחרור.

סארני שוחררה ב 12 בינואר 1944.

הניצולים התרכזו בעיירה, הקימו גדר סביב קברות ההמונים והציבו עליהם ציון קבר.

מבניין הנ.ק.וו.ד. הצליחו להוציא אלפי תמונות אישיות של יהודי סארני, שרוכזו שם בתקופת השלטון הסובייטי לשם הכנת תעודות זהות ונשמרו בתקופת הכיבוש הנאצי.

עפ"י פנקס הקהילות כרך ה'.

איילה-סמל העיר סרני.

פירוש המילה סרני באוקראינית הוא "איילות" על שם האיילות הרבות שהתגוררו ביערות שהקיפו את סרני

ספר יזכור
לקהילת סארני

ערך

יוסף קריב

ועדת המערכת

משה בורקו, נחמיה גילדנהורן, שלמה זאנדווייס,
משה יוז, ארי מור, יעקב צוק

הוצאת יד ושם, ירושלים
ארגון יוצאי סארני והסביבה בישראל, תל-אביב

הספר יצא לאור בשנת 1961

לוח המלחמה והשואה בסארני

המאורע	היום בשבוע	התאריך האזרחי	התאריך העברי
פרוץ מלחמת העולם השניה; פלישת הצבא הגרמני לפולין	ו'	1.9.1939	י"ז באלול תרצ"ט
כיבוש סארני ע"י הצבא האדום	ה'	21.9.1939	ח' בתשרי ת"ש
פרוץ המלחמה הגרמנית—סובייטית	א'	22.6.1941	כ"ז בסיון תש"א
נסיגת הסובייטים מסארני	ו'	4.7.1941	ס' בתמוז תש"א
כיבוש סארני ע"י הצבא הגרמני	שבת	5.7.1941	י' בתמוז תש"א
הגזירה על ענידת סרט עם מגן דויד על השרוול	ג'	8.7.1941	י"ג בתמוז תש"א
המסקר הראשון על המגרש בסאכאלין; הגזירה על החלפת המגן דויד בסלאי צהוב על החזה ועל הגב	ד'	1.10.1941	יום הכיפורים תש"ב
הקמת הגיטו	ה', ו', שבת	2—4.4.1942	א' וב' דסוכות ואו' דחוהמ"ס תש"ב
חיסול הגיטו (ימי ההשמדה)	ה', ו'	27—28.8.1942	י"ד—ט"ו באלול תש"ב
נסיגת הגרמנים ושחרור העיר ע"י הסובייטים	ג'	11.1.1944	ט"ו בשבט תש"ד

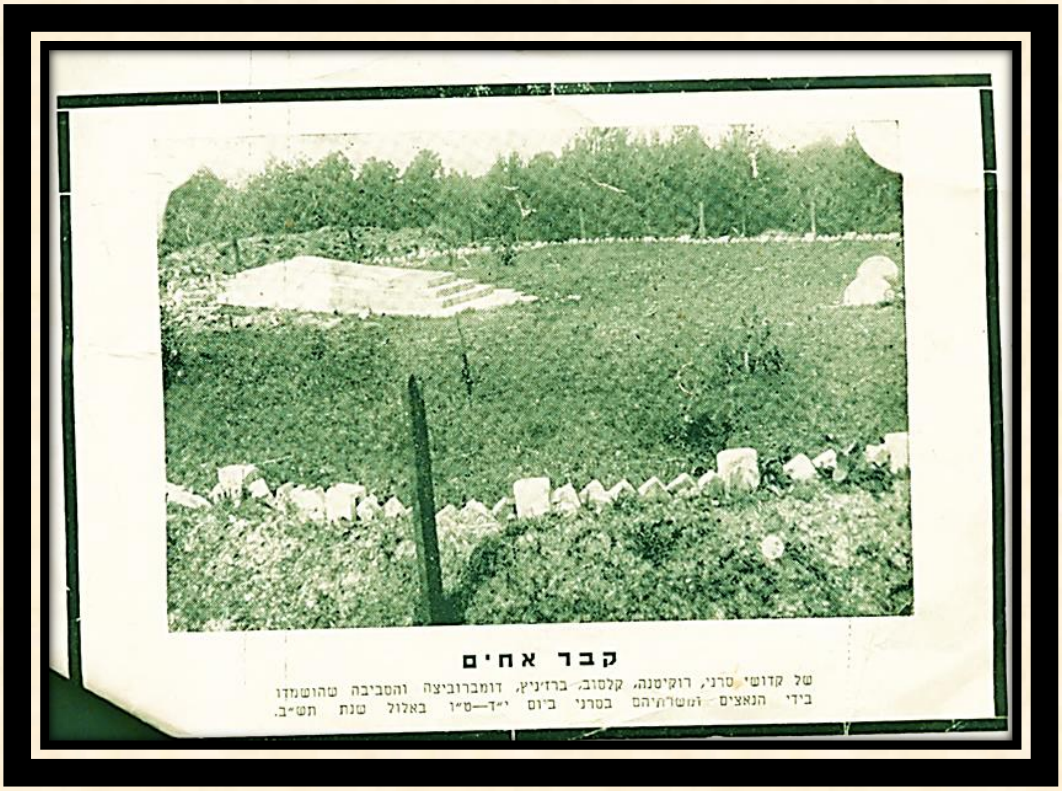
הלוח שנקבע במרתף השואה ב"הר ציון"

גלויה מראשית הקמתה של סרני-ככר השוק

תחנת הרכבת בסרני–ליד התחנה עמד ביתה של משפחת ברלינסקי

המצבה על קבר האחים בסרני, כאן קבורים גם הרוגי העיירות הסמוכות

כרטיסי ביקור של ידידי המשפחה מסרני שנחרבה

ראשיתה של סארני - ודמותה

(לדרכה של קהילה בת דור, שנתקפלו בו דורות)

[א]

לא בן סארני אנוכי, לא ישבתי בה מעולם, ואף פעם לא ביקרתי בה, וגם מכרים וידידים לא היו לי בה. נדמה לי, שלא היו בה אנשי שם: לא רבנים גדולים, לא סופרים מפורסמים, לא אנשי מדע דגולים ואף לא אישי ציבור חשובים במדינה. בנעורי לא הופיע שמה בעתונים: לא היו בה מאורעות יוצאים מגדר הרגיל, לא התפרסמה במחלוקות ודברי ריבות, ואף פרעות וגירושים לא היו בה — עד פרעות פטליורה בדצמבר 1918. ובימי מלחמת העולם הראשונה, כשנתפרסמו לעתים בעתונים דינים־וחשבונות של „מורשי הועד לעזרת היהודים נפגעי המלחמה", וסופר בהם על אחת הקהילות המצטיינות במתן עזרת־אחים מאורגנת לפליטים ולמגורשים, לא נזכר שמה בפירוש (מטעמי צנזורה), אלא רק נרמז באות הראשונה של שמה (C), ורק מתוך צירופים ומתוך „סמוכין לדבר" ידעתי שהמדובר הוא בסארני. וכשנת־פרסמה בקיוב על־ידי „המזכירות הלאומית היהודית" רשימת הקהילות באוקראינה, — וסארני היתה בין 47 הקהילות של וולין, שנרשמו במזכירות — לא היה שמה בין שתים־עשרה הקהילות, שבכל אחת מהן היו למעלה מאלף בוחרים.

התעניינתי משום־מה בסארני, וכשהייתי נתקל בשם מקום זה בעתונות, בדין־וחשבון וכיוצא בזה — הייתי קורא בענין רב על העיירה — העיר וישובה היהודי, על הוויתה היהודית, על הנוער ועל התנועה החלוצית בה. לא ידעתי לבאר לעצמי מה „הענין המיוחד" שלי בסארני. חשבתי שהתעניינות זו מקורה ברשמי־נעורים: בימי נדודי שמעתי תכופות את קולו של פקיד תחנה זו או אחרת כשהוא מכריז: צלצול ראשון לרכבת סארני־קובל... אולם כשקראתי את הרשימות על סארני ב„ילקוט וולין" נתחוורו לי הדברים.

קהילת סארני קהילה צעירה היא. ימי חייה — שנות דור אחד בלבד. ראשיתה נהירה לי, וכבר בימים ההם נראתה לי ראשית זו כמשהו „סמלי", כמשהו מיוחד, שנתקפלו בו פרשיות רבות־רמז לדמותן של „גלויות וקהילות".

[ב]

ראשיתה של סארני יש לה תאריך: 10 במאי 1903, שלושה שבועות אחרי פרעות קישיניוב. מיניסטר הפנים הרוסי פְּלֶיבֶה, שדעת הקהל ברוסיה ובעולם כולו ראתה אותו אחראי לפרעות, לרציחות ולאימותיהן, רצה „לטשטש" במקצת את „חריפות הרושם" שלהן ולהראות גם יחס של „חסד" כלפי היהודים. ב־10 במאי 1903 נתפרסמה רשימה של כפרים שניתן להם השם עיירה, וליהודים ניתנה הרשות לשבת בהם. בין 110 הכפרים הללו, ה־32 ברשימה הזאת, היתה סארני.

אולם ב„חסד" זה היו משולבים גם ענינים ריאליים של בעלי קרקעות, אנשי מכרות, תעשיה ומסחר רוסיים: אלה היו לא סתם „כפרים", אלא תחנות־רכבת על צומות־נתיבות (סארני, ז'מירינקה, ראזדילנויה, לוזובויה, לינדבארובו וקושידרי ועוד — כמעט הרבע מאותם ה„כפרים"), עיירות של מכרות ותעשיה (כגון יוזובקה, קריווירוג ועוד) ומקומות ריכוז של תוצרת חקלאית מיועדת ליצוא (ויפריק ומינצ'ה, פרשצפינה הקטנה ודז'אנקויי ועוד)... בעלי האחוזות ו„אנשי הכלכלה" במקומות אלה היו מעוניינים במתן רשות ליהודים לשבת בהם. היהודים „חדרו" למקומות אלה, ומלחמת השלטונות ב„חדירה" זו הוקשתה על־ידי עמדתם של „בעלי ההשפעה" במקום. כך שילב פליבה „חסד" ליהודים ועניינים ריאליים של שכבות מקורבות לשלטון.

זאת היתה ראשיתה של קהילת סארני, של ישוב יהודי ליגאלי ומוכר כעיירה. לפנים ישבו בכפר משפחות ספורות של יהודים. כשהוקמה תחנת הרכבת של מסילת־הברזל קיוב—קובל (1901) החלו לנהור יהודים, יחידים ומשפחות, ושנתיים היה עליהם להיאבק קשות יום יום עם השלטונות שהגנו בתוקף רב על החוק האוסר על היהודים לשבת בה מחוץ לתחום העיר.

חמש־עשרה שנה עברו מראשיתה של סארני עד מלחמת־העולם, המהפכה הרוסית ומלחמת האזרחים. שנים אלה היו שנים שבהן נמשך קו־השילוב של הקהילה בפיתוחו של המקום. זה היה שילוב מיוחד של פיתוח החלק המזרחי של וולין על ביצותיו ועל יערותיו, מתוך השתזרותו בתהליכי ההתפתחות הקאפיטאליסטית ברוסיה בסוף המאה הקודמת ובראשית המאה הנוכחית. בעיירה ובסביבותיה התפתחה תעשית עץ, הוקמו מנסרות ביערות, גבר היצוא החקלאי, וכל אלה זקוקים היו ליהודים. זקוקים להם היו גם הממשלה, גם חברות מסילות־הברזל, גם בעלי היערות, גם אנשי ההון. הם קבלני בנין, הם משתתפים במסחר יערות, הם כורתים יערות, משתתפים בהקמת תעשיות ומייצאים לחו"ל. הישוב היהודי עולה. במשך עשר—אחת־עשרה שנים עד מלחמת העולם היתה סארני לעיירה נכבדה, וחיים יהודיים שקקו בה. בשנים אלה היתה עיירה זו סמל ודוגמה לכוח היצירה המשקי הגנוז באדם היהודי. ולאו דווקא בגדולים, בעשירים ובחכמים שביניהם.

[ג]

ל„ראשיתה של סארני" שייכת גם דמותו של ה„אדם היהודי" בקהילה זו. יהודי סארני בכללותם היו „יהודים מכל השנה". קהילה של „עמך": יהודי עיירות מן הסביבה, אברכים הגונים מחפשי פרנסה, יושבי כפרים שעקרו לעיר. אין „מיוחסים". כולם „חדשים" ויש הרגשה של שוויון. אין למדנים גדולים המתהדרים בלמדנותם והמתנגחים בתורתם, אין עשירים אדירים המתנשאים על העם, ואין עניים מרודים המביישים את הרבים בדלותם וברישם. גם חיי הקהילה שהתרקמו בתוכה, חותם של „עמך" היה טבוע בהם. קהילה — בית, קהילה — משפחה, קהילה שנותנת לכל אחד ואחד את ההרגשה של „בתוך עמי אני יושב". יהודים יושבים זה על יד זה: מהם במקצת אמידים, מהם בעלי סיכויים לאמידות, אבל בדרך כלל יהודים שיש להם פרנסה וחיים ומתפרנסים במקצת זה על יד זה ובמקצת אף זה מזה, „גרעינים" לחברות ואגודות, לחברות צדקה ולחברות לימוד, ראשיתם של מוסדות חינוך ותורה, קצת מוסדות חסד, ועל יד כל מוסד מתגבשים ומתלכדים קבוצות ידידים המעוניינים בו. חילוקי דעות ופולמוס מפלגות והתחרות עסקנים וניצוחי מפלגות אינם פוגעים ברוח ההרמוניה הכללית שהחלה להתרקם בעיירה זו מראשית היוסדה. במשך השנים האלה עברו על הקהילה הקטנה הזאת גם תקופת התיסדות וגם הונחו יסודות להתארגנותה הפנימית.

[ד]

והנה באה מלחמת העולם הראשונה. העיר סארני לא רחוקה היתה מן החזית: על הגבול, בכל המובנים. לא רהוקה מן הגבול האוסטרי, לא רחוקה מפולין, מרוסיה הלבנה והיא כולה באוקראינה. עם התקדמות צבאות הגרמנים והאוסטרים בפולין בקיץ 1915 רבו בוולין הפליטים, ביחוד מפלך לובלין, והוקמו שני ועדי עזרה בגליל, ברובנה ובסארני. בדינים־וחשבונות שנשלחו נמסר, כי מספר הפליטים היהודים הולך ורב, ורבים מהם נמצאים ביערות סארני. הועד הסארנאי הגיש בקשה לשלטונות להרשות לו לכרות עצים ביערות ולהקים צריפים לפליטים בתוך היערית. מכתב־הבקשה ונימוקיו היו מילואים לדינים־וחשבונות של המורשים להושטת העזרה, שלפיהם היתה סארני סמל של „קהילה בעלת לב יהודי", שאינה יודעת ליאות בהגשת עזרתה, והעזרה אינה ענין של יחידים ועסקנים, אלא כל אחד ואחד משתתף בה ומשתדל להיות פעיל בה.

סארני שכנה על פרשת דרכים ועל גבולות עמים, ועם המהפכה הרוסית ומלחמת האזרחים היתה לתחנת מעבר לגדודים וגייסות של עמים ומדינות, של שליטים ושל מורדים; כנופיות פקדו אותה תכופות בתקופה זו. צרות הכלל של מלחמות אזרחים ורדיפות יהודיות מיוחדות לא פסחי עליה, תכפו האשמות ועלילות, והיו אף פרעות. יום יום הרגישו היהודים בכל הערים והעיירות, הכרכים והישובים בוולין כאילו „אין צרה באה לעולם אלא בשביל ישראל". בשנים אלה חשו היהודים יום יום שעל הר געש הם יושבים, וכי תמורות מבחוץ ומלחמות של שכניהם שבתוכם הם יושבים ועל ידם הם שוכנים, הן הן שקובעות את גורלם ובהן חייהם תלויים. שלוש־ארבע שנים אלה של מלחמות אזרחים ושל מצב „בין הפטיש והסדן", בהם נמצאה סארני, עשו רבות להחדרתה של התחושה הציונית בעיירה זו, שגם קודם שרויה היתה באוירה ציונית עממית בזכות יסודות יישובה ודמות תושביה.

[ה]

קורותיה של קהילת סארני תחת שלטונה של פולין — המסופרות בדפי הספר הזה על־ידי בניה — מראות, כי דרכה של סארני במחצית השניה של קיומה גם היא, — על הווייתה ועל עלייתה, על מאבקה וחורבנה — יש בה לסמל כל הפרשיות של „גלויות וחורבנן".

עם סיפוחה של סארני לפולין אחרי מלחמת רוסיה־פולין בשנות 1919—1920, המשיכה כאילו סארני היהודית את תולדותיה. המשיכה באותם הקוים: התיסדות והתישבות, שיתוף פעיל בפיתוחה המשקי של הסביבה ובנינה של הקהילה. סארני היא עיר גבול, עיר ספר. פולין מעוניינת בגידולה ובפיתוחה, אולם היא מעוניינת בגוונה הפולני, היא מעוניינת בדחיקת היהודים. כעיר ספר היא יותר מדי יהודית. בראשונה נוהגת הממשלה הפולנית כאילו במתינות: היא אמנם עושה רבות לדחוק את היהודים ולהצר את צעדיהם, אולם, כנראה, עוד אינה מעוניינת להפריע יותר מדי בפעילותם הכלכלית והמשקית ולרדת ממש לחייהם. תולדות קהילת סארני בעשרים שנות השלטון הפולני הן קו איזון בין שני „שיקולים" פולניים אלה יחד עם עליתו המתמדת של הגורם האנטישמי.

באותה תקופה היתה סארני לעיר מחוז. רבו בה פקידים פולניים נושאי משרה, אנשי משטרה, שומרי גבול וכיו"ב. „עיר המחוז" מבחינת דמותו של השלטון היתה פולנית, כמובן, אולם העיר במובן הכלכלי והמשקי היתה במידה רבה יהודית, אמנם הם היוו „רק" 50% מיושביה, אבל 50% האחרים לא היו מ„עור אחד": היו בהם גם פולנים וגם אוקראינים. אולם דוקא עובדה זו החריפה את רגשי האיבה של האנטישמיות הטיפוסית: קנאה וקנאות —

קנאה כלכלית וקנאות לאומית. הקנאות צריכה היתה לשמש דרך ואמצעי לרשת את עמדות היהודים בכלכלה. חוקים ופקודות, צווים ונוהג אדמיניסטראטיבי, הסתה בעתונות ותעמולה ברחובות, הצטרפו ביחד ל„מערכת־הכשרה" אחת — לדחיקתם השלמה של היהודים ו„להעברת ירושתם" לפולנים.

ואולם סארני איננה עיר פולנית. כל הסביבה היא אוקראינית. האוקראינים רואים את עצמם נתונים לשלטון זרים, לשעבוד זר וקשה. התנועה הלאומית האוקראינית גם היא חדורה קנאות לאומית ורואה ביהודים זרים המסייעים לכובשים. וגם אצלם הקנאה הכלכלית ל„עמדותיהם" המשקיות של היהודים חזקה מאד. וכך, כבימי מלחמת העולם הראשונה, נמצאים היהודים שוב בין המצרים: בנו עיר, הקימו תעשיות, הפליאו במרצם, ביזמתם, אבל שני דברים חסרו: קרקע תחת הרגלים ואויר לנשימה.

לא ייפלא איפוא, שסארני היתה אחת הקהילות שהרגשת הבדידות היהודית גברה בה, ועלתה וחזקה בה התחושה הציונית. רבה היתה בה השפעתו של החינוך העברי, והעליה לארץ לא פסקה.

[ו]

כך היה המצב כשפרצה מלחמת העולם השניה. מעגל היסטורי שלם עברה סארני בארבעים שנה. כל עשר שנים — תקופה שלמה: התיסדות והתישבות, בנין ומאבק. ובכל התקופות האלה היתה סארני הקטנה לסמל של „עמך" בגולה, לסמל של כוח יצירתו וכושר בנינו, של תום דרכיו וכובד גורלו.

פרופ' בן־ציון דינור

בן-ציון דינור היה הסטוריון, שר החינוך וחבר האקדמיה- נפטר 1973

<u>העבודה על משפחתנו הייתה ,לפחות בחלקה, בבחינת יצירת יש מאין.</u>

הסיבה העיקרית לכך הייתה העובדה שציינו למעלה- הורינו כמעט ולא סיפרו דבר על משפחתם.

אני עצמי כלל לא ידעתי שבביתנו מסתתרים מסמכים שונים הקשורים במשפחה..

אמי שדאגה לתעד בקפדנות כל מסמך כלל לא נגעה במסמכים אילו ששכבו בפינה דחוקה בארגז המצעים של מיטתה כך שגם אנחנו לא היינו יכולים להגיע אליהם כל זמן שהיא הייתה בחיים.

המצב היה כזה שעד פטירתה של אמא הייתי משוכנעת שלא נותרה כל מזכרת כתובה בכתב ידו של אבי.

כל המשפחה לא העבירה לצאצאיה משך כל השנים כמעט דבר מעברה, אנשים שניהלו את חייהם במישורים שונים ; מישור אחד של זכרונות כואבים, של געגועים עצומים, של רגשי אשם נוראיים, של חלומות זוועה וסיוטים ומישור אחר של תפקוד-לכאורה-כראשי משפחות, הורים, עובדים, פעילים בחברה שחלקם היו נשואים לנשים ילידות הארץ שלא הבינו עד הסוף את שעבר על בעליהם.

הם היו הורים לילדים שלא היו שותפים למערבולת הקשה בה היו נתונים.

בשנת 1942 התגוררו אבי אימי ואחר כך גם עוזי התינוק ברחוב עובדיה יחד עם מולה ועם מניה שהייתה עדיין רווקה.

אמא שלי לא הסתדרה בדיוק עם מניה והתלוננה עליה בפני ניונקה שרק שנה וחצי קודם לכן הגיעה ארצה בדרכים לא דרכים כשהיא משאירה אחריה את האמא בתיה, את האח חיים הנוטה למות, את אשתו חסיה והתינוק עזריאל ואת הבת הצעירה זלטקה.

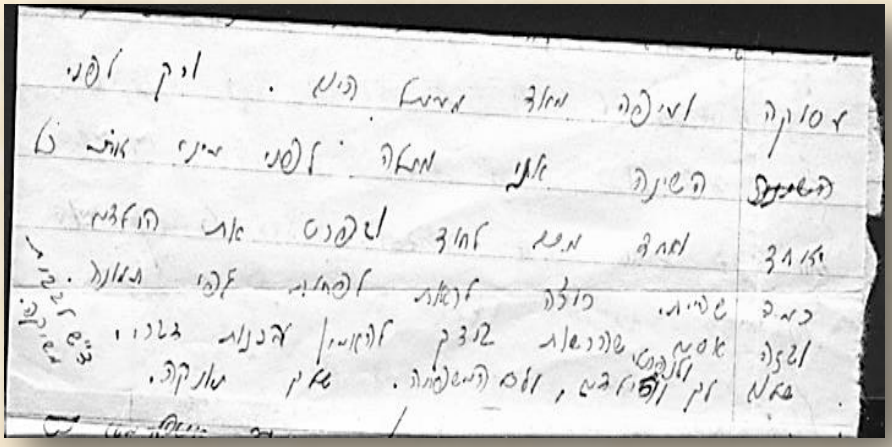
גם אם ניונקה לא ידעה אז בדיוק מה עלה בגורלם וכי בדיוק באותה התקופה הם הושמדו- היה ברור שמצבם נורא.

ניונקה דאגה כמובן גם לשיקה שהיה מגוייס וכמובן היא עצמה הייתה צריכה להיקלט בארץ וסבלה בעצמה מבעיות בריאותיות כשהיא עובדת קשה ביותר.

והנה אמא שלי שלא הייתה בן אדם רע ,מטריחה את ניונקה להגיע לירושלים כדי לפתור את הבעייה שנוצרה בגלל שמניה אמרה לה מילה לא יפה.

ניונקה הגיעה, אמא שלי כמו רוב בני -הישוב כנראה לא יכולה הייתה להבין באיזה מצב נפשי היא הייתה מצוייה, כשהיא חוזרת לביתה היא שולחת מכתב ומבקשת שישאר מכתב סודי ביניהן.

היא מודיעה שהיא לא תתערב ונותנת להבין שלא רק לאמא שלי יש בעיות.

לסיום המכתב היא כותבת על העבודה הקשה במשך היום ועל בני המשפחה אותם היא מעבירה אחד אחד מול עיניה לפני שהיא נרדמת ועד כמה היא אוהבת את כולם.

ניונקה לא הייתה מוכנה להדחיק ולהסתיר- את אבא שלי לא שמעתי מעולם אפילו רומז.

את מה שעבר עליו שמענו רק בלילות -את הצעקות, הבכיות ..

בתקופות הקשות ביותר שבהן כבר ידע על מה שהתרחש באירופה הוא המשיך לתפקד כרגיל כאשר בכל מכתביו אין הוא כותב ורומז ולו במילה אחת על מה שמתרחש בנפשו הוא אינו מבקש שיתחשבו בו שיקלו עליו אלא ההפך הוא דואג לאחרים ואת בעיותיו הוא מדחיק ודוחק.

אבא שלי חיפש את המשפחה, אילו היה חי בתקופת האינטרנט היה לבטח מאושר.. הוא הצליח להגיע לבני משפחה מצד אימו וניסה בכל דרך לאתר גם קרובים מצד אביו.

מהחומרים שמצאתי עולה כי אח או בן דוד מצד האב בשם אהרון ברלינסקי נסע לארצות הברית ככל הנראה לניו יורק בשנת 1910 הוא ביקש מאד מקרוביו מצד אימו לסייע באיתורו.

ככל הנראה הם לא הצליחו.

כנראה בני משפחה של האב עברו בשלבים מסויימים לרוסיה. לי אין ספק שבני משפחה שלנו עלו ארצה בתקופת העלייה הגדולה מחבר המדינות מבלי שנדע על כך, ברור לי שהיו גם כאלה שעלו בשלבים מוקדמים יותר אך לא משפחתנו ולא הם ידעו מספיק פרטים כדי ליצור את הקשר.

לפני שנים ערכה חברתי הטובה מהתיכון מסיבת בר מצווה לבנה הבכור.

המסיבה הייתה קטנה וצנועה.

היה זה בשנות השמונים כעשר שנים לאחר שאבי נפטר.

ישבנו במסיבה ופתאום נפתחה הדלת וראיתי מולי את אבי,

אותם פנים, אותו מבנה גוף, אותה הליכה,

הוכיתי בהלם.

נגשתי לחברתי ושאלתי אותה מי הוא האדם הזה.

ואז ענתה לי שזהו בעלה של קרובת משפחה שלה ושם משפחתו הוא ברלינסקי.

אין לי מושג מדוע נמנעתי מלעשות זאת אבל לא ניגשתי לשאול אותו ולנסות לדבר איתו.

בכל אופן ברור לי מעבר לכל ספק שאותו אדם הוא קרוב משפחה שלנו..

אין לי גם ספק שהוא אינו היחיד הנמצא בארץ.

מוצא בני משפחתנו

משפחת ברלינסקי

עד לאחרונה הייתי משוכנעת כי מקורה של משפחת ברלינסקי הוא מהעיר ברלין וכי בני המשפחה הראשונים הגיעו מגרמניה לפולין במאה ה-18 והתיישבו קרוב לגבול הגרמני במקומות כמו פיוטרוקוב ולודז'.

ואומנם בבדיקה שעשינו ב"יד-ושם" הסתבר כי רב הנספים הנושאים את השם ברלינסקי הם מאיזור לודז' שם גם רבים מאד הנושאים אותם שמות פרטיים החוזרים גם במשפחתנו.

אולם בבדיקה ב"בית התפוצות" עולה כי יתכן ורבים הנושאים שם משפחה זה הם פשוט כאלה הנושאים שם שהוא לזכר השם בער או בערל דהיינו דוב .

כלומר קיימות שתי אפשרויות –גם בני העיר ברלין וגם אפשרות שמדובר בצאצאיו של ברל.

ככל הנראה משפחת ברלינסקי שלנו יושבת באיזור ווהלין יותר זמן ממה שסברתי בתחילה.

אבי רושם על פתק כי אהרון ברלינסקי, דודו, שהיגר לארצות הברית בשנת 1910 נולד בעיירה יאנוב שעל יד ברדיצ'ב. הוא לא הצליח לאתר אותו.

משפחת ווגמן

זהו שם הנעורים של הסבתא בתיה.

הפירוש המילולי של השם ווגמן בגרמנית ובאידיש הוא "איש המאזניים".השם ככל הנראה קשור בשמו של הנהר "ואד" בסלובקיה הנשפך לדנובה.שנקרא בגרמנית ובהונגרית"ואג".

השם ידוע כשם משפחה יהודי בפרנקפורט עוד במאה ה-16.

בתיה נולדה בעיירה רומנוב אשר שמה שונה לדז'רז'ינסק משפחתה הייתה גדולה .

לפני ולאחר מלחמת העולם הראשונה היגרו חלק מבני המשפחה לארצות הברית .

על פי בני המשפחה היה זה אחד הגיסים, שלום אקסנפלד מהעיירה צ'ודנוב -בעלה של האחות ביילה שפעל כדי להעביר את כל מי שהיה מעוניין בכך להגר לאמריקה.

היו שהעדיפו להשאר מסיבות שונות וניתן רק לשער מדוע משפחתנו נשארה בפולין .

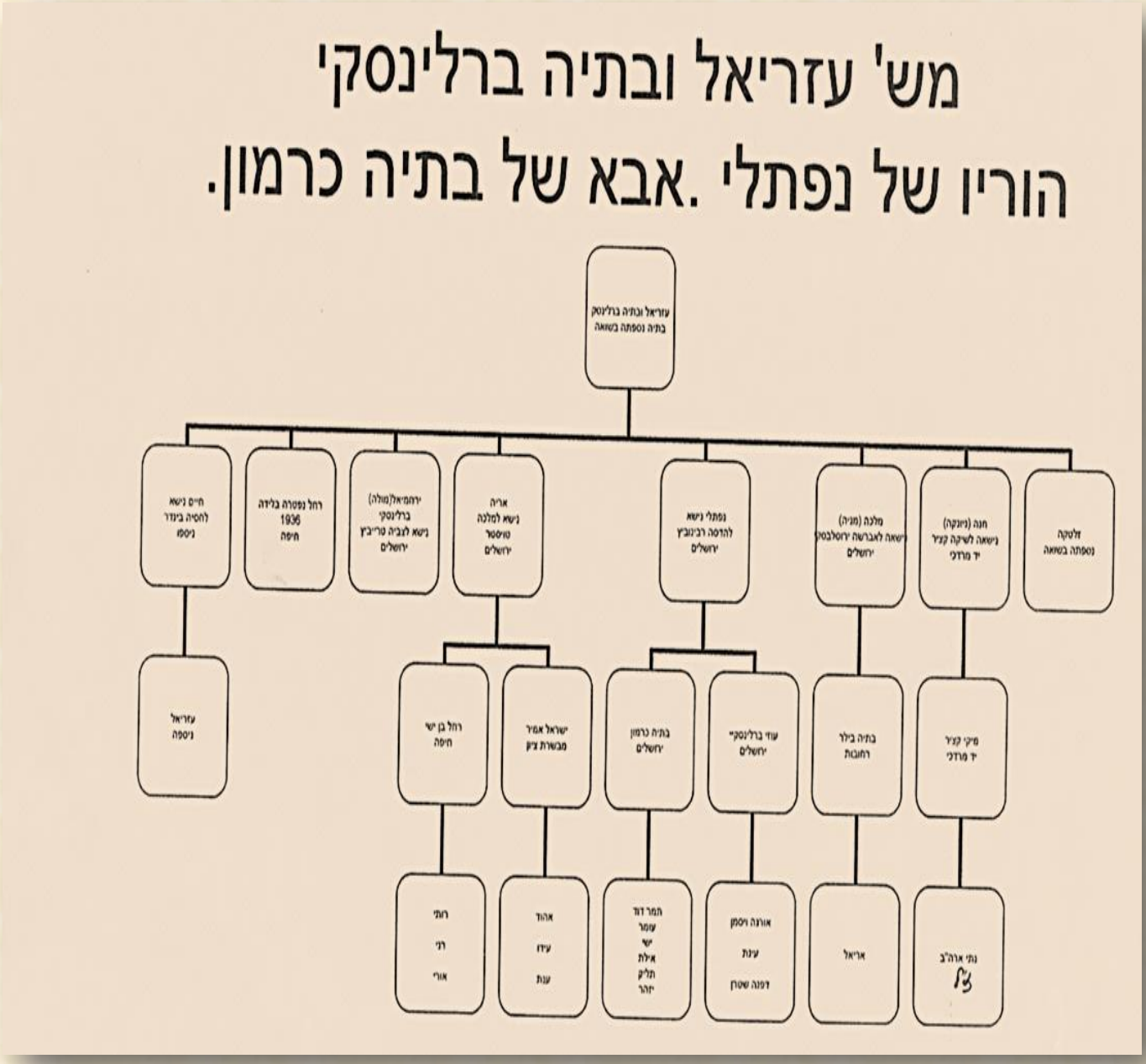
בתחילה ככל הנראה בגלל מצבם הכלכלי הטוב ולאחר מכן לאחר מותו של הסבא פחדה כנראה הסבתא להתחיל חיים חדשים כאשר נשארו לה עדיין עניינים כספיים בהם הייתה צריכה לטפל כאשר הייתה אלמנה ואולי גם בגלל סרובם של הילדים שהגדולים בהם היו מאד מעורים חברתית והרוח הציונית חדרה בהם.

לזלמן ורחל ווגמן היו שבעה ילדים-יצחק ווגמן,ביילה אקסנפלד,גלה (חנה) קוטלר –הגרו לארצות הברית. בתיה ברלינסקי, פייגה שטרקמן, סוניה קרגמן ורחל ווגמן נשארו באירופה. ככל הנראה לפחות משפחות שטרקמן וקרגמן שרדו את השואה.

בסוף החוברת –מוסף מיוחד המוקדש לבני משפחת ווגמן.

בתיה ווגמאן ועזריאל זליג ברלינסקי

משפחת ברלינסקי

רחוב בברדיצ'ב של פעם וכנסיה במקום,

גם עזריאל זליג וגם בתיה נולדו בעיירות הקרובות לברדיצ'ב

<u>ז׳יטומיר- (שם נולד מולה בשנת 1900)—כתב וצילם נתן רועי</u>

–

בית הספר לבנים בז׳יטומיר

ז׳יטאמיר, בשפה האידית, היא ז׳יטומיר האוקראינית, שמונה היום למעלה משלוש מאות אלף אזרחים ורק כמה אלפי יהודים, במחוז ובעיר, שנותרו לפליטה. בעיקר קשישים.

זו עיר שיושבת במרכז של יער טבעי על ארבעה נהרות : טטרב, קמינקה, ירושנקה ופוטינקה. את העיר חוצים שני כבישים : קייב –ורשה וקייב-ברסט.

עד לקבלת האישור הרשמי להתגורר בעיר (1792) חלפו חיי היהודים בחרדה. מרבית היהודים היו יהודים מאיזור מערב אוקראינה שניסו את מזלם באיזור זה והם חששו מגירוש. בשנת 1753 הופצה בעיר עלילת דם שהובילה לעינוי ורציחה של 12 מיהודי העיר.

העיר הייתה למרכז יהודי חשוב החל מן המאה השמונה העשרה, שנות חייהם של הבעל שם טוב ותלמידיו. מרבית היהודים התפרנסו ממסחר, ממלאכות זעירות, או מהחזקה של בתי אכסנייה ובתי מרזח.

ח.נ ביאליק, שנולד במחצית השנייה של המאה התשע עשרה, היה בנו של מנהל בית מרזח בז׳יטומיר, שאליה עברה המשפחה קשת היום מהכפר הקטן ראדי שליד ז׳יטומיר. הוא הגיע לכאן בגיל שש והתייתם מאביו שנה לאחר מכן. כאן גדל עד לגיל שבע עשרה, כשעבר ללמוד בישיבת וולוז׳ין המעטירה.

הבית של חיים נחמן ביאליק בזיטומיר

מאחר ועל פי פתק שרשם אבי נולד גם דודו או בן דודו בעיירה יאנוב שליד ברדיצ׳ב הרי כנראה שדור ההורים שלהם כבר ישב שם ואולי גם דורות קודמים.

לצערי לא העמקנו המחקר (שניתן היום לעשותו) ואולי עוד נרחיב אותו בעתיד.

בכל מקרה עזריאל ברלינסקי שכנראה גם הוא נולד ביאנוב נישא לבתיה לבית ווגמן לפני שנת 1900.

יאנוב היא עיירה קטנה שהוקמה בשנת 1552, והממוקמת באמצע הדרך – בין ברסלב לברדיטשוב, מרכז אוקראינה. צדיקים מפורסמים צמחו ויצאו מעיירה זו ורבים מהם אף טמונים בה.

בעיר יאנוב קיימים שני קברי אחים, באחד טמונים כ-2,500 יהודים ובשני טמונים כ-1,000 יהודים שנרצחו אך ורק בשל היותם יהודים.

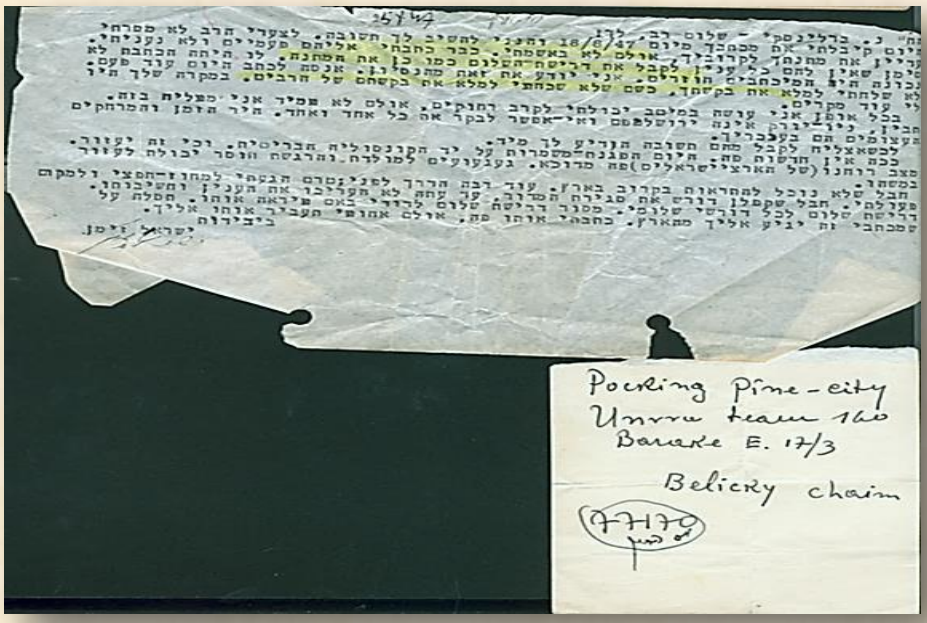
בי״ב ניסן ה׳תש״ב נלקחו כ-1,000 מיהודי יאנוב והסביבה ואולצו על ידי הצורר הנאצי והאוקראיני גם יחד לכרות לעצמם בור ענק, עם סיום העבודה נורו היהודים בראשם ונפלו חללים לתוך הבור, רובם נרצחו מיד אך חלקם נקברו בעודם חיים תחת ערימת הגופות של יקיריהם הי״ד.

לפני כ-15 שנה, הוקמה אנדרטה מכובדת לזכר אותם קדושים לבל ישכחו הדורות הבאים את הזוועות שעברו אבותינו.

בקבר האחים השני, שנמצא בפרבר העיירה ליד מסילת הרכבת של יאנוב, קבורים כ-2,500 יהודים שגורשו מכפרים ועיירות שכנות. הנאצים אחוזי טירוף עצרו את הרכבת במקום זה, הורידו את היהודים ממנה והורו להם לחפור בור ענק (את הקבר שלהם), ואז ירו בהם למוות.

קבר האחים ביאנוב

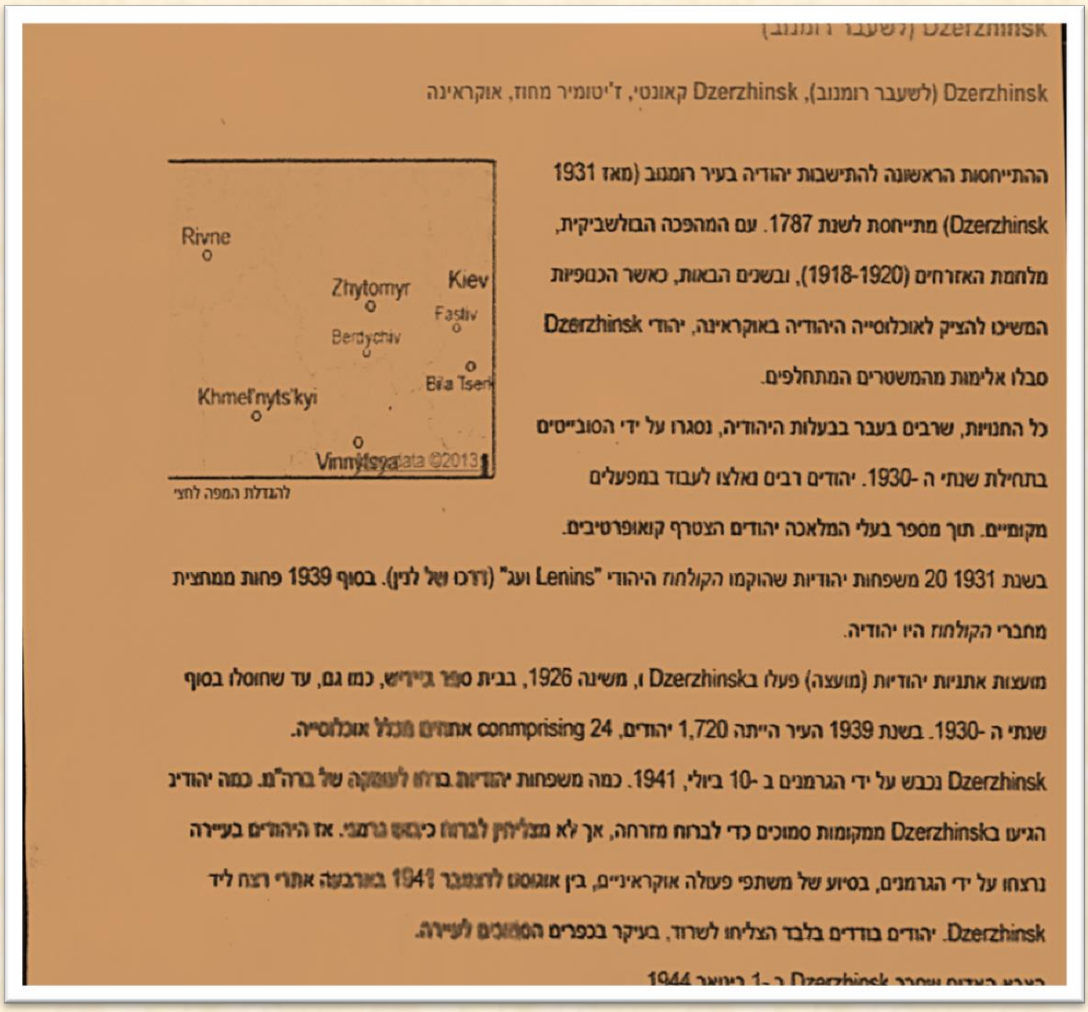

מכתב משליח הסוכנות שכותב לנפתלי כי לא הצליח ליצור קשר עם דודו אהרון ברלינסקי בארצות הברית.

למטה עוד ניסיון לאתר קרוב משפחה בארצות הברית

האם בתיה נולדה בעיירה רומנוב העיירה נקראת היום-דז'רז'ינסק מדובר היה במשפחה גדולה ומלוכדת אשר חלק גדול מבניה היגרו לארצות הברית.**(על בני המשפחה –כאמור למעלה-נפרט בפרק האחרון).**

על העיירה רומנוב שם נולדה בתיה:

Dzerzhinsk (לשעבר רומנוב)

Dzerzhinsk (לשעבר רומנוב), Dzerzhinsk קאונטי, ז'יטומיר מחוז, אוקראינה

ההתייחסות הראשונה להתישבות יהודיה בעיר רומנוב (מאז 1931 Dzerzhinsk) מתייחסת לשנת 1787. עם המהפכה הבולשביקית, מלחמת האזרחים (1918-1920), ובשנים הבאות, כאשר הכנופיות המשיכו להציק לאוכלוסייה היהודיה באוקראינה, יהודי Dzerzhinsk סבלו אלימות מהמשטרים המתחלפים.

כל החנויות, שרבים בעבר בבעלות היהודיה, נסגרו על ידי הסובייטים בתחילת שנתי ה -1930. יהודים רבים נאלצו לעבוד במפעלים מקומיים. תוך מספר בעלי המלאכה יהודים הצטרף קואופרטיבים.

בשנת 1931 20 משפחות יהודיות שהוקמו *הקולחוז* היהודי "Lenins ועג" (דרכו של לנין). בסוף 1939 פחות ממחצית מחברי *הקולחוז* היו יהודיה.

מוסדות אתניות יהודיות (מועצה) פעלו בDzerzhinsk ו, משינה 1926, בבית ספר ביידיש, כמו גם, עד שחוסלו בסוף שנתי ה -1930. בשנת 1939 העיר הייתה 1,720 יהודים, 24 comprising אתחים מכלל אוכלוסייה.

Dzerzhinsk נכבש על ידי הגרמנים ב -10 ביולי, 1941. כמה משפחות יהודיות ברחו לעומקה של ברה"מ. כמה יהודיב הגיעו בDzerzhinsk ממקומות סמוכים כדי לברוח מזרחה, אך לא מצליחין לברוח כיבוש גרמני. אז היהודים בעיירה נרצחו על ידי הגרמנים, בסיוע של משתפי פעולה אוקראיניים, בין אוגוסט לדצמבר 1941 באורבעה אתרי רצח ליד Dzerzhinsk. יהודים בודדים בלבד הצליחו לשרוד, בעיקר בכפרים הסמוכים לעיירה.

בעיר האדום שסבר Dzerzhinsk ב-1 ביואר 1944

Rivne
Zhytomyr
Kiev
Fastiv
Berdychiv
Bila Tserk
Khmel'nyts'kyi
Vinnytsya
data ©2013
להגדלת המפה לחצי

ביילה נישאת לשלום אקסנפלד תושב העיירה צ'ודנוב כנראה גם געלע חנה מתגוררת שם ב-1903 עוברים עזריאל ובתיה לעיר החדשה הנבנית סרני.

כשהיה מולה בן שלוש עברו בני הזוג להתגורר –כאמור-בסרני.

עזריאל –זליג לערך –1868–1915 –"איש תם וישר עזריאל –זליג בן דוד ברלינסקי".
ליד הקבר, מולה מימין, וחיים משמאל.

בתיה ברלינסקי לבית ווגמן 1874–1942 לערך

סרני ישבה באיזור מיוער שאיילות רבות חיו בו ועל כן נקרא הישוב "סרני" –סרני באוקראינית=איילות.

האפשרות לעבור לסרני חלה בעקבות אישור השלטונות וזאת לאחר פרעות קישינב ופרעות באיזורים נוספים כולל בז'יטומיר עצמה.

העיר סרני התפתחה מאד כאשר נבנתה תחנת רכבת במקום ולידה סדנת קטרים גדולה.

התנפלות נועזה ברכבת סמוך לסארני

גנבי שני אנשי צבא

מסארני מודיעים:

אמש התנפלו שודדים על הקפיטן יוזף לופאסקו והסרג'נט סמניסלב ברוויק, שהובילו ברכבת ההולכת סמוך לסארני סכום נדול של כסף בער הנדודע ב־50 החונה בסארני.

כשהגיעה הרכבת לסארני בשעה 11.33, ראה הקונדוקטור, כי בתא שבמחלקה השניה, שבו ישבו הקפיטן והסרג'נט, אין איש. לנוסת זה נראו על הרצפה עקבות דם. נהג הרכבת הודיע, כי מצא את התא הזה ריק בתחנת אנ' פונוכקה, חרחוקה מסארני 25 קילומטר.

כסי שחוכיחה החקירה והדרישה, נערכה ההתנפלות הזאת על ידי שודדים במרחק של 105 קילומטר מסוכל. שם מצאו ע לפסי הכרזל עקבות דם.

כסי הנרהאה, נסעו השודדים ביחד עם האופיצר וסנגו באותו הקרון וארבו להם בכ לה דרך, עד אשר התנפלו עליהם לפתע פתאום ואחרי תגרה קצרה רצחום נפש והשליכום בער החלון.

כסי שמעשרים, היה בידי האופיצר לופאסקו סכום של 100 אלף זהובים, שהיה נוער לתשלום המשכורת לנדוד ההאו.

אחרי הפושים, שארכו כל הלילה, נמצאה ספור לפסי הברזל נופתו של הקפיטאן לופאסקו.

עקבות הסרג'נט עוד לא נדעו.

כשיש תנועה ורכבות המקום מתפרסם, ולא רק לטובה

תחנה זו עמדה על תוואי מסילות הרכבת שחברו את פולין עם אוקראינה ורוסיה.

המסילה חצתה את העיר.

נולדו ילדים, הבית גדול מידות, לאבא עזריאל תפקיד חשוב בקהילה ובבית הכנסת .

את ביתם הם מקימים על חלקת יער שבוראה קרוב לתחנת הרכבת.

הבית בית -עץ כיתר הבתים באותה התקופה, שמונה חדרים בבית וגן סביבו.

שיקה קציר מיד -מרדכי בעלה של האחות ניונקה מתאר, בשיחה עם מיכה, את הבית, כבית גדול שעמד ברחוב השלישי במאי מס׳ 46.

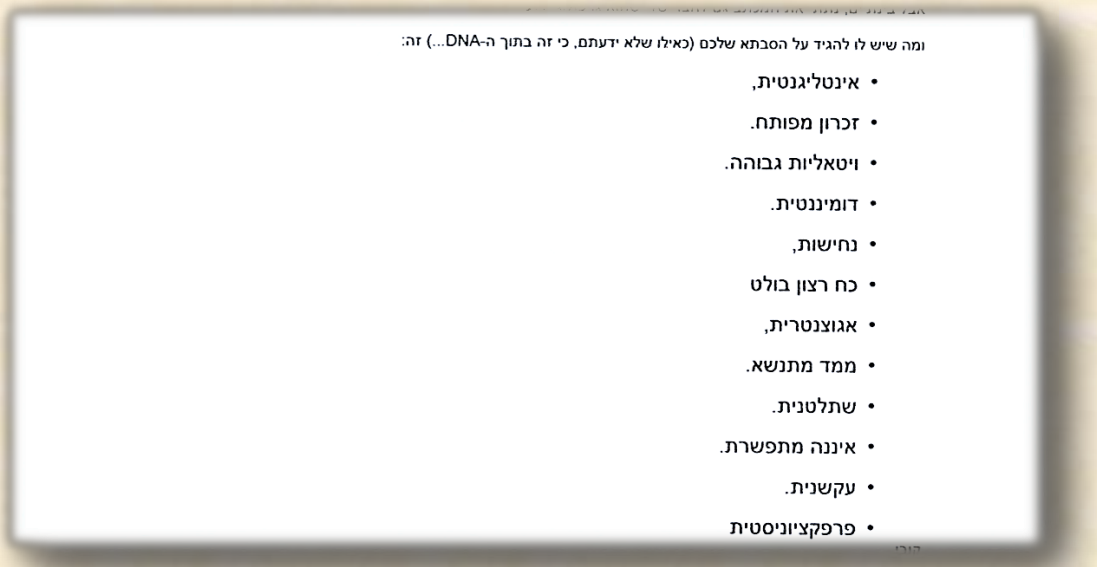
בבית היו מספר כתבי קודש וספרים באידיש היה מרוהט יפה.

על הקיר הייתה תלוייה תמונתו של האב שנפטר (כנראה אותה התמונה המוכרת לנו) וכן תעודה של השקל הציוני שקנו כל שנה.

בתיה מטפחת את הגן מגדלת בו ירקות. לצרכי הבית מקפידה מאד על נקיונו.

כשירדת מן הרכבת ידעת מיד כי הגעת לסרני כי בשום מקום אחר לא נצצו חלונות בכניסה לעיר כפי שנצצו בבית מש׳ ברלינסקי.

בתיה אשה חזקה, קובי בילר מסר את מכתבה שהתגלה אצלנו לחבר טוב שלו ,גרפולוג מוכר ,והנה מה שהסיק.

ומה שיש לו להגיד על הסבתא שלכם (כאילו שלא ידעתם, כי זה בתוך ה-DNA...) זה:

- אינטליגנטית,
- זכרון מפותח.
- ויטאליות גבוהה.
- דומיננטית.
- נחישות,
- כח רצון בולט
- אגוצנטרית,
- ממד מתנשא.
- שתלטנית.
- איננה מתפשרת.
- עקשנית.
- פרפקציוניסטית

ניתוח הגרפולוג את כתב ידה של בתיה

<u>האם גם עזריאל היה כה חזק? כנראה שלא.</u>

ע. ז. ברלינסקי

ר' עזריאל־זליג בר' דוד ברלינסקי הגיע עם רעיתו בתיה לסארני מז'יטומיר בשנת 1900, עם התחלת בנינה של העיר.

כאיש צעיר, בעל מרץ ויוזמה, התחיל לעסוק במקצועו—בסחר היערות שבסביבה. יחד עם שותפיו האמידים והמכובדים, ה"ה לב ויעקב אלכסנדרוב, היה בין ראשוני הבונים של העיר.

עם שגשוג העיר שגשג גם מצבו המשפחתי והכלכלי של ברלינסקי. נולדו לו בנים ובנות. הוא בנה בית רחב מידות, שהיה פתוח לכל עוברי אורח. יחד עם רעיתו פרשו כפם לעני וידיהם שלחו לאביון, כי מטבעו היה ר' עזריאל איש ישר וטוב לב, ועל כן היה אהוב ומכובד גם על ידי אחרים.

וכך הלך אצלו הכל למישרין, עד שפרצה מלחמת העולם הראשונה בחודש אב תרע"ד (1914). הידיעות מהחזיתות על ההרג וההרס של הקוזאקים הצאריים העיקו על נפשו העדינה של ר' עזריאל.

כידוע, התנהלה מחודש אב תרע"ד (1914) עד הקיץ של תרע"ה (1915) פלישה של חילות גרמניה—אוסטריה לצד וולין. צבאות הרוסים נחלו תבוסות קשות. החזית התקרבה לסארני. בחדשים אלול—תשרי קמה בהלה גדולה ופחד השתרר בעיר. מצד אחד עזבו משפחות רבות את העיר ויצאו לקיוב ולמקומות אחרים ברוסיה, ומצד שני התחילו לנהור עם ממלטליהם לסארני פליטים רבים מסביבות החזית.

ר' עזריאל התלבט קשות בשאלה אם לצאת לקיוב או לז'יטומיר, או להשאר בסארני, ואולי לצאת לאיזה כפר סמוך עד יעבור זעם.

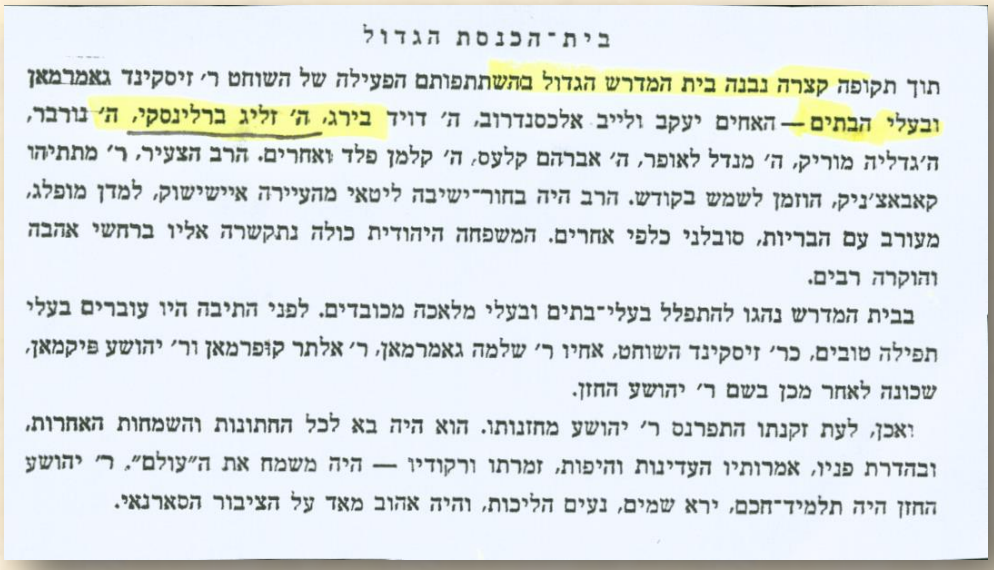
והנה ביום כ"ג באלול תרע"ה (1915) התחילו להכנס לעיר גדודי הקוזאקים הנסוגים. כאשר ראה אותם בעברם על־יד ביתו, נפל מתעלף ליד חלון ביתו והוציא את נשמתו העדינה והוא רק בן 46.

שלמה זאנדווייס

מתוך ספר הזכרון לסרני– כאן מוסברות נסיבות מותו של הסבא עזריאל זליג ברלינסקי

הגלויה שהתכוון נפתלי לשלוח כנראה לרגל נשואי אחיו חיים הכתובת "בתיה ברלינסקי רחוב השלישי במאי 46ג סרני. מאחורי הגלויה רשום "ליקירי, מזל טוב" הרחוב נקרא על שם התאריך המשמעותי בהיסטוריה של פולין –ב–3 במאי 1791 קיבל הפרלמנט הפולני את החוקה וכך הפכה פולין למדינה. היום, כאשר סרני מצוייה בתחום אוקראינה הרחוב נקרא בשם אחר.

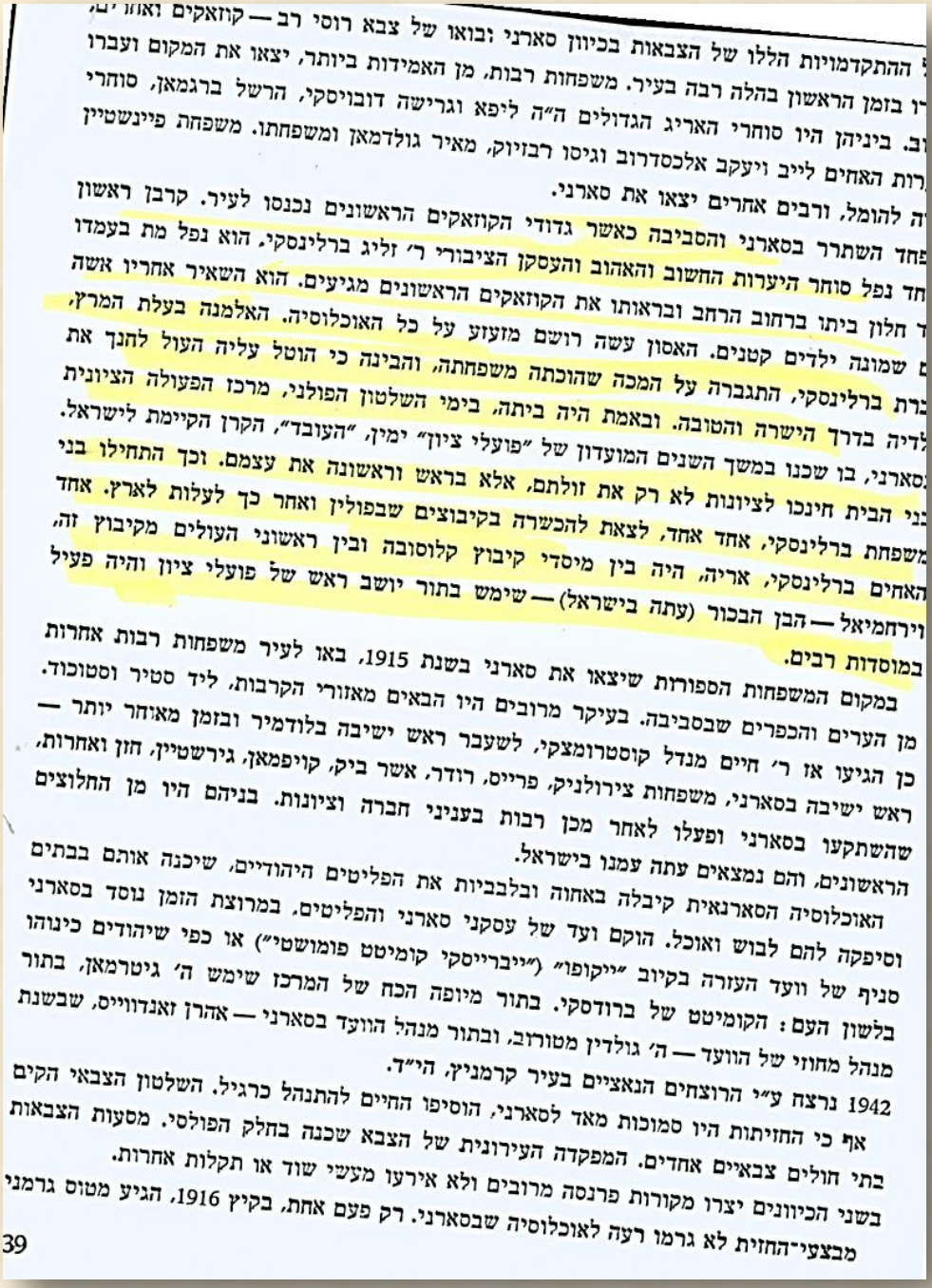
בית־הכנסת הגדול

תוך תקופה קצרה נבנה בית המדרש הגדול בהשתתפותם הפעילה של השוחט ר׳ זיסקינד גאמרמאן ובעלי הבתים — האחים יעקב ולייב אלכסנדרוב, ה׳ דויד בירג, ה׳ זליג ברלינסקי, ה׳ נורבר, ה׳גדליה מוריק, ה׳ מנדל לאופר, ה׳ אברהם קלעס, ה׳ קלמן פלד ואחרים. הרב הצעיר, ר׳ מתתיהו קאבאצ׳ניק, הוזמן לשמש בקודש. הרב היה בחור־ישיבה ליטאי מהעיירה איישישוק, למדן מופלג, מעורב עם הבריות, סובלני כלפי אחרים. המשפחה היהודית כולה נתקשרה אליו ברחשי אהבה והוקרה רבים.

בבית המדרש נהגו להתפלל בעלי־בתים ובעלי מלאכה מכובדים. לפני התיבה היו עוברים בעלי תפילה טובים, כר׳ זיסקינד השוחט, אחיו ר׳ שלמה גאמרמאן, ר׳ אלתר קופרמאן ור׳ יהושע פיקמאן, שכונה לאחר מכן בשם ר׳ יהושע החזן.

ואכן, לעת זקנתו התפרנס ר׳ יהושע מחזנותו. הוא היה בא לכל החתונות והשמחות האחרות, ובהדרת פניו, אמרותיו העדינות והיפות, זמרתו ורקודיו — היה משמח את ה״עולם״. ר׳ יהושע החזן היה תלמיד־חכם, ירא שמים, נעים הליכות, והיה אהוב מאד על הציבור הסארנאי.

זליג ברלינסקי הנחשב כ"בעל בית " יחד עם שותפיו האחים אלכסנדרוב הוא מיוזמי ומקימי בית הכנסת הגדול בסרני . שימו לב–הרב שנבחר הוא מהעיירה איישישוק העיירה בה נולד עקיבא רבינוביץ' אביה של הדסה. בעיירה זו שמש סבו של עקיבא אליעזר יהושע וילקנסקי כדיין במשך חמישים שנה. אליעזר –לייזר הדיין קבור בבית הקברות הישן ברחובות. על שם בנו פרופ' יצחק וילקנסקי קרוי "מכון וולקני לחקר החקלאות"

ל ההתקדמויות הללו של הצבאות בכיוון סארני ;בואו של צבא רוסי רב — קוזאקים ואחר כך,
רו בזמן הראשון בהלה רבה בעיר. משפחות רבות, מן האמידות ביותר, יצאו את המקום ועברו
וב. ביניהן היו סוחרי האריג הגדולים ה"ה ליפא וגרישה דובויסקי, הרשל ברגמאן, סוחרי
רות האחים לייב ויעקב אלכסדרוב וגיסו רבזיוק, מאיר גולדמאן ומשפחתו. משפחת פיינשטיין
ה להומל, ורבים אחרים יצאו את סארני.
פחד השתרר בסארני והסביבה כאשר גדודי הקוזאקים הראשונים נכנסו לעיר. קרבן ראשון
חד נפל סוחר היערות החשוב והאהוב והעסקן הציבורי ר' זליג ברלינסקי. הוא נפל מת בעמדו
ד חלון ביתו ברחוב הרחב ובראותו את הקוזאקים הראשונים מגיעים. הוא השאיר אחריו אשה
ם שמונה ילדים קטנים. האסון עשה רושם מזעזע על כל האוכלוסיה. האלמנה בעלת המרץ,
ברת ברלינסקי, התגברה על המכה שהוכתה משפחתה, והבינה כי הוטל עליה העול לחנך את
לדיה בדרך הישרה והטובה. ובאמת היה ביתה, בימי השלטון הפולני, מרכז הפעולה הציונית
סארני, בו שכנו במשך השנים המועדון של "פועלי ציון" ימין, "העובד", הקרן הקיימת לישראל.
בני הבית חינכו לציונות לא רק את זולתם, אלא בראש וראשונה את עצמם. וכך התחילו בני
משפחת ברלינסקי, אחד אחד, לצאת להכשרה בקיבוצים שבפולין ואחר כך לעלות לארץ. אחד
האחים ברלינסקי, אריה, היה בין מיסדי קיבוץ קלוסובה ובין ראשוני העולים מקיבוץ זה,
וירחמיאל — הבן הבכור (עתה בישראל) — שימש בתור יושב ראש של פועלי ציון והיה פעיל
במוסדות רבים.
במקום המשפחות הספורות שיצאו את סארני בשנת 1915, באו לעיר משפחות רבות אחרות
מן הערים והכפרים שבסביבה. בעיקר מרובים היו הבאים מאזורי הקרבות, ליד סטיר וסטוכוד.
כן הגיעו אז ר' חיים מנדל קוסטרומצקי, לשעבר ראש ישיבה בלודמיר ובזמן מאוחר יותר —
ראש ישיבה בסארני, משפחות צירולניק, פרייס, רודר, אשר ביק, קויפמאן, גירשטיין, חזן ואחרות,
שהשתקעו בסארני ופעלו לאחר מכן רבות בעניני חברה וציונות. בניהם היו מן החלוצים
הראשונים, והם נמצאים עתה עמנו בישראל.
האוכלוסיה הסארנאית קיבלה באהוה ובלבביות את הפליטים היהודיים, שיכנה אותם בבתים
וסיפקה להם לבוש ואוכל. הוקם ועד של עסקני סארני והפליטים, במרוצת הזמן נוסד בסארני
סניף של וועד העזרה בקיוב "ייקופו" ("ייברייסקי קומיטט פומושטי") או כפי שיהודים כינוהו
בלשון העם: הקומיטט של ברודסקי. בתור מיופה הכח של המרכז שימש ה' גיטרמאן, בתור
מנהל מחוזי של הוועד — ה' גולדין מטורוב, ובתור מנהל הוועד בסארני — אהרן זאנדווייס, שבשנת
1942 נרצח ע"י הרוצחים הנאציים בעיר קרמניץ, הי"ד.
אף כי החזיתות היו סמוכות מאד לסארני, הוסיפו החיים להתנהל כרגיל. השלטון הצבאי הקים
בתי חולים צבאיים אחדים. המפקדה העירונית של הצבא שכנה בחלק הפולסי. מסעות הצבאות
בשני הכיוונים יצרו מקורות פרנסה מרובים ולא אירעו מעשי שוד או תקלות אחרות.
מבצעי־החזית לא גרמו רעה לאוכלוסיה שבסארני. רק פעם אחת, בקיץ 1916, הגיע מטוס גרמני
39

בספר ה"יזכור" לסרני מתואר במקום נוסף מותו של האב עזריאל מדום לב .בגיל צעיר. (קורבן ראשון).

בשנת 1915 עם 7 ילדים ואשה בהריון הוא עומד ליד החלון רואה את גדודי הקוזקים המתקרבים לעיר ומתמוטט .

האם בתיה הייתה בהריון. שותפיו של האב עזבו לקייב וככל הנראה לא חזרו לשם.

ככל הנראה נשארו חייבים כסף רב מה שהשאיר את המשפחה במצב כלכלי קשה.

כל ילדיו רגישים ואינם מאריכים ימים, האם רק בגלל בעיות הלב שירשו ממנו או גם בגלל האופי הרגיש. מולה, אריה, נפתלי, מניה, חיים ורחל שנפטרה בשעת לידה .

מניה, רחל וחיים נפטרו בגיל צעיר מאד.

ניונקה היחידה שככל הנראה ירשה את הנחישות של האם ויחד עם ניתוח לב שעברה ועקשנות גדולה הצליחה לשרוד הרבה מעבר לאחיה ואחיותיה.

איך הייתה זלטקה הצעירה? לנו לא ספרו ואין מי שיספר, פניה מספרות על עדינות נפש.

כשנפטר האב מתארגנת בתיה .

מולה שהיה בן 15-16 הופך למשענת של האם ככל הנראה היא מקבלת עזרה מבני המשפחה או מאחרים בכל מקרה הילדים גדלים יפה לומדים היטב- נראה שהאמא שולטת בבית ביד רמה חלק גדול מן ההכנסות מגיע מהשכרת חדרים לדיירים וכן לתנועות -הנוער המתכנסות בבית.

בתיה מעודדת את פעילותם החברתית של הילדים נלהבת מאד מן הפעילות הציונית בעצמה.

היא דוחפת את הילדים לעלות לארץ נוזפת באילו שכבר הגיעו לכאן על שלא התאמצו מספיק להסדיר סרטיפיקטים לאחיהם.

שלושה לא הגיעו : חיים ומשפחתו, האמא בתיה והאחות הצעירה זלטקה.

חיים נפטר ב-1941, אשתו חסיה והילד עזריאל הושמדו,בעת הטבח בשנת 1942.

וכך גם הסבתא בתיה והאחות הצעירה זלטקה.

היחידי מבין האחים שביקר בסרני אחרי המלחמה היה אריה.

אני מתארת לעצמי שעל רשמיו סיפר הרבה לאחים בארץ לאחר שובו.

אנחנו לא שמענו דבר וכמה חבל.

בתיה הייתה, אומנם, אשה חזקה, אך יחד עם זאת פינקה את ילדיה . לפני שנים הייתי בקשר עם שכנה שהגיעה מסרני .

גב׳ לנצ׳נר אהבה לשוחח איתי ולספר לי על העיר.

בין יתר הדברים שספרה הייתה העובדה שכל ילדי ברלינסקי היו ילדים שקבלו פינוק רב.

לא בקשתי פרטים אך ברור כי האמא השקיעה בהם רבות.

היא גם ידעה ,ואהבה ,לתפור וכנראה כבר אז הייתה מקבלת חבילות עם בגדים משומשים מקרוביה באמריקה מהם תפרה בגדים יפים כך שהילדים היו גם לבושים יפה. בתיה טיפחה גן בחצר הבית וגידלה בו ירקות.

בסלון הבית בסרני–מימין: ניונקה, אמה של חסיה, בתיה, זלטקה

בפתח הבית בסרני

המזנון בסלון ביתה של משפחת ברלינסקי בסרני

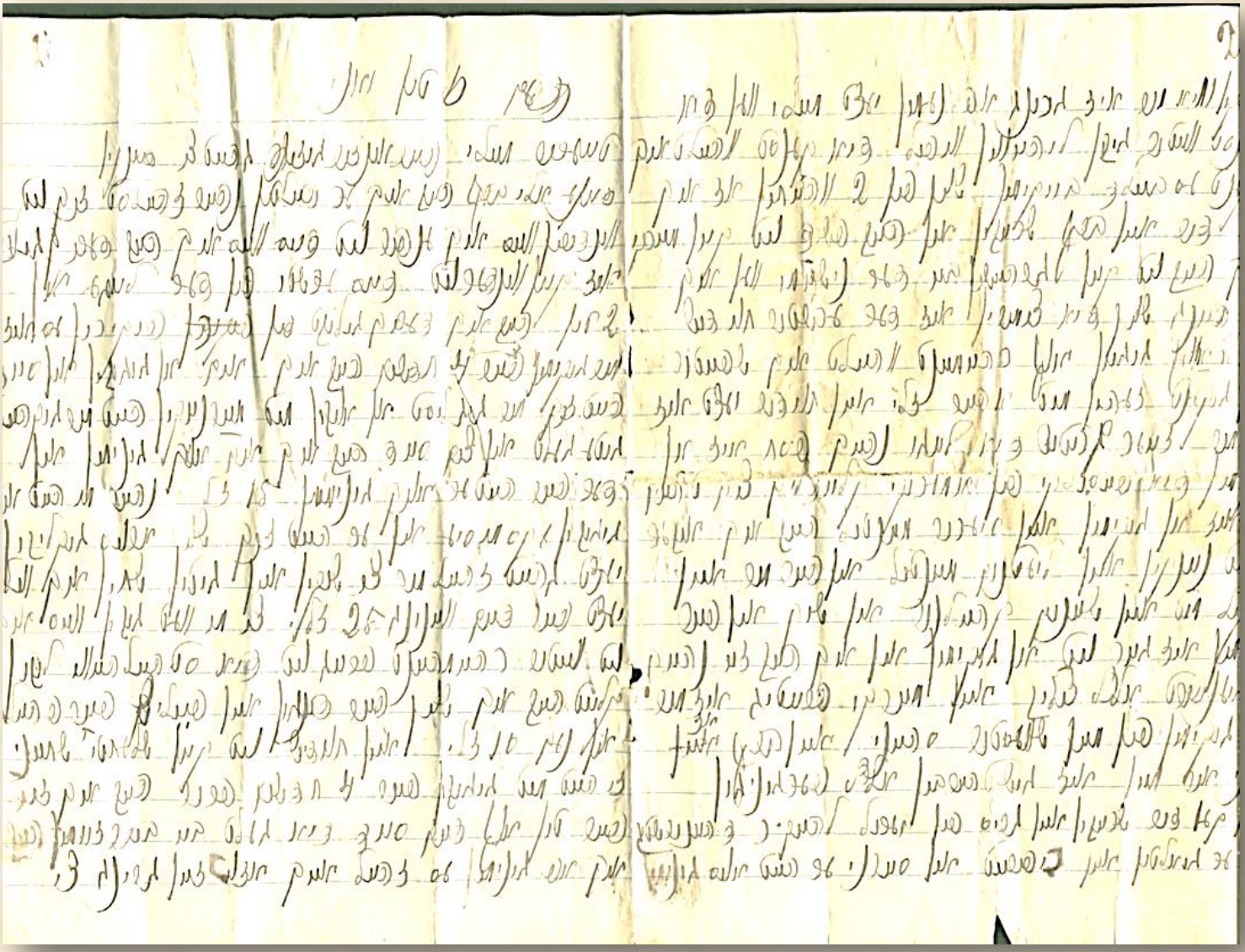

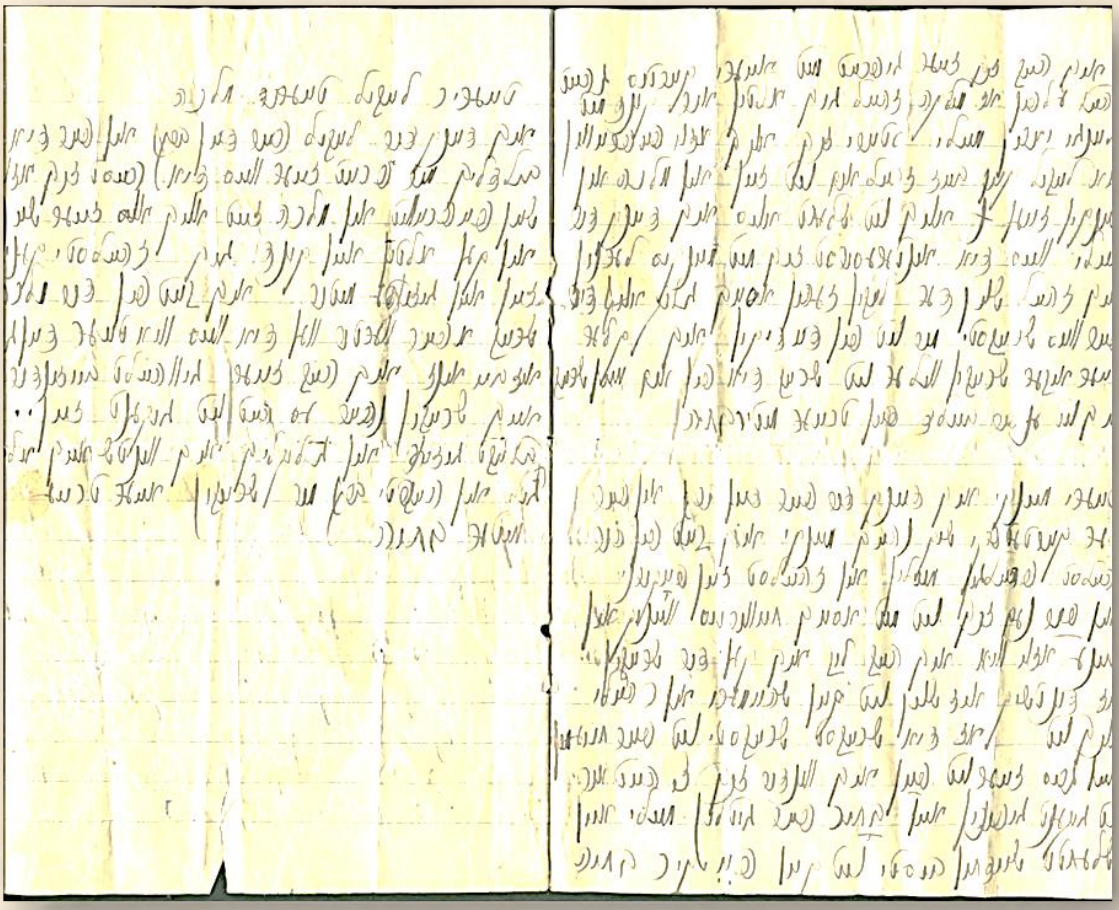
פסח בסרני 1937.

מימין : ניונקה,חיים,מניה ובתיה.

בגינת הבית–זלטקה, חיים, ניונקה, מולה,, מניה

מכתביה של הסבתא בתיה שנתגלו רק לאחרונה.

מאחר ומניה כבר הייתה בארץ הרי נשלחו לא לפני 1936. היא מתייחסת לחיים בלבד ולא מזכירה את חסיה. חיים וחסיה נישאו, על פי התמונות –ככל הנראה ב–1937 ועל כן סביר שהמכתבים הם מ–1936.

<u>תמצית מכתביה של הסבתא בתיה.</u>

<u>למולה:</u> אילו יכולת להמשיך לתת לי, זה כבר שבועיים שאני רוצה לכתוב לך מכתב ופשוט אין לי בול. לו כבר הייתי משכירה את החדרים אז את שכר החודש הראשון הייתי מוציאה על השיפוצים והייתי יכולה לראות את עצמי אחר כך עם כמה זלוטי בחודש. המצב אצלי עכשיו הוא מאד קריטי. אחרי הפסח הגיעה החבילה מאמריקה.הגיע מעיל אפור שתפרתי אותו מחדש כמעיל קייצי בשביל ניונקה. בשביל חיים לא הגיע שום דבר ואני עוד לא עניתי להם הכל בגלל בול. ביום שישי הגיע מכתב מאחותי סוניה שפיני בעלה נפטר.

אני יכולה למסור לך ד"יש מברל לוקר (*מראשי התנועה הציונית היה אחר כך גם חבר- כנסת)* הוא דיבר בסארני,היה יוצא מן הכלל.

במכתב אחר היא מספרת על הצרות שיש לה עם דיירים שלא משלמים ולא רוצים לפנות את הבית עד שהיא נדרשת לפנות לבית משפט כדי להשיג צווי פינוי.

מהמכתב אפשר להבין שיש כמה דירות להשכרה היא מציינת למשל דירה ליד החנות (*אולי יש גם חנות*) שהיא משכירה לזוג פולני ולוקחת עשרה זלוטי לחודש.

המעיל עליו כותבת בתיה–מימין לשמאל אריה, שיקה במדי הצבא הבריטי,ניונקה עם המעיל שתפרה בתיה עם הצוארון היפה, נפתלי במדי משטרת הישובים העבריים.

<u>לאריה</u>-מולה לא עובד קשה וגם דודיק (נפתלי) לא עובד קשה ורק העבודה שלך היא קשה כל כך אני מבקשת מכם ילדים, אני רוצה, שתכתבו לעיתים יותר קרובות ותכתבו כולכם, אני מבקשת ממך לייבל שאתה ודודיק תשלחו כמה שאתם יכולים . ממולה כבר אינני יכולה לדרוש רק לאחרונה שלח שלושה פונט. מאד פגע בי שלא השתדלת בעניין הסרטיפיקט של ניונקה. אני מאד רוצה שמלכה תבוא לבקר אצלנו עם דודיק כי אלוהים יודע אם יצא לי לבקר בארץ -ישראל והייתי רוצה להכיר את מלכה. הייתי מאושרת כאשר מולה נסע עם סוניה אלא שהמזל שלי גרם לכך שהוא שוב יישאר לבדו. לייבל ומלכה המשיכו לשלוח לי תמונות- הן מאד יקרות לי אני מבקשת שכולכן תצטלמו ותשלחו לי את התמונה. במכתב אחר היא מודה לאריה ומלכה על המכתב ועל התמונות.

כנראה מלכה הייתה אז בהריון ובתיה כותבת "מלכה נראית מאד יפה ואף יכולה להחזיק ילד בידיה, שתוכלי, במהרה להיות אמא בריאה"

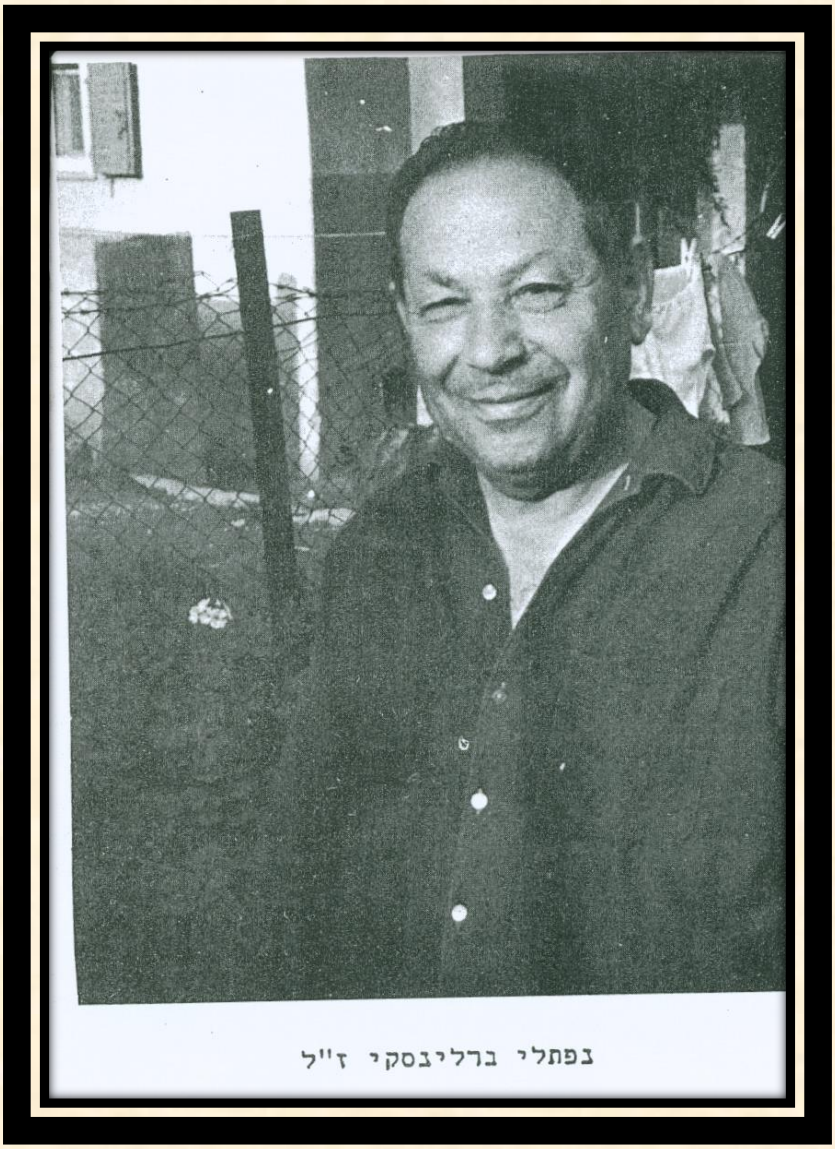
<u>לנפתלי</u>- דודיקל היקר, אני מאד מודה על מכתבך שחיכיתי לו זמן רב. להבא אני מבקשת לכתוב לעיתים יותר קרובות.

דודיק? מה נשמע בקשר לבואך? תכתוב את האמת, החבר שלך צבי הגיע הוא מסר לנו שראה אותך בפסח בתל אביב. ניונקה נסעה היום ליצחק לקבל דרישת שלום ממך, הוא עכשיו בסרני.

<u>למנקה-מניה</u> אני מבקשת שתשמעי בקולו של מולה ושלא תתעסקי עם הרבה חברות רק עם מעטות וטובות כפי שאני אוהבת. כאשר את כותבת אינך מוסיפה דרישת שלום עבור חיים וזה מאד לא בסדר.

הסבתא בתיה ,חיים ומשפחתו, וזלטקה -לא זכו להגיע ארצה

נפתלי ברלינסקי

נפתלי – שלושה ימים לפני לפני פטירתו

נולד בסרני 1910 נפטר ירושלים 1974

נפתלי נולד בסרני בשנת 1910 ילד חמישי להוריו.

בבית נתכנה בשם הכינוי דיידיקיל כנראה על שמו של הסבא דוד אביו של עזריאל.

עד גיל שש זכה לחיות במחיצתו של האב אליו היה מאד קשור.

נפתלי זכה בתקופת חייו הראשונה לחיי רווחה ולהרבה אהבה ופינוק.

לאחר מכן פרצה מלחמת העולם הראשונה, המצב הכלכלי התדרדר, נפתלי זכר את הכוסמת שהייתה מיועדת לסוסים ואשר החיילים הגרמנים חלקו לבני המשפחה.

הגרמנים הצילו אותם מרעב במלחמת העולם הראשונה והשמידו אותם במלחמת העולם השנייה.

הילדים אהבו את החיילים הגרמנים במלחמת העולם הראשונה והאהבה הזו הטעתה ובלבלה חלק מהבוגרים בתקופת השואה.

עד המלחמה –עשה האב חיל בעסקיו. המצב הכלכלי בבית היה מצוין, הבית היה גדול ומסודר מלא ילדים וחברים. גם מעמדם החברתי של ההורים היה איתן. נפתלי אהב להתלוות לאב בביקוריו בבית הכנסת שהוא היה אחד ממקימיו.

למרות שלא היה דתי הקפיד נפתלי מאד –כל חייו- לבקר בבית הכנסת בימים הנוראים,

הוא אהב מאד לשמוע פרקי חזנות ורק בבגרותי הבנתי כי כל אילו היו סימנים לגעגועיו לבית אביו.

בילדותי לא הבנתי זאת וכעסתי על הדתיות הפתאומית שקפצה עליו בימים מסוימים.

האב נפטר כשנפתלי היה בן שש לערך.

האימא ניסתה לעטוף את ילדיה הקטנים ולהקל עליהם.

בשני המכתבים ששלחה ואשר נתגלו על ידינו עולים געגועיה לדיידיקל שלה.

היא מאד מבקשת שיגיע לביקור בבית. אולי בגלל שהכירה אותו וידעה עד כמה היה רגיש.

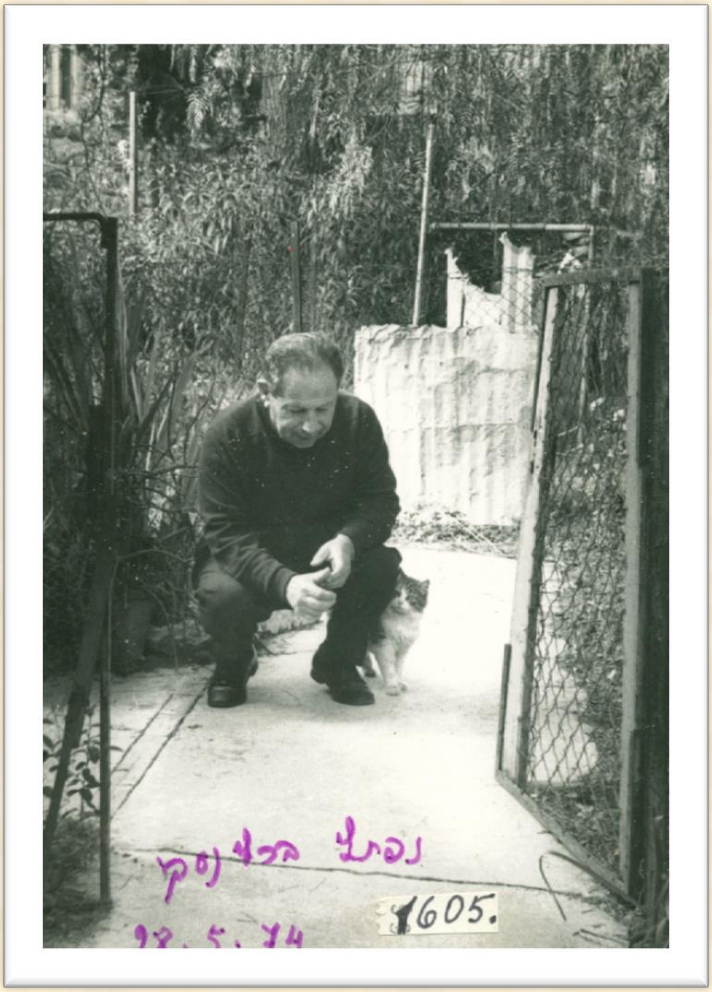
נפתלי אהב מאד בעלי חיים מאחר וגידל תרנגולות בחצר לצורך הטלת ביצים נקשר אליהן מאד וסרב לאכול את בשרן . הפעם היחידה בחיי ששמעתי אותו כועס הייתה כאשר חשב שאמי הגישה לו לשולחן מרק עוף.

בתרנגולות טיפל בצורה רצינית ויסודית. הלול היה נקי מאד, היו בו כלי אוכל חדישים, מזון מגוון, תערובת, גרגרי חיטה...

לתרנגולות דאג לחיסונים ולהרכבת משקפיים שימנעו מהן לפצוע אחת את השנייה.

הן הפכו ממש לחיות מחמד. הוא היה מאכיל יונים מתוך ידיו והביא לנו בכל הזדמנות בעלי - חיים חדשים - פעם ארנבות, פעם ברווזים....

גם את הגינה אהב לטפח, בכל נסיעה שנסענו ליד מרדכי- כדי לבקר את ניונקה ושיקה היה יוצא עם ניונקה לגינתה וחוזר משם עם שתילים חדשים אותם שתל בגאווה בגינה.

נפתלי נפטר ב-31/5/74 התמונה צולמה שלושה ימים לפני פטירתו

אפילו רחל ינאית האגרונומית שהייתה שכנה - עברה בשנות החמישים על יד הבית והתלהבה מאד מפרחיו של הצמח שהגיע מיד מרדכי.

היא בקשה כמה ענפים על מנת לקשט את שולחן האורחים לכבוד בקורו של ראש ממשלת בורמה -או נו - שאמור היה להגיע.

מאז נקרא צמח זה בביתנו " **פרח או נו**" (היום נודע לי שקוראים לו לאונו –מלשון לאון = אריה- יצא דומה).

נפתלי כמו יתר אחיו היה מסודר מאד. כל שבוע היה מנקה ומבריק את המקרר (המקרר שלי זוכה לטיפול שכזה לא יותר מאשר פעם בשנה.)

היה מאד חשוב לו לטפח את הבית לרהט אותו (עוזי ואני זכינו בשולחן פורמאיקה עוד לפני שמישהו הכיר חומר זה).

ילדים קטנים היו אהבת חייו, לא היה גבול לאושרו כאשר נולדו נכדיו מהם כמעט ולא הספיק ליהנות.

האנשים הכירו אותו כאדם שמח מאד שופע בדיחות ומצב רוח טוב. לאמיתו של דבר הוא היה אדם מאד עצוב ומתגעגע שאינו יכול לישון אפילו לילה אחד בשקט.

מותם בגיל צעיר של אחיו דיכא את רוחו –דאגתו להם הייתה עצומה. כשנפטר מולה ראיתי אותו לראשונה בחיי מתייפח בבכי דבר שלא הייתי יכולה לעמוד בו.

אין לנו ספק שגם מותו של אריה הוא שזרז את פטירתו, הוא ,לאחר שלושה חודשים.

נפתלי מצעירותו היה פעיל מאד ואהוב בכל מקום בו היה .

הוא הגיע להישגים גם בפעילותו הפוליטית בגיל צעיר בחו״ל, גם בפעילות ציבורית וחברתית בשנותיו הראשונות בארץ וגם בשנותיו בעבודתו בנוטרות.

נדמה לי שבשנות עבודתו בסוכנות היהודית הוא היה מאוכזב ולא היה מרוצה מהישגיו הוא ראה את חבריו משכבר הימים מתקדמים ותופשים עמדות חשובות, והוא שהיה מאד אמביציוזי לא פרץ כמוהם.

גם עובדה זו העיקה עליו מאד.

יש לי תחושה שהיה לו קשה להתמודד גם עם ההילה שריחפה בביתנו מעל ראשיהם של בני משפחתה של אימי - גיבורי העלייה השנייה- שקשה היה להשתוות אליהם בבית..

1910–1928– מלידה עד סיום ביה"ס התיכון

URZĄD GMINNY

Wzór nr 9 do § 131.

m. SARNY dn. 7 LIST. 1928 192 r.

Zaświadczenie

Niniejszem stwierdzam, że Natalia - Gere Berlińska
(imię i nazwisko)

urodzony 26/IX - 1910 roku w Sarnach, pow. Sarny
(dzień, miesiąc, rok) (miasto, gmina, powiat)

syn Abrahama Icka z Sarn Szapiro
(imiona rodziców i nazwisko rodowe matki)

zamieszkały w Sarnach, m. ul. 3 Maja l. 46
(dokładny adres)

w myśl art. 24 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym został wpisany do rejestru ~~gminy~~ (miasta) Sarn m. Sarneńskiego

pod liczbą 20.

~~Wójt gminy~~ Burmistrz

SEKRETARZ

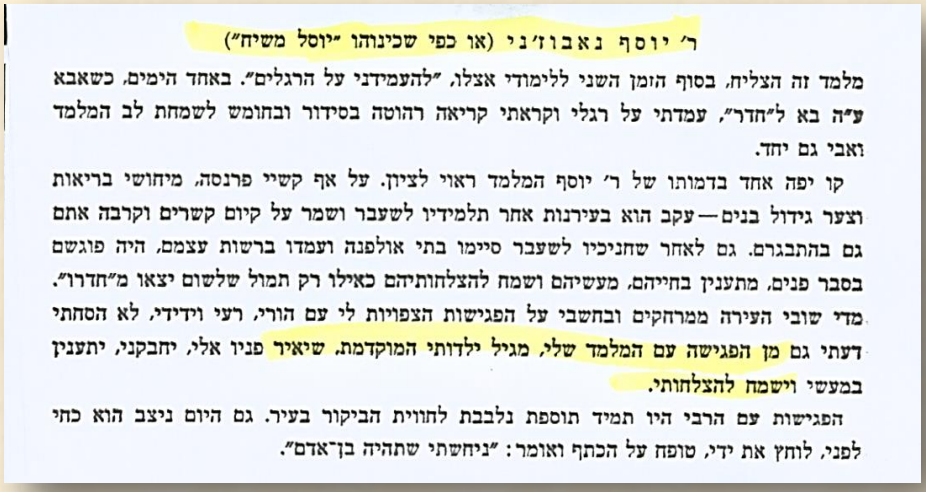
שחזור תעודת הלידה של נפתלי שהוצאה לפני עלייתו נולד ב-26/5/10 מתגורר ברחוב ה-3 במאי מס' 46 סרני

כילד קטן למד נפתלי ב"חדר" של מר נאבוז'ני . הסיפור על מלמד זה הוא מהיחידים שהיה מספר על חייו ומשפחתו בסרני.

נאבוז'ני היה מורה אהוב מאד שידע לקנות את ליבם של הילדים הקטנים.

כאשר רצה לתת להם פרס על השתדלות, הייתה אשתו, הרבנית , עולה לעליית הגג ומשם הייתה זורקת לילדים סוכריות .

המלמד היה מודיע לילדים כי הסוכריות הן מתנתו של המשיח ועל כן נקרא בפי הילדים "משיח צוקערקע" (משיח סוכריה).

ר' יוסף נאבוז'ני (או כפי שכינוהו "יוסל משיח")

מלמד זה הצליח, בסוף הזמן השני ללימודי אצלו, "להעמידני על הרגלים". באחד הימים, כשאבא ע"ה בא ל"חדר", עמדתי על רגלי וקראתי קריאה רהוטה בסידור ובחומש לשמחת לב המלמד ואבי גם יחד.

קו יפה אחד בדמותו של ר' יוסף המלמד ראוי לציון. על אף קשיי פרנסה, מיחושי בריאות וצער גידול בנים — עקב הוא בעירנות אחר תלמידיו לשעבר ושמר על קיום קשרים וקרבה אתם גם בהתבגרם. גם לאחר שחניכיו לשעבר סיימו בתי אולפנה ועמדו ברשות עצמם, היה פוגשם בסבר פנים, מתענין בחייהם, מעשיהם ושמח להצלחותיהם כאילו רק תמול שלשום יצאו מ"חדרו". מדי שובי העירה ממרחקים ובחשבי על הפגישות הצפויות לי עם הורי, רעי וידידי, לא הסתתי דעתי גם מן הפגישה עם המלמד שלי, מגיל ילדותי המוקדמת. שיאיר פניו אלי, יחבקני, יתענין במעשי וישמח להצלחותי.

הפגישות עם הרבי היו תמיד תוספת נלבבת לחווית הביקור בעיר. גם היום ניצב הוא כחי לפני, לוחץ את ידי, טופח על הכתף ואומר: "ניחשתי שתהיה בן־אדם".

מתוך ספר הזיכרון של סרני–יוסל משיח או בפי נפתלי "משיח צוקערקע"

סיפור זה סופר על ידו פעמים רבות זו הייתה כנראה תקופת חייו המאושרת עם אבא בבית, אמא מפנקת ורבי אוהב.

בית הספר היסודי בו לומד נפתלי הוא ביה"ס "**תרבות**" הילדים לומדים בו עברית, העברית הופכת להיות שפתם הראשונה.

בין חפציו של נפתלי נשארה מחברת חשבון שרוב דפיה היו חסרים אולם בסוף המחברת כותב נפתלי את שמות כל חבריו לכתה וכן את מערכת השעות.

הכל בעברית.

גם התעודות נכתבות בעברית.

האידיאה של תנועת "תרבות" הייתה להנחיל תרבות עברית ברוח הציונות והחלוציות בקרב המוני בית ישראל בגולה.

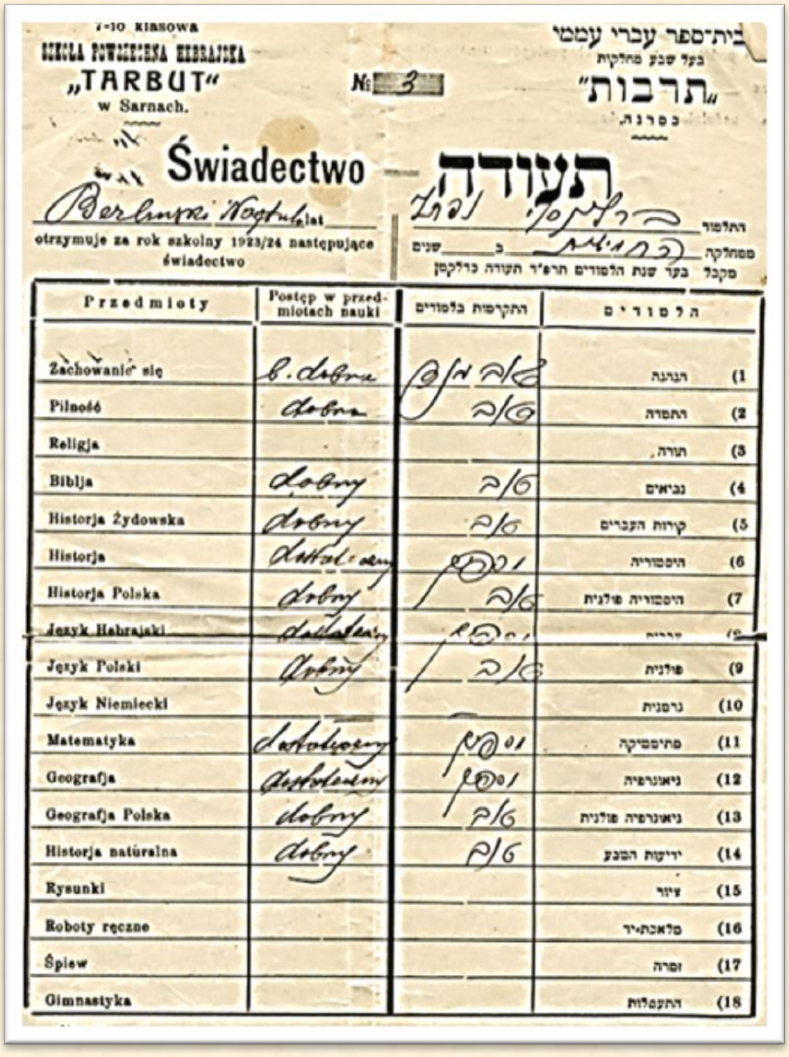
התנועה קמה במזרח אירופה בשלהי מלחמת העולם הראשונה, ולאחר ייצוב הגבולות המדיניים התפשטה ברחבי פולין, בליטא, ואף באזורים מסוימים ברומניה. מפעלה המרכזי היה הרשת הגדולה של גני הילדים ובתי הספר העבריים "תרבות", שהקנו לילדים את המורשת העברית לדורותיה ואת ניצני תרבות התחייה הלאומית בארץ-ישראל הנבנית.

בתי הספר העבריים צצו והתפשטו בערים ובעיירות הקטנות. ההוראה של כל המקצועות, פרט למקצועות הפולניים, הייתה בשפה העברית. עובדה זו הייתה בבחינת מהפכה בחינוך היהודי.

רוב בתי הספר "תרבות" הוקמו במזרח פולין, בגלילות וילנה, נובוגרודק, פולסיה, ביאליסטוק, ווהלין, וגליציה. במקביל הוקמו גימנסיות עבריות. בשנים 1926-1927 היו בפולין 16 גימנסיות עבריות. בראשית שנות העשרים הוקמו הסמינרים למורים עבריים בווילנה, בגרודנה ובלבוב.

בשנים 1937-1938 למדו במוסדות החינוך של "תרבות" בפולין 42,976 ילדים מכלל ילדי ישראל בפולין. מספר מוסדות חינוך "תרבות" בארץ זו – 267 ומספר המורים בהם – 1400. מכלל התלמידים היהודיים בבתי הספר הפרטיים היוו תלמידי "תרבות" 42%. הוצאות הקיום של בתי הספר "תרבות" היו על כתפי ההורים וכמעט ללא סיוע ממשלתי. משכורתם של המורים הייתה זעומה, אך סיפוקם הרוחני היה רב.

בית הספר "תרבות" היה ייחודי בתכניו החינוכיים והלימודים: מודרני, ארץ-ישראלי, עמלני, חברתי (חברת ילדים שלטון עצמי) ודו-מיני. במרכז החינוך: פיתוח כוחותיו השכליים, המוסריים והאסתטיים של הילד. תכנית הלימודים כללה גם את המקצועות: זימרה, ציור, שרטוט, התעמלות, מלאכת-יד וגננות. בסמינרים למורים הוקדשה תשומת-לב רבה לעקרון ההמחשה במעבדות ולטיולים בטבע. הסמינרים שאפו לחנך מורה בעל ערכים – אישיות מוסרית. (מתוך ויקיפדיה)

Szkoła Powszechna Żydowska
„TARBUT"
w Sarnach.

№ 3

בית־ספר עברי עממי
בעל שבע מחלקות
„תרבות"
בסרנה.

Świadectwo

תעודה

Berlinski Wogtek lat
otrzymuje za rok szkolny 1923/24 następujące świadectwo

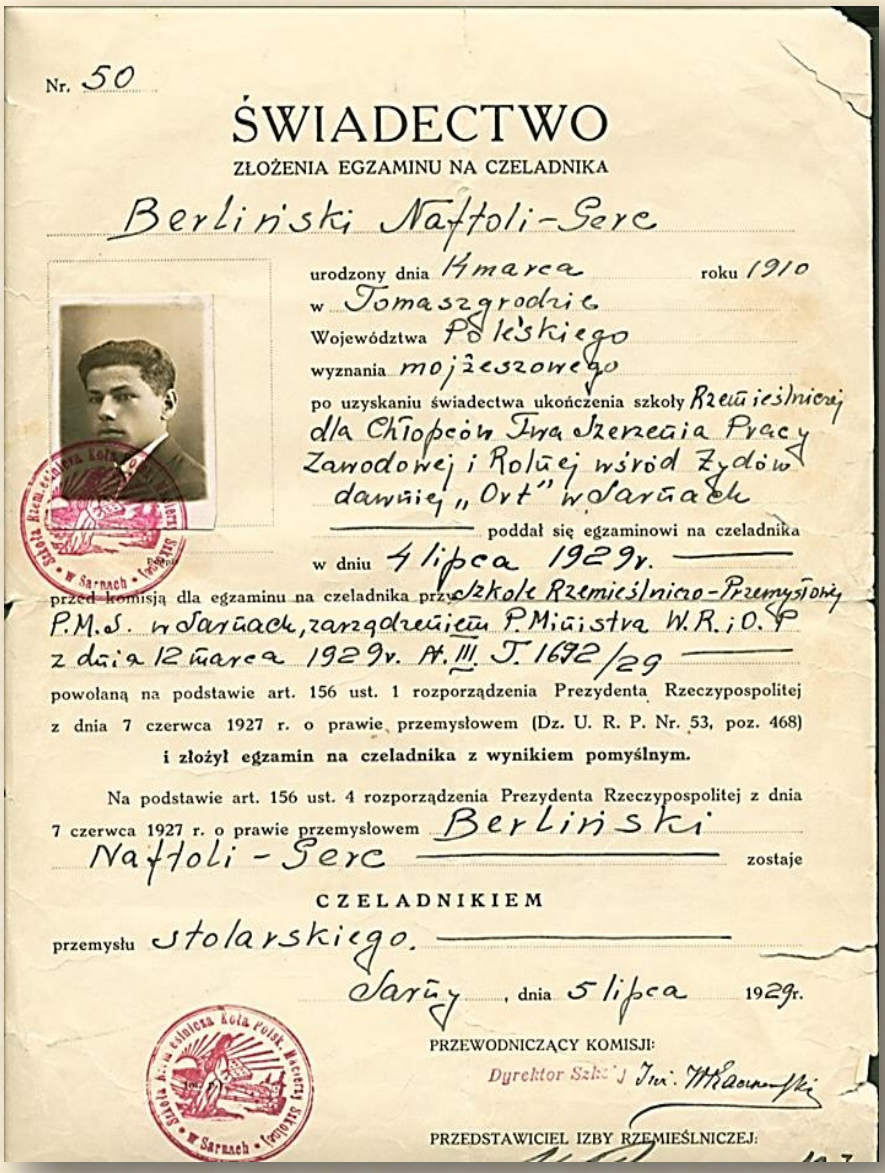
התלמיד
מחלקה כיתה שנים
מקבל בעד שנת הלמודים תרפ"ד תעודה כדלקמן

Przedmioty	Postęp w przedmiotach nauki	התקדמות בלמודים	ה ל מ ו ד י ם	
Zachowanie się	B. dobra	טוב מאד	הנהגה	(1)
Pilność	dobra	טוב	התמדה	(2)
Religja			תורה	(3)
Biblja	dobry	טוב	נביאים	(4)
Historja Żydowska	dobry	טוב	קורות העברים	(5)
Historja	dostateczny	בינוני	היסטוריה	(6)
Historja Polska	dobry	טוב	היסטוריה פולנית	(7)
Język Hebrajski	dostateczny	בינוני	[illegible]	(8)
Język Polski	dobry	טוב	פולנית	(9)
Język Niemiecki			גרמנית	(10)
Matematyka	dostateczny	בינוני	מתימטיקה	(11)
Geografja	dostateczny	בינוני	גיאוגרפיה	(12)
Geografja Polska	dobry	טוב	גיאוגרפיה פולנית	(13)
Historja naturalna	dobry	טוב	ידיעות הטבע	(14)
Rysunki			ציור	(15)
Roboty ręczne			מלאכת־יד	(16)
Śpiew			זמרה	(17)
Gimnastyka			התעמלות	(18)

תעודה מסוף כתה ה'

כשהוא מתכוון ללמוד בתיכון הוא בוחר במגמת נגרות בביה"ס אורט.

אחיו, אריה, מייעץ לו לבחור בלמודים שיסיעו לו למצוא עבודה בארץ ואומנם בדרך זו או אחרת סייעו לו לימודים אילו עד סוף ימיו.

Nr. 50

ŚWIADECTWO

ZŁOŻENIA EGZAMINU NA CZELADNIKA

Berliński Naftoli-Serc

urodzony dnia 4 marca roku 1910

w Tomaszgrodzie

Województwa Polskiego

wyznania mojżeszowego

po uzyskaniu świadectwa ukończenia szkoły Rzemieślniczej dla Chłopców Tow. Szerzenia Pracy Zawodowej i Roli wśród Żydów dawniej „Ort" w Sarnach

poddał się egzaminowi na czeladnika

w dniu 4 lipca 1929 r.

przed komisją dla egzaminu na czeladnika przy Szkole Rzemieślniczo-Przemysłowej P.M.S. w Sarnach, zarządzeniem P. Ministra W.R. i O.P. z dnia 12 marca 1929 r. A. III. T. 1692/29

powołaną na podstawie art. 156 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem (Dz. U. R. P. Nr. 53, poz. 468)

i złożył egzamin na czeladnika z wynikiem pomyślnym.

Na podstawie art. 156 ust. 4 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem Berliński Naftoli-Serc zostaje

CZELADNIKIEM

przemysłu stolarskiego.

Sarny, dnia 5 lipca 1929 r.

PRZEWODNICZĄCY KOMISJI:

Dyrektor Szkoły Inż. [illegible]

PRZEDSTAWICIEL IZBY RZEMIEŚLNICZEJ:

תעודה ממשלתית לסיום לימודיו של נפתלי בבי"ס "אורט"

שעור במגמת נגרות בית ספר "אורט" כתתו של נפתלי

מן הילקוט

(מכתבים מערים ועירות)

אבן נוגש הדברו — עני, עיני לגדוד ישראלו — שלום ר׳ יהודי! — אמוב בעיר, בשוקים וברחובות, — את הילדים בלביבות ואת סיפרו במחולות.—לא מלחמת, לא מסים ולא מפלגה תדשה רק-תרבן העולם!

עתה, רבותי, אחרי שבועות רבים [illegible] לי הרבר על מה ולמה קראו סופ[illegible] שביתה על ה„ילקוט".

בימים הראשונים להופעת „הצפי[illegible]ה" אורן סופרינו הנכבדים את [illegible]תניהם ושומטו ברחובות קריה [illegible]בסמאות העירות, חפרו וברקו בחוי[illegible]ן ובסדרין לשלוח לי קורספונד[illegible]ציה ו„ילקוטי" היה תמיד מלא וג[illegible]רוש, סתובי בתבלין וכפרפראות [illegible]שונים, לפי טעמה של כל עיר ועיר, [illegible]תאום הוסרעה האדיליה! רוץ כא [illegible]„ילקוטי", הקורספונדנציות הלכו [illegible]מעטו, הלכו וחולו, ובשבא יום החמי[illegible]שי בשבת, אותו היום שעלי להבין [illegible]את ה„ילקוט" ליום השבת, ישבתי כל [illegible]היום ובער חלון בית הבטתי, ואת [illegible]עיני נשאתי לתמונות העלה, לעריט [illegible]הגרחות — אשר תבא משם התשו[illegible]ה? אשר ירחם עלי איזה סופר [illegible]ישלח לי ממעמים?

[illegible] גם סובבתי בשוקים וברחובות [illegible]כשפגשתי ביהודי שמלתתה בידו [illegible]הוא רץ מבוהל ונחתו כרחוב,

בשצרור חשבונות נשרים מתחת ידו, נגשתי אליו והושטתי לו את ידי:

— שלום עליכם ר׳ יהודי! ר׳ יהודי משרי השרה? מאיזו עיר? מדרשיץ? מבלוינה? מה נעשה שם בעירך? מה היה עם סופרנו הנכבד, הסופר־ריבא, שכתב אלף משל ואלפים חידות וחכמה וחכנה פסורים, שירים וכו׳?

אבל יהודי סעייתה שבא לברך, הנה טרוד ואין לו פנאי לשטות בשיחה ולתנם היתה סרחתי — לא הייתי יכול להוציא ממנו אף דבר.

התחננתי אליו, בשתיתי כרסי עות שלישי: סמר נ׳, ר׳ יהודי מה שלום הרב והרבנית תחי׳ וריב השוהטים מה היה עליו? וה„בונד" בעירך אם שלום בעצמותיו? ו„אנשי שלומנו", האם הם בעו הבריאות? וישומר הביטה האם לא התעסם עם השרנם?

אבל חלה טעמיד עלי סנים בעל כישוקע.

— תיתי לך, ר׳ יהודי — הוא סשיב לי, שאין לך ראגות אחרות, חכה רגע עד שאמצא בכפי לסדוע את השטר ואתרי כן נדבר, יש הרבה והרבה לספר, אבל השטרות יסיש סמרידים את הסוח.

וכבר דברתי את סופרי לימות וקי שות והם הקשו את עדסם.

הבטחתי להם, שאעשה את כלם לסופרים סדופלסים, לסופרים בעלי תעודות, לסרספונדנטים סתם, ומעי רספונדנסים סהם יעלו לקורספונדנ־ סים סיוחדים, ופקידספונדנטים סיוד חדים אלי ברבות הימים לעיניים, ואני סמלית בהם, גולחים, ריסמתים והם פשעו בי.

וכבר נפיתי ללבת עסהם בקרי והוהרתים, שאם - לא ישובו תיכף ומ״ד לעבודתם אחבוש את „ילקוטי" ואעבור סעיר לעיר וסמסום לסקום ולא אחזם על כך ולא אדחם על עיר נדחת — כלה אעשה בהם!...

והנה כשהגיע הדבר לאזני ראשי הסהלות, הגבאים, עסתני הצבור די ככך אתר ואתר, גדלה המהומה והמי בוהה: וי, וי, כלעו אבדנו! והזקנים האיצו בצעירים, והצעירים האיצו בקסנים וכלם ישבו לכתוב ... ושוב שבו לי חיסים הטובים, ושוב ראיתי שבועות אחרים בדבה ב„ילקוטי".

אבל איך יאסר הסשורר: שבוע עובר, שבוע הולף וברבות הימים הכל נשכח, נשכחה התראתי ושוב הגני סובב ביום החמישי בשוקים וברחובות ושואל: סיסרי היכן הם? סיסרי היש, ריס, סה נעשה אתם? שין סול ואין עתה.

אבל עתה נודע לי הדבר, קשה להיות סופר „הצפירה", תלאות ועבות רבות צפויות לסופר, סורגנט שלה ולא כל אחד יכול לעמוד בנסיון וכבר בם סולו של סופרנו סמארנו, שנעגש מיד בשביל הסורס־ סורנציה שלו ב„הצפירה".

אשר אתם זוכרים את הסלחמה ב„התקוה" שהבדיון האינסטרוקסטורים של בית הספר ש„ארם" בארנין? בקשף שנערך בבית הספר ד״ר ... הילדים לשיר „התקוה" ובשל זה הזי סידו את הלביבות השבו ת: יהסובות שהיו צפויות להם, ולא על ה„התקוה" בלבר הכריזו סלחמה אותם העבודים ש„ארם", אך גם על הסתים וקא נתנו סיד ללבת לבית הכנסת ליאסר „קדיש" ביום ששת בו אביו...

הילדים קבלו את עגשם בעוף ה„התקוה" בהסבר הלביבות אבל לא עליכם עגש כזה שנעגש בו אותו הסופר שלנו.

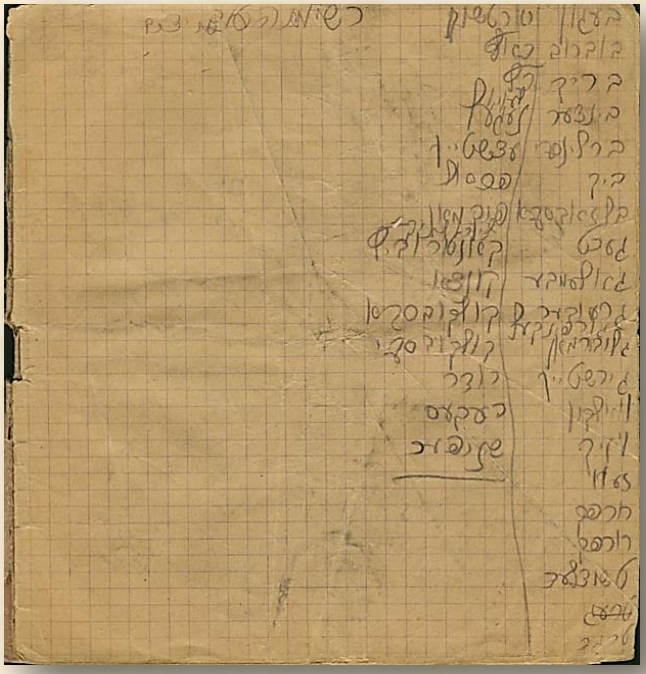
הנה עבה איזו „אגדת סקידי הלשכאות ועובדי בתי המסחר" נשף מסבות גדול, בערב של אותה ה„אגי רה" נסצאים אותם ה„נבזרים" הארי סטרוקסטורים של ה„ארץ", ומהם יצא הדבר לנסות בסופרנו ולא לחדי סינו אל נשף הסבות, תחת אשר העיז לגלות את סעשיהם ב„הצפירה", ולא על הקורספונדנט של ה„הצפי רה" לחוד שבו את כעסם, אלא על כל הציונים שבסארצי שהעיזו לסחות נגד סנהגי ה„ארם" שבסארצי וסעי שיהם, וגם הם נסחו סרשימת האוני

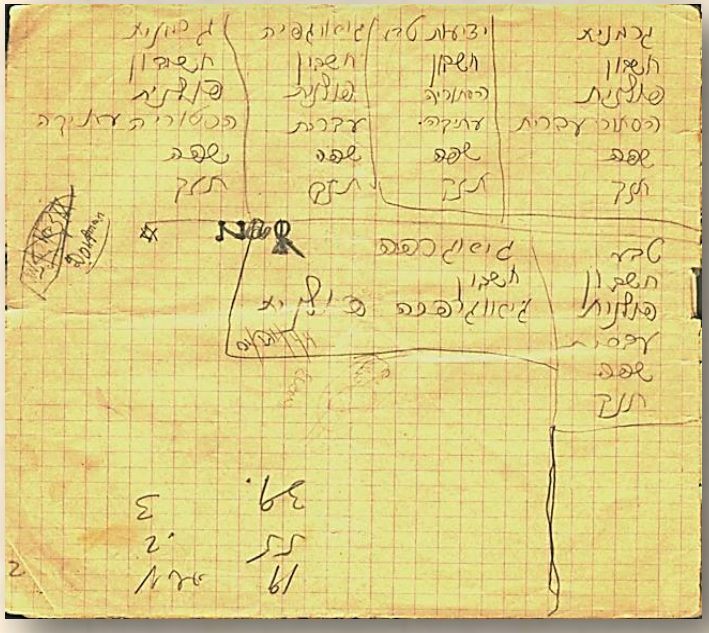
תלמידי "אורט" בסרני (1927) ונפתלי בתוכם מוכנים לוותר על סופגניות בחנוכה אך לא לוותר על שירת "התקווה" שהרגיזה את ההנהלה.

בניגוד לביה"ס תרבות ביה"ס "**אורט**" לא היה בית ספר ציוני וגם חילוני מאד.

כתבה זו הודפסה כאשר נפתלי היה תלמיד בבית הספר. התלמידים לא קבלו סופגניות במסיבת חנוכה מאחר ושרו את "התקווה".

מילד אחר מנעו ללכת לבית הכנסת כדי לומר "קדיש" על אביו ביום השנה למותו.

שמות התלמידים בכיתתו של נפתלי ומערכת השעות. הרשימות נמצאו במחברת חשבון של נפתלי, שם משפחה אחר שם משפחה מופיע ב"ספר הזיכרון לקהילת סרני" לא היה כמעט ילד בכיתה שמשפחתו לא הושמדה בשואה.

נפתלי בתקופת לימודיו בבית הספר כנראה לבוש תלבושת אחידה

1928–1930–הכנות לעלייה לארץ

נפתלי השתייך לקבוץ "שחריה" שהשתייך לתנועת "החלוץ". תנועות "החלוץ" יצרו עבור התנועה הציונית שבין שתי מלחמות העולם, גרזן לשבור בו את מחסומי מדיניות "הספר הלבן" ולפרוץ אל ארץ ישראל. "קיבוצי הכשרה" היו להב הגרזן. המוני בני נוער יהודים עזבו את בתיהם ברחבי פולין, אוקראינה ורוסיה הלבנה , מי בהסכמה ומי כנגד הסכמת ההורים, והצטרפו ל"קיבוץ הכשרה" שבו הכינו עצמם לעלייה לארץ ישראל.

<u>תנועת "החלוץ"</u>

ארגון עולמי של צעירים יהודים, שהכשירו את עצמם לעליה לארץ-ישראל, לעבודה ולהתישבות בה. ההתארגנות הגדולה ב"החלוץ" היתה בשנת 1917 ברוסיה ובארצות מזרח-אירופה. בין מייסדי "החלוץ" ברוסיה והרוח החיה בו היה יוסף טרומפלדור. חניכי "החלוץ" היו יסוד חשוב ועיקרי בעליה השלישית, שהזרימה דם חדש בחיי תנועת העבודה וההתישבות בארץ-ישראל.

רבבות צעירים יהודים התארגנו בתנועת "החלוץ", שיסודותיה היו: חובת הכשרה גופנית ורוחנית לחיי עבודה וכיבוש השממה בארץ-ישראל, חובת ההגשמה האישית, תרבות ושפה עברית וכו'. בחוות-ההכשרה וקיבוצי-ההכשרה רוכזו החלוצים לפני עלייתם לארץ. רבבות חלוצים עלו בדרכים שונות - אם ברשות השלטונות הבריטיים לפי סרטיפיקט, ואם בעליה ובהעפלה שלא ברשות.

המרכז העולמי של "החלוץ" היה בוורשה, בירת פולין.. בתקופת השואה. רבים נמלטו בתקוה להגיע לארץ-ישראל. על פעילי התנועה הוטל לשוב לשטח הכיבוש הנאצי, כדי לחדור אל ריכוזי היהודים ואל הגיטאות ולפעול במחתרת. הוקמו בתי-נוער ובוצעה פעולת עזרה חשובה לסובלים ולנדכאים. כאשר הוקמו ארגוני המרי והמרד עמדו בראשם פעילי התנועות החלוציות. בכל ארצות הכיבוש פעלו חברי "החלוץ" במחתרת, העבירו יהודים אל מעבר לגבולות, שמרו על קשר, עשו למען העזרה ההדדית. בתום מלחמת-העולם השניה עשו חברי "החלוץ" - בעזרת שליחי החטיבה היהודית הלוחמת שבאו מארץ-ישראל - לחידוש התנועה החלוצית בארצות ששוחררו מעול הכיבוש הנאצי. נוסדו קיבוצים, בתי ילדים, מטבחים זולים וכיוצ"ב. כן אורגנה בריחה המונית ויציאה אל מחנות בגרמניה ובאוסטריה, מהן עלו שרידי העקורים ופליטי השואה ושרידי מחנות המוות לארץ-ישראל (ע"פ ויקיפדיה)

נפתלי היה פעיל בתנועת "החלוץ" ובלט מאד.

יצחק, חברו של נפתלי להכשרה כותב מאחורי תמונתו שניתנה לנפתלי לפני העלייה,

"עלה נעלה וגם נוכל"

במקביל עסק נפתלי גם בפעילות פוליטית מטעם "**הליגה למען ארץ ישראל העובדת**"(ראשית מפא"י) שהייתה לרשימתו של דוד בן גוריון.

למעלה כרטיס חברות במפלגה ולמטה כרטיס ציר בוועידה למען ארץ ישראל העובדת בפולין-1929

סדר־היום

ישיבה א'

ז'ו תשרי 7 בערב באולם „וינובסקי"

א) פתיחה

ב) ברכות

ג) שיטת ההתישבות בא"י — הרצאת חבר המשלחת (א"י)

ישיבה ב'

י"ח תשרי ב-9 בבקר באולם בית־ספר „תרבות"

ד) בחירת נשיאות, מזכירות ועדה מתמרת

ה) דו"ח מן המקיטות

ו) ויכוחים

ישיבה ג'

י"ח תשרי באולם הכ"ל ב-3 א. ה.

ז) נסיר הויכוחים על הדו"ח

ח) דרכי פעולתנו להבא — הרצאות

ט) ויכוחים

י) החלטות

יא) נאום־נעילה

ביום י"ט תשרי ב-3 בלילה

השלגה לקלוסיבה לקבוץ „התלוין".

טאג־ארדנונג

1-טע זיצונג

1-טן אקטאבער 7 אוהר אין לאקאל פון בה. וויענאוסקי

1) רעדעגונג

2) באדיסונגען

3) די מעמארן פון קאלאני־זאציע אין א"י — רעפעראט פינ'ם א'י דעלענאט.

2-טע זיצונג

2-טן אקטאבער 9 פרי אין בית־ספר „תרבות"

4) וויאלן פון פרעזידיום טע־קרעטאריאט און פערטא־נעגן־אויסזיכט.

5) כאריכטן פון די ערטער

6) ויכוחים

3-טע זיצונג

2-טן אקטאבער 3 נ. ט. אין זעלבן לאקאל

7) סוף פון די ויכוחים איבער די כאריכטן

8) אונזער ארבעטס־מע־מאדן אין דער צוקונפט — רעפעראטן

9) ויכוחים

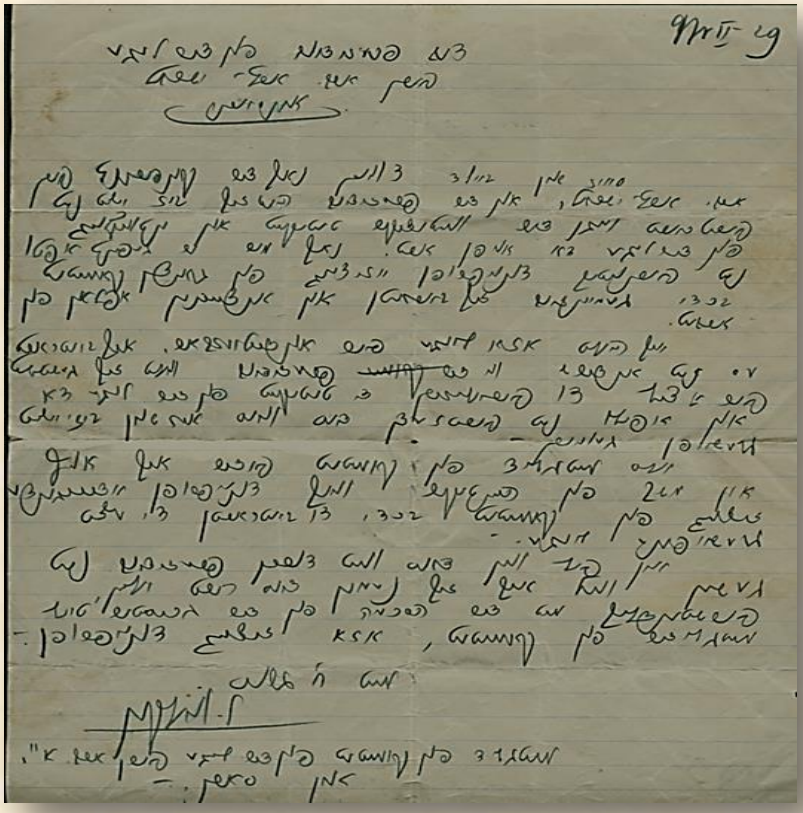
10) רעזאלוציעס

11) שלוס־רעדע

רעם 3 אקטאבער 3 בויגאבט

א אויספלוג אין קבוץ קלעסאווא

כרטיס אורח בועידת הקרן הקיימת, התוכנית כוללת ביקור בקולוסובה –1929

מכתב תודה לנפתלי על השתתפותו וסיועו בוועידה

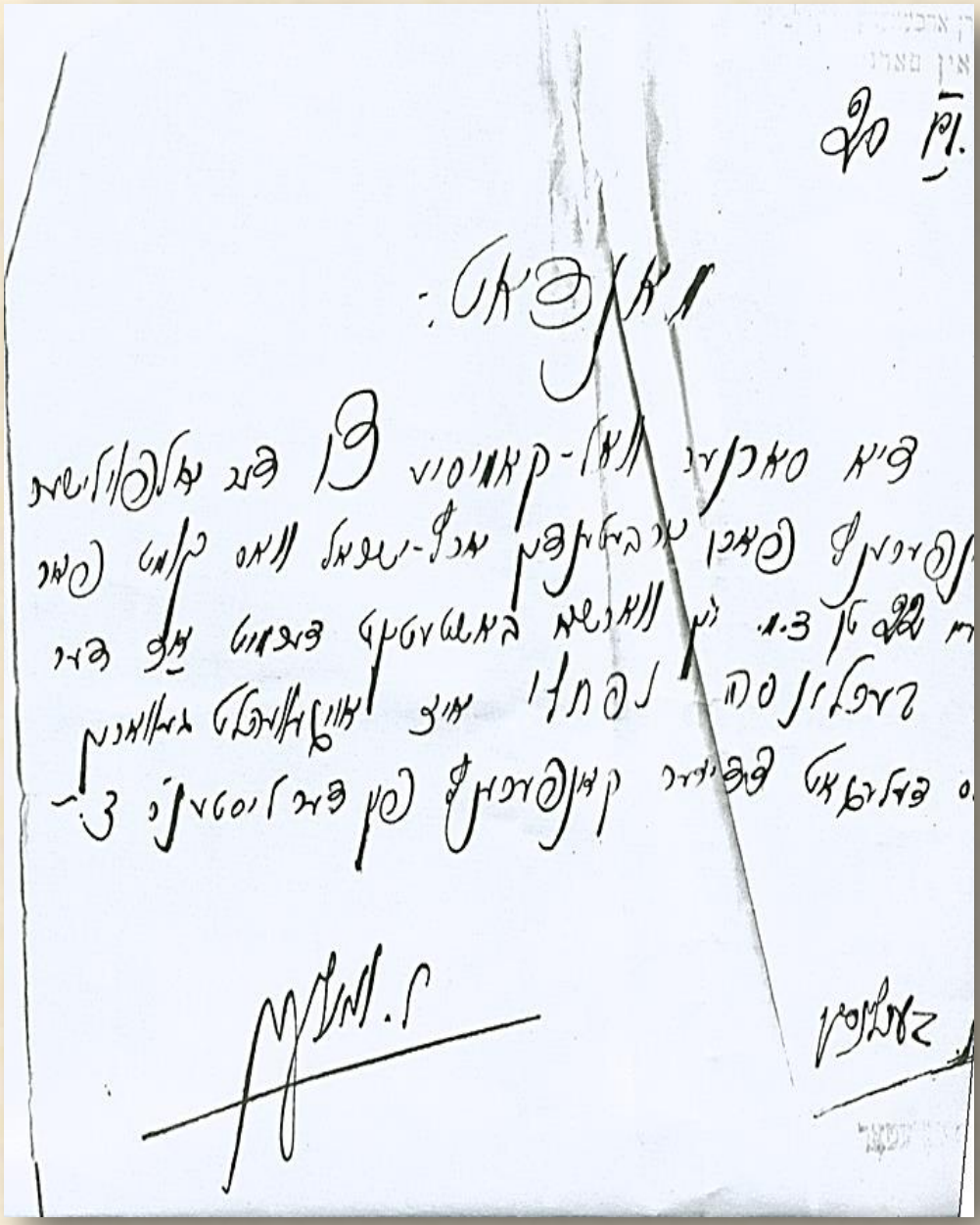

Sala szkoły „TARBUT"
w Sobotę dn. 6 lipca b. r. o godz. 2-ej p. p.
odbędzie się
SPRAWOZDANIE
z konferencji dla Pracującej Palestyny
w Warszawie

זאל פון בית-ספר
שבת דעם 6 יולי ה. י. 2 אזייגער נ. מ.
קומט פאר
א באריכטס-פארזאמלונג
פון דער קאנפערענץ פארן ארבּ. א"י
אין וואַרשע
ס'וועלן רעפערירן סאַרנער דעלעגאַטן אויף דער קאַנפערענץ
נ. בערלינסקי, וואַשטשינא, פרימער און פעטשעניק

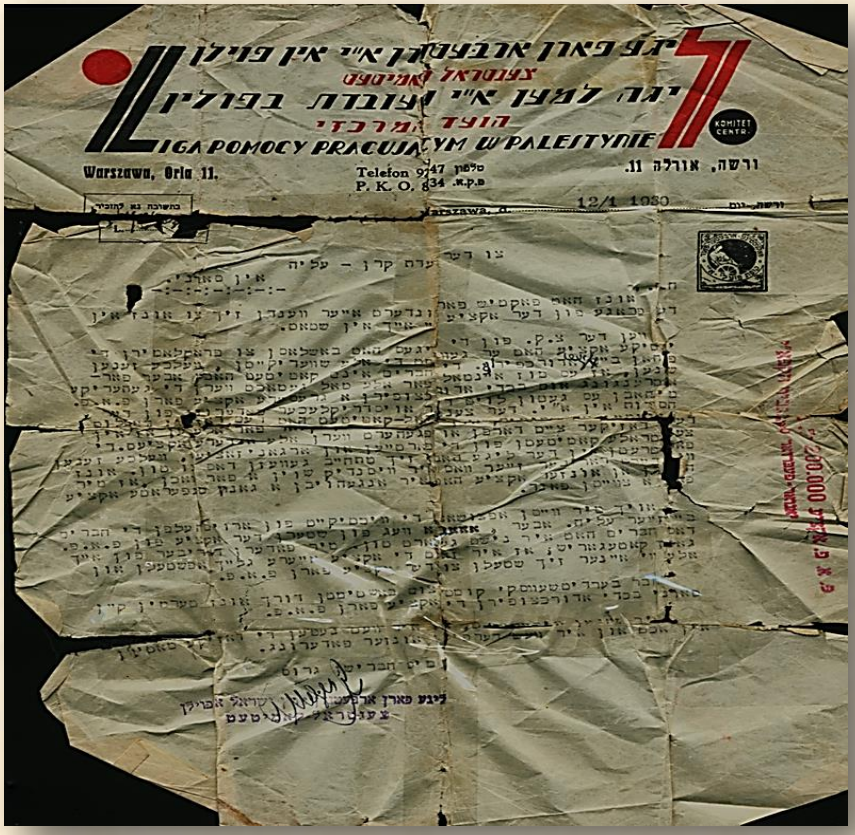
Drukernia Szpilszera Sarny ul. Handlowa 9

אסיפת סיכום ומתן דיווח על הועידה למען ארץ ישראל העובדת באולם בית הספר "תרבות" בסרני. בין ארבעת המדווחים נפתלי ברלינסקי בן ה-19

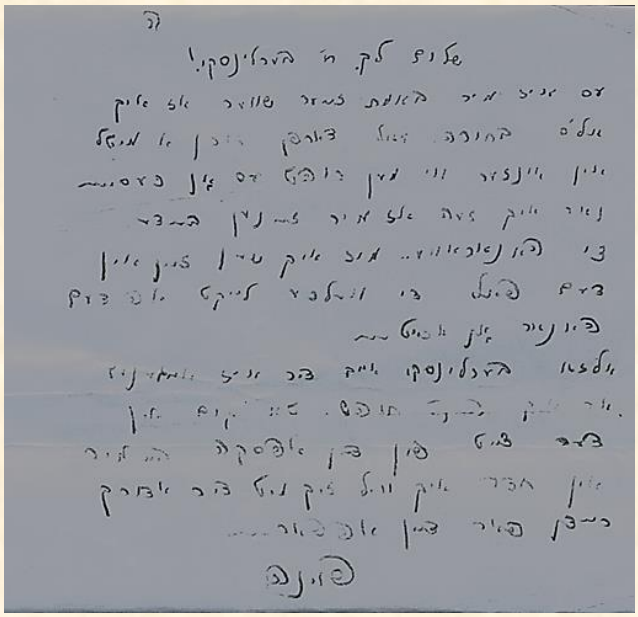
,

כתב המינוי של נפתלי כנציג סרני בועידה

נפתלי חבר בוועדת קרן העליה של ה"ליגה למען ארץ ישראל העובדת" עד רגע עלייתו - 1930

חברות הכשרה –פנינה וחיינקה ,משתדלות לנסות ולשכנע את נפתלי כי יצרף אותן כבנות זוגו על חשבון הסרטיפיקט שלו.--הרצון לצאת מפולין היה גדול.

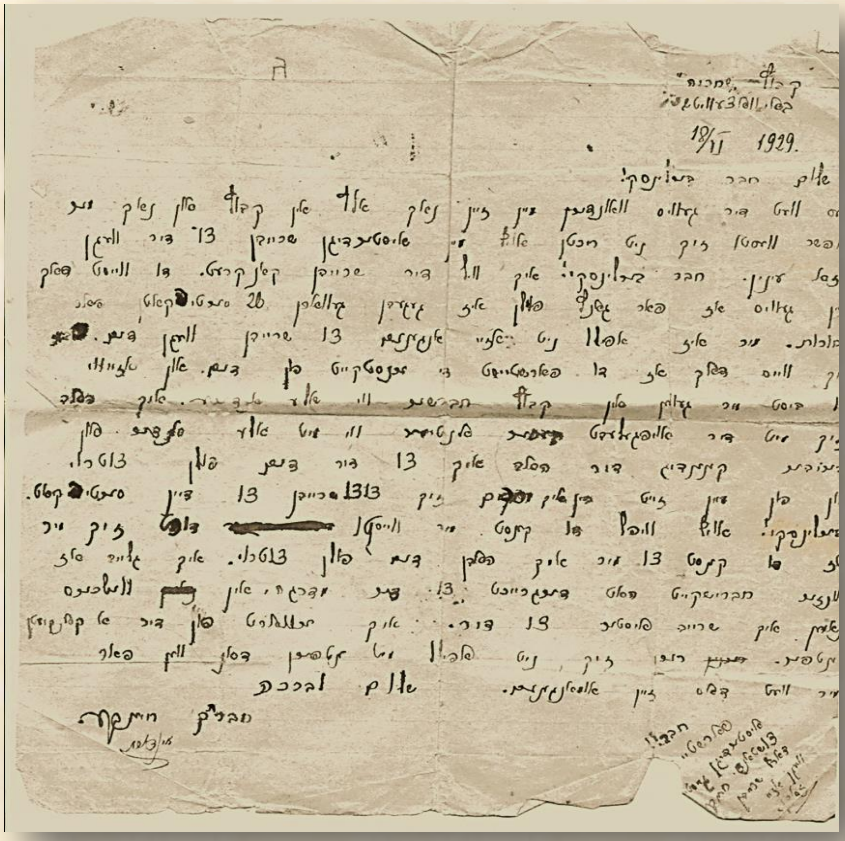
" קיבוץ "שחריה" [1]
בְּ אִיבְצָבִיץ' (IVATZEVITZ , ד"ט)

1929 18/2 (יתק גם 18/6 , או 18/11 . קשה להבחין בבירור בצילום . ד"ט)

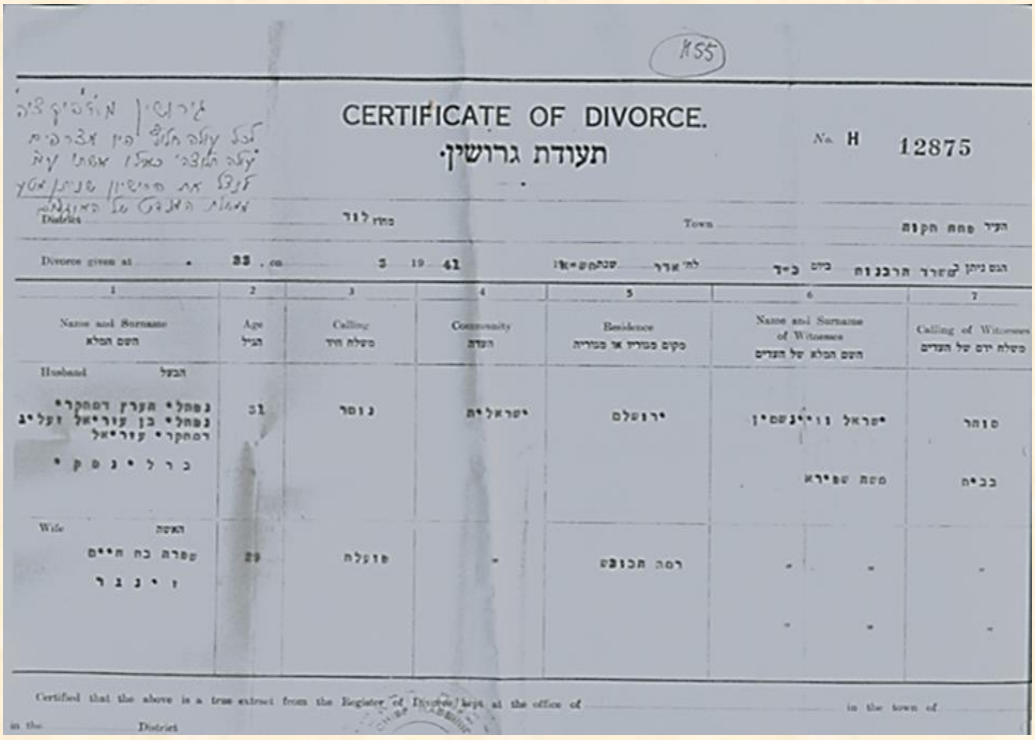
שלום חבר ברלינסקי !
יפליא אותך בוודאי שאני עדיין בקבוץ, ואולי יותר מכך, לא היית מצפה שאכתוב לך בעניין שכזה . חבר ברלינסקי ! אני רוצה לכתוב לך בצורה ברורה . אתה הרי כבר יודע בוודאי, שלפולין כולה ניתנו 26 סרטיפיקטים (אשרות כניסה לארץ-ישראל , ד"ט) עבור בחורות . אפילו לא כל כך נעים לי לכתוב על זה .
אני הרי יודעת , שאתה מבין את חומרת הדבר , ומאחר שבקיבוץ היית אליי יותר חברי מכל האחרים , והרגשתי איתך יותר טוב , ויותר קרובה אליך, מאשר אל כל האחרים, לכן, בהכירי אותך, יש לי אליך אמון מלא , ומצידי הנני מסכימה להוסיף את שמי לסרטיפיקט שלך .
ברלינסקי ! עד כמה שאתה מכיר אותי, נדמה לי שאתה יודע , שגם לך יכול להיות אמון מלא אליי . אני מאמינה, שהחברות בינינו הגיעה למדרגה הזאת , שממנה אני כותבת לך עכשיו . אני מחכה לתשובה ברורה ממך . אל תהסס להשיב תשובה , אפילו היא תהיה לא נעימה לי .
שלום וברכה , חברתך חיינקא .

חבר !! תבין את מצבי הנפשי, כאשר אני צריכה לכתוב על עניינים כאלה . "

(1) אחד מקיבוצי ההכשרה לקראת העלייה לא"י, שהוקמו בפולין ע"י תנועת "החלוץ". (ד"ט)

לבסוף צורפה שפרה זינגר לרשיון העלייה של נפתלי.

CERTIFICATE OF DIVORCE.
תעודת גרושין.

No. H 12875

District מחוז לוד — Town היכן נתן הקנס

Divorce given at ... on 23 . 3 . 19 41 — לה' אדר שנת תש"א — הגט ניתן בשדר תרכנות כיום כ"ד

1	2	3	4	5	6	7
Name and Surname of the Husband / Wife — שם הבעל / האשה	Age — גיל	Calling — מלאכה וכד'	Community — העדה	Residence — מקום מגורים או מגוריה	Name and Surname of Witnesses — שם הבא של העדים	Calling of Witnesses — מלאכה וכד' של העדים
Husband הבעל: נפתלי הערץ רמתקרי נפתלי בן עוריאל זעליג רמתקרי עוריאל כרל גנגר	31	נגר	ישראלית	ירושלם	*ישראל זוויגנשטין משה שפירא	סוחר בנין
Wife האשה: שפרה בת חיים זינגר	29	פועלת	-	רמה מכובש	- -	- -

Certified that the above is a true extract from the Register of Divorces kept at the office of ... in the town of ... in the ... District

תעודת הגירושין של נפתלי מאשתו הפיקטיבית ,שפרה זינגר ,שהייתה חברת קבוץ "רמת הכובש"

עיתון: ??? - Davar תאריך: 14 יול' 1974 עמוד: 1

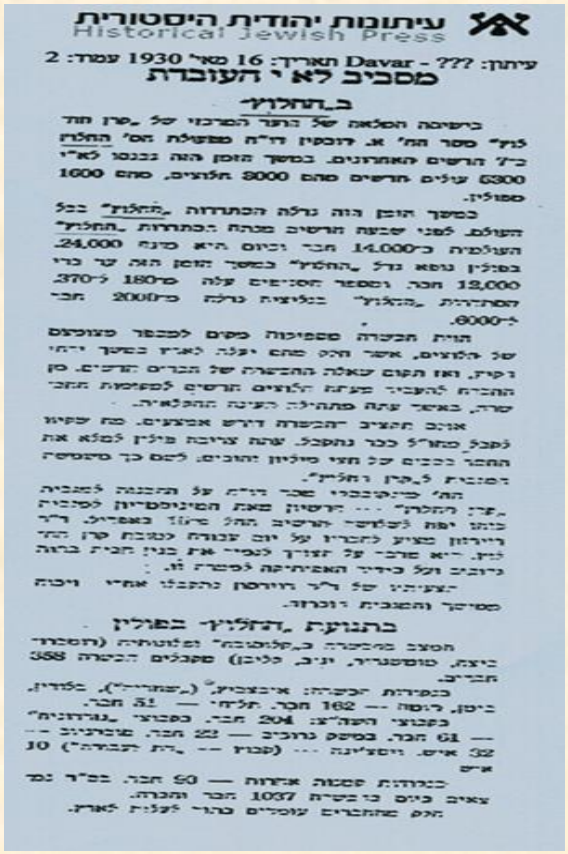
המזמים וכואבים
על כותה הפתאומי של חברתנו

שפרה רוצקי (זינגר) ז"ל

הלויה תתקיים **היום**, יום א' כ"ד תמוז תשל"ה, 14.7.74, ותצא מרחבת יד-לבנים, בשעה 4.30 אחה"צ.

בית רמת הכובש

לא להאמין– האשה הפיקטיבית נפטרה באופן פתאומי חודש וחצי לאחר נפתלי

עיתונות יהודית היסטורית
Historical Jewish Press

עיתון: ??? - Davar תאריך: 16 מאי 1930 עמוד: 2

מסביב לאי העובדת

ב„החלוץ"

בישיבה הסלאה של התור המרכזי של „קרן חוד לנ"י מסר הח' א. דזנסקין דו"ח מפעולת חס' החלוץ ב"ל הרשים האחרונים. במשך הזמן הזה נכנסו לא"י 6300 עולים חדשים מהם 3000 חלוצים, מהם 1600 מפולין.

במשך הזמן הזה נגלה הסתדרות „החלוץ" בכל העולם. למני שבעה חדשים מהתה הסתדרות „החלוץ" העולמית כ־14.000 חבר וכיום היא מונה כ־24,000. בפולין נוסף גדל „החלוץ" במשך הזמן הזה קר כרי 12,000 חבר. ומספר חסניפים עלה מ־180 ל־370. הסתדרות „החלוץ" בגליציה גדלה מ־2000 חבר ל־6000.

הוית הכשרה מספיקה כיום למספר מצומצם של חלוצים, אשר חלק מהם יגיה לארץ במשך ימי רזון, ואז תקום שאלה ההכשרה של הברים החדשים. כן החברה להעביר מערכת חלוצים חדשים למקומות חזבר שרה, כאשר עתה מתחילה העונה ההחלאיה.

אנחנו מתציב "ההכשרה דורש אמצעים. מה שקיבו לקבל מהח"ל ככר נתקבל. עתה צריכה פולין למלא את החסר בכספים של מתי מיליון יהודים. למה כך מיוחסת המובות ל„קרן החלוץ".

הח' מרקיבסקי שבר וידיע על התכונה למסבית „קרן החלוץ" ... הרשיון מאת הסינוסטריון למסבית בוהו יחה לשלושה חדשים הח' ארלוזי באמריב. ד"ר ויצמן מציע למברין על יום ענוחת למסבת קרן הח' לוין. הוא מדבר על הצורך לעבור את בנין חבית ברות ניובים ועל בידוד האפיתיקה לפסרת זו.

הצעתיו של ד"ר ויצמן נתקבלו אחרי ויכוח מסיבר והמסבית הוכרזה.

בתנועת „החלוץ" בפולין

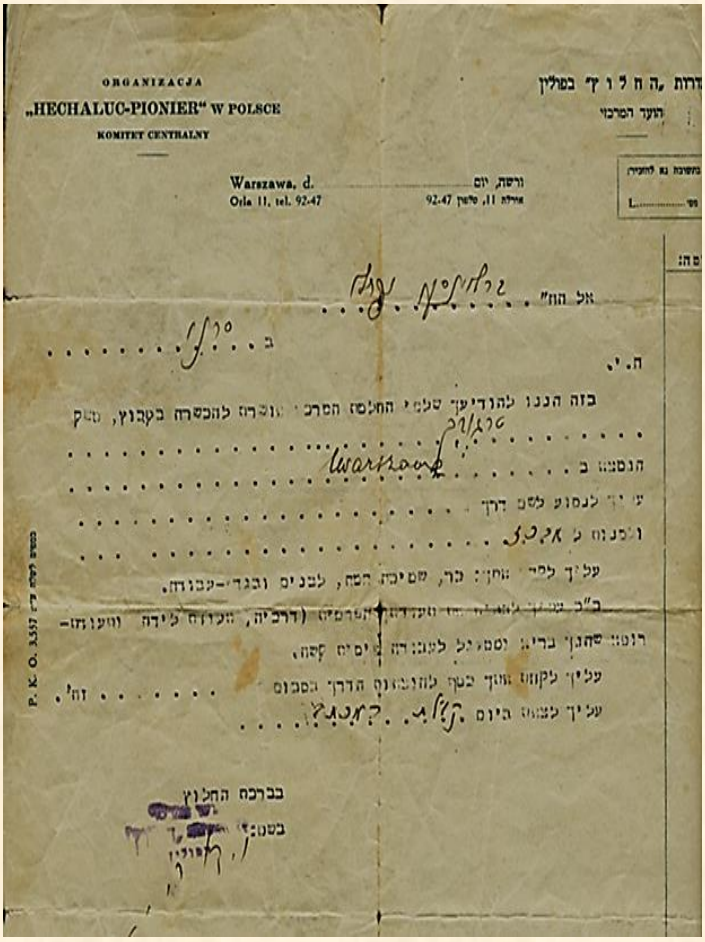
הסצב מהסדרה כ„קלסבה" ופלוטיה (הסכרי ביצה, טומשנריר, יניב, פולין) מקבלים הכשרה 388 חברים.

בסדרות יקבריה: איבצביץ' („שחריה"), בלודין, ביטן, ליסה — 162 חבר. תלחי — 51 חבר.

בקבוצי השה"ש: 204 חבר. בקבוצי „נורדוניה" — 61 חבר. בסיסק נורוביב — 22 חבר. שבדניב — 32 איש. ויסצינה ... (קבוץ — „ית יבבדה") 10 איש

בסדרות סמוכה אחרות — 90 חבר. בס"ר 500 צעיר ביום בי בסרית 1037 חבר והכרה.
חלק שהחברים עומדים כהרי לעלית לארץ.

הודעה בעיתון "דבר" משנת עלייתו של נפתלי. בהכשרת "שחריה" אליה השתייך היו אז 162 חברים.

ORGANIZACJA
„HECHALUC-PIONIER" W POLSCE
KOMITET CENTRALNY

הסתדרות „ה ח ל ו ץ" בפולין
הועד המרכזי

Warszawa, d.
Orla 11, tel. 92-47

ורשה, יום
אורלא 11, טלפון 92-47

אל הח"

ב

ח.י.

בזה הננו להודיעך שלפי החלטת המרכז עליך להכשרה בקבוץ,

הנסיעה ב Warszawa

עליך לנסוע לשם דרך

וכנוהג ע"כ

על יד כל אחד: כרטיס חסה, לבנים ובגדי-עבודה.

ב"כ [illegible] (דרכיה, הצדוה לידה וויעודה-

רוטו: שהנן בריא, נסמיל לעבודה קשים קשה.

עליך לקנות מיד בעד להוצאות הדרך הסכום

על יך לעזוב היום

זה.

בברכה החלוץ

בשם:

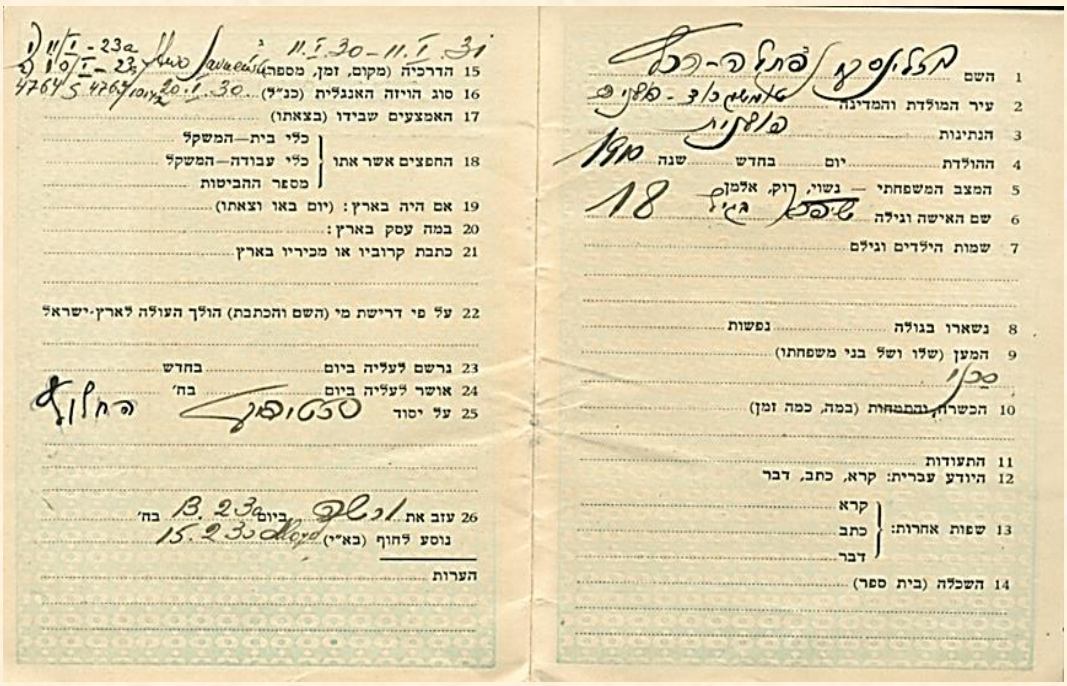
P. K. O. 3.537

נפתלי בן 19

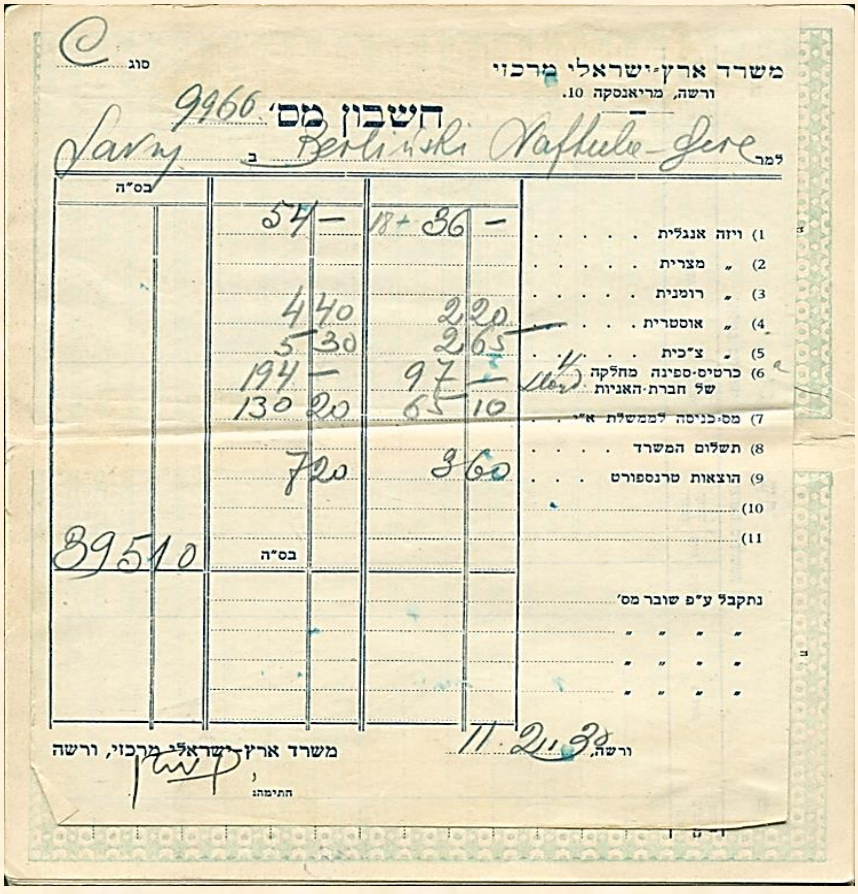
נפתלי מקבל זימון להגיע להכשרה מטעם הסתדרות "החלוץ" –לפני עלייתו.

כמה חודשים לפני עלייתו כותב נפתלי ושולח תמונתו בגעגועים לאחיו אריה שבארץ

1 השם
2 עיר המולדת והמדינה
3 הנתינות
4 ההולדת יום בחדש שנה
5 המצב המשפחתי — נשוי, רוק, אלמן
6 שם האישה וגילה
7 שמות הילדים וגילם
8 נשארו בגולה נפשות
9 המען (שלו ושל בני משפחתו)
10 הכשרה מקצועית (במה, כמה זמן)
11 התעודות
12 היודע עברית: קרא, כתב, דבר
13 שפות אחרות: קרא, כתב, דבר
14 השכלה (בית ספר)

15 הדרכיה (מקום, זמן, מספר)
16 סוג הויזה האנגלית (כנ"ל)
17 האמצעים שבידו (בצאתו)
18 החפצים אשר אתו: כלי בית—המשקל, כלי עבודה—המשקל, מספר ההביטות
19 אם היה בארץ: (יום באו וצאתו)
20 במה עסק בארץ:
21 כתבת קרובים או מכיריו בארץ
22 על פי דרישת מי (השם והכתבת) הולך העולה לארץ-ישראל
23 גרשם לעליה ביום בחדש
24 אושר לעליה ביום בח'
25 על יסוד
26 עזב את ביום בח'
נוסע לחוף (בא"י)
הערות

משרד ארץ-ישראלי מרכזי
ורשה, מריאנסקה 10.

סוג C

חשבון מס' 9966

למר Sarry Berlinski Naftule-Gere ב

	בס"ה		
1) ויזה אנגלית		54 —	18 + 36 —
2) " מצרית			
3) " רומנית			
4) " אוסטרית		4 40	2 20
5) " צ'כית		5 30	2 65
6) כרטיס-ספינה מחלקה ג' של חברת-האניות		194 —	97 —
7) מס-כניסה לממשלת א"י		130 20	65 10
8) תשלום המשרד		72 20	3 60
9) הוצאות טרנספורט			
10)			
11)			
	בס"ה	39510	

נתקבל ע"פ שובר מס'
" " " "
" " " "
" " " "

ורשה, 11.21.32

משרד ארץ-ישראלי מרכזי, ורשה
התימהו:

חלק ממסמכי העלייה של נפתלי כולל החשבון ששולם עבור הנסיעה

חברי ההכשרה בחו"ל. באמצע נציגי "הליגה למען פועלי ארץ ישראל" בתמונה מס' 894

מופיעים גם נפתלי וגם אחיו חיים.. נפתלי למטה בין שני בחורים הנשענים עליו.

1930-1936 – שנים ראשונות בארץ

נפתלי עולה ארצה ב-30.3.1930.

בניגוד לרבים מחברי ההכשרה שלו המצטרפים לחברי קיבוץ "רמת הכובש" הוא מגיע לירושלים שם נמצא באותה העת אחיו הבוגר אריה שעבד במקצועות הבניין.

לנפתלי הייתה חשובה מאד קרבתו של אחיו שהיה בחור מקובל מאד, רציני ומעשי.

בשש השנים הראשונות היה נפתלי פעיל בפלוגות "**הסדרן** " של "**הפועל**". פעיל בשורות "**הבחרות הסוציאליסטית**" , הוא עבד תקופה קצרה במפעלי האשלג בים המלח ותקופה ארוכה כנגר בנגריות ירושלים ובמיוחד בנגרית וויסמן. בשנת 1934 מופיע כעובד בנגריית הנדל .

בכל מקום שהיה בו עסק גם בפעילות נוספת.

היה פעיל בועד "הפועל", ארגן טיולים ופעילויות חברתיות ב"בחרות הסוציאליסטית".

את הפטיפון שלו ואוסף התקליטים זכיתי גם אני להכיר עד שנעלמו.

היה ב"ועד פועלי העץ" ודאג לפרנסתם של הפועלים.

ניתן להתרשם כי הייתה זו תקופה מאושרת בחייו.

בתקופה האחרונה התגורר עם אריה ומלכה אשתו .

מלכה חינכה אותו לפרקים בעזרה במשק בית ובמקביל קרבה אותו למשפחתה, והוא שהיה מאד משפחתי והיה זקוק מאד לחמימות משפחתית נהנה מכך מאד.

נפתלי עם אריה אחיו לאחר עלייתו ארצה- 1931

נפתלי מתגורר ברחוב מלאכי 5 יחד עם אריה ומלכה

"פלוגות הפועל"-מתוך ויקיפדיה

"פלוגות הפועל", בשמן הרשמי "פלוגות הסדרן" הוקמו בתחילת שנות ה-30 כמיליציה הסתדרותית בחסות הפועל. שנועדה להתייצב בעיקר כנגד פלוגות בית"ר, אם כי פעלו גם נגד הקומוניסטים והיוו מסווה לפעילויות של "ההגנה", בעיקר לשם מתן אימון גופני צבאי. פלוגות הפועל שימשו כזרוע ביצועית-פוליטית של ההסתדרות עד שנות ה-60 של המאה ה-20 ופעלו כנגד כל מי שהמרה את החלטות ההסתדרות.

המטרה המקורית לשמה הוקמו הפלוגות היו שמירה על הסדר באירועים ציבוריים ולכן נקראו בהתחלה "פלוגות הסדרן". מטרה נוספת הייתה בניית בסיס לכוח מגן במקרה של הידרדרות המצב הביטחוני.

ההסתדרות הכללית של
העובדים העברים בא"י
התאגדות לתרבות
גופנית
"הפועל"

כרטיס־כניסה

כרטיס משחתף
1328

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישראל

"הפועל" – התאגדות לתרבות גופנית
סניף ירושלים

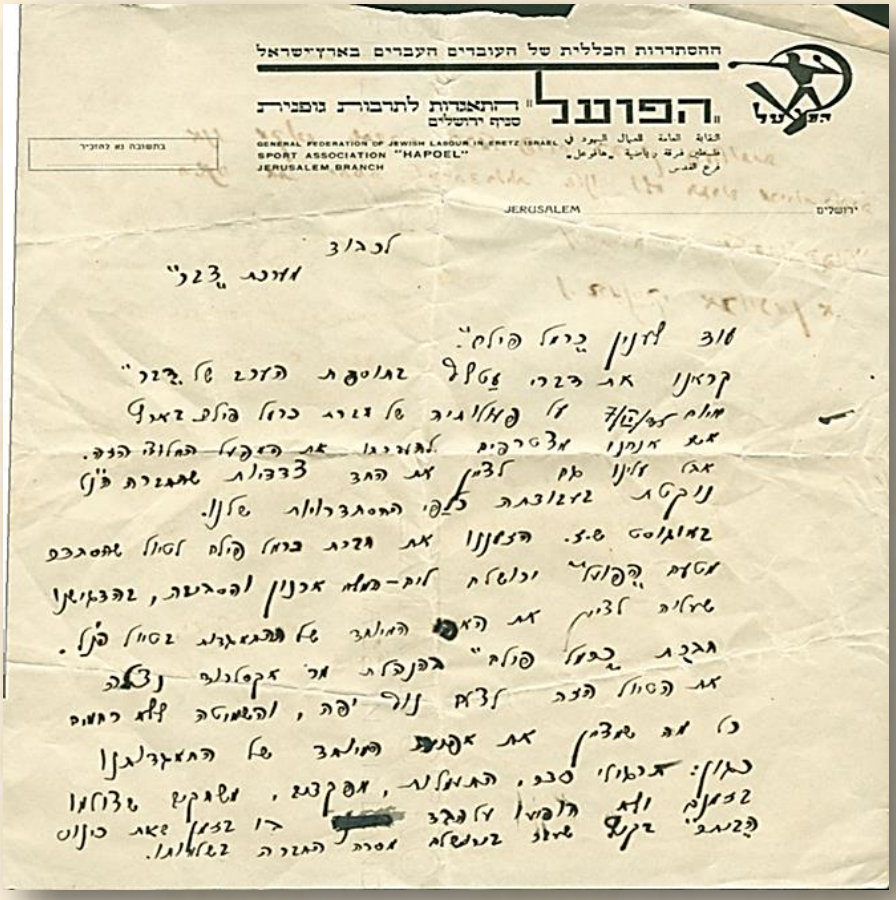
GENERAL FEDERATION OF JEWISH LABOUR IN ERETZ ISRAEL
SPORT ASSOCIATION "HAPOEL"
JERUSALEM BRANCH

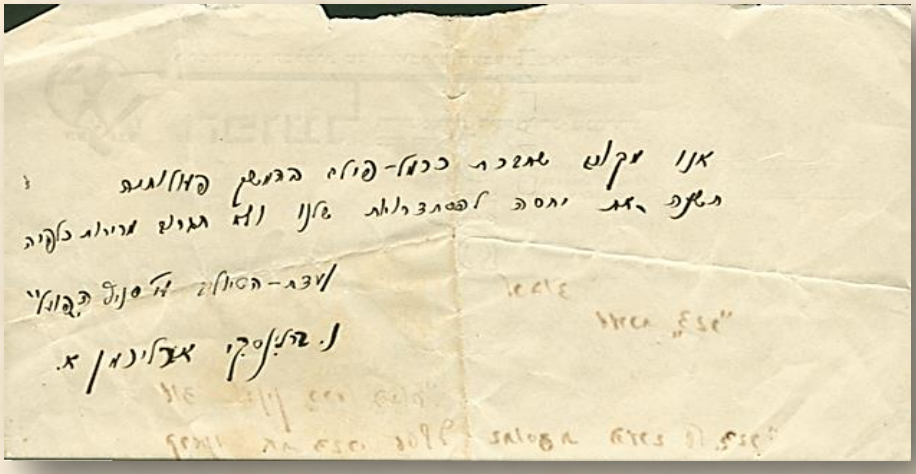
JERUSALEM 30. 8. 1935 ירושלים

לח' [illegible]

הנך מוזמן בזה לאסיפת ראשי הקבוצות והמקצועות שתתקיים ביום שלי 30.8.35 בשעה [illegible]
בערב בבית המועצה.
על סדר היום: א) ארגון המעולה
ב) שונות
בנכחותך הכרחית.
הערה: נא להכין את רשימת חברי הקבוצה וגן המקצוע שלך.

בב"ח

חברי הועד נפתלי ברלינסקי וארליכמן מתמרמרים במכתב לעיתון "דבר" (1935) על כך שחברת "סרטי כרמל" ובראשה מר אקסלרוד הפלתה אותם לרעה ולא סקרה את המופעים שלהם לעומת הסיקור שנתנה ל"בית"ר".

תמונה מס' 1007–נפתלי נושא את הדגל במפגן האחד במאי של "פלוגות הפועל" –מטעם מחוז ירושלים. ועוד תרגילי סדר.

"הבחרות הסוציאליסטית" –מתוך ויקיפדיה

"הבחרות הסוציאליסטית" שנקראה גם "**בחרות סוציאליסטית עברית**" ו"**הבחרות הסוציאליסטית העברית בארץ ישראל**", היה שמה של המשמרת הצעירה של מפא"י ושל "אחדות העבודה" לפני היווסדות מפא"י המאוחדת ב-1930. ה"בחרות" נוסדה בשנת 1926 כמסגרת ליצירת עתודה פוליטית בקרב צעירים בגילאים 17 עד 23. קיומה הופסק במהלך מלחמת העולם השנייה, שעה שפוטנציאל הצעירים הופנה לגיוס לצבא הבריטי ו'להגנה'.

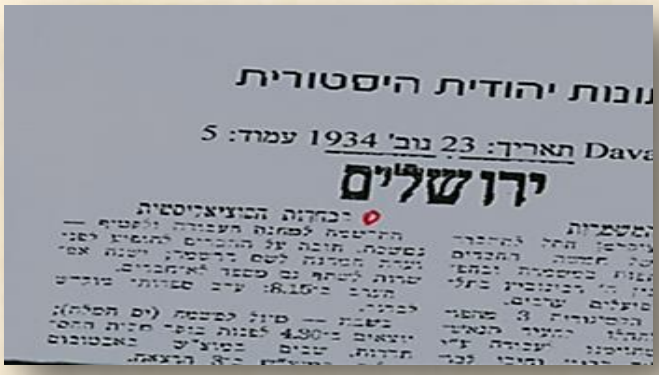
התנועה הטיפה להגשמה על ידי התיישבות או על ידי חיזוק הסניפים העירוניים ופעולה במסגרות התארגנויות פועלים כגון פלוגות הפועל. התנועה הייתה בעלת זיקה לתנועת הנוער "דרור" בגולה.

ריקוד ה"בחרות הסוציאליסטית" בעטרות. ראשון משמאל נפתלי. שלישית משמאל גרציה ברעם (אמו של עוזי)

טיול לים המלח בהדרכת נפתלי

עונות יהודית היסטורית

Dave תאריך: 23 נוב' 1934 עמוד: 5

ירושלים

יכחדה הסוציאליסטית

הודעה ב"דבר" על טיול לים המלח מטעם ה"בחרות"

הכחרות הסוציאליסטית העברית באי"י / הועד המרכזי

כרטיס־השתתפות

בכנוס הארצי החמישי

של הבחרות הסוציאליסטית העברית באי"י

בגבעת השלשה ט"ו בתשרי תרצ"ב

השם נפתלי

שם המשפחה

הסניף

הועד המרכזי

1932 כינוס ארצי של "הבחרות"

1934- כינוס הנוער- נפתלי מטעם הבחרות בירושלים

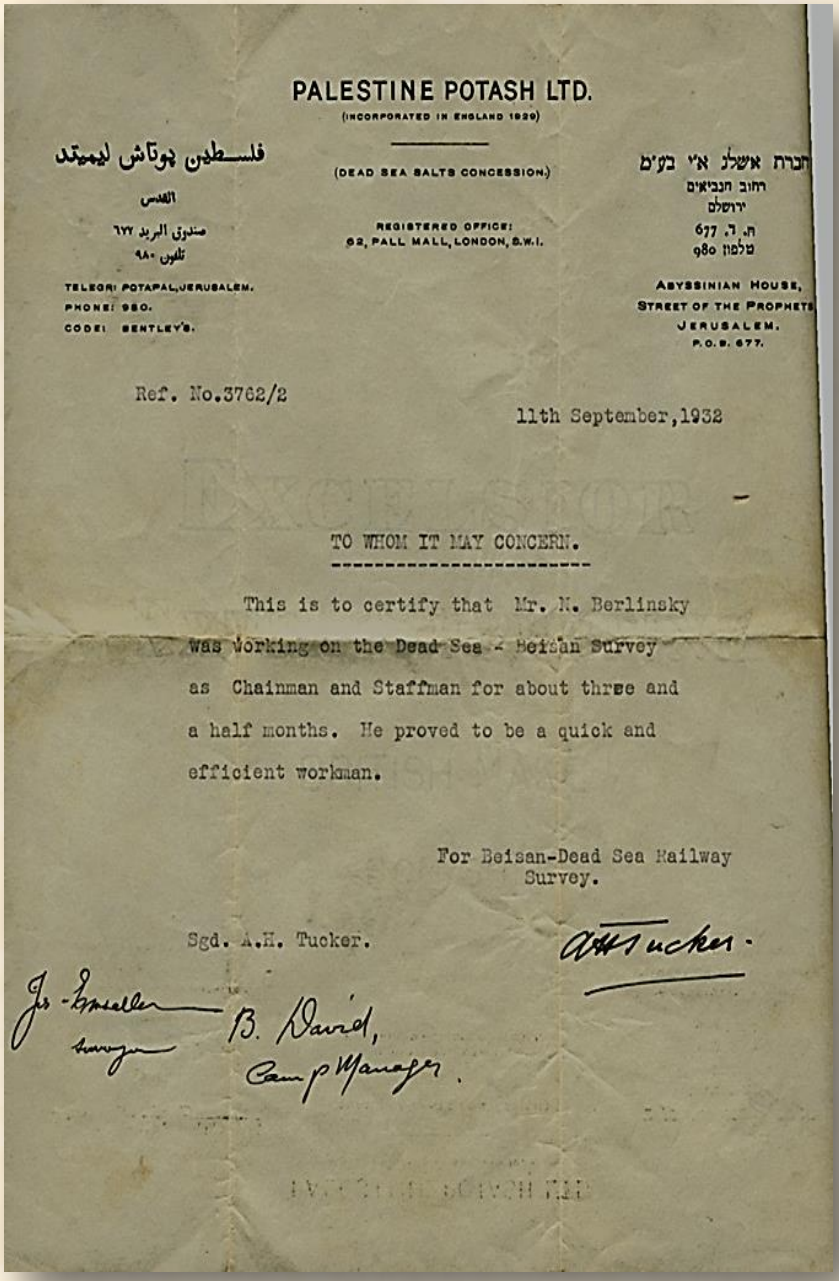
תמונות של נפתלי מראשית דרכו בארץ

למטה–טיולים, למעלה כינוס מפלגתי בראינוע "אביב" ברחוב יפו.

טיולים ופעילויות

PALESTINE POTASH LTD.
(INCORPORATED IN ENGLAND 1929)

فلسطين پوتاش ليميتد
القدس
صندوق البريد ٦٧٧
تلفون ٩٨٠
TELEGR: POTAPAL, JERUSALEM.
PHONE: 980.
CODE: BENTLEY'S.

(DEAD SEA SALTS CONCESSION.)

REGISTERED OFFICE:
92, PALL MALL, LONDON, S.W.1.

חברת אשלג א"י בע"מ
רחוב חנביאים
ירושלם
ת. ד. 677
טלפון 980
ABYSSINIAN HOUSE,
STREET OF THE PROPHETS
JERUSALEM.
P.O.B. 677.

Ref. No.3762/2

11th September, 1932

TO WHOM IT MAY CONCERN.

This is to certify that Mr. N. Berlinsky was working on the Dead Sea - Beisan Survey as Chainman and Staffman for about three and a half months. He proved to be a quick and efficient workman.

For Beisan-Dead Sea Railway Survey.

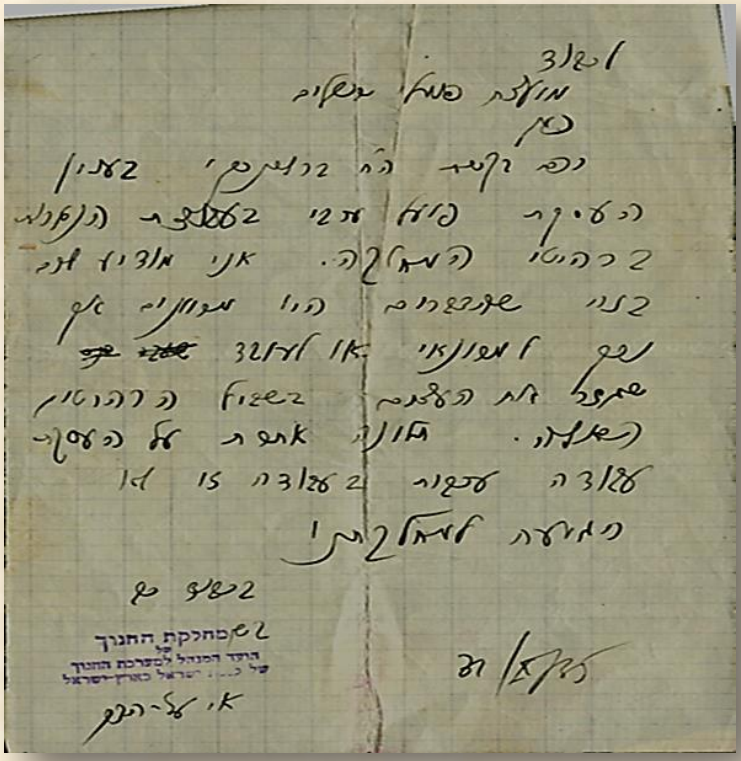
Sgd. A.H. Tucker.

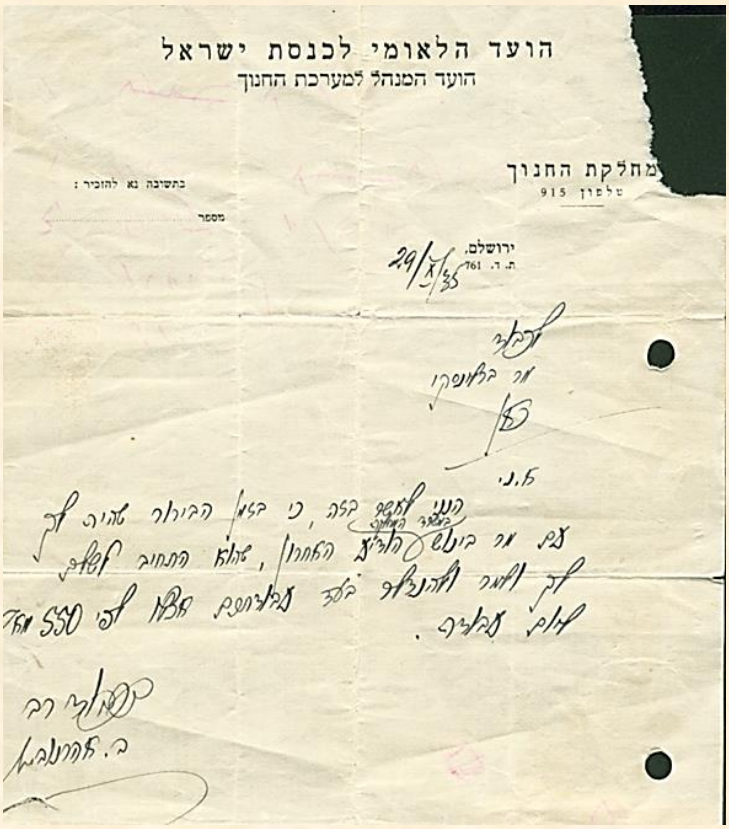
A.H. Tucker.

Jos. Eisseller
Surveyor

B. David,
Camp Manager.

1932–נפתלי עובד באיזור ים המלח במדידות מטעם חברת האשלג

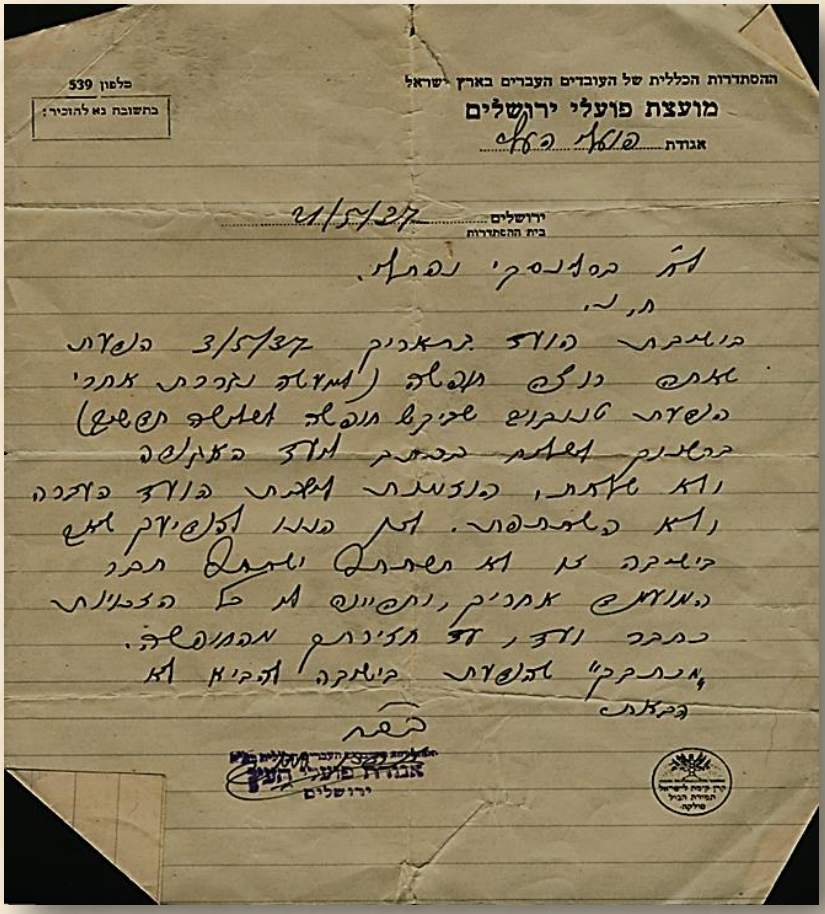

הועד הלאומי לכנסת ישראל
הועד המנהל למערכת החנוך

מחלקת החנוך
טלפון 915

בתשובה נא להזכיר:
מספר

ירושלם.
ת. ד. 761

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל
מועצת פועלי ירושלים
אגודת פועלי בנין
ירושלים
בית ההסתדרות
טלפון 539
בתשובה נא להזכיר:

נפתלי עבד במקביל על מנת להתפרנס-כנגר וגם שם עוסק בפעילות ציבורית למעלה טיפול שלו בנושא העסקת ערבים.

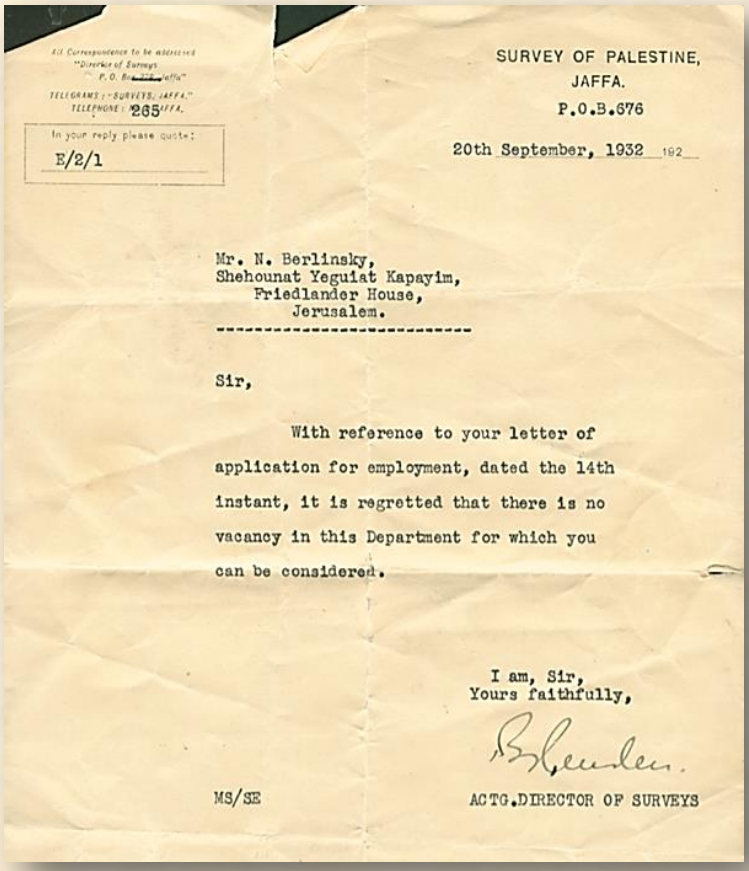
משטרת הישובים העבריים 1936-1946

התקופה המשמעותית בחייו של נפתלי בארץ היו עשר השנים בהן שירת במשטרת הישובים העבריים.

בתקופה זו זכתה עבודתו להערכה רבה.

הוא התקדם והגיע לדרגה הבכירה ביותר לה זכו בני המקום להגיע, בתקופה זו גם הקים משפחה ונולד בנו הבכור.

נפתלי הגיש בקשה להתקבל לנוטרות עוד בשנת 1932 אלא שאז נדחתה הבקשה.

All Correspondence to be addressed
"Director of Surveys
P.O. Box [illegible] Jaffa"
TELEGRAMS:-"SURVEYS, JAFFA."
TELEPHONE: 285 JAFFA.

In your reply please quote:
E/2/1

SURVEY OF PALESTINE,
JAFFA.
P.O.B.676

20th September, 1932 192

Mr. N. Berlinsky,
Shehounat Yeguiat Kapayim,
Friedlander House,
Jerusalem.

Sir,

With reference to your letter of application for employment, dated the 14th instant, it is regretted that there is no vacancy in this Department for which you can be considered.

I am, Sir,
Yours faithfully,

B Blenden.

MS/SE

ACTG.DIRECTOR OF SURVEYS

כבר ב-1932 הגיש נפתלי בקשה להתקבל לנוטרות ונדחה

מתך ויקיפדיה-"משטרת היישובים העבריים" (Jewish Settlement Police) הייתה כוח משטרה יהודי חוקי שפעל בחסות הבריטים בתקופת המנדט, והיה חלק ממערך הנוטרות בארץ ישראל.

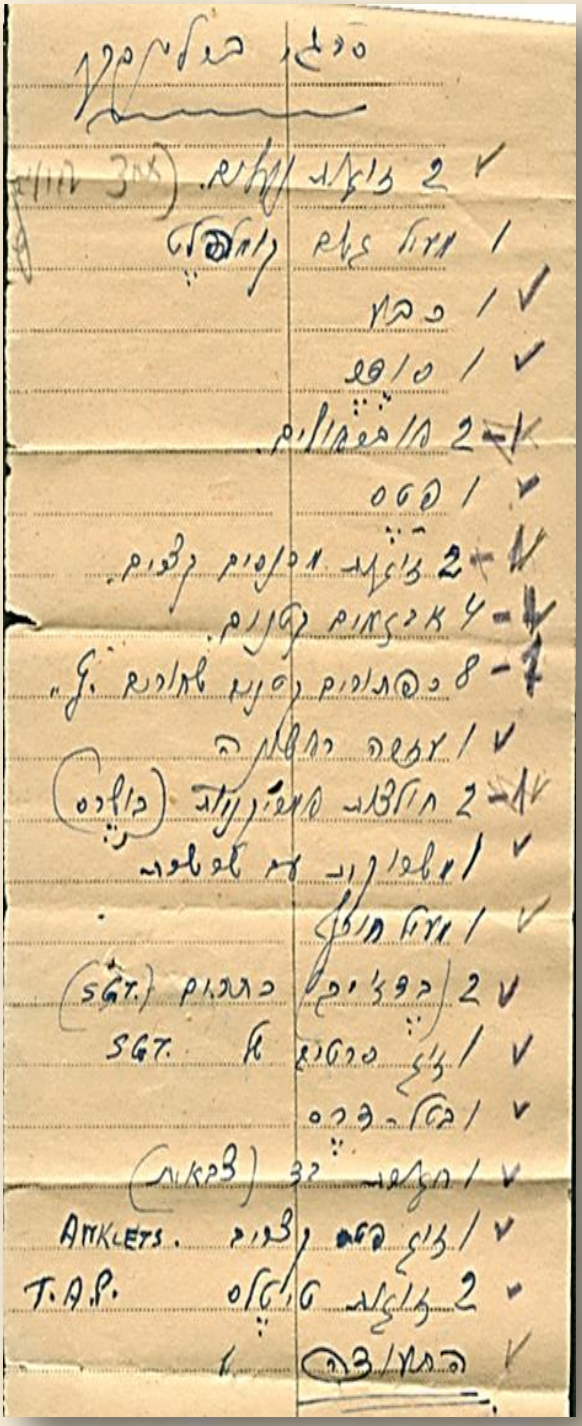
בימי מאורעות תרצ"ו-תרצ"ט נרצחו מאות יהודים ברחבי הארץ. דבר זה היה הזרז להקמת משטרת היישובים העבריים שהוקמה בשנת 1936. כוח משטרתי זה הוקם בחסות שלטון המנדט הבריטי, כגוף חוקי להגנת היישובים העבריים מפני התקפות הערבים, כחלק מכוחות השמירה. הבריטים נענו בכך לדרישת הסוכנות היהודית, לאפשר שימוש בנשק חוקי להגנת היישוב היהודי.

אנשי הכוח נחשבו כ"שוטרים מוספים", דהיינו אנשי כוח עזר משטרתי, בהתאם לסמכות שהייתה נתונה למפקדי המשטרה הבריטית לגייס במידת הצורך שוטרי עזר. למתנדבים למשטרת היישובים ניתן הכינוי "נוטרים" או "גאפירים".

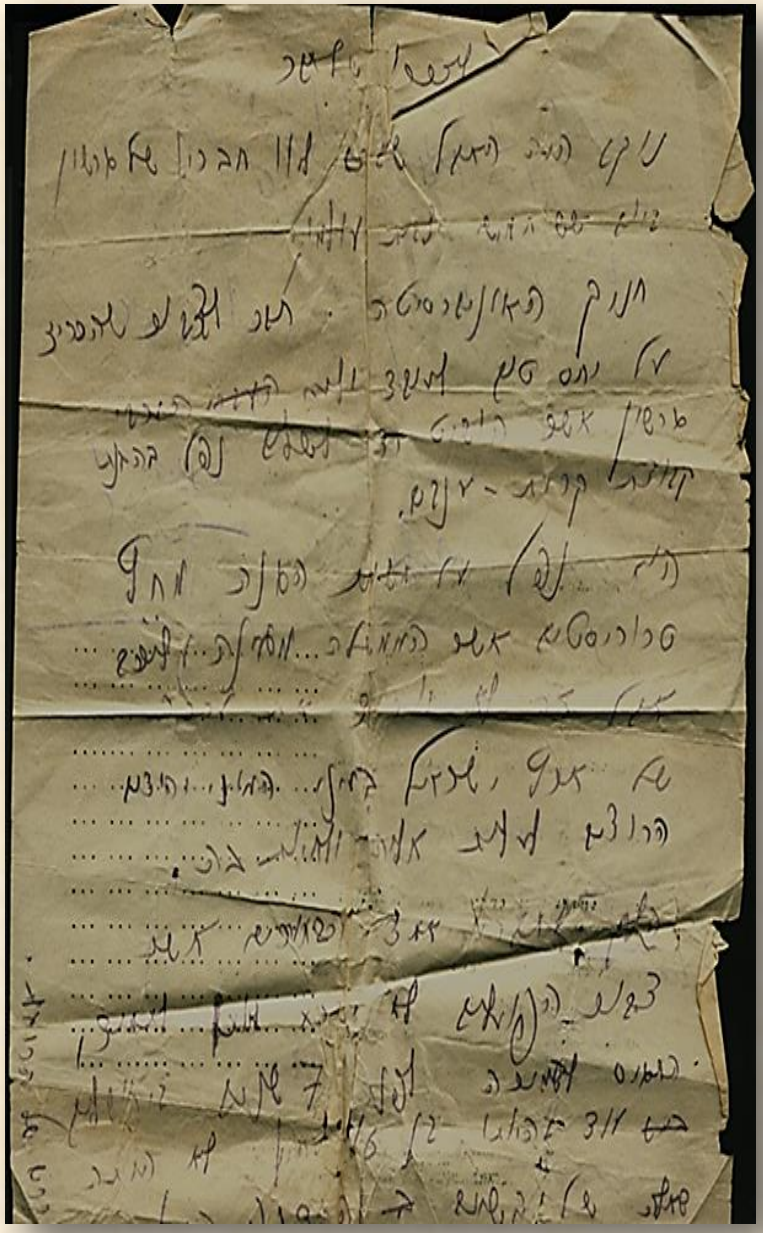
כל מגויסי משטרת היישובים העבריים היו כפופים לארגון ההגנה וגויסו דרכו. המשכורת, הנשק והמדים ניתנו לנוטרים על ידי השלטונות בריטים. בחודש מאי 1936 גויסו עשרות הנוטרים הראשונים

במהלך המאורעות גדל מספרם והגיע בשנת 1937 ל-15,000 איש בעשרה גדודים אזוריים. ניתנו להם מדים נאים ונשק טוב, והם הורשו לצאת מתחום היישובים גם לשדות ולמטעים. הקולפאק הטורקי הוחלף לכובע אוסטרלי רחב שוליים. על השוליים השמאליים של הכובע היה משולש שציין את האזור אליו השתייכו הנוטרים. לכל אזור היה משולש בצבע שונה. הקמת משטרת היישובים הייתה גורם מכריע לשינוי לטובה במצבו הביטחוני של היישוב במהלך המאורעות. פורמלית היו הנוטרים תחת פיקוד בריטי, אך בפועל פעלו תחת פיקוד ארגון "ההגנה".

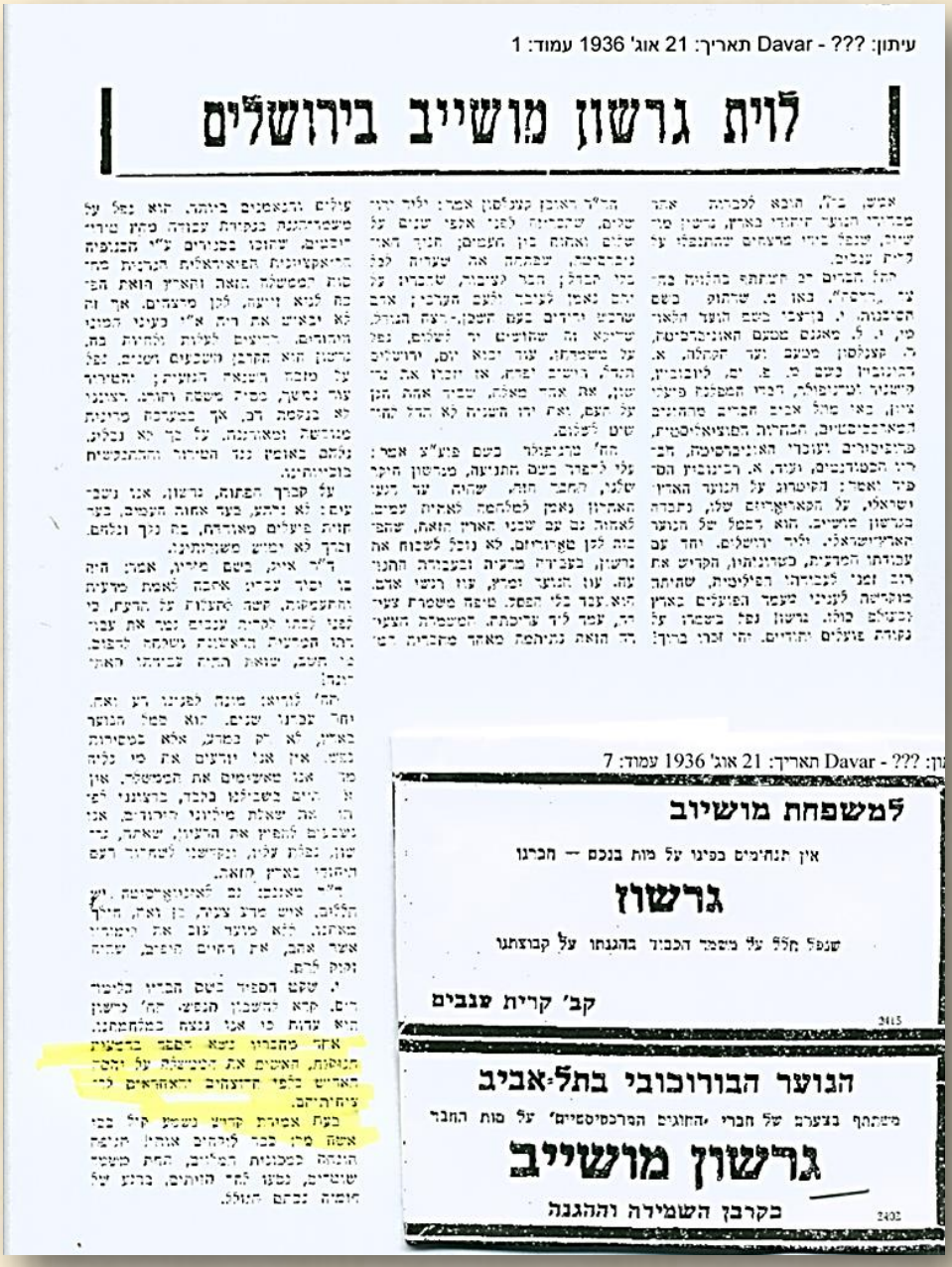
בשנת 1939 כללה משטרת היישובים 22,000 איש. משטרת היישובים המשיכה לפעול עד לסיום המנדט הבריטי, אם כי מספר השוטרים היהודים ירד בהרבה, עד לכ - 1,800.

הציוד שסופק לסרג'נט ברלינסקי הנוטר

מצידו השני של טופס השייך לישוב עטרות כותב נפתלי הספד לחברו גרשון מושייב שנהרג במאורעות 1936 בקרית- ענבים. הדברים שאמר מצוטטים בעתון "דבר" נפתלי מאשים את הממשלה הבריטית על הסלחנות כלפי הישוב הערבי "טרוריסטים אשר הממשלה מגינה עליהם"- כדבריו.

עיתון: ??? - Davar תאריך: 21 אוג' 1936 עמוד: 1

לוית גרשון מושייב בירושלים

אשתו בית, תובא לקבורה אחר מבודדי הנוער היהודי בארץ, נישון מר שיוך, שנכל ביתי מרצחים שהתנכלו על חייו עבים.

חלי הבריון יד חעצתה בהלוויה בחי צי "דיסר". באו ט. שרתוק כשם הסוכנות, י. בוצקבי בשם הנוער הלאו פיי, ו. ל. מאנש מטעם האוניברסיטה, ה. צעלסון מטעם ועד הקהלה, א. הרטוכוין בשם מ. ע. יש, ליובוביץ, פישמר ציונים-עולם, דבירי המפלגה פיעלי ציון, באי מהל אביב חברים מהחיים הראציונליים, הנחיות המוניציפליות, פרופיסורים מעוברי האוניברסיטה, דבי ריי הסטודנטים, ועיד, א. רבינוביץ הסי פיד ואמר: הקיטרוג על הנוער האדיו ישראלי, על הפאציפיזם שלו, נתבדה בגרשון מושייב. הוא דמסל של הנוער הארצישראלי, יליד ירושלים. וחד עם עבודתו המדעית, כעדוניתו, הקריש את רוב זמני לעבודתו הציליטית, שחיתה מוקדשה לעניני מעמד הפועלים בארץ ובעולם כולו. גרשון נפל בשמרו על נקודת פועלים יהודים. יהי זכרו ברוך!

הר"ר האובן קצנלסון אמר: ילוד ירוי שלום, שהקריבו לפני אלפי שנים על שלום ואחוה בין העמים תנוך הנוי ניבדמיסם, שפתחה את שעריה לפל בני תבלין הבר (עיבוות, שהביאו על ידם נאמני לעובר ילעם הערבין אדם שרבע ירודים בעם השכן-רצח הגדול, שיוצא זה שחודשים יד לשלום, נפל על משמרתו. עוד יבוא יום, ירושלים תהל, ויושיב ישרש, או יובו את בני שלו, את אחד מאלה, שבזר אחת הגן על העם, ואת ידו השניה לא הדד מהי שיט לשלום.

חח' מרציפולר כשם פוע"צ אמר: עלי לי-דבר בשם התנועה, מנרשון היקר שלנו, החבר חזק, שהוא עד דעתי האחרון נאמן למלחמה לאחיות עמים. לאחוה גם עם שכני הארץ הזאת, שהפי בזה לכן שארוחים. לא נוכל לשכוח את גרשון, בעבודה מדעית ובעבודה התנו עת. עון הנוער ומרץ, עוז רגשי אדם. הוא.עבר כלי הפסק. מיום משמרת צעיר הד, עמד ליד עריכתה. המשמרה הצעיר הד הזאת נתיחסת מאחר מיבחיה רבי עולים ונדאמנים ביותר. הוא נפל על משמרתנו בנקודת עבודה פחן בידי יושבים. שהוכו בבנורים ע"י הבנופים הריאקציונית הפאציאלית הקרבית מדי מות הממשלה הזאת וארץ רואת הפי בת לגיא ויצה, לכן מיצרים. אך זה לא יבאיש את ריח א"י בעיני המוני היהודים. ריחים לעלות ולחיות בה, גרשון הוא הוכיח הטבעים ושבים. נפל על מיבח הראשי הנוער; השריד עוד נפשך, מסיי משמה ורוחו. רציונו לא בנפסה רם, אך בבעיבה מיוחד מנרשה ומאוחנה, על כך לא נבלה, נלחם באומץ נגד השיחור וההתנפשיח בוביוחיהן.

על קברך השתה, גרשון, אנו נשבי עים: לא ניתע, בעד אחוה העמים, בעד חרות פועלים מאוחדה, בת נוך ונלחם. ובדך לא ימיש משוחתינו.

ד"ר איינ, בשם מיינן, אמר: היה בו יבוד עבירו אחבה לאמת מדעית והתעמקות, שמה מעבודת על הדעת, כי לפני נחתי לפרים עבדים נמר את עבוד הדה הביניעה. האצונית נשתחה לחשוב. בי חעב, שואת הבית עבודתי האחי ינחל.

חח' לוריאו מינה לפניהו דע ואת. יחד זכרינו שנים. הוא בפל הנוער בארץ, לא רק במדע, אלא בפוטיות בשני. אין אני יודעים את מי גליה מר אנו מאשימים את הממשלה. אין הים בשבילנו בחבר, כרציונו לפי הו את שאלת מיליוני היהודים. אנו נעבדים להפיץ את הדעון, שאתה, בי שון, נפלת עליו, ובקידשתו למחיר רעם היהודי בארץ הואת.

ח"ר מאוכבי מ לאינטיאליטית .יש חלשים, איש מדע צעיר, בן ואת, חייך מאהנו. לא מיעד עוב את ויעודיו אשר אתם, את החים היפים, עזות וכוח לרם.

י. שקט דספיד בשם הביון בלימד רים. קרא ההשבון הנפש. חח' גרשון היא עדות כי אנו ננצח במלחמתנו.

אחד מחבריו (נפתלי), נשא הספד בדמעות חנוקות, והאשים את הממשלה על יחסה האדיש כלפי הרוצחים והאחראים על רציחותיהם.

בעת אחרת קדיש נשמע קול בבי אשה מין בבר לילדים אחרי תוצאה הנהה בסכוניות הפליטים, החת כשעד שוטיים, נפגע לחד היהודים, בדע על חומת בבתם הנולן.

עיתון: ??? - Davar תאריך: 21 אוג' 1936 עמוד: 7

למשפחת מושיוב

אין תנחומים בפינו על מות בנכם — חברנו

גרשון

שנפל חלל על משמר הכבוד בהגנתו על קבוצתנו

קב' קריית ענבים

2413

הנוער הבורוכובי בתל-אביב

משתתף בצערם של חברי 'החוגים הפרכסיסטים' על מות החבר

גרשון מושייב

בקרבן השמידה וההגנה

2402

תיאור ההלוויה של גרשון מושייב בעיתון 'דבר'. דבריו של נפתלי– מודגשים

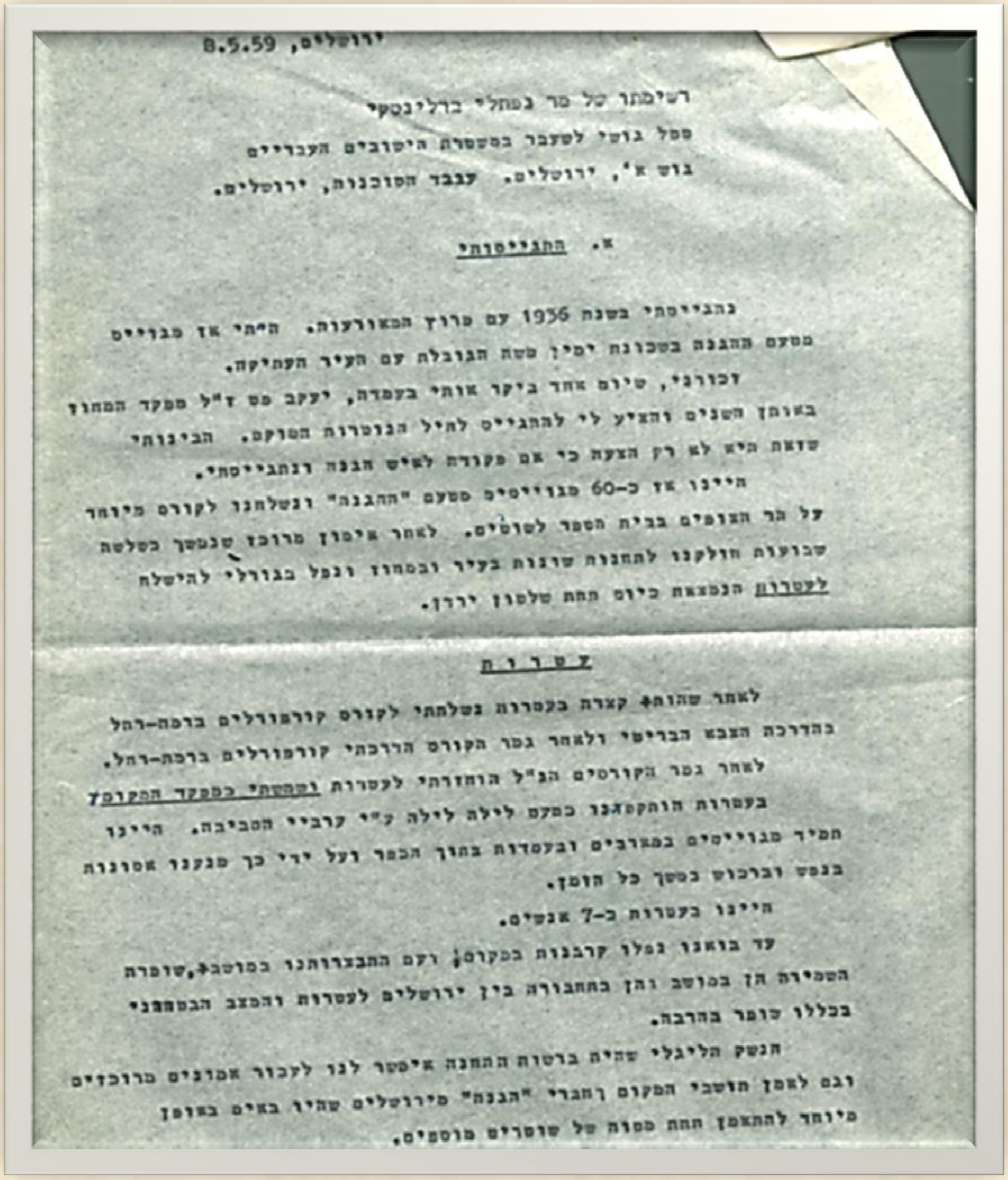
"אחד מחבריו (נפתלי), נשא הספד בדמעות חנוקות, והאשים את הממשלה על יחסה האדיש כלפי הרוצחים והאחראים על רציחותיהם".

בשנת 1959 נאסף חומר להוצאת "ספר הנוטרות-לאש ולמגן".

יעקב כרמון ,שהיה אף הוא נוטר ולאחר מכן איש משטרה, רשם את זיכרונותיו של נפתלי אשר שובצו בספר.

לימים נישא בנו של יעקב כרמון – מיכה, לבתיה.

כאן מופיעים הזיכרונות (שנמצאו בעיזבונו של יעקב כרמון) בשלמותם

ירושלים, 8.5.59

לשימתו של מר נפתלי ברלינסקי
ממל גושי לשעבר במשרת היסובים העבריים
גוש א', ירושלים. עבור המוכנות, ירושלים.

א. התגייסותי

נהגייסתי בשנת 1936 עם פרוץ המאורעות. היתי אז מבוייס
ממם התגנה בשכונת ימין משה הגובלת עם העיר העתיקה.
זכורני, שיום אחר ביקר אותי בעמדה, יעקב פס ז"ל ממקד המחוז
באותן השנים והציע לי להתגייס לחיל הנוטרות המוקם. הבינותי
שזאת היא לא רק הצעה כי אם פקודה לשים הגנה ונתגייסתי.
היינו אז כ-60 מבוייסים ממם "התגנה" ונשלחנו לקורס מיוחד
על הר הצופים בבית הספר לשוטרים. לאחר שיפון מרוכז שנמשך כשלשה
שבועות חולקנו להתגנות שונות בעיר ובסחוז ונפל בגורלי להישלח
לעטרות הנמצאת כיום תחת שלטון ירדן.

ע ט ר ו ת

לאחר שהות קצרה בעטרות נשלחתי לקורס קורפורלים ברמת-רחל.
בהדרכת הצבא הבריטי ולאחר גמר הקורס הורכתי קורפורלים ברמת-רחל.
לאחר גמר הקורסים הנ"ל הוחזרתי לעטרות ונמשתי כממקד המקום.
בעטרות הותקפנו כמעם לילה לילה ע"י ערביי הסביבה. היינו
חמיר מבוייסים במארבים ובעמדות בתוך הכפר ועל ידי כך מנענו אסונות
בנפש וברכוש בשטח כל הזמן.
היינו בעטרות כ-7 אנשים.
עד בואנו נפלו קרבנות בסקוס ורק התבצרותנו בסושב, שופרת
השמירה הן בסושב והן בתחבורה בין ירושלים לעטרות והפצב הבטחוני
בכללו שופר בהרבה.
תנשק הליבלי שהיה ברשות התחנה איפשר לנו לקבור אמונים מרוכזים
וגם לאמן חושבי המקום וחברי "התגנה" מירושלים שהיו באים באופן
מיוחד להתאמן תחת ממות של שוטרים מוסמים.

ב. ירושלים.

בשנת 1937 הועברתי לירושלים ונתמניתי כסרג'נט אזורי. הייתי גם אחראי על נוה יעקב ועטרות. עם פרוץ מלחמת העולם השניה נערך גם הישוב להגנה ותוך כדי כך חוזקו יחידות הנוטרים וקמה משטרת היישובים העבריים. בירושלים ובמחוז התארגן גדוד מס' 1 שמנה כמה מאות נוטרים. מסביב לגדוד הושבעו אלפי חברי "ההגנה" כשוטרים מיוחדים ועל-ידי כך נתאפשר במידה רבה האימון הליגלי של אנשי "ההגנה" בירושלים ובמחוז. מתייחו עלד, היה בין נוטרי עטרות ובאחד המארבים הליליים ירה על ערבים והרג חמור. כתוצאה מהקרה היה חייב להעלם "מהאופק". התגייס לפלמ"ח ומפלמ"ח דרך צה"ל לתפקידו הנוכחי בירושלים.

בין מגוייסי משטרת היישובים העבריים היה גם יגאל סוקניק-ידין שהיה מפקדשמר הנע והראה פעילות וחריצות רבה בתפקידו למרות גילו הצעיר.

ג. העיר העתיקה.

בהזדמנות זו ברצוני למסור כמה מקרים אופייניים לתקופה ההיא.

בשנת 1938 התשלטו הערבים על העיר העתיקה. השוטרים האנגלים נסוגו והיה חשש רציני לחייהם ולשלומם של התושבים היהודיים בעיר העתיקה.

לפי הוראת מפקד המחוז נשלחתי לעיר העתיקה יחד עם כיתת חברי ההגנה, כהרכב של מפקדים. מתפקידנו היה להרגיע את התושבים היהודיים, לארגן את השמירה במקום עד החזרת הסדר.

בשיתוף פעולה עם קפיטן סילבר המנוח שהיה אז מפקד המשטרה ברובע היהודי בעיר העתיקה, מלאנו את משימתנו בהצלחה, ובלי ספק הרגישו ערביי העיר העתיקה את נוכחותנו במקום...

שבוע ימים ארכו הקרבות במקום עד שהצבא הבריטי נכנס לעיר העתיקה, השתלט על המצב והחזיר את הסדר על כנו. יהודי העיר העתיקה המנותקים וללא כל קשר עם ירושלים החדשה, התרגשו ביותר לבואנו וראו בנו, בבגדי, כמצילים.

ד. הרשתרל

באחד הלילות עליתי עם כיתת נוטרים למארב בהר לאחתחילופי
ירות בינינו ובין הפורעים. הם נסוגו ומאז לא הוסיפו להטריד את
התחבורה. ומקרה שני מאותו מקום.

בשעות הבוקר של אחד הימים ארב ערבי צעיר ליהודי זקן אשר היה
מהלך מדי יום ביומו מבית הכרם לבית וגן כמתקן פרימוסים. הערבי
דקר יהודי זה לפוות. בעזרת חושבי נוה שאנן עלה בידי לעצור את
הערבי הזה שהוכר כדוקר. הוא הועמד למשפט ונידון לחמש שנות מאסר.
המקרה הזה היה לשיחת היום בין הערבים אז.

בתקופת המאורעות היו גם מקרי רצח בדרך בין גבעת שאול לבית
הכרם, בשבילים.

מפקד המחוז חטיל עלי להפסיק את מעשי הרצח בכל מחיר.

ארגנתי מארבים יומיים ובאחד הימים עלה בידי לעצור שני ערבים
כשעל ידם מתחת לאבן - אקדח.

לפי הוראת מפקד המחוז, היה עלי למסור את הערבי על נשקו לקצין
היהודי במחנה יהודה מזרחי ז"ל. הם הועמדו למשפט.

באותן השנים התאמנו בוואדי על יד בריכת הכרם. ביום בהיר
אחד גילינו מוקש שהוטמן בכוונה לחסל את הנוטרים המתאמנים.

בלוי זה מנע קרבנות יקרים מטביני ירושלים.

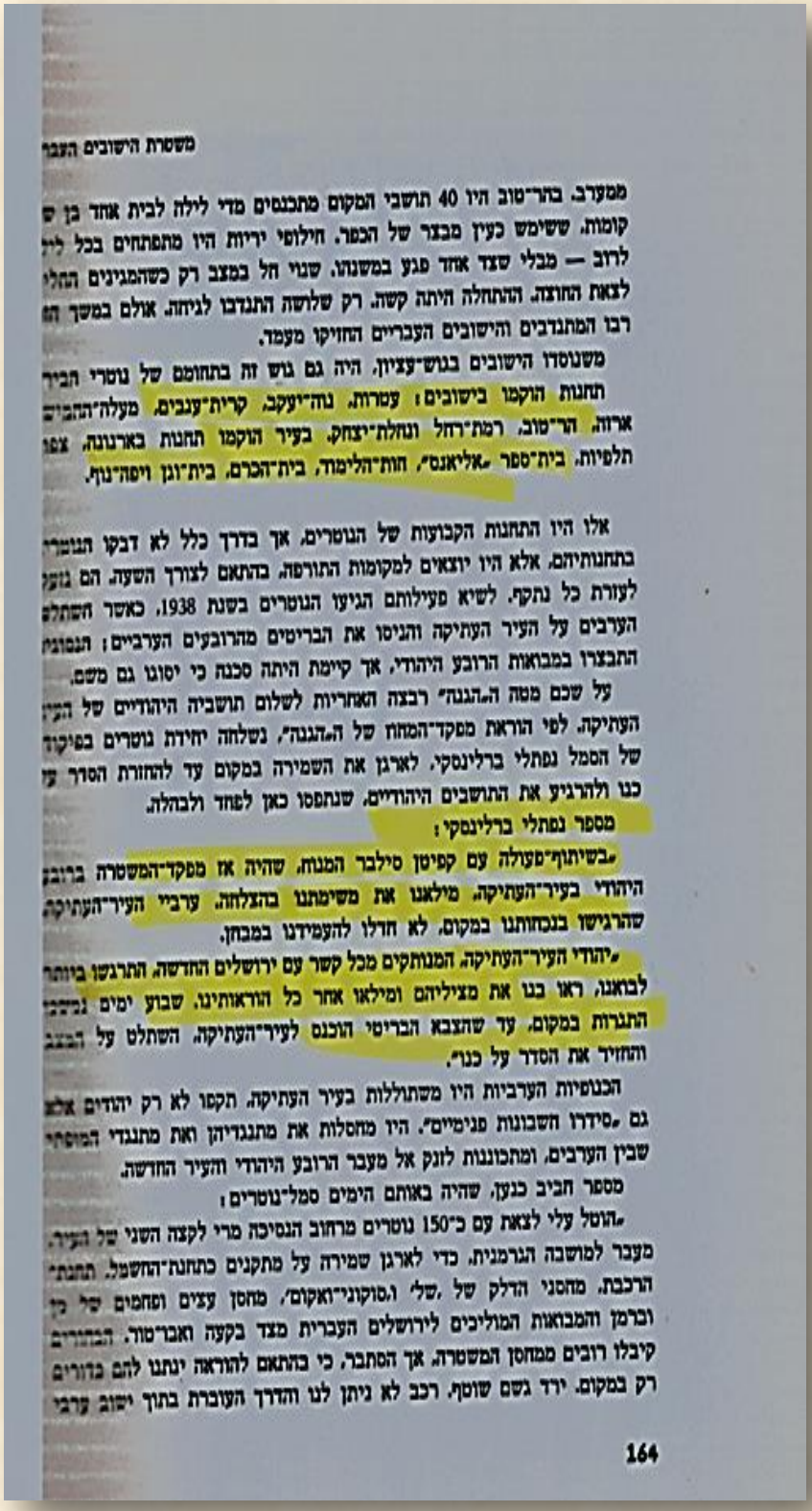
המגדרים שלנו שמשו גם להעברת נשק ההגנה מנקודה לנקודה לפי
הצורך.

זכורני, מקרה של העברת ארגז נשק מהעיר לנוה יעקב. בהגיענו
לשיך ג'ראח (שער מנדלבוים כיום) עצרונו שני שוטרים אנגליים שביקשו
טרמפ להר הצופים. הארגז היה חשוד בעיניהם והם שאלו שאלות. בכל
זאת לא גילו מה שיש בו וכך הועבר הנשק ליעודו.

נוטרי ירושלים מ.י.ע. איחדנו את אלה שנחיו אחר-כך לטובי המפקדים
בהגנה ואחר-כך בצה"ל. הנוטרים בירושלים התבלטו והיו לכוח הגנתי
חשוב הן בעיר והן בכל המחוז מנוה יעקב ועטרות בצפון עד הר-טוב
וגוש עציון בדרום מזרח.

האנגלים ידעו לא פעם להעריך את הכוח הגלום בחיל הנוטרים וש
ושתפונו לא פעם בהופעות צבוריות ובמסדרים שונים.

הנוטרים השתתפו במסדר קבלת אחיו של המלך האנגלי שביקר בירושלים
בזמן מלחמת העולם השניה. השתתפו בהופעה זו, בהר הצופים, נוסף

משטרת הישובים העבר

ממערב. בתר־טוב היו 40 תושבי המקום מתכנסים מדי לילה לבית אחד בן ש
קומות, ששימש כעין מבצר של הכפר. חילופי יריות היו מתפתחים בכל לי
לרוב — מבלי שצד אחד פגע במשנהו. שנוי חל במצב רק כשהמגינים התלי
לצאת החוצה. ההתחלה היתה קשה. רק שלושה התגדבו לגיחה. אולם במשך הז
רבו המתגדבים והישובים העבריים החזיקו מעמד.

משנוסדו הישובים בנוש־עציון, היה גם נוש זה בתחומם של נוטרי הביר
תחנות הוקמו בישובים: עטרות, נוה־יעקב, קרית־ענבים, מעלה־החמי
ארזה, הר־טוב, רמת־רחל ונחלת־יצחק. בעיר הוקמו תחנות בארנונה, אפ
תלפיות, בית־ספר "אליאנס", חות־הלימוד, בית־הכרם, בית־וגן ויפה־נוף.

אלו היו התחנות הקבועות של הנוטרים, אך בדרך כלל לא דבקו הנוטרי
בתחנותיהם, אלא היו יוצאים למקומות התורפה, בהתאם לצורך השעה. הם נוע
לעזרת כל נתקף. לשיא פעילותם הגיעו הנוטרים בשנת 1938, כאשר התחלפ
הערבים על העיר העתיקה והניסו את הבריטים מהרובעים הערביים: הנמוני
התבצרו במבואות הרובע היהודי, אך קיימת היתה סכנה כי יסוגו גם משם.

על שכם מטה ה"הגנה" רבצה האחריות לשלום תושביה היהודיים של הע
העתיקה. לפי הוראת ממקד־המחוז של ה"הגנה", נשלחה יחידת נוטרים בפיקוד
של הסמל נפתלי ברלינסקי, לארגן את השמירה במקום עד להחזרת הסדר ע
כנו ולהרגיע את התושבים היהודיים, שנתפסו כאן לפחד ולבהלה.

מספר נפתלי ברלינסקי:

"בשיתוף־פעולה עם קפיטן סילבר המנוח, שהיה אז ממקד־המשטרה ברובע
היהודי בעיר־העתיקה, מילאנו את משימתנו בהצלחה. ערבי העיר־העתיקה
שהרגישו בנכחותנו במקום, לא חדלו להעמידנו במבחן.

"יהודי העיר־העתיקה, המנותקים מכל קשר עם ירושלים החדשה, התרגשו ביותר
לבואנו, ראו בנו את מציליהם ומילאו אחר כל הוראותינו. שבוע ימים נמשכו
התגרות במקום, עד שהצבא הבריטי הוכנס לעיר־העתיקה, השתלט על המצב
והחזיר את הסדר על כנו".

הכנופיות הערביות היו משתוללות בעיר העתיקה, הקפו לא רק יהודים אלא
גם "סידרו חשבונות פנימיים". היו מחסלות את מתנגדיהן ואת מתנגדי המוסדי
שבין הערבים, ומתכוננות לזנק אל מעבר הרובע היהודי והעיר החדשה.

מספר חביב כנען, שהיה באותם הימים סמל־נוטרים:

"הוטל עלי לצאת עם כ־150 נוטרים מרחוב הנסיכה מרי לקצה השני של העיר,
מעבר למושבה הגרמנית, כדי לארגן שמירה על מתקנים כתחנת־החשמל, תחנת־
הרכבת, מחסני הדלק של 'של' ו'סוקוני־ואקום', מחסן עצים ופחמים של כי
וברמן והמבואות המוליכים לירושלים העברית מצד בקעה ואבו־טור. הנוטרים
קיבלו רובים ממחסן המשטרה, אך הסתבר, כי בהתאם להוראה ינתנו להם נשורים
רק במקום. ירד גשם שוטף. רכב לא ניתן לנו והדרך העוברת בתוך יישוב ערבי

אחד מהציטוטים המופיעים בספר "לאש ולמגן"

ביטוח לפועלי בנין" בהסתדרות העובדים בירו־
שלים. בעבודה זו המשיך עד "המהומות הטרייני.
בשנת 1927 כשנתיים לאחר עלותו ארצה,
הצטרף להגנה. בשנת 1929 עבר קורס סנגים
ובפרוץ המאורעות השתתף בשמירה ובהגנה ב־
עיר העתיקה כמפקד הנקודה ברחוב המיידן.
שנים רבות המשיך לפעול בהגנה, עבר קורסים
שונים והדריך קבוצות חדשות. במאורעות 1936
היה אחראי לבטחונו של השטח המשתרע מסנ־
הדריה דרך מיקור ברוך ורוממה ועד ליפתא.
עם הקמת המרינה השתתף בהגנת תל ארזה
והיה קצין המטה של האיזור.
נפטר ב־1974.

(מתוך דברים שנמסרו על ידו בע"פ בשביל
ספר ההגנה ונתונים ביאוגרפיים מפי אשתו
מלכה).

נפתלי ברלינסקי ז"ל

נפתלי ז"ל נולד בשנת 1910 בסרני סלך וולין.
כבן ה־5 מבין 8 ילדי המשפחה. אביו היה
סוחר יערות אמיד ומשפחתו חייתה בבית רחב
מידות אשר היה פתוח לכל עובר אורח.

בשנת 1915 כאשר גדודי הקוזקים שכבשו את
העיר שמו על בתי היהודים מת אביו מיתה
טבעית כשראה אחד הקוזקים מתקרב אל אמו
עם חרב שלופה. ימים קשים באו מאז למשפחה.
האח הבכור ירחמיאל (פולה) המנוח (עבד
שנים רבות באוניברסיטה בירושלים) שהיה
אז רק בן 15 נטל עליו את עול כלכלת הבית
ויש לציין כי כשער מילא את תפקידו בהצלחה
רבה. אבל את מקום האב לא יכול היה למלא.
נפתלי ז"ל היה כרוכה לספר ולחלום על "בית
אבא". בעיקר תכפו החלומות לאחר "השואה"
בה הושמדו אמו, אחיו הבוגר ממנו ומשפחתו,
ואחותו הצעירה.

לאחר מלחמת העולם הראשונה, כאשר קמה
תנועת "החלוץ" שמש ביתם "בית ועד" לחברי
"התנועה".

החלוץ של המשפחה בקיום מצוות העליה
לישראל הלכה למעשה היה אחיו אריה ז"ל
שהיה בוגר מנפתלי ב־4 שנים בערך ועלה
בשנת 1925 (פולה, הבכור נאלץ להשאר בהיות
סרנסת הבית מוטלת עליו).

במכתביו של אריה ז"ל הביתה הציע לאחיו
ואחיותיו להוסיף על לימודיהם העיוניים, לימוד
מקצוע, כי בלעדיו אין קיום בארץ. בהשפעתו
נכנס נפתלי ז"ל לביה"ס "אורט" ללימוד מקצוע
הנגרות. בסיימו את חוק לימודיו צורף להכ־
שרה ובשנת 1930 עלה לארץ ישראל.

הסתגלותו לחיי הארץ מבחינה חברתית לא
היתה קשה, ביחוד מאחר שאחיו אריה היה כבר
או מפקד ב"הגנה" חבר ב"הסתדרות העובדים"
ב"הסועל" וכו'. ונפתלי צורף מיד לכל האר־
גונים וההסתדרויות הנ"ל ונוסף לכך גם ל"בח־
רות הסוציאליסטית".

היתה או תקופת חוסר עבודה, ואם כי הוא
עצמו לא היה מובטל אף יום אחד חשש כן
הבאות מאחר שלא היתה לו עבודה קבועה.

עבודה אחת מאותם הימים השאירה על נפ־
תלי רשמים חזקים לכל ימי חייו. זו היתה
עבודת מדידות לאורך כל בקעת הירדן (מים־
המלח עד עמק בית שאן). ממשלת המנדט תכ־
ננה או רכבת אוירית לאורך קו זה ונפתלי
נתקבל לעבודה זו בהכלצת המהנדס קסינקא.

כשהיה מספיג בזכרונותיו מאותה תקופה

ברגשי גאוה מהולה רחמים על עצמו, מחבת
תנאי העבודה והאקלים הקשים שמח גם לציין
כיצד הצליח לאמוד את המרחקים בעין בלתי
מזויינת כמו במכשירים המיוצדים לכך. (אגב
את כל מכשורתו היה שולח או לאחיו אריה,
שהיה או מפקח עבודה וכשהיה נזקק לדמי כיס
היה מבקש ממנו.)

בתום העבודה "ההרפתקנית" הזאת, התל לע־
בוד בנגרות ויסמן, אשר בלילות שימשה מקום
איכונים לחברי "ההגנה".

כשפרצו מאורעות 1936 התגייס נפתלי "לפי
צו ההגנה" ל"נוטרות" ביחידה של "משטרת
היהודים העברים", תוך זמן קצר הוא מקבל
העלאות בדרגה ולבסוף מתמנה כרב סמל פלו־
גתי האחראי על השמירה של ירושלים והסביבה.
במשך כ־10 שנים בין 1936—1945 היה נפ־

תלי ז"ל דמות פופולארית בעיר ירושלים. בהיותו "הסטאף סרג'נט" (רב סמל פלוגתי) של "משטרת הישובים העבריים" (הנוטרים חובשי הכובע האוסטרליים) ומדריך "תרגילי סדר עם רובים" בחצר בית"ס "אליאנס" שב"מחנה יהודה", הכירותו כל תלמידי אותו בית"ס וכן כל דרי הסביבה, כי כל אלה היו מתאספים בשבתות מסביב לאותה חצר וצופים במחזה ה"תרגיל" כמו במשחק "כדורגל".

נפתלי הצטיין ב"מקצוע" לפי עדות רבים וביניהם גם הקצין הבריטי. פקודותיו היו קצובות ועזות וקולו רם וחזק ונשמע למרחקים.

תלמידים רבים היו לו לנפתלי ביניהם גם חברי "ההגנה" שלא היו "נוטרים" אלא רק "מושבעים" לא לבשו מדים ולא קבלו משכורת מהממשלה, אך הורשו לשאת נשק או נכון מזה להשתמש ברובי הנוטרים למטרות התגוננות.

לא היה זה קל להיות רב סמל פלוגתי, תחת מרות הקצין הבריטי והשגחתו כמעט המתמדת של הסמל הבריטי, מחד צריך היה להיראות נאמן וממלא פקודותיהם, ומאידך לבצע פקודות "ההגנה" שלא כ"כ תאמו את הפקודות "המנדטוריות" ולפעמים אף עמדו בסתירה מוחלטת להן. ולא אחת קרה שהקצין והסמל הבריטי נשבו, שלא בידיעתם כמובן, על ארגזי תחמושת שהוטל על נפתלי להעביר לעטרות או למקום ישוב עברי אחר. אגב הקצין הבריטי שימש במקרים רבים כאלה הסוואה טובה בשעת חיפושים אחר נשק.

"הנוטרים" הוסכת ברבות הימים למקצוע, אך למקצוע שאינו מפרנס כ"כ את בעליו. וכאשר המדובר הוא בנוטר שעודנו רווק ניחא, אך כשמתעוררות מחשבות על הקמת בית בישראל מתעוררים גם ספקות: האם מותר לעת כזאת? ובמשכורת כזאת? אך נפתלי הישר והטהור מטבעו מחליט בכ"ז ובל"ג בעומר תש"א בא בברית הנשואין.

"הבית" כלל אז חדר אחד ושמוש במטבח משותף. הריהוט — זה שנשאר מימי הרווקות, אך גם בשבילו היה החדר צר מלהכילו וכאשר נולד הבן הבכור בקושי נדחקה לתוכו מיטת התינוק. ממשלת המנדט הוסיפה לכבוד הולדת הבן לירה אחת לחודש. כסף שהספיק בקושי לקנית סבון לכביסת החיתולים.

בסוף 1945 התפטר נפתלי ז"ל מה"נוטרות" והחל לעבוד ב"סוכנות היהודית" ב"מדור לחיפוש קרובים". אכן המעבר מה"נוטרות" הדינמית עם הטנדר הצמוד לפקידות הסטטית, היה קשה ביותר מבחינה נפשית. אך כעבור זמן לא רב עבר לטיפול בחומר של המחלקה המדינית, עבודה קצת יותר מעניינת.

החלו "הפיצוצים" במכוניות התופת — הפיצוץ בדפוס ב"ג'רוזלם פוסט", הפיצוץ ברחוב בן יהודה. נפתלי ז"ל "היה" אז האחראי על חבל מס' 5 — מרכז העיר — משעם "משמר העם", עבד ימים ולילות, ללא לאות לפתרון כל מיני בעיות. לבסוף בא "הפיצוץ" בחצר הסוכנות היהודית. נפתלי ז"ל עבד אז בחדר שליד חלונו הועמדה "מכונית התופת". חלקים מהמכונית הועפו על שולחנו והוא ניצל בנס. במקרה עמד אז בפתח היציאה של החדר והוא נפצע רק בראשו ובעורפו.

ב' מלחמת השחרור" מתמנה נפתלי כמפקד פלוגה. אנשיה אינם צעירים ביותר ואין הם נמנים על פלוגות מחץ אבל יש להם תפקידים מכובדים ועוזרים לצעירים.

בשרות "מילואים" היה נפתלי ממונה על פלוגה ששמרה על כמה יישובים בפרוזדור ירושלים.

בעבודה האזרחית עבר נפתלי ל"עלית הנוער", למדור ל"ריהוט וציוד". עד מהרה התמנה למנהל המדור. עבודה זו היתה קרובה לו יותר מבחינה מקצועית (בהיותו בוגר "אורט") והוא מצא בה כר נרחב ליוזמה, לארגון ולשיכלול. היה חבר וידיד טוב לעובדים במשרד וגם עם אלה אשר בא איתם במגע בקשר לעבודה, מחוצה לו פיתח יחסי ידידות עמוקים שהיו הרבה מעל ליחסי עבודה רגילים וזאת על אף הויכוחים והחיכוכים ה"מריבות" שהיו לו איתם בקשר לטיב העבודה ומחירה.

אדם ישר ובעל שכל ישר היה נפתלי, דואג ומסור מאוד למשפחתו. איש טוב ואיש שיחה. אוהב את הבריות והבריות גם אהבוהו.

תהי נשמתו צרורה בצרור החיים.

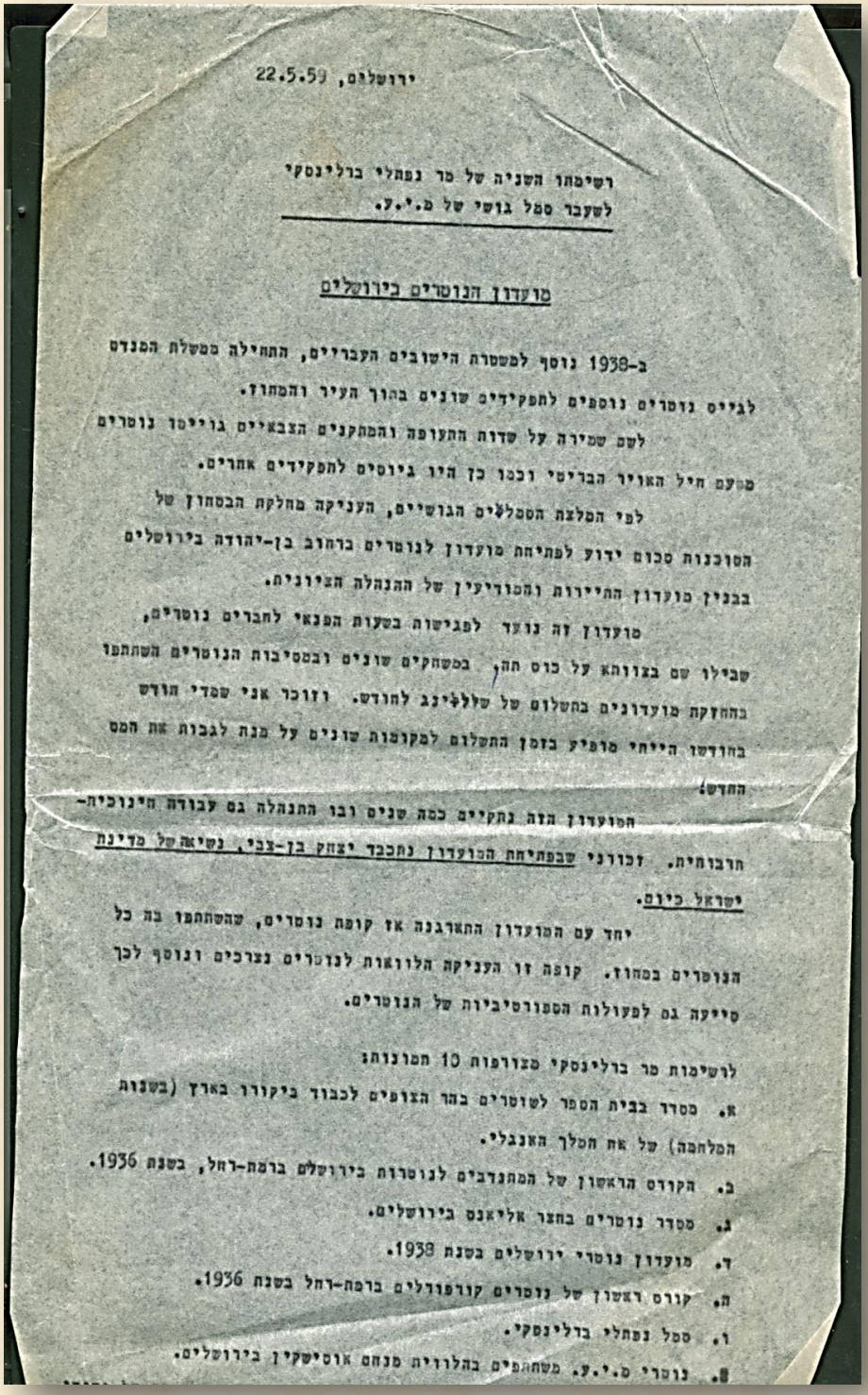
הדסה

מאיר גוטליב ז"ל

הכרתיו הרבה שנים מאז בואי לירושלים בשנת 1935. עבדתי אתו בפלוגות "הפועלי" ו"הסדרן". אך לא היה "סתם" חבר הוא היה פעיל ב"הפועל", היה עסקן כעין "מורה" אבי בלי מנגנונים. הופעתו ב"חברה", בישיבות, באסיפות ובטיולים עוררה תמיד לעירנות ולוכחים על נושאים שונים. הוא דיבר בלהט, בקורם בהדגשת דבריו והיה לוחם על עקרונות הצדק והיושר. אמנם אהב את הוכוח לשמו. אך עם זאת היה מקבל תמיד את דעת הרוב ונכנ

מתוך חוברת של "ארגון חברי ההגנה" בירושלים, הדסה מספידה את נפתלי תוך שהיא מסכמת את תולדות חייו.

ירושלים, 22.5.59

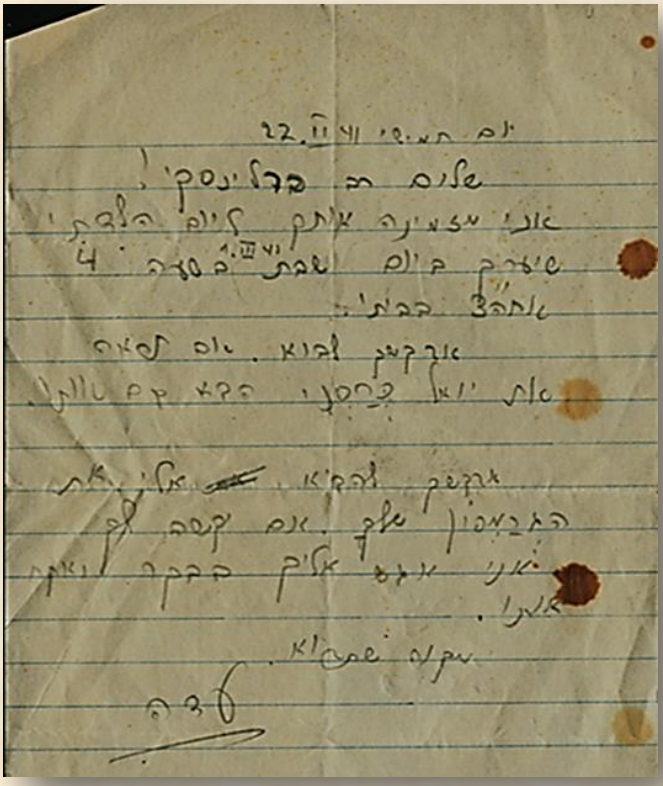
רשימתו השניה של מר נפתלי ברלינסקי
לשעבר סגל גושי של ס.י.ע.

מועדון הנוטרים בירושלים

ב-1938 נוסף למשטרת היישובים העבריים, התחילה ממשלת המנדט
לגייס נוטרים נוספים לתפקידים שונים בתוך העיר והמחוז.
לשם שמירה על שדות התעופה והמחנות הצבאיים גוייסו נוטרים
מעטים חיל האויר הבריטי וכמו כן היו גיוסים לתפקידים אחרים.
לפי המלצת הסגלים הגושיים, הועניקה מחלקת הבטחון של
הסוכנות סכום ידוע לפתיחת מועדון לנוטרים ברחוב בן-יהודה בירושלים
בבנין מועדון התיירות והסטודיו של ההנהלה הציונית.
מועדון זה נועד לפגישות בשעות הפנאי לחברים נוטרים,
שבילו שם בצוותא על כוס תה, במשחקים שונים ובמסיבות הנוטרים השתתפו
בהחזקת מועדונים בחשלום של שלשלינג לחודש. וזוכר אני שפדי חודש
בחודשו הייתי מופיע בזמן התשלום למקומות שונים על מנת לגבות את המס
החדש.
המועדון הזה נתקיים כמה שנים ובו התנהלה גם עבודה חינוכית-
תרבותית. זכורני שבפתיחת המועדון נתכבד יצחק בן-צבי, נשיאה של מדינת
ישראל כיום.
יחד עם המועדון התארגנה אז קופת נוטרים, שהשתמש בה כל
הנוטרים במחוז. קופה זו העניקה הלוואות לנוטרים נצרכים ונוסף לכך
סייעה גם לפעולות הספורטיביות של הנוטרים.

לרשימות מר ברלינסקי מצורפות 10 תמונות:
א. מסדר בבית הספר לשוטרים בהר הצופים לכבוד ביקורו בארץ (בשנות
המלחמה) של את המלך האנגלי.
ב. הקורס הראשון של המתנדבים לנוטרות בירושלים ברמת-רחל, בשנת 1936.
ג. מסדר נוטרים בחצר אליאנס בירושלים.
ד. מועדון נוטרי ירושלים בשנת 1938.
ה. קורס ראשון של נוטרים קורפורלים ברמת-רחל בשנת 1936.
ו. סגל נפתלי ברלינסקי.
ז. נוטרי ס.י.ע. משתתפים בהלוויית מנחם אוסישקין בירושלים.

רשימה נוספת של נפתלי על הקמת מועדון הנוטרים, בו היה פעיל, מועדון לפעילות חברתית ועזרה הדדית – 1938

קופת הנוטרים העברים
במחוז ירושלים

ברטיס חבר מס' 39

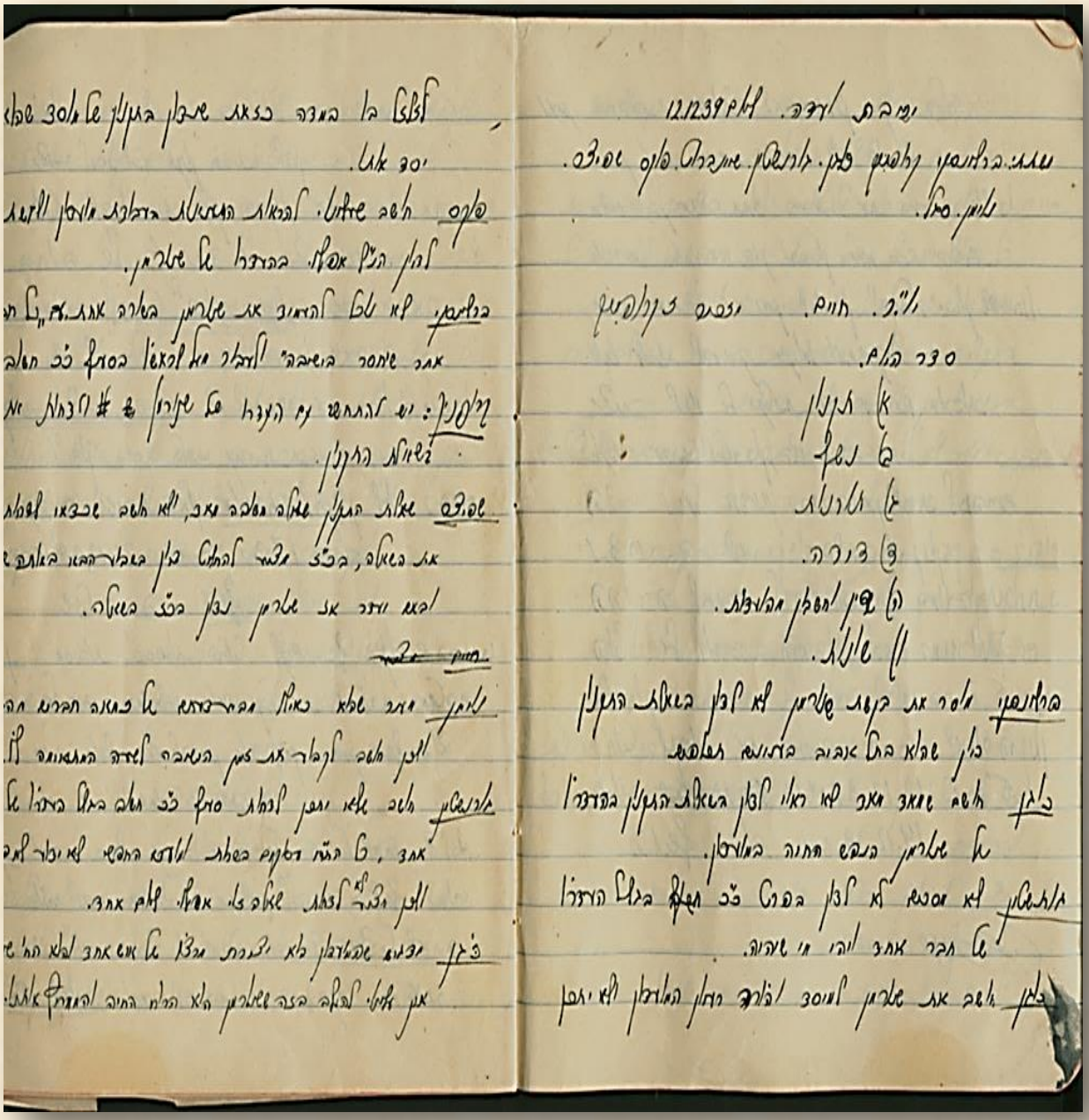
לשנת 1944

השם סרג גלויסקין נשיא

מס' 7137

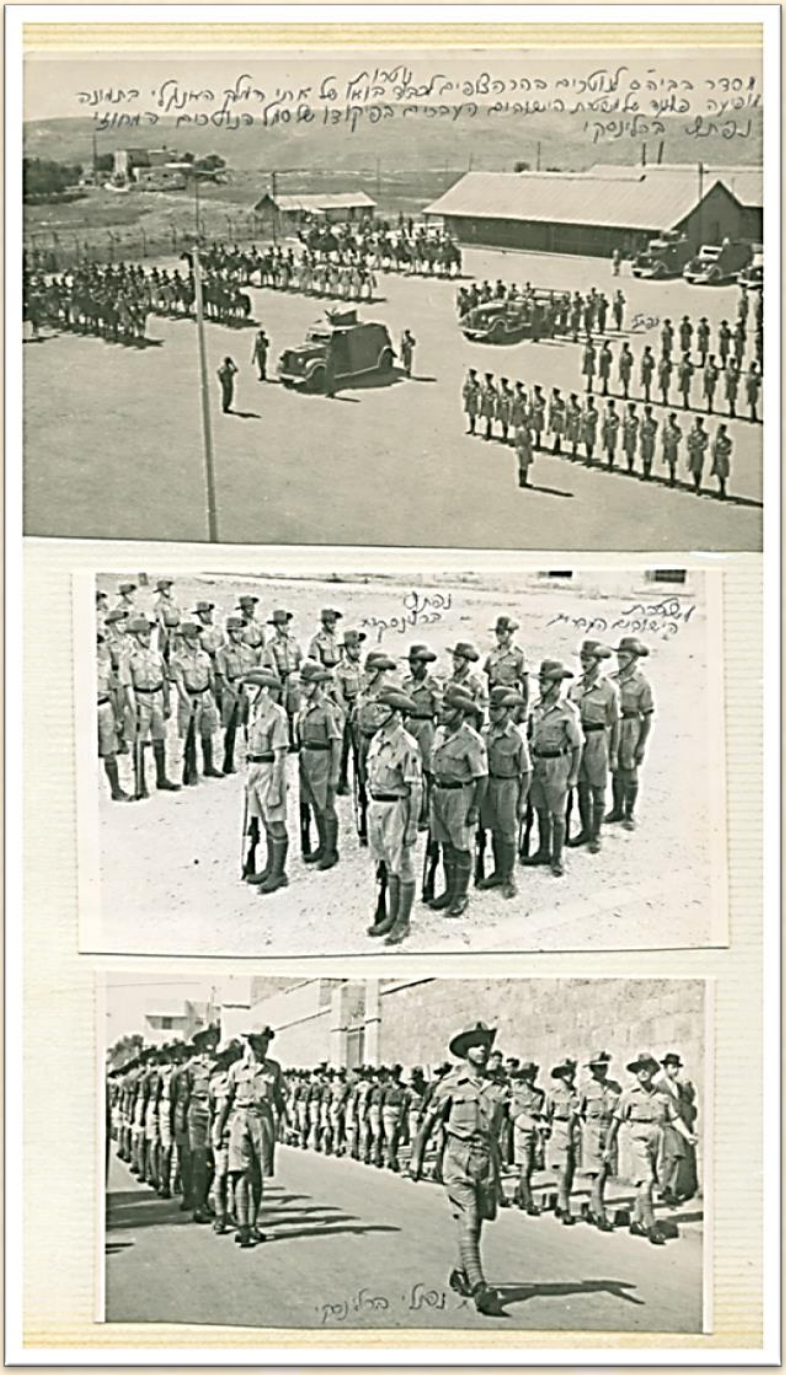
הנהלת הקופה:

לנוטרים בירושלים קופה פעילה ופעילות חברתית. הפטיפון של נפתלי היה לשם דבר.

נפתלי חבר ועד "מועדון הנוטרים" 1939

על זה הייתה גאוותו של נפתלי--לא היה טוב ממנו בהדרכת תרגילי -סדר.

למטה –הלווייתו של מנחם אוסישקין, 1941 נפתלי בראש נוטרי –ירושלים. אוסישקין נקבר במערת ניקנור על "הר הצופים"

בתמונה העליונה –המסדר לכבודו של הדוכס מגלוסטר שהגיע לביקור בארץ הוכן לכבודו מסדר חגיגי של נציגי יחידות רבות וביניהם נציגי "משטרת הישובים העבריים" את היחידה הכין – בהצלחה רבה –לקראת האירוע–נפתלי.

התרגילים נערכו בדרך כלל בחצר ביה״ס ״אליאנס״ הסמוך לשוק ״מחנה יהודה״ והוו מוקד משיכה לתושבי ירושלים

מתאר את האירוע אחד מהנוטרים (עדותו נמצאה בין העדויות שאסף יעקב כרמון לקראת הוצאת הספר ״לאש ולמגן״) ״נבחרתי כאחד מקבוצת בחורים-שכל אחד מהם היה בגובה 180 ס״מ ומעלה- שעמדה לייצג את ״משטרת הישובים העבריים״.

כמפקד היחידה נבחר הסמל ברלינסקי (שהיה דווקא קצר קומה) הוא תרגל אותנו את ההופעה במשך שבועיים ,כמעט ,הוא ידע את מלאכת ההדרכה.

על מגרש המסדרים בבית הספר לשוטרים הוברר שעלינו להתמודד עם עשרות נבחרות שונות- אנגליות, ערביות ובדואיות-רגלים, רוכבי סוסים וגמלים.

ידענו את המוטל עלינו, פעלנו כגוף אחד ממש.

מיותר להוסיף- היום היה שלנו הקולונל הילל אותנו במפורש.

פניו של הגוי שלנו, מטיוס, קרנו. הוא התפאר בנו-ילדי שעשועיו.

הרוח שפעמה בצעירי ישראל באה לידי ביטוי-זו הפעם, על מגרש המסדרים בלבד״

אימוני נשק ואימונים אחרים ב"עטרות"

עטרות –1944

עטרות היה מושב עובדים ששכן כ–11 ק"מ צפונית לירושלים, ליד הכפר הערבי קלנדיה ובסמוך לשדה התעופה עטרות שנבנה בידי הבריטים. היישוב פונה במלחמת העצמאות והוחרב בידי ערביי הכפרים הסמוכים.

הסוכנות היהודית לארץ ישראל

משרד ההנהלה

חטיבת תרבות

יחוזר למרגישים

בקשר עם הפקרה של הסגדר בגליל התחתון הננו פונאים לנחוץ להעיר את תשומת לבכם לקו התנהגות בעניינים כגון אלו :

1) את פקודות הצבא יש למלא בו בפקום בלי כל הסוסים ופקפוקים. על הסרג'נטים לא לתת שום תרוצים לאי-פלוי פקודות ולא להכנס למו"מ פוליטי או לוכוחים עם השלטונות הדורשים את פלוי פקודותיהם.

2) בהתקבל פקודה פהצבא או פהמשטרה עליכם יחד עם פלואה להודיע פיד על הפקודה למפקדנו בירושלים ורק למפקה על עניני השדפרים הפוספים בפחוזכם . אם אין קשר טלפוני עליכם לשלוח את הידיעה באופן פדויק באיתות.

יהושע גורדון

המחלקה לענייני הנוטרים

על יד הסוכנות היהודית

הסרג'נטים מוזהרים שלא להפר את הוראות הבריטים למרות הקושי וניגוד העניינים בו הם מצויים.

עם הקצין הבריטי מטיוס שהיה ממונה מטעם המשטרה הבריטית על גדוד 1 של "משטרת הישובים העבריים". הקשרים ביניהם היו טובים מאד, נפתלי רצה מאד להיפגש עימו לאחר קום המדינה.

"מועדון הנוטרים בירושלים" –נפתלי ראשון מימין–1938

גמר חקירת הנאשם ברצח י. יצחקי ז ל

אתמול נשמעו עדי הקטיגוריה.—החלטת השופט תינתן מחר

למני השופט החוקר אנוואר אם' נר- ביבה נסתיימה אתמול חקירתו של שא- ר אחמד נ'אלאל מעין־כרם, הנאשם ברצח הרוכל יעקב יצחקי, ביום 22 נאי, ליד שכונת יפה־נוף, בקיר־ות ענין. החלטת השופט תינתן מחר בבוקר.

בישיבת אתמול העיד סרג'נט הנוט- ים ח' ג. ברלינסקי, שסייר על מאסרו של הנאשם למחרת הרצח. פועל הטל- ון מ. ביטון עצב את הנאשם ומסרו ידיו. העד אסר את הנאשם והעבירו תחנת המשטרה בבית־הכרם.

העד נחקר ארוכות על ידי הסניגור נוה"ד נג'יב אם' אבו שעאר, אשר שאל אותו בין השאר: „האם קראת בעתונים יהודים שיעקב יצחקי נרצח על ידי אחד מבנו־ בשל סכסוכי משפחה?" — ער השיב שברכבר הזה לא היה כתוב בשום עתון עברי.

תקצין יחזקאל מזרחי, מפקח תחנת משטרה במחנה־יהודה, סייר על חקי- ת הנאשם, אשר סיד לאחר מאסרו — למחרת הרצח — סייר בי בשעת הרצח יה אצל אליהו משה מזרחי ובנו בשכר ת־חפחים.

השוטר הבריטי הוק, סייר על החקי- רות והתרשימים, שערך במקום הרצח, בפי שסומן על ידי עדי ראיה.

הסרג'נט הבריטי פישר, מן המחלקה המחוזית לחקירת פשעים, סייר כי סיד לאחד שהודיעו ממשטרת בית־הכרם על הרצח, יצא למקום, ומצא את יצחקי מוטל מת באמצע הכביש. הוא היה רלוי בכמה מקומות. העד חיפש בכבדי ת, ומערבה למקום הרצח, מצא עק- בות רגלים של שני אנשים. הוא ביקר את העקבות והמשיך שוטר לשמור עליי ן. בשעה שתים בערך הובא, לדרישתו, לכב נישוש, ולאחר שחריות בעקבות, חלק, בדרך עלמתון, בין החרים עד שהגיע לכפוף לעין־כרם, במקום שאבד את החיה בפתח בית־קפה. שם היו כמה ערבים, אך הנאשם לא היה בי- ניהם.

למחרת, הובא הנאשם למקום הרצח, ובלב המשטרה, לאחר שחריות בעקבות — פסץ עליו, בשבתו על הארץ בין שמונה ערבים אחרים מעין־כרם. הנאשם כושק אז להחליף את מקומו בשורת המוזהים ולעשות זהו נוסף. הנאשם נחר לעצמו מקום אחר בשורה, אך הכלב קפץ עליו שוב בנביחה.

במשך כל היום והלילה, מאז נמצאו העקבות במקום הרצח ועד הזהוי על- י כלב המשטרה, היו מכוסות, ומש-

ביטוח אישי וביטו
נגד מאו
ע"י ח. פלמן ושו
תל-אביב, בנין פלטין, רז
חדרים 36, 37, 38, טל. 32
המשביר
תל-אביב
המשקים
חפוחי-
מתבקשים
בימים הכי קרובים
עלובי הח
פרדריק מרש
שרל להטון

יורים אל בתי עטרות

רועה-צאן ערבי נהרג בידי שודדים

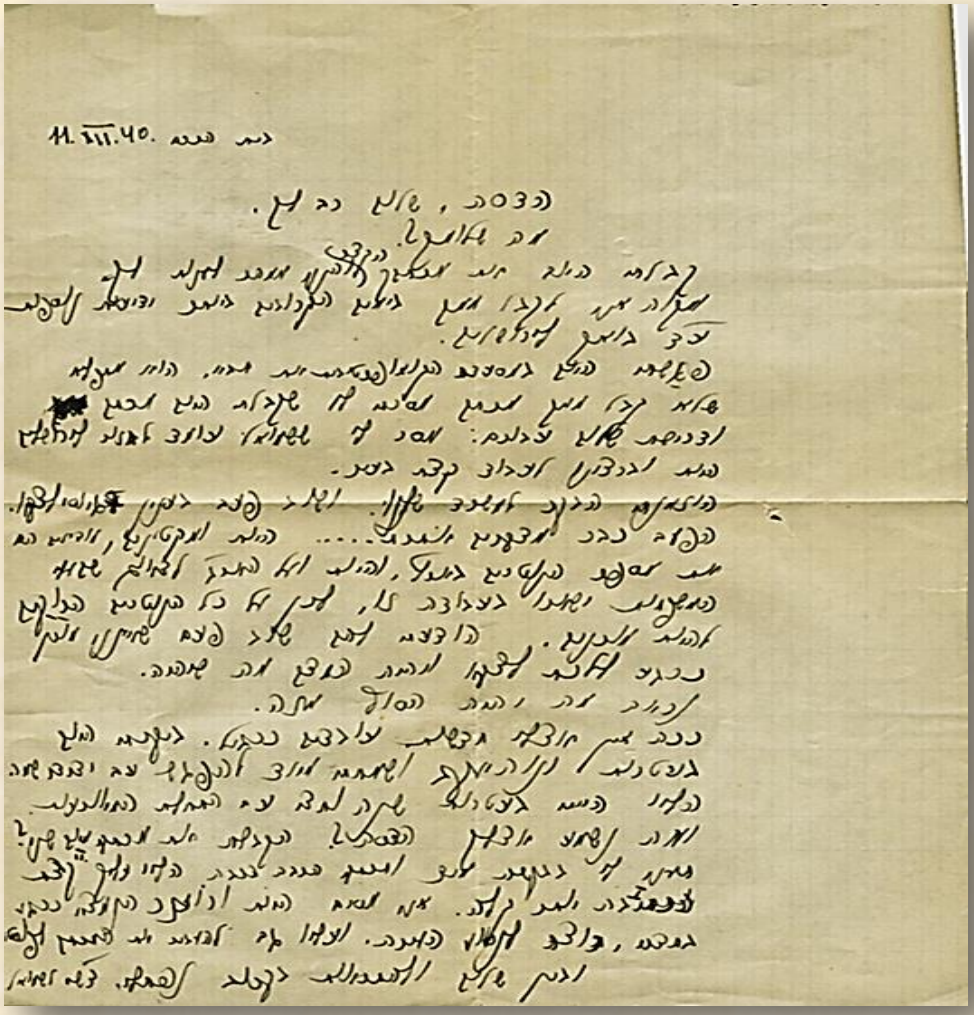
שמו של נפתלי מוזכר גם בעיתונים –ופה בנושאים הקשורים ב"עטרות" ובשלב מאוחר יותר ב"בית הכרם" שם משרת נפתלי בשלב מאוחר יותר ומעורב שם בפעילויות באיזור "הר – הרצל" של היום. כאן רשומה עדותו בנושא רצח הרוכל יצחקי ליד שכונת "יפה נוף"

ובינתיים נפתלי מקים משפחה

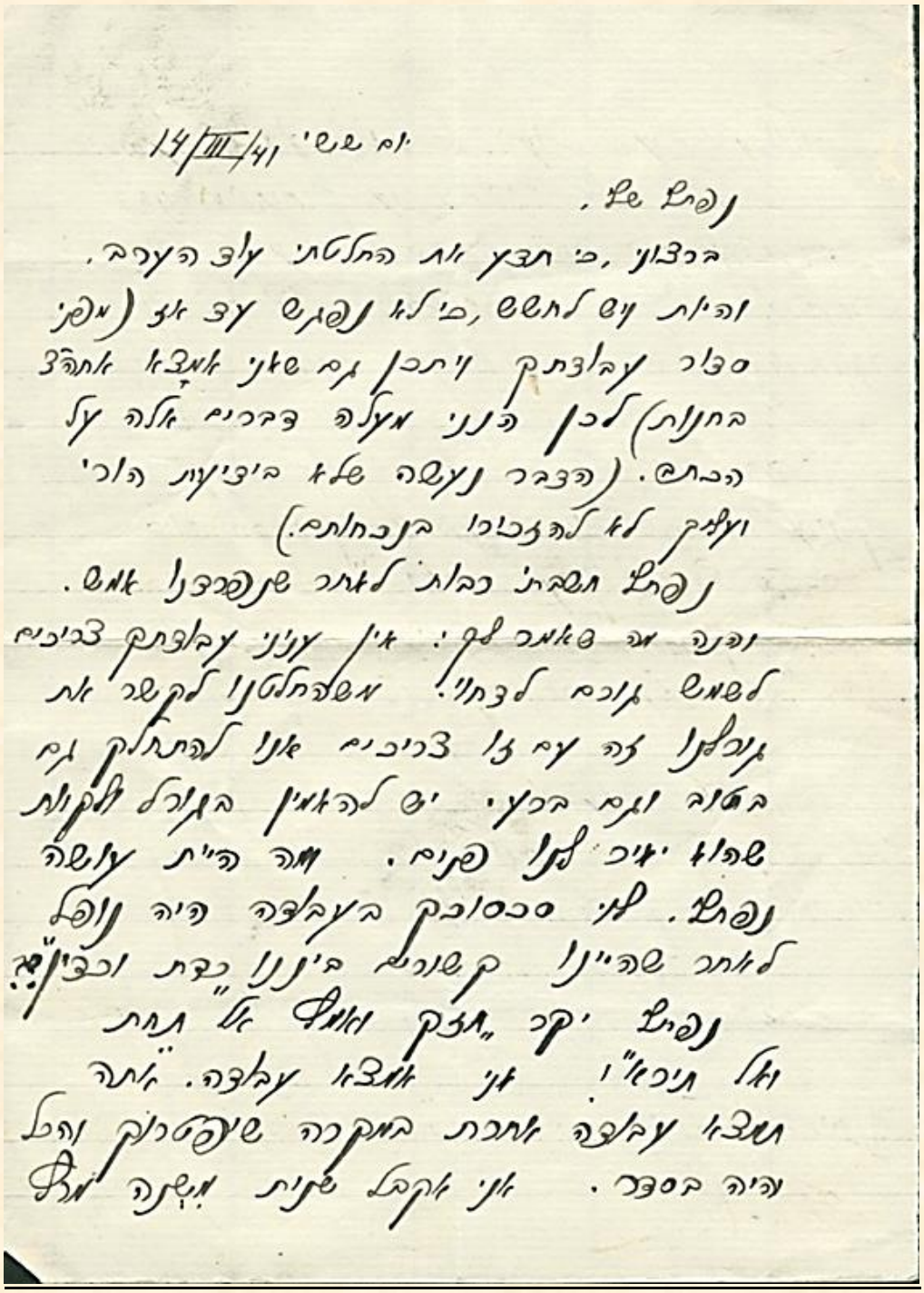
נפתלי משרת עדיין בנוטרות אך השלטונות הבריטיים החלו ללחוץ על הנוטרים להתגייס למאמץ המלחמתי ונפתלי חושש למקום עבודתו.

הוא מתלבט אם זהו הזמן להקים משפחה. גם המצב הבלתי ברור באירופה מעיק עליו. הדסה לוחצת ובסופו של דבר ב 1941 הם נישאים בבית ההורים של הדסה ברחוב אלחריזי בנוכחות מכרים בודדים בלבד. בספטמבר 1942 נולד הבן עוזי שנקרא על שם אביו של נפתלי- עזריאל.

המשפחה מתגוררת ברחוב עובדיה יחד עם מולה ומניה. לקראת אמצע שנת 1943 הם עוברים להתגורר בדירת ההורים .

מכתב של נפתלי להדסה--הבריטים מקטינים את מספר הנוטרים בארץ נפתלי אינו מוכן להתגייס לצבא והוא חושש לפרנסתו.

הדסה משכנעת את נפתלי לא לעכב יותר את הנישואין.

מכתב של עקיבא רבינוביץ אביה של הדסה להדסה שעדיין שהתה בכפר גלעדי. הוא מתלונן שנפתלי לא מגיע לבקר כנראה גם הוא לוחץ על נישואין.

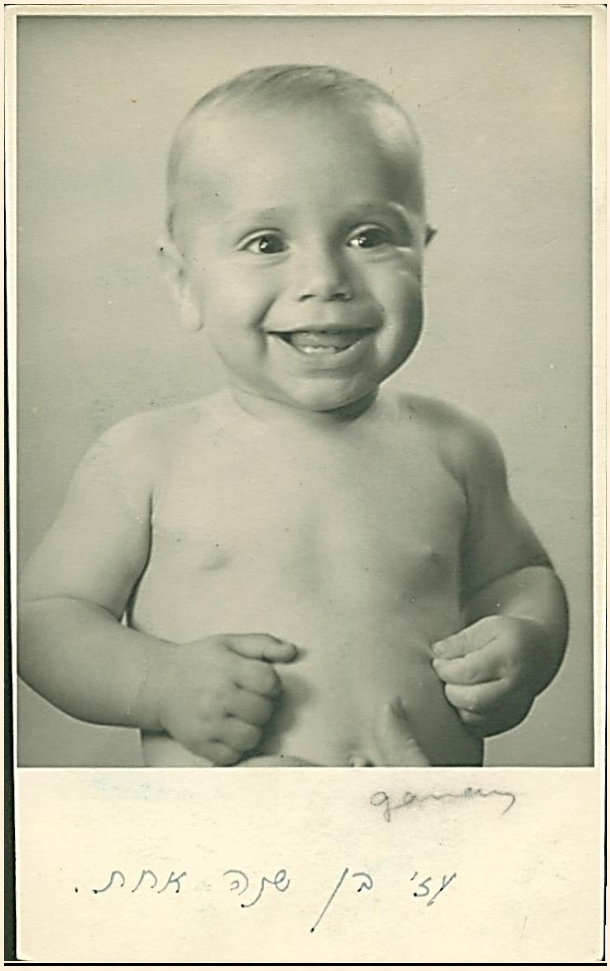

Page: 8 ;Section: None ;1941 מאי Date: 16 ;Publication: ??? - Davar

הדסה רבינוביץ נפתלי ברלינסקי

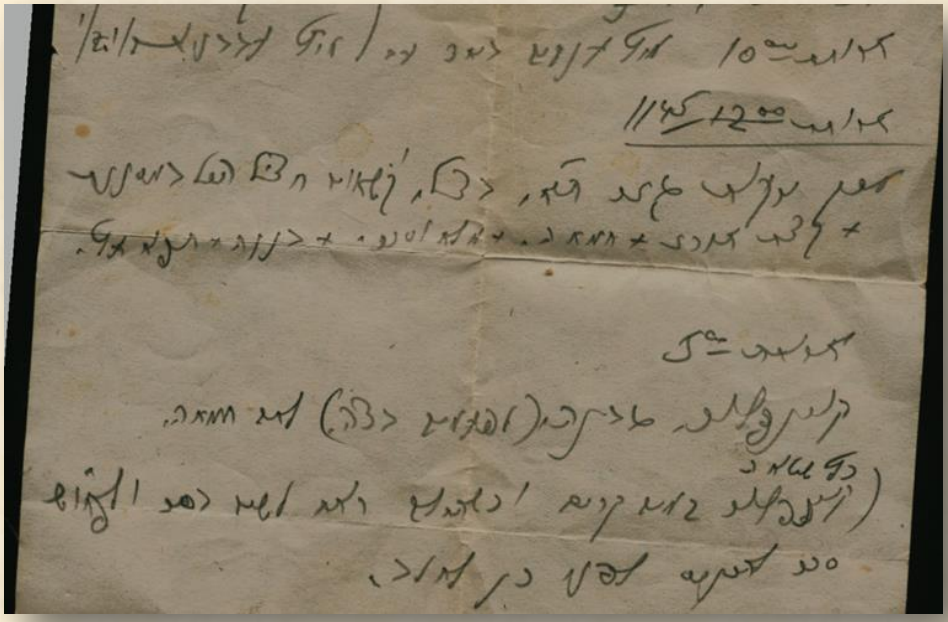
נ ש ו א י ם

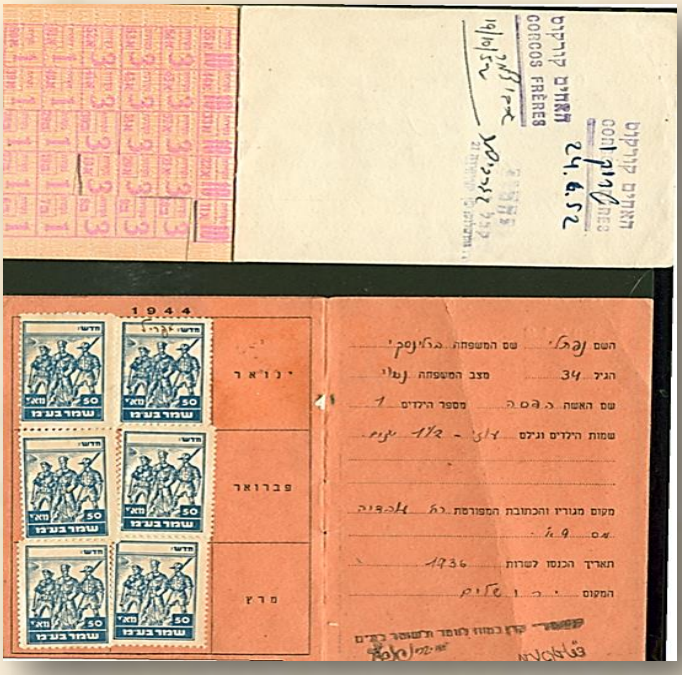
ירושלים, ל"ג בעומר תש"א .

הודעת הנישואין של הדסה ונפתלי עיתון "דבר" 16/5/1941

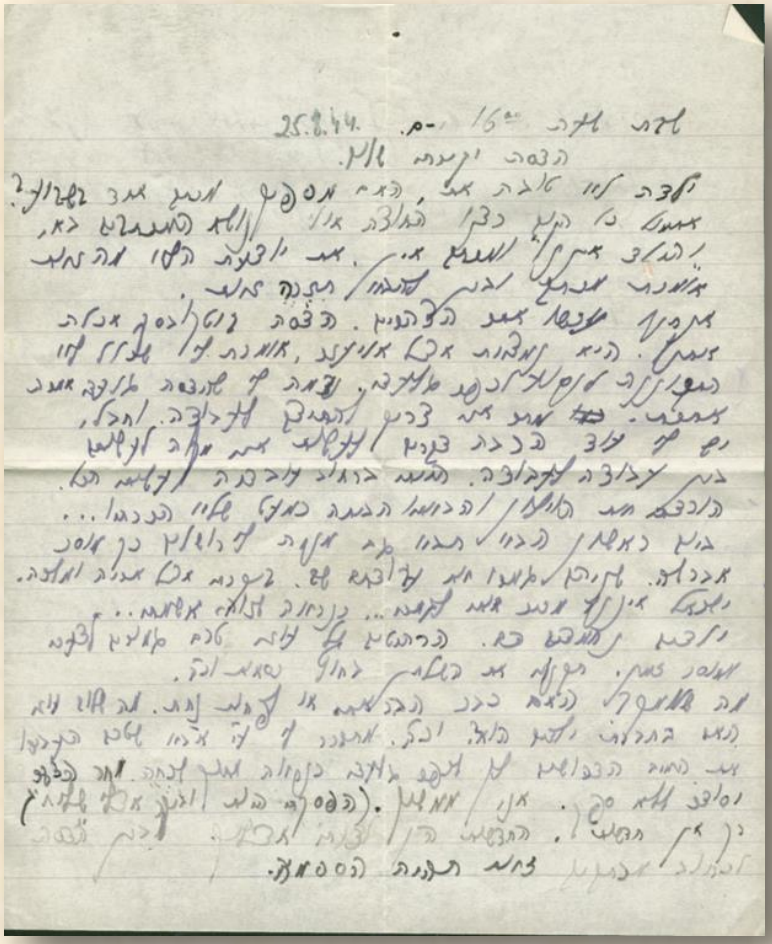
עוזי בן שנה

למעלה–נפתלי רושם את סדרי הארוחות של עוזי התינוק

למטה–פנקס הנחות לקניית מוצרים לנוטר.

מכתב של נפתלי להדסה (1944) מכתב קצר המלמד הרבה –על הקשר העמוק שלו לאחיו ולילדיהם על המחויבות שהוא חש כלפי משפחתה של הדסה .כואב לו מאד שישראל בן השנתיים לא מכיר אותו והוא מאשים את עצמו בכך. הרבה לומדים אנו על עזרתו בבית. הדסה נמצאת באותה העת בכפר גלעדי.

1946–1949 – עבודה בסוכנות ושירות כמגויס אחראי ב"משמר העם"

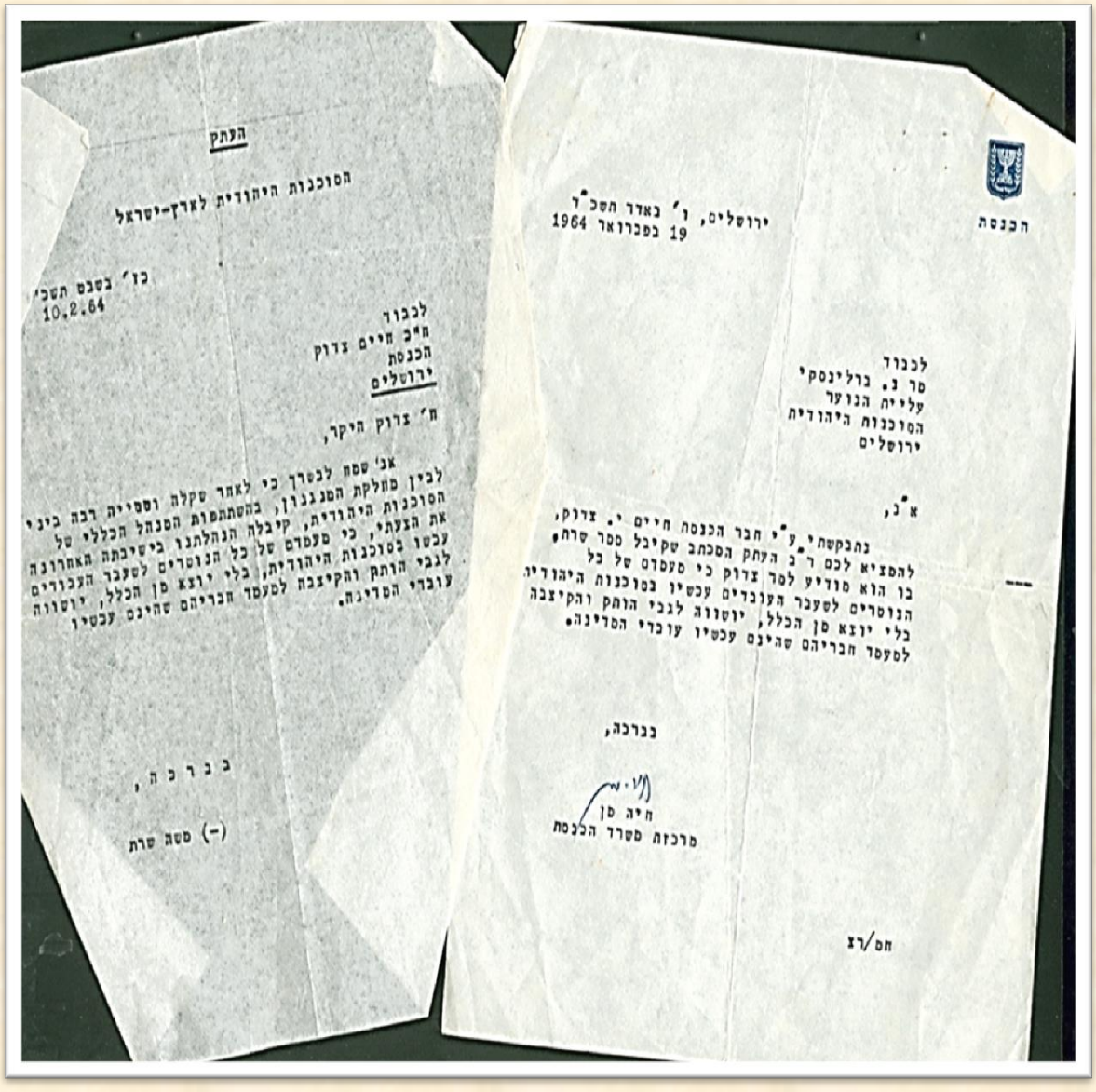
בינואר 1946 עוזב נפתלי את הנוטרות ומתחיל לעבוד בסוכנות היהודית .

תחילה כפקיד במדור לחיפוש- קרובים עבודה שהייתה קשה עליו גם נפשית וגם פיסית.

נפשית בגלל העיסוק בנושא כה רגיש וכואב עבורו ופיסית ,עקב הישיבה במשרד סגור רכון על ניירות וטפסים לאחר שעד אז היה מצוי תמיד בפעילות במרחב הפתוח.

לא רק זאת- בנוטרות הוא היה מפקד בעל מעמד ואילו כאן הפך להיות פקיד זוטר לחלוטין.

אומנם ברבות הימים הכירה הסוכנות בשרותו לצרכי וותק (ראה המכתבים המצורפים) אולם לא היה בכך כדי לסייע לו באותה תקופה קשה.

הכנסת

ירושלים, ז' באדר תשכ"ד
19 בפברואר 1964

לכבוד
סר נ. גרלינסקי
עליית הנוער
הסוכנות היהודית
ירושלים

א"נ,

נתבקשתי ע"י חבר הכנסת חיים י. צדוק,
להמציא לכם ר"ב העתק המכתב שקיבל ממר שרת,
בו הוא מודיע למר צדוק כי מעמדם של כל
הנוטרים לשעבר העובדים עכשיו בסוכנות היהודית,
בלי יוצא מן הכלל, ישווה לגבי הותק והקיצבה
למעמד חבריהם שהיגם עכשיו עובדי המדינה.

בברכה,

חיה מן
מרכזת משרד הכנסת

חמ/רצ

העתק

הסוכנות היהודית לארץ-ישראל

כ"ז בשבט תשכ"
10.2.64

לכבוד
ח"כ חיים צדוק
הכנסת
ירושלים

ח' צדוק היקר,

אני שמח לבשרך כי לאחר שקלה וסביה רבה בינ'
לבין מחלקת המנגנון, במשתמעות המשכל הכללי של
הסוכנות היהודית, קיבלה הנהלתנו בישיבתה האחרונה
את הצעתי, כי מעמדם של כל הנוטרים לשעבר העובדים
עכשו בסוכנות היהודית, בלי יוצא מן הכלל, ישווה
לגבי הותק והקיצבה למעמד חבריהם שהיגם עכשיו
עובדי המדינה.

ב ב ר כ ה,

(-) משה שרת

לאחר זמן הועבר נפתלי לעבוד במחלקה המדינית וכאן השתפר מצבו עם חלוף הזמן וההתדרדרות במצב הביטחוני מונה נפתלי למפקד אזור ב"**משמר העם**" בירושלים. בעבודה זו השקיע מרץ רב ומאמצים רבים.

"משמר העם" בירושלים /ויקיפדיה

בכ"ט בנובמבר (29 בנובמבר 1947) החליטה העצרת הכללית של האו"ם על תוכנית החלוקה שקבעה את סיומו של המנדט הבריטי על ארץ ישראל ועל הקמת שתי מדינות, מדינה יהודית לצד מדינה ערבית בשטחי המנדט, תוך השארת ירושלים (יחד עם בית לחם) תחת שליטה בינלאומית. שני הצדדים (היהודים והערבים) התעלמו מההחלטה הנוגעת לירושלים, וכל אחד מהכוחות ניסה לתפוש את השליטה בעיר ובדרכי התחבורה אליה.

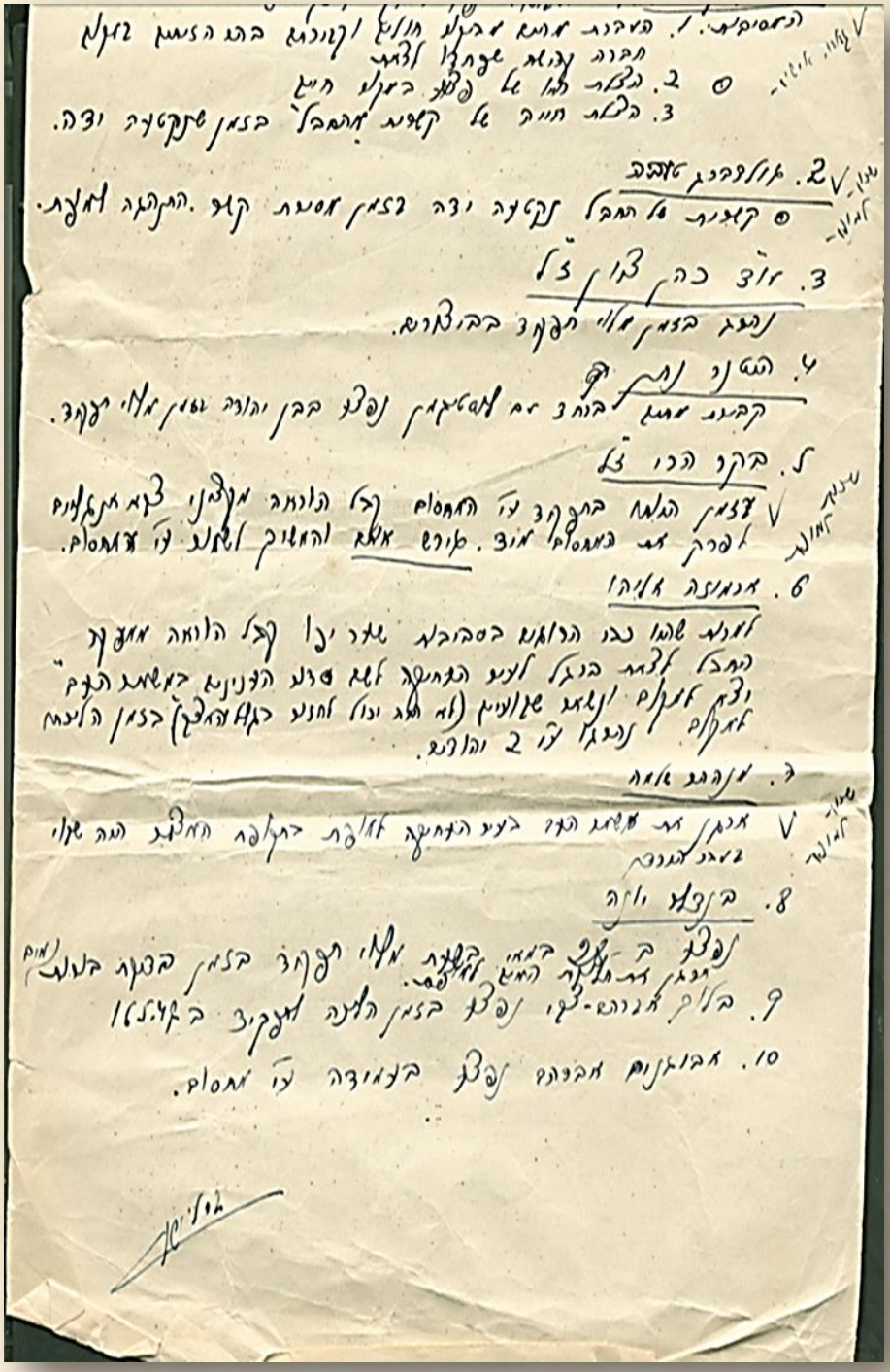
הכוחות הערביים הצליחו להשתלט על גבעות אסטרטגיות באזור לטרון ושער הגיא שחלשו על הכביש הראשי וצלפו על רכבים ישראליים שניסו לעבור. רק שיירות של משוריינים הצליחו לעתים לפרוץ לעיר ולהביא לה אספקה. בנוסף, הצליחו הכוחות הערביים לעצור את זרם המים לירושלים. תקופה זו קרויה המצור על ירושלים.

תוצאת המצור הייתה מחסור הן בתחמושת וציוד לחימה והן במצרכים חיוניים (מזון, מים, דלק לבישול). כתוצאה מהמחסור הוחלט על קיצוב וחולקו פנקסי תלושים, אולם תושבי העיר התקשו להתרגל להקצבה, ועוד פחות מזה לתורים הארוכים שהשתרכו לפני נקודות החלוקה, ולכן פרצו מהומות בזמן חלוקת מצרכים, והיה ריב על התור (בייחוד התור לחלוקת מים).

לשם התמודדות עם סיטואציה זו הוקמה בספטמבר 1947 יחידת מתנדבים לשם שמירת הסדר בעיר, ליחידה התקבלו אנשים מעל גיל גיוס וכאלו שלא התגייסו מסיבות בריאות. המפקדים היו בחלקם כאלו שהוגדרו כ"עובד חיוני" ולא גויסו מאוחר יותר הוטלו על משמר העם תפקידים נוספים כגון:

- עזרה בהתגוננות אזרחים, אחריות על מקלטים,
- מניעת גנבות וביזה של חנויות ודירות באזורי קרבות.
- מניעת בריחה של יהודים מירושלים הנצורה, אנשי היחידה הקימו מחסומים ומנעו יציאה.
- משמר הר הצופים.

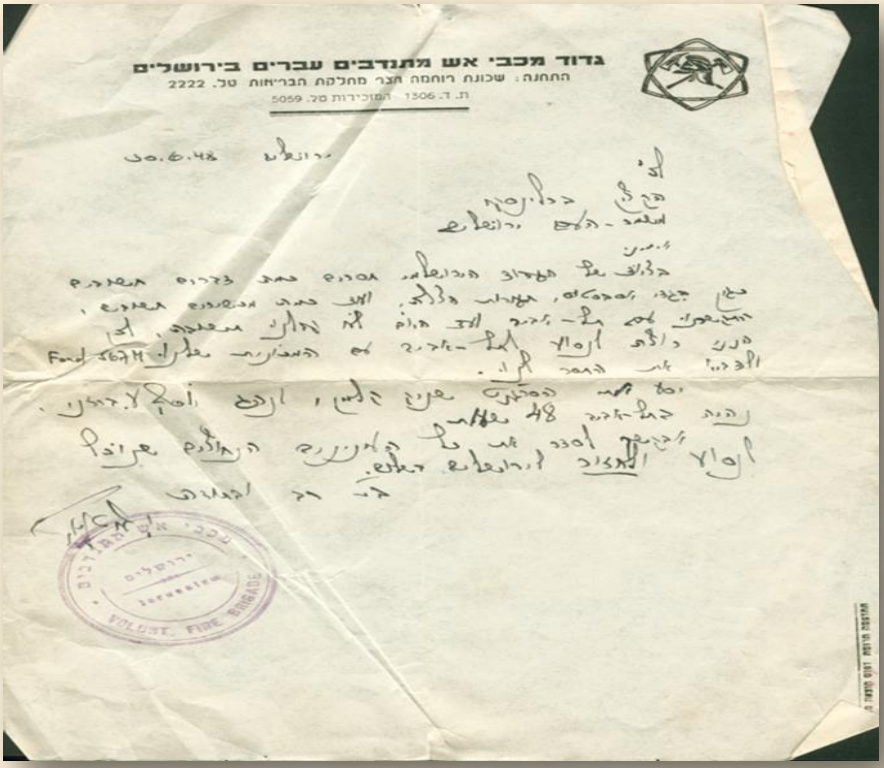
מאחר ואנשי משמר העם שהו ברחובות העיר בעת ההפגזות, ידעה היחידה נופלים רבים.

עם הקמת המדינה ערך נפתלי רשימות ארוכות של אנשי– ירושלים שהצטיינו וסייעו במאבק לשם קבלת אותות הצטיינות.

רבים נהרגו או נפצעו.

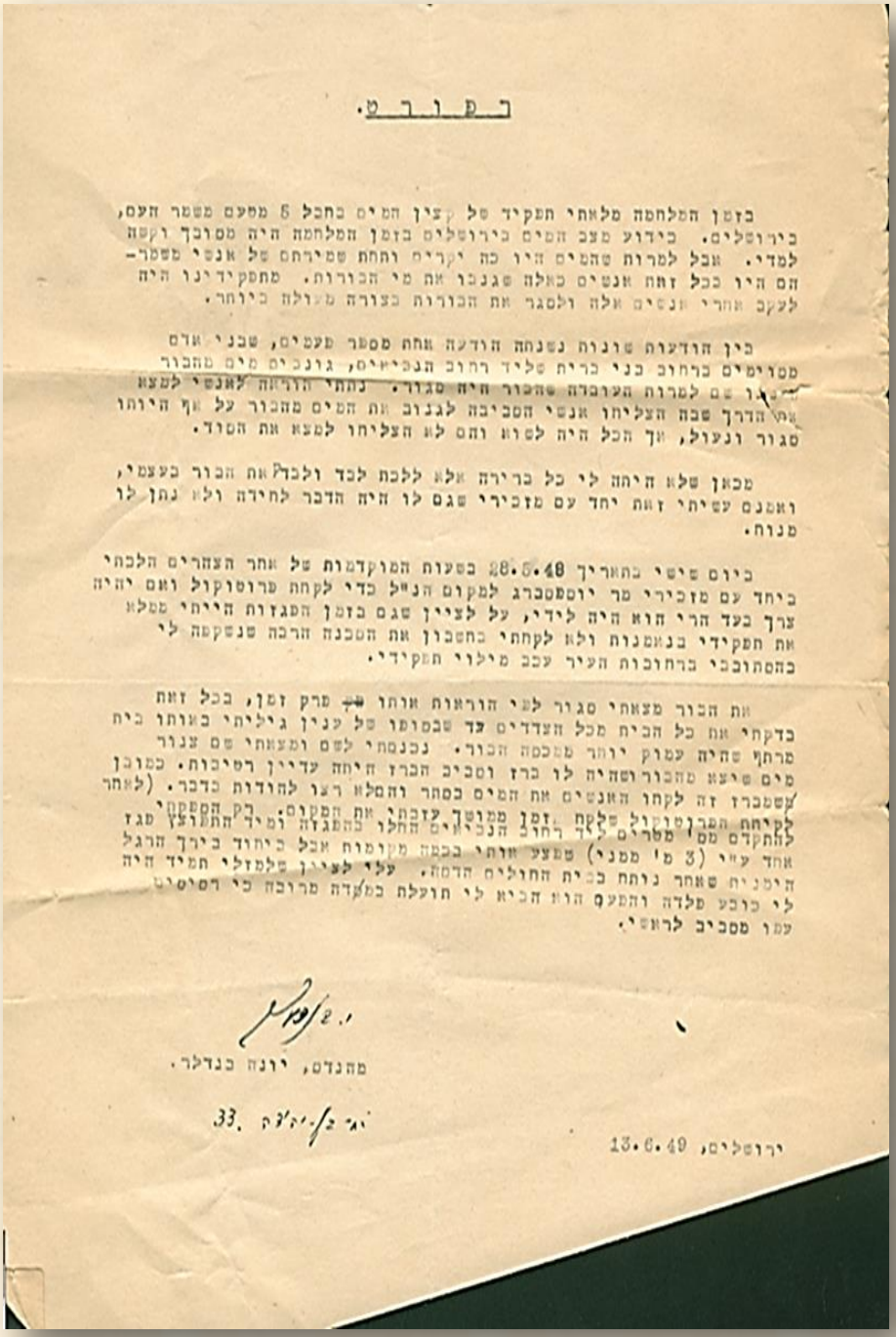
זוהי רשימה אחת מבין הרשימות

גדוד מכבי אש מתנדבים עברים בירושלים
התחנה: שכונת ריחמה תגר מחלקת הבריאות טל. 2222
ת.ד. 1306 המכירות טל. 5059

נפתלי עוסק גם בענייני המתנדבים "בגדוד מכבי אש בירושלים"

בעיצומה של אותה תקופה אני נולדתי

ר פ ו ר ט.

בזמן המלחמה מלאתי תפקיד של קצין המים בחבל 8 מטעם משמר העם, בירושלים. בידוע מצב המים בירושלים בזמן המלחמה היה מסובך ועקשה למדי. אבל למרות שהמים היו כה יקרים ותחת שמירתם של אנשי משמר-העם היו ככל זאת אנשים כאלה שגנבו את מי הבורות. מתפקידינו היה לעקב אחרי אנשים אלה ולסגר את הבורות בצורה מעולה ביותר.

כין הודעות שונות נשמעה הודעה אחת מספר פעמים, שבני אדם מסוימים ברחוב כני ברית שלוד רחוב הנביאים, גונבים מים מהבור [illegible] שם למרות העובדה שהבור היה סגור. כתחי הודעה לאנשי למצא את הדרך שבה הצליחו אנשי הסביבה לגנוב את המים מהבור על אף היותו סגור ונעול, אך הכל היה לשוא והם לא הצליחו למצא את הסוד.

מכאן שלא היתה לי כל ברירה אלא ללכת לבד ולבדוק את הבור בעצמי, ואמנם עשיתי זאת יחד עם מזכירי שגם לו היה הדבר לחידה ולא נתן לו מנוח.

ביום שישי בתאריך 28.6.48 בשעות המוקדמות של אחר הצהרים הלכתי ביחד עם מזכירי מר יוסטסברג למקום הנ"ל כדי לקחת פרוטוקול ואם יהיה צרך בעד הרי הוא היה לידי, על לציין שגם בזמן המגזות הייתי מטלא את תפקידי בנאמנות ולא לקחתי בחשבון את הסכנה הרבה שנשקפה לי כהסתובבי ברחובות העיר עכב מילוי תפקידי.

את הבור מצאתי סגור לפי הוראות אותו [illegible] פרק זמן, בכל זאת בדקתי את כל הבית מכל הצדדים עד שבסופו של ענין גיליתי באותו בית מרתף שהיה עמוק יותר מהכמה הבור. נכנסתי לשם ומצאתי שם צנור מים שיצא מהבור והחזיק לו ברז וסביב הברז היתה עדיין רטיבות. כמובן שמברז זה לקחו האנשים את המים בסתר והסלא רצו להודות כדבר. (לאחר לקיחת הפרוטוקול שלקח זמן ממושך קיבלתי את המקום. רק הפעם להתקדם מס' מטרים ליד רחוב הנביאים החלו כהמגזה ומיד התעוצץ פגז אחד עשר (3 מ' ממני) ממצע אותי בכמה מקומות אבל כיחוד ברגל הימנית שאחר נותח בבית החולים הדסה. עלי לציין שלמזלי תמיד היה לי כובע פלדה והמעט הוא הביא לי תועלת במקרה מרובה כי הסיפוט עמו מסביב לראשי.

מהנדס, יונה כנדלר.

33. בי-ירח

ירושלים, 13.6.49

נושא מרכזי שטופל על ידי נפתלי במסגרת "משמר העם" היה נושא המים ובורות המים

מאת: קצין המים הראשי
אל: ראש ערוץ המים העירוני, אמירן.

א.נ.

הנני מצרף בזה דו"ח ליום 2.5.48 על בקורת בורות המים. הדו"ח הנ"ל הוא הראשון מאז הוחל במקצת מבצען השמירה. מסבות טכניות ואדמיניסטרטיביות לא היה באפשרותי להגיש עד כה דו"ח על מצב הבורות.

להלן נתבעת כמה הערות על מצב הבורות באזוריה העוברים.

אזורים 5,6,7.

באזוריים הנ"ל הוקם מבצען השמירה רק בימים אלה. תיקים ורשימות של בורות המים אינם קיימים עדיין. נעשים כל המאמצים בכדי להכין את התיקים והרשימות בהקדם. מלבד באזור א7 לא נמצאו הבורות ובאלקם גם לא מזלאן במים.

אזורים 8,9,10,12,14,15,16.

לפי הדו"ח המסכם אשר לראות עכ- 45 מכל בורות המים נמצאו לא בסדר. הסבות לכך הן רבות. חלק מהן נתן להלן:-

א. התנגדות בעלי הבורות לסגירה וחוסר עזרה מתאימה לשכירת התנגדות זו.

ב. מבצען בעזע קטן ובמלקו בלתי יעיל.

ג. הובר מבצען יעיל למלקט מים במקרים קשים.

לשם הקון המצב ובהקדם הנני בזיע להכניס מיד לפעולה 9 קבוצות עבודה. כל קבוצה תהיה מורכבת משרברב ועזר. בראש כל 3 קבוצות יעמוד מהנדס מים. (מהנדסי המים הוגו רק בימים אלה ע"י משרד המים)לרשות כל מהנדס מים יש להעמיד 2 שוטרים מאזים לשמירת התנדבויות בלתי מוצדקות ובמקום. מלבד זאת יש להתיש בהתראות האפשרית את קצב הסידורים של הספקת מים לבתים אשר בפעזו ואשר יפגעו בעקב סגירת הבורות.

הנני מניח שאם הצעותי תתקבלנה ותבוצענה תיכף ומיד תתקבל בדו"ח של השבוע הבא תמונה השונה בהכלית מדו"ח זה.

הנני להעיר שבדו"ח המצורף לא נתתי שום בתונים על מספר מריצת הבורות או שאיבה בלתי תוקית מהסבה השוטפת:- שכל עוד קיים אחוז גבוה כל כך של בורות פתוחים אין צורך בסריקתם בכדי לשאוב מהם מים.

בכבוד רב

קצין המים,
משה תעם

העתק: זאב ברלינסקי

תעודה זו

נתנה

לאר נפתלי הרצעסק

כאות הוקרה

עבור עבודה מסורה ונאמנה

במשמר העם

בימי המאבק למען ירושלים

חמשה הראשי

83 כ"ו אב

משמר העם
המפקדה
ירושלים ביסו תש"ח

ActivePaper · Page: 1 ,Section: Front page ;1948 מרץ Date: 12 ;Publication: ??? - Dava

התפוצצות בחצר המוסדות בירושלים

חיטוב למרצחים, ניחומים לאבלים וחישול לב כולנו

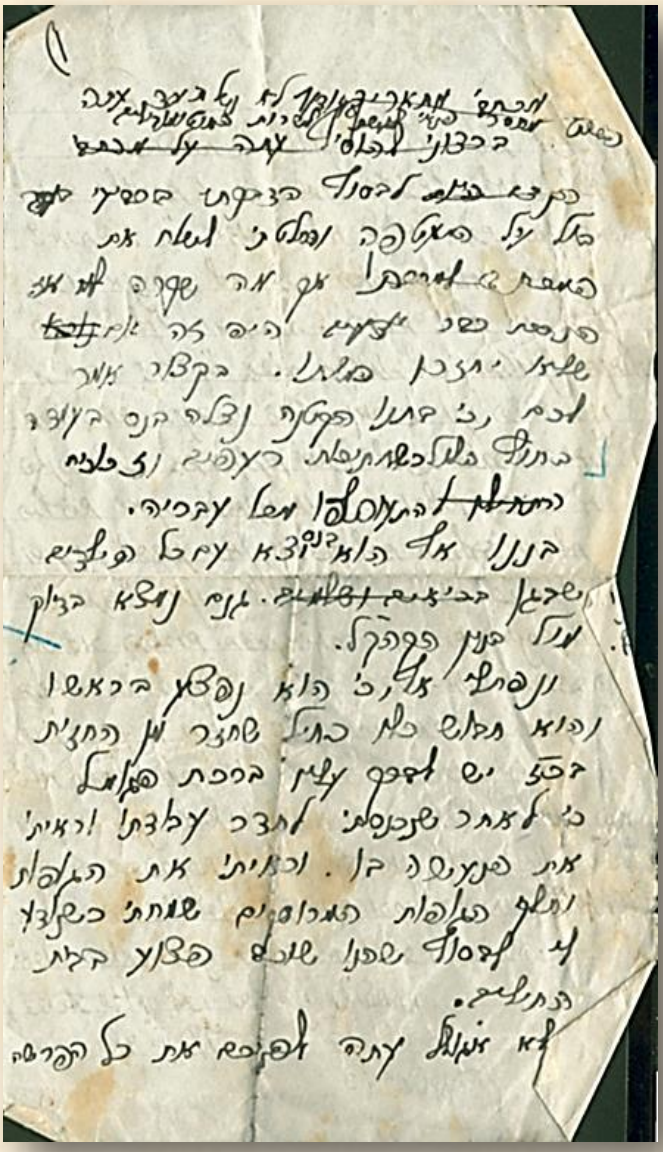
תודעת מפקד ההגנה בירושלים

נפתלי ניצל בנס בעת הפיצוץ בבנייני המוסדות הלאומיים הוא נפצע ושמו מופיע ברשימת הפצועים.

"בית המוסדות הלאומיים" בירושלים, שבו שכנו משרדי הנהלת הסוכנות (וכן משרדי הנהלת קרן היסוד והוועד הלאומי) היה ידוע זה מכבר כמרכז השלטון היהודי בארץ-ישראל. נהג ערבי של הקונסוליה האמריקנית בירושלים הצליח להערים על אנשי "ההגנה" ועל שומרי הבניין והחדיר מכונית תופת אל החצר הפנימית המשותפת, ב-11 במרץ 1948. בפיצוץ נהרגו 12 בני אדם (בהם אריה לייב יפה, מנהל קרן היסוד), ונפצעו כ-40.

פציעתו של נפתלי הייתה פציעת ראש ויכול היה להיות גרוע יותר. רסיסים רבים נשארו בראשו וכילדה זכור לי שהייתי בודקת אותם (לעיתים הם גם החלו לצאת ואז היה צורך בטיפול על מנת לשלוף אותם לחלוטין).

במכתב למטה כותבת אמי כי גם אני ניצלתי בנס מאחר והייתי בזמן הפיצוץ בלול בחצר וזכוכיות רבות נפלו מסביבי.

הדסה מתארת את מה שארע.

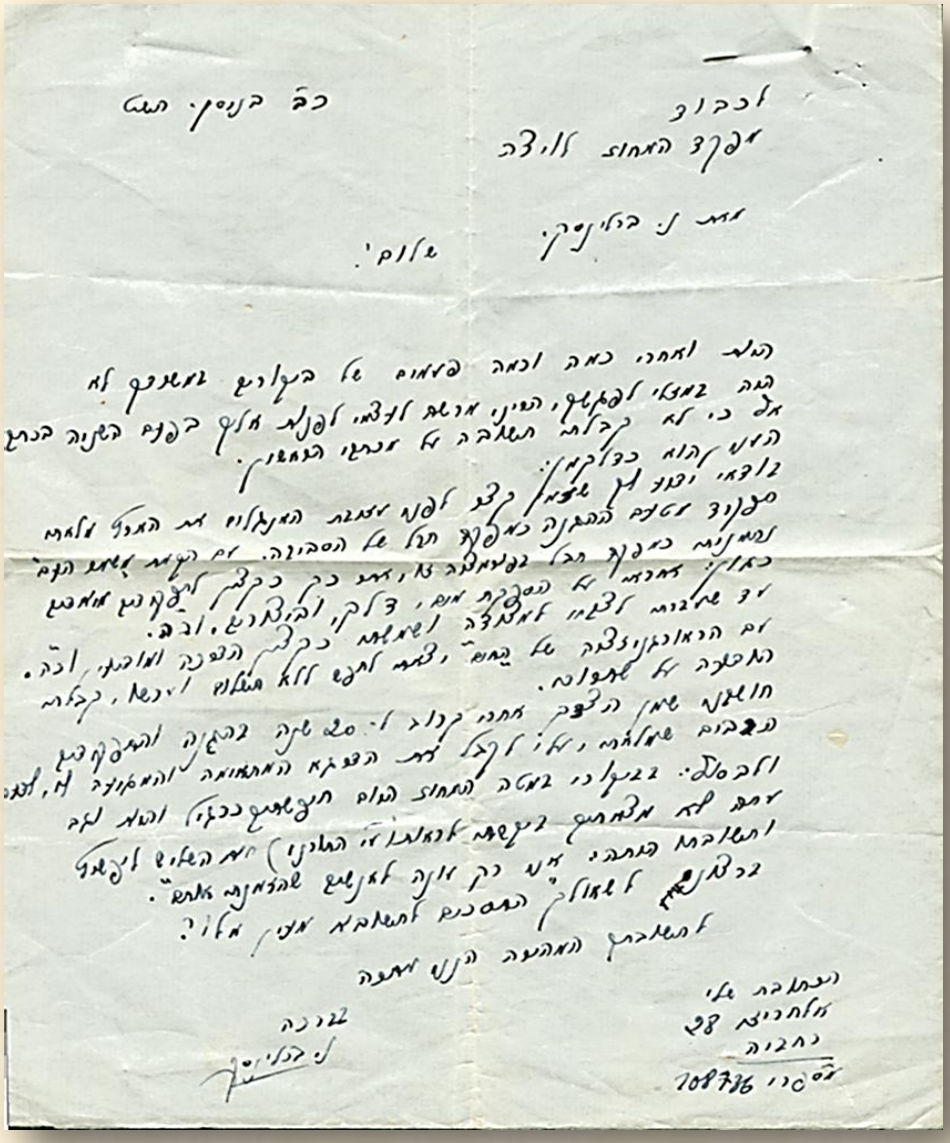
הגן של עוזי היה ממול בניין הסוכנות.

1949-1974 - עבודה בסוכנות וב"עליית הנוער"

בשנת 1949 שוחרר נפתלי מהצבא .

השחרור היה למורת רצונו, הוא העדיף להמשיך ולשרת בצבא ולא לחזור לעבודה אזרחית ואף פנה בנושא אך ללא הצלחה.

מצורף מכתב בקשה בנושא.

משלא נענתה בקשתו, החל לעבוד עבודה מסודרת בסוכנות- היהודית

רב הזמן ועד פטירתו עבד ב"עליית הנוער" ושימש אחראי על הריהוט במוסדות "עליית הנוער" בארץ.

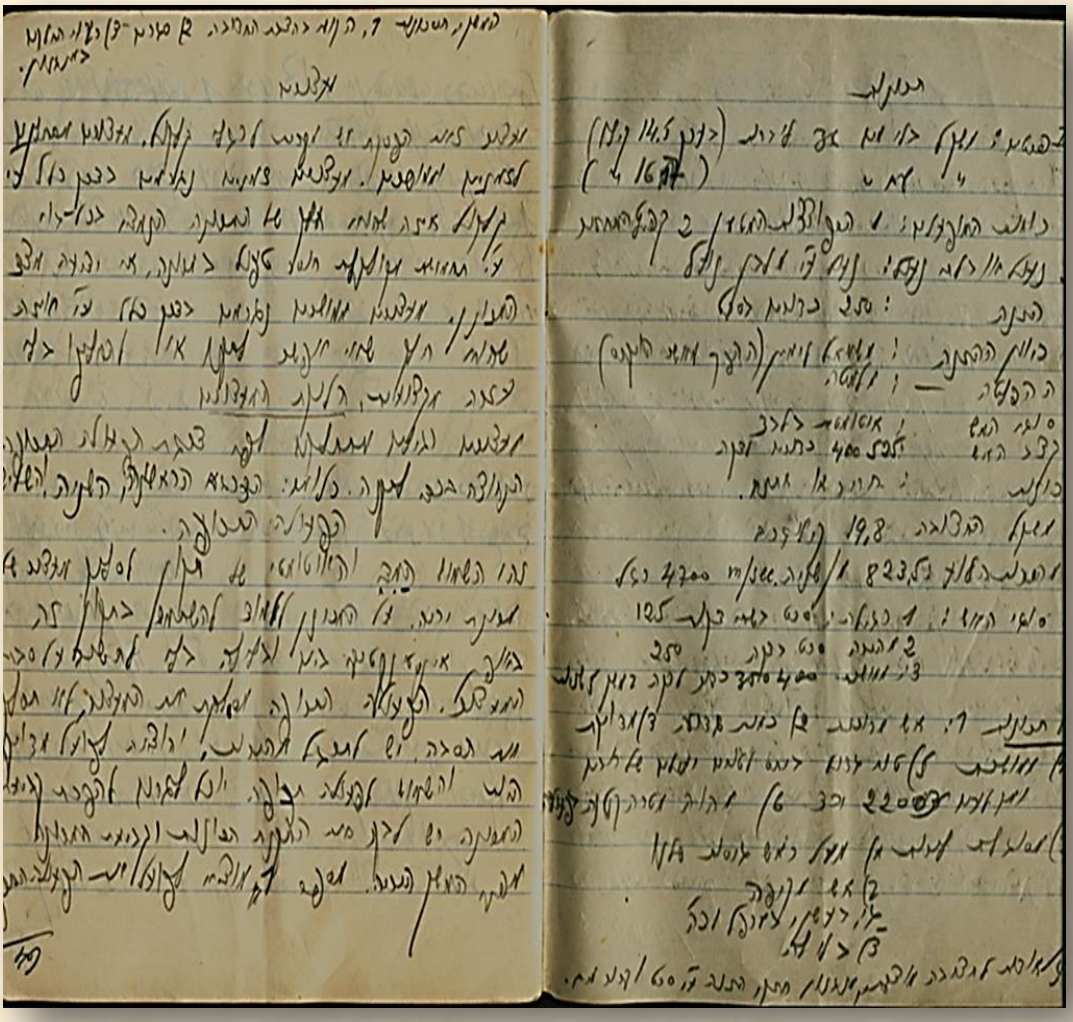
כאן סייע לו גם ניסיונו במקצוע הנגרות והידע שרכש בזמן לימודיו.

נפתלי אהב מאד את מקצוע הנגרות בעליית -הגג בביתנו עמד שולחן נגרות והיה לו ארון מלא בכלי-עבודה אשר בעזרתם התקין רהיטים שונים.

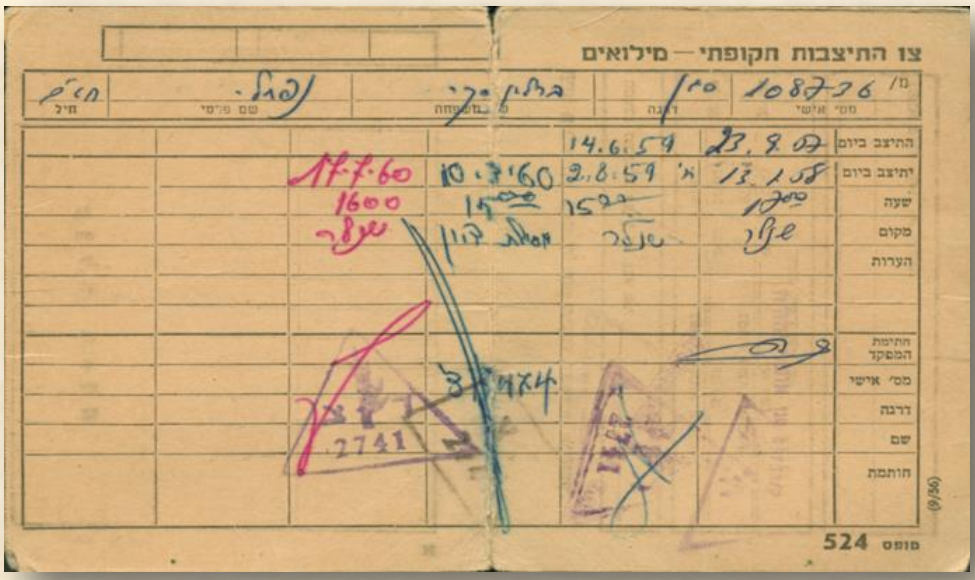
עבודתו הייתה מדויקת ומקצועית.

נפתלי אהב את הקשר עם הנגריות והמוסדות ברחבי הארץ הוא אהב לנסוע, נראה שהנסיעות השכיחו ממנו במעט את העצב שנשא בלבו.

במקביל נקרא שוב ושוב לשרות מילואים ועבר קורסים שונים .

סיכום שעור-בקורס צבאי-מילואים בצ.ה.ל

אישורים על שירות במילואים - נפתלי משרת במילואים כקצין בהגנה מרחבית מתרגש מאד מחיי העולים החדשים ביישובי פרוזדור ירושלים

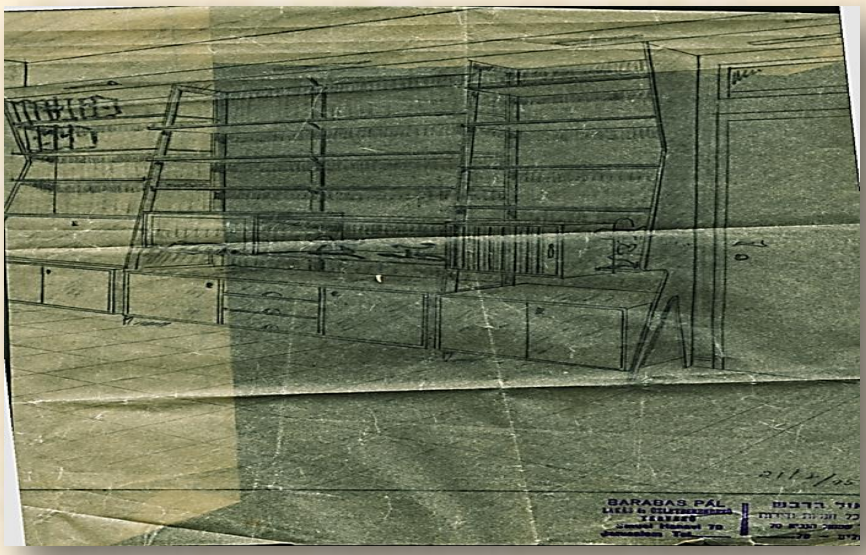
אישור לקבלת אות הקוממיות

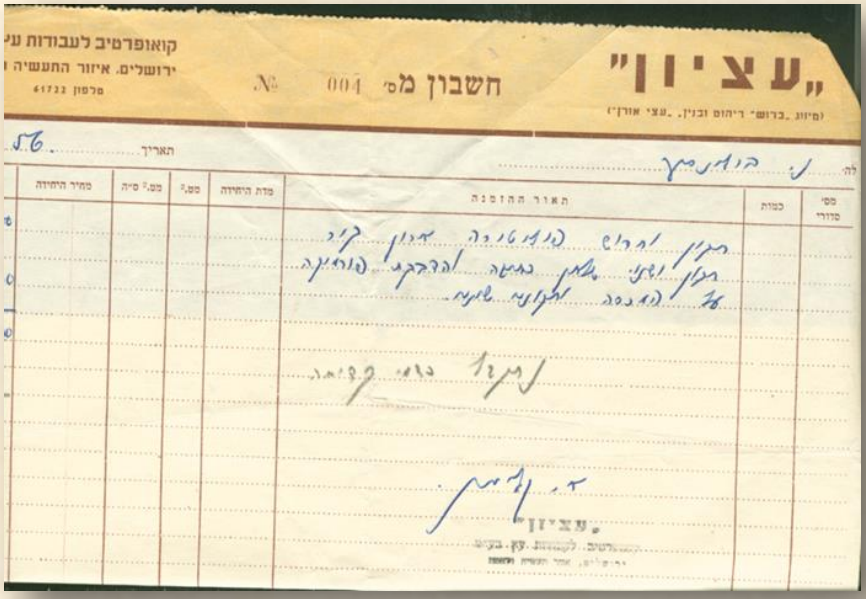

נפתלי מעניק את אות ההגנה- שנות החמישים

נפתלי אהב לעזר במלאכות הבית אהב מאד את הגינה ואהב בעלי חיים.

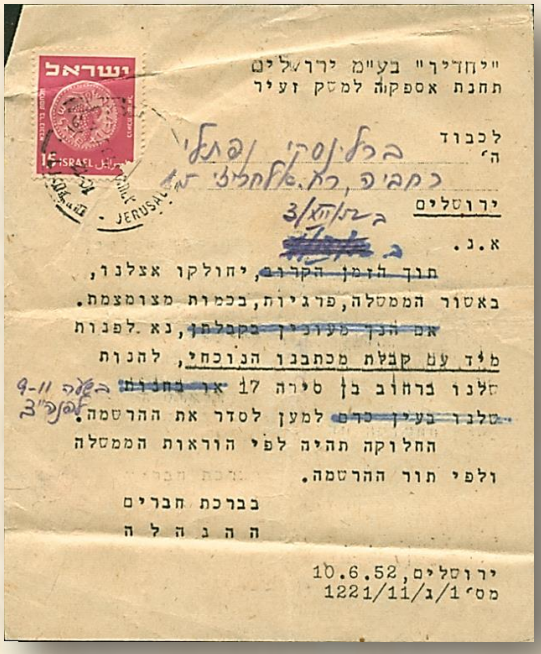
למטה- המזנון שתכנן נפתלי ועליו הייתה גאוותו-לאחר פטירתה של הדסה העברנו אותו לביתנו

„עציון"
חשבון מס׳ 004 No.

נפתלי השקיע הרבה בריהוט הבית.–כנגר הוא מקפיד על עבודה מדוייקת. חלק מהריהוט (מזנון, שולחן, שולחן– כתיבה ועוד) נשמר בביתנו.

כאשר עודדה המדינה טיפוח משקי עזר קטנים ליד הבית נפתלי הקים לול קטן ,רכש פרגיות וטיפל בהן במסירות.

"יחדיו" בע"מ ירושלים
תחנת אספקה למשק זעיר

לכבוד
ה'
ירושלים

א.נ.

תוך הזמן הקרוב, יחולקו אצלנו,
באשור הממשלה, פרגיות, בכמות מצומצמת.
אם הנך מעוניין בקבלתן, נא לפנות
מיד עם קבלת מכתבנו הנוכחי, להנות
חלנו בהתאם לסעיף 17 או בחלות
חלנו בעין טוב למען לסדר את ההרשמה.
החלוקה תהיה לפי הוראות הממשלה
ולפי תור ההרשמה.

בברכת חברים
ה ה נ ה ל ה

ירושלים, 10.6.52
מס׳ 1221/11/ג/1

לא רק לול תרנגולות טיפח נפתלי. כאן בתיה וישראל עם שתי ארנבות לבנות. ארנבות אילו הצליחו לחפור לעצמן פתח מילוט ואז התגנבו השכם בבוקר לבית השכן --שר הקיצוב דב יוסף,-- וכרסמו ,מדי יום, את הגזר והכרוב שגידלה אשתו עד שהגב' גולדי יוסף שמה להן מארב ,עקבה אחריהן והפסיקה את החגיגה.

כשהייתי בת שלוש התחילה גם אמא לעבוד ואז השתפר גם המצב הכלכלי.

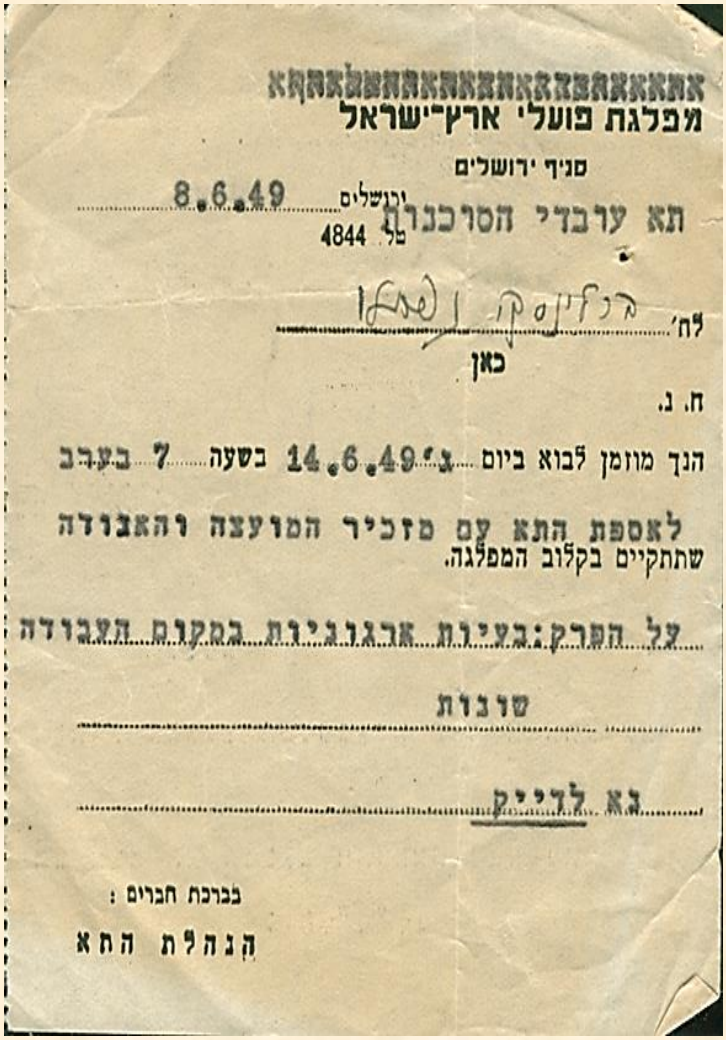
ועדיין לא קל

נפתלי הקפיד מאד על שמירת הקשרים המשפחתיים עם בני המשפחה משני הצדדים אהב לטייל ומאד אהב לארח ולהתגאות בהישגי המדינה.

היה לו מסלול קבוע לשם לקח את בני המשפחות שהגיעו מחו״ל התגאה בכל בניין חדש כל הישג שהושג.

במוצאי יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל היה צופה בהתלהבות במסדר הכרזת החג בהר הרצל וכבעל מקצוע והבנה בנושא היה מסביר לנו עד כמה תרגילי הסדר שעושים החיילים קשים ומסובכים.

גם בעבודתו זו לא זנח את הפעילות הציבורית והמשיך לעסוק בה

מפלגת פועלי ארץ־ישראל

סניף ירושלים

ירושלים 8.6.49

תא עובדי הסוכנות טל 4844

לח׳ גלילי נפתלי

כאן

ח. נ.

הנך מוזמן לבוא ביום ג׳ 14.6.49 בשעה 7 בערב

לאספת התא עם מזכיר המועצה והאבודה שתתקיים בקלוב המפלגה.

על הפרק: בעיות ארגוניות במקום העבודה

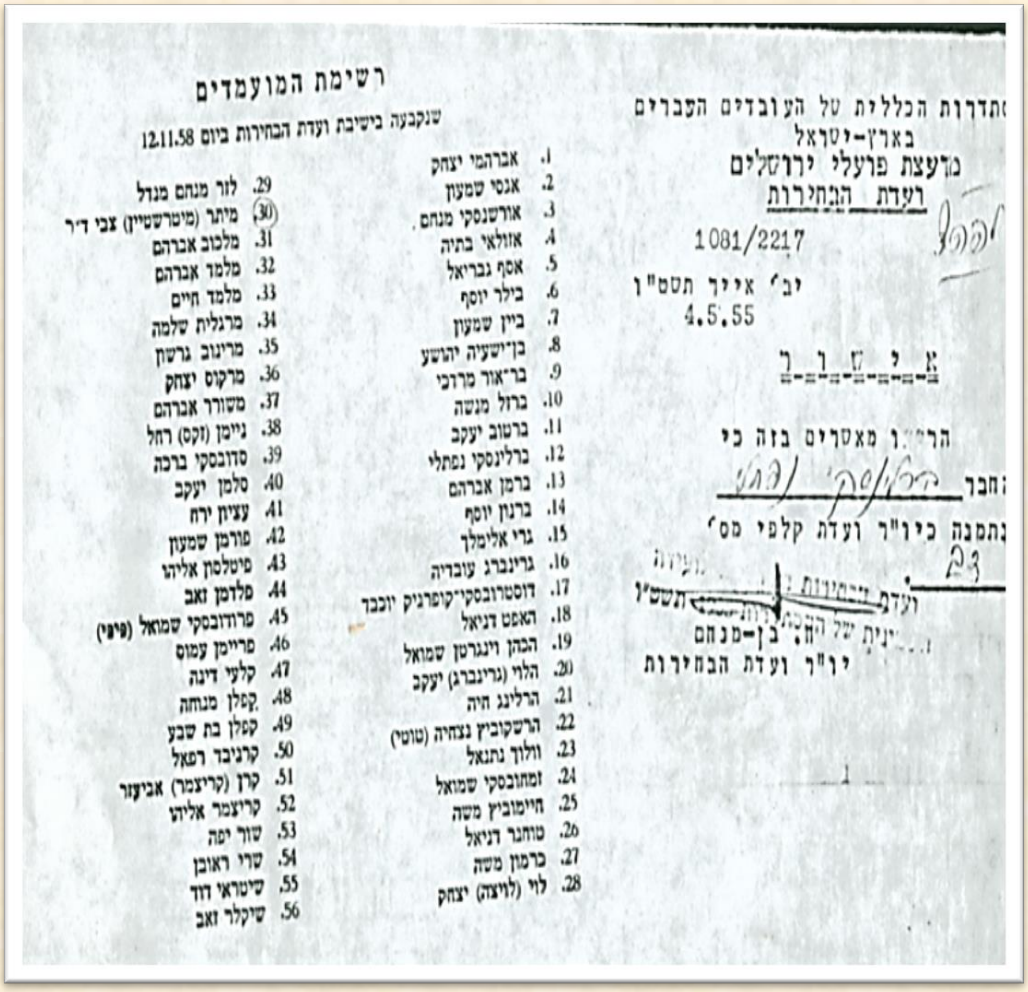
שונות

נא להגיע

בברכת חברים:

הנהלת התא

חבר בתא עובדי הסוכנות של מפא״י

הסתדרות הכללית של העובדים העברים
בארץ-ישראל
מועצת פועלי ירושלים
ועדת הבחירות

1081/2217

יב' אייר תשט"ן
4.5.55

[illegible]

הרינו מאשרים בזה כי

החבר [illegible]

נתמנה כיו"ר ועדת קלפי מס' 23

[illegible]

יו"ר ועדת הבחירות

רשימת המועמדים

שנקבעה בישיבת ועדת הבחירות ביום 12.11.58

1. אברהמי יצחק
2. אגסי שמעון
3. אורשנסקי מנחם
4. אזולאי בתיה
5. אסף גבריאל
6. בילר יוסף
7. בין שמעון
8. בן־ישעיה יהושע
9. בר־אור מרדכי
10. ברזל מנשה
11. ברשוב יעקב
12. ברלינסקי נפתלי
13. ברמן אברהם
14. ברנן יוסף
15. גרי אלימלך
16. גרינברג עובדיה
17. דוסטרובסקי־קופרניק יוכבד
18. האפט דניאל
19. הבהן וינגרטן שמואל
20. הלוי (גרינברג) יעקב
21. הרלינג חיה
22. הרשקוביץ נצחיה (טוסי)
23. וולוך נתנאל
24. זמתובסקי שמואל
25. חיימוביץ משה
26. טוחנר דניאל
27. כרמון משה
28. לוי (לויצקי) יצחק
29. לזר מנחם מנדל
30. מיתר (מישרשטיין) צבי ד"ר
31. מלכוב אברהם
32. מלמד אברהם
33. מלמד חיים
34. מרגלית שלמה
35. מרינוב גרשון
36. מרקוס יצחק
37. משורר אברהם
38. נימן (זקס) רחל
39. סדובסקי ברכה
40. סלמן יעקב
41. עציון ירח
42. פורמן שמעון
43. פיטלסון אליהו
44. פלדמן זאב
45. פרודובסקי שמואל (פ"י)
46. פרייכן עמוס
47. קלעי דינה
48. קסלן מנחה
49. קסלן בת שבע
50. קרניבד רפאל
51. קרן (קריצמר) אביעזר
52. קריצמר אליהו
53. שור יפה
54. שרי ראובן
55. שיטראי דוד
56. שיקלר זאב

נפתלי– אחד המועמדים בבחירות להסתדרות

אנשים מאד אהבו אותו הוא היה מתבדח והיה לו חוש הומור נפלא, אך בבית היה רוב הזמן עצוב ושותק.

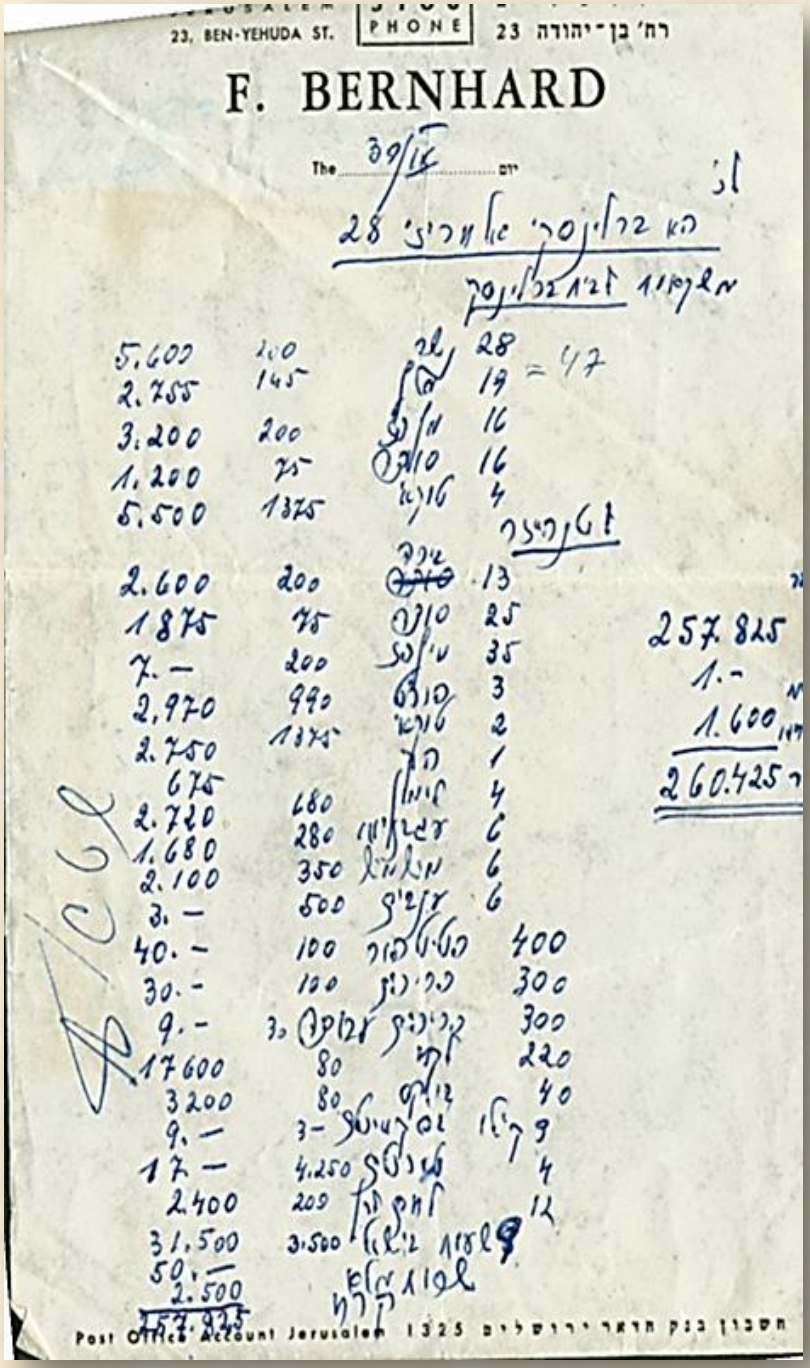
יום ההולדת השביעי של עוזי , מצטלמים בחצר הבית ברחוב אלחריזי

בתמונה התחתונה מימין, שורה ראשונה, רחל ברלינסקי

שורה שניה – הדסה, בתיה, נפתלי, יהודקה רבינוביץ מכפר גלעדי, אחיה של הדסה.

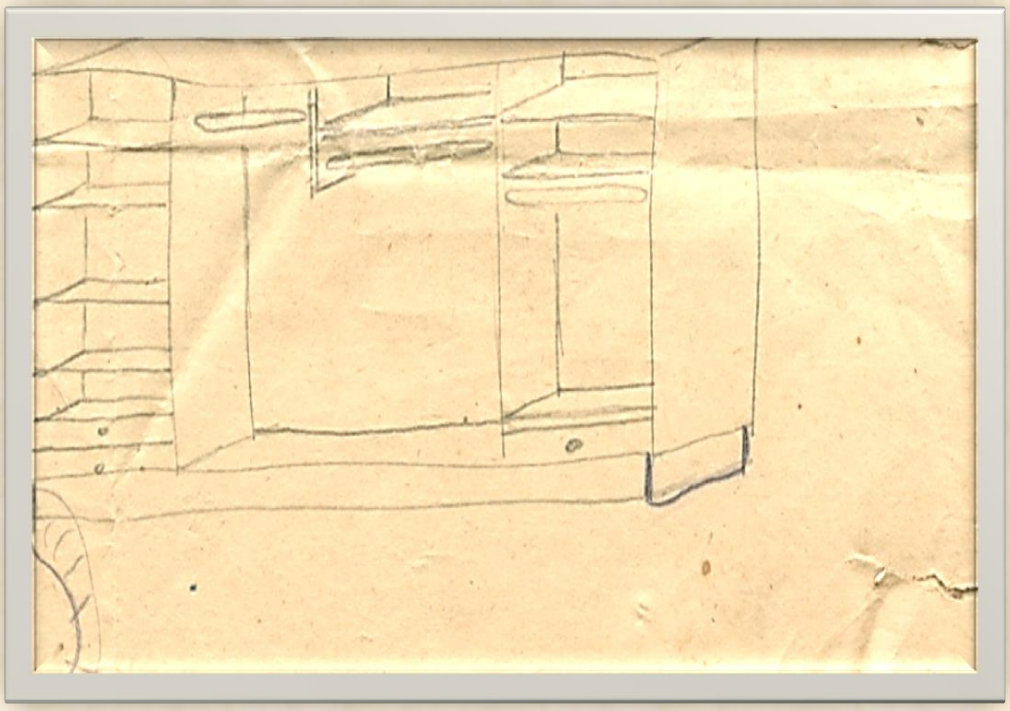
שורה שלישית– מלכה, עוזי, ישראל.

שורה רביעית–מולה,אריה,רבקה ועקיבא רבינוביץ–הוריה של הדסה

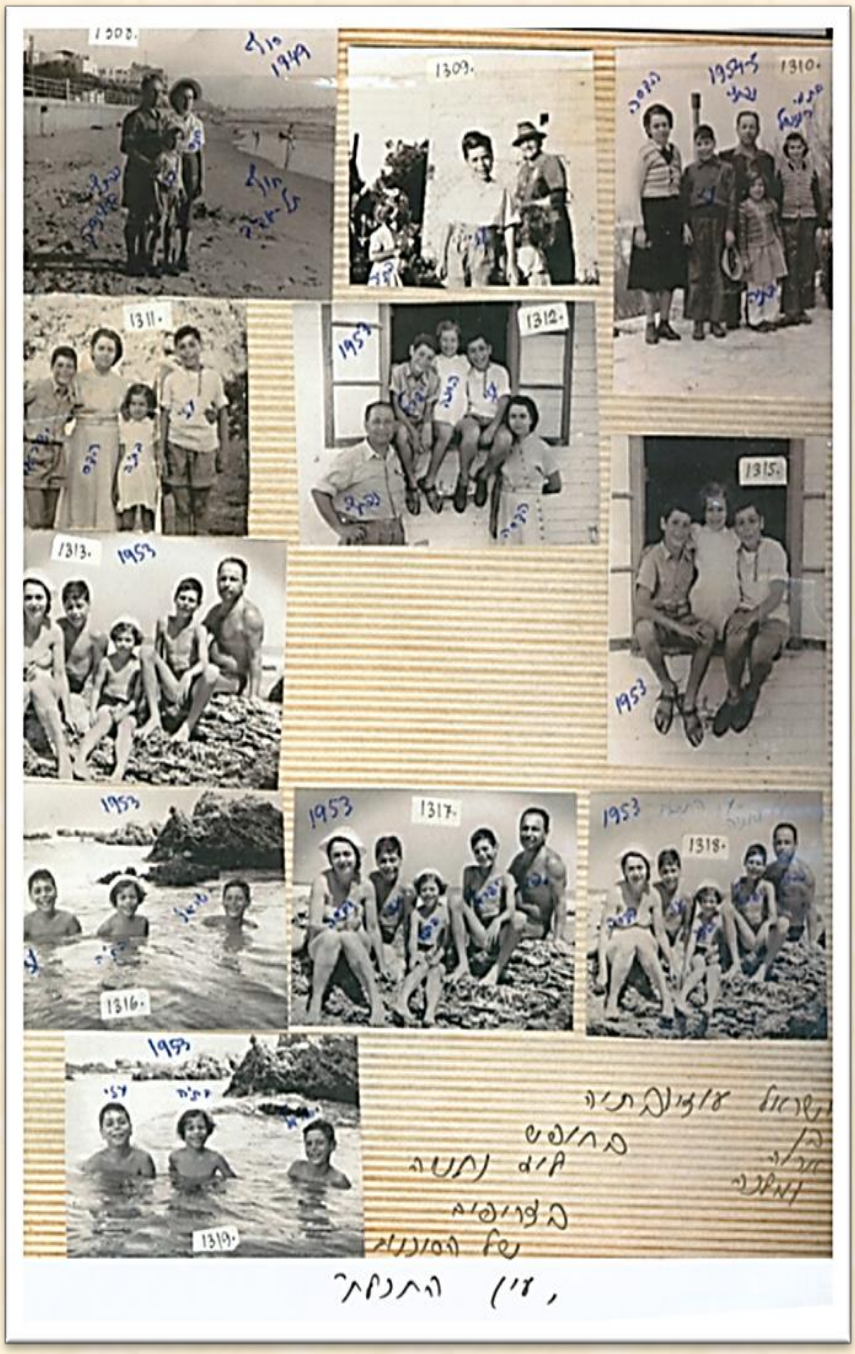

23, BEN-YEHUDA ST. PHONE 23 רח' בן־יהודה

F. BERNHARD

כאשר חגג עוזי את בר– המצווה שלו היה נפתלי נרגש במיוחד ותכנן לפרטי פרטים את המסיבה .כאן מופיעה רשימת כל המצרכים שנקנו והתשלום גם עבור ההכנה והבישול. נפתלי הצליח אפילו להשיג שתי קופסאות אננס כדי להוסיף אותן לסלט הפירות.

שרטוט ארון הבגדים הקסום של סבתא אותו לא הצלחנו להעביר.

נופש בצריפים של הסוכנות ליד נתניה עם בן הדוד – ישראל

חתונת מיכה ובתיה 1969 .

<u>שורה ראשונה משמאל</u>—נפתלי , פנינה כרמון, מיכה, בתיה,, עקיבא ורבקה רבינוביץ (הורי הדסה), אסתר קוזלובסקי– אחות רבקה, סופי בקר – אלמנת דויד אח רבקה, הדסה ברלינסקי, רבקה אידלמן (אם יוכי),

<u>שורה שניה</u>—פולה זילברשטיין,יעקב כרמון,מלכה ואריה ברלינסקי,ניונקה ושיקה קציר, צביה ברלינסקי, בתיה בילר (בת מניה), רחל רבינוביץ (אשת שמואל אח הדסה),זהבה ופרידה אחיות יוכי,

<u>שורה שלישית</u> – דבורה אביעזר ובנה (בת דוד בקר), טמירה אורשן (וילקנסקי), הדסה אלוני(קוזלובסקי),

נתן אביעזר, שרה ומנחם קוזלובסקי, עוזי ויוכי ברלינסקי, שמואליק רבינוביץ' .

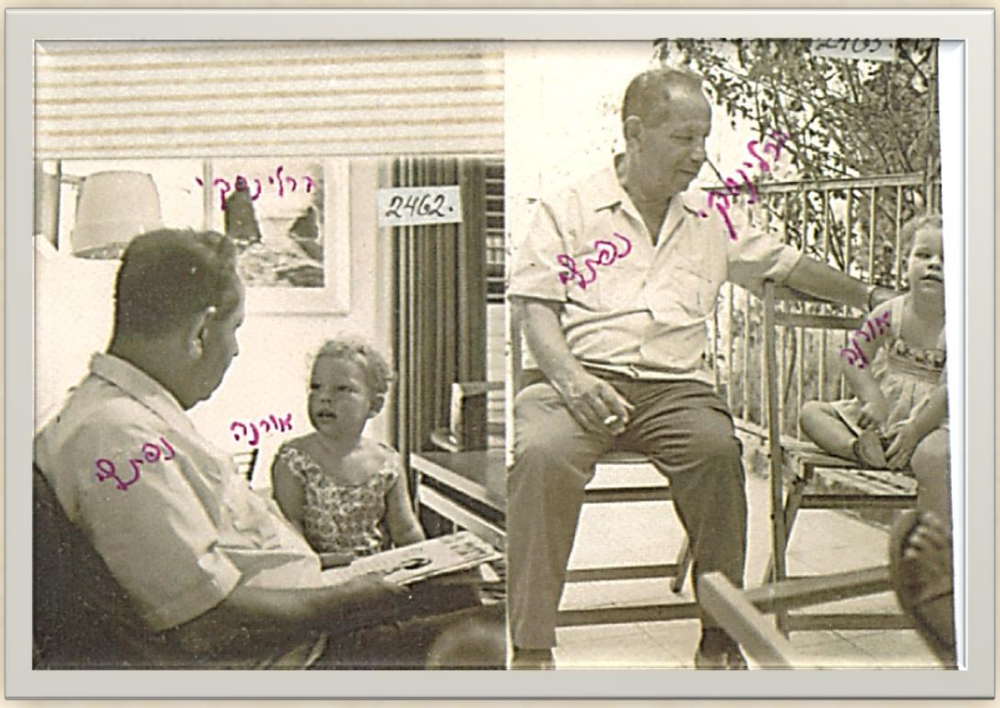
<u>למעלה</u> יהודקה רבינוביץ' אח הדסה.

את הנכדים הקטנים אהב נפתלי ללא גבול הוא שיחק והשתעשע עמם אולם גם הם לא הצליחו למחוק את העצב שהיה בו.

בלילות היה רדוף סיוטים וגם הקללה שדבקה במשפחתו –מחלת -הלב שרדפה את אחיו-גרמה לו למתיחות רבה.

הוא החל לחוש רע יותר ויותר ולאחר פטירתו של אריה הוא היה כבר שבור לחלוטין.

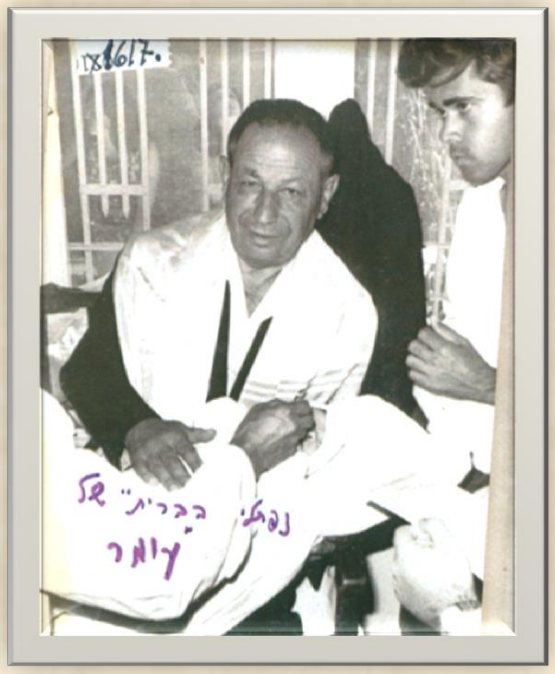
בדיוק שלושה חודשים לאחר פטירתו של אריה נפטר גם אבא-סבא-נפתלי.

עם הנכדה אורנה ברלינסקי 1973

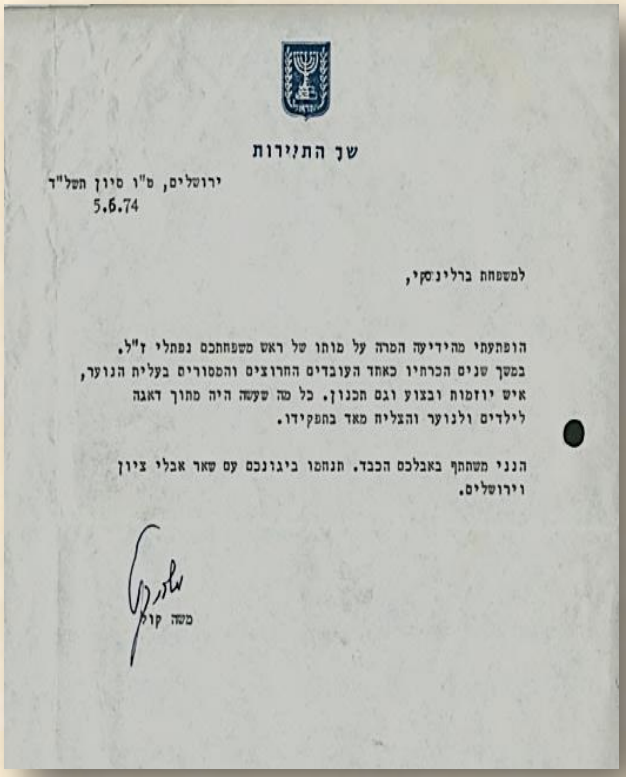
בביקור אצל צביה עם הדסה ומלכה 1973

נפתלי סנדק בברית של נכדו עומר כרמון

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעלית ילדים ונוער
ראש עלית הנוער
מנהל המחלקה והעובדים
אבלים על מותו של
נפתלי ברלינסקי ז"ל
משובדיה הותיקים והבכירים של עלית־הנוער בירושלים
ומשתתפים בצער המשפחה

שך התיירות

ירושלים, ס"ו סיון תשל"ד
5.6.74

למשפחת ברלינסקי,

הופתעתי מהידיעה המרה על מותו של ראש משפחתכם נפתלי ז"ל.
במשך שנים הכרתיו כאחד העובדים החרוצים והמסורים בעלית הנוער,
איש יוזמות ובצוע וגם הכנון. כל מה שעשה היה מתוך דאגה
לילדים ולנוער והצליח מאד בהפקידו.

הנני משתתף באבלכם הכבד. תנחמו ביגונכם עם שאר אבלי ציון
וירושלים.

משה קול

הודעת תנחומים נשר התיירות משה קול אשר קודם לכם היה מנהל "עליית הנוער"

איילת ותליק (נפתלי) כרמון שני הנכדים הקרויים על שמו של הסב "נפתלי איילה שלוחה". מימין –יזהר כרמון

איילת ותליק ליד פסלו של נפתלי שיצרה הדסה

ירחמיאל (מולה) ברלינסקי

נולד בז'יטומיר 1900 נפטר בירושלים 1964

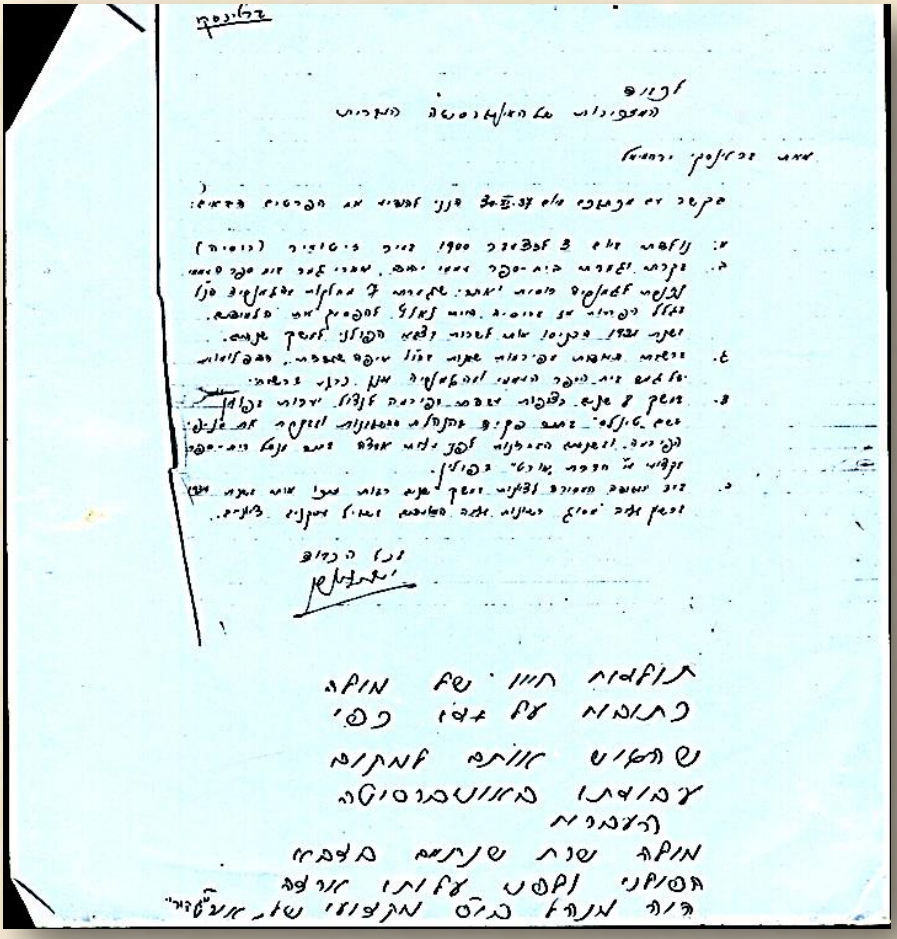
ירחמיאל שהיה מוכר יותר בכינויו ,מולה, היה האח המבוגר האהוב שמילא עבור אחיו הצעירים את דמות האב שלא היה להם.

לאם בתיה הוא היה שותף במאמציה לגדל את הילדים ולדאוג לחינוכם .

למרות גילו הצעיר עמד מולה בגבורה במשימות שהוטלו עליו.

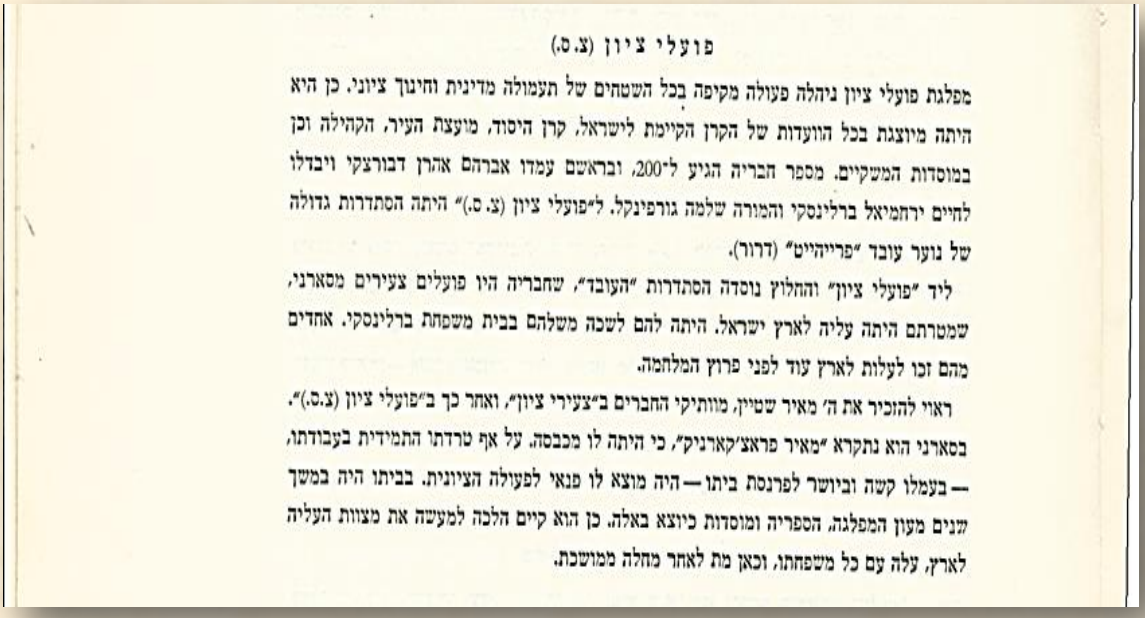
בד בבד הוא לא פרש מפעילות ציבורית ופוליטית גם בסרני וגם בארץ לאחר עלייתו.

מולה למד בבית ספר פולני שם למדו גם אידיש ואחר כך בגימנסיה ברובנו שהייתה מרוחקת כ-30 ק"מ מסרני. בתיקו האישי באוניברסיטה -העברית מצאנו מסמך בו מתאר מולה בכתב ידו את תולדות חייו.

בכתב ידו המסודר והיפה מסכם מולה את תולדות חייו–הדף נמצא בתיקו האישי מהאוניברסיטה שצילומיו נמסרו לנו

בשנת 1921 הוא גוייס לצבא הפולני ושרת שם במשך שנתיים, לאחר מכן עבד בחברות שונות ובמשך שמונה שנים עבד כפקיד בהנהלת חשבונות וביקורת בחברה בשם "**טינלס**" (חברה לניצול יערות). לפני עלותו ארצה היה במשך שנתיים מנהל בי"ס מקצועי של "**אורט**".

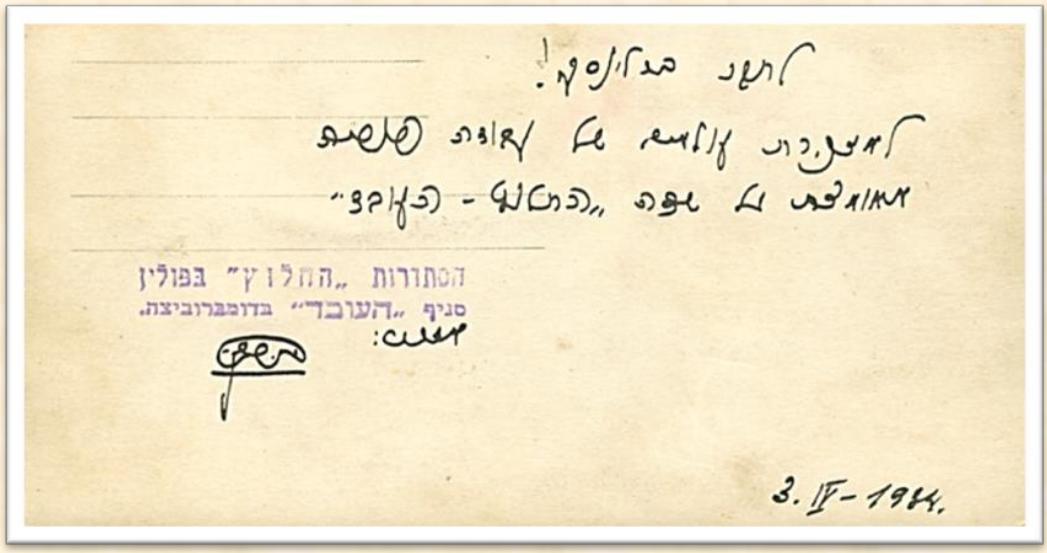
פועלי ציון (צ.ס.)

מפלגת פועלי ציון ניהלה פעולה מקיפה בכל השטחים של התעמולה מדינית וחינוך ציוני. כן היא היתה מיוצגת בכל הוועדות של הקרן הקיימת לישראל, קרן היסוד, מועצת העיר, הקהילה וכן במוסדות המשקים. מספר חבריה הגיע ל־200, ובראשם עמדו אברהם אהרן דבורצקי ויבדלו לחיים ירחמיאל ברלינסקי והמורה שלמה גורפינקל. ל"פועלי ציון (צ. ס.)" היתה הסתדרות גדולה של נוער עובד "פרייהייט" (דרור).

ליד "פועלי ציון" והחלוץ נוסדה הסתדרות "העובד", שחבריה היו פועלים צעירים מסארני, שמטרתם היתה עליה לארץ ישראל. היתה להם לשכה משלהם בבית משפחת ברלינסקי. אחדים מהם זכו לעלות לארץ עוד לפני פרוץ המלחמה.

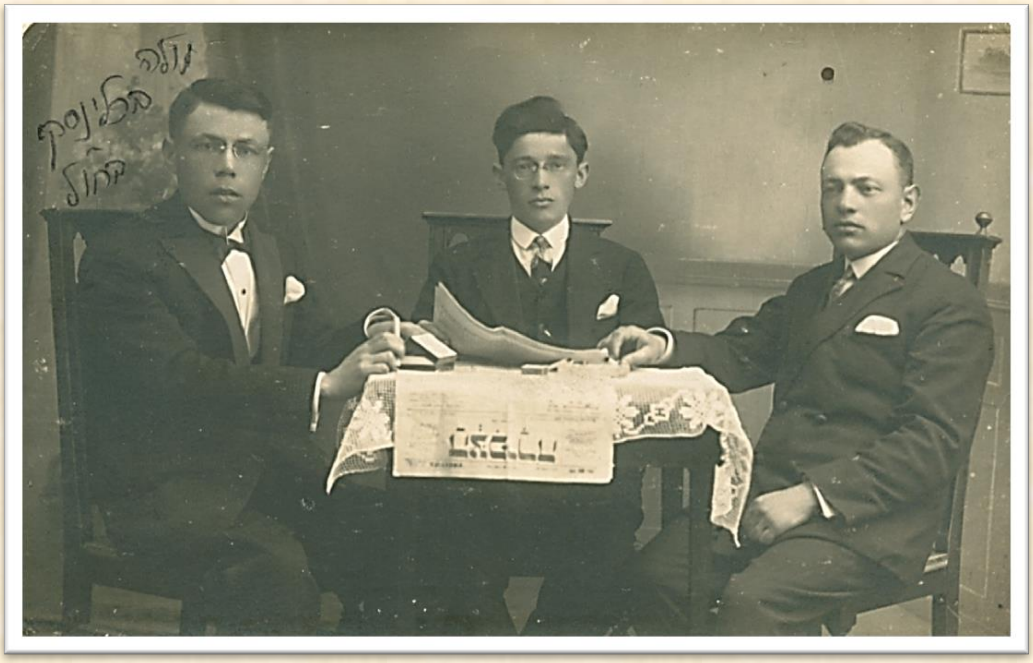
ראוי להזכיר את ה' מאיר שטיין, מוותיקי החברים ב"צעירי ציון", ואחר כך ב"פועלי ציון (צ.ס.)". בסארני הוא נתקרא "מאיר פראצ'קארניק", כי היתה לו מכבסה. על אף טרדתו התמידית בעבודתו, — בעמלו קשה וביושר לפרנסת ביתו — היה מוצא לו פנאי לפעולה הציונית. בביתו היה במשך שנים מעון המפלגה, הספריה ומוסדות כיוצא באלה. כן הוא קיים הלכה למעשה את מצוות העליה לארץ, עלה עם כל משפחתו, וכאן מת לאחר מחלה ממושכת.

מתוך ספר הזכרון לסרני –פעילותו של מולה במפלגת "פועלי ציון" "בסרני

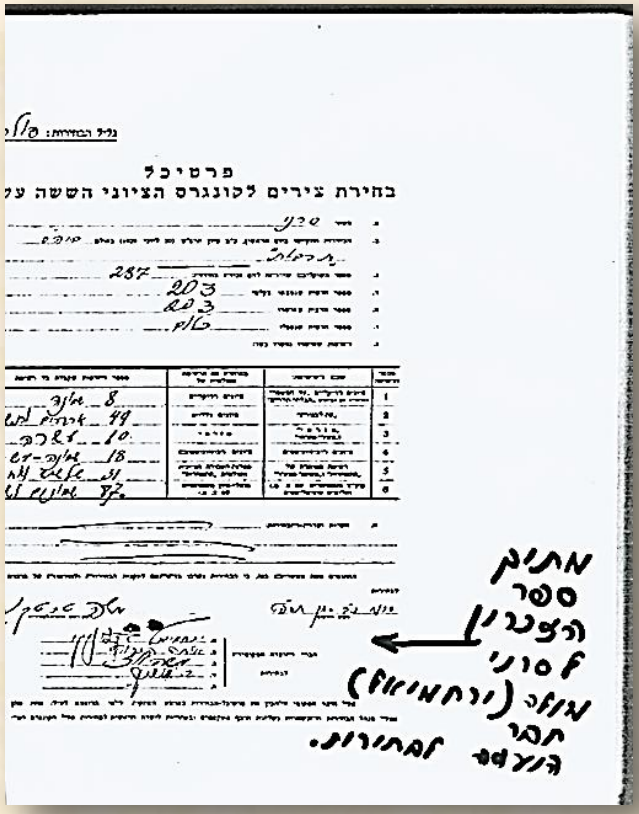

חשון תרצ"ח!
לאחיכם עזרא את אופן השלשה
ואודיעכם ע"י שפה "הכוכב - הקיבוץ"
הסתדרות „החלוץ" בפולין
סניף „העובד" בדומברוביצה.
ישלח:
3. IV - 1934.

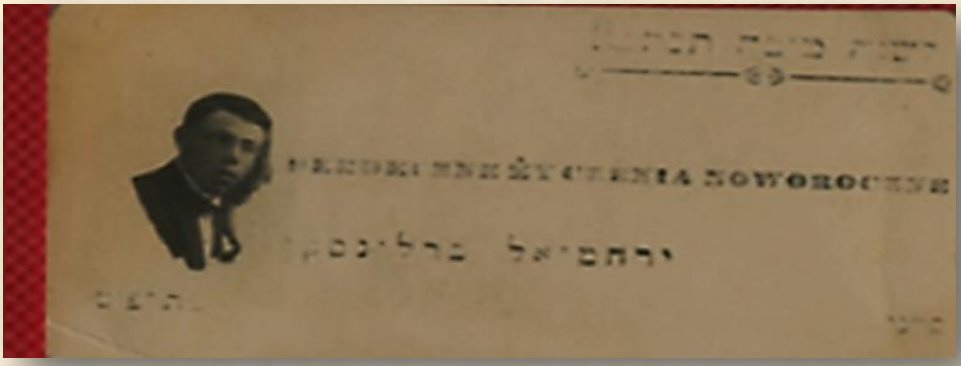
מולה -במרכז

מולה–הראשון משמאל.

פעילות מפלגתית של מולה בחו"ל

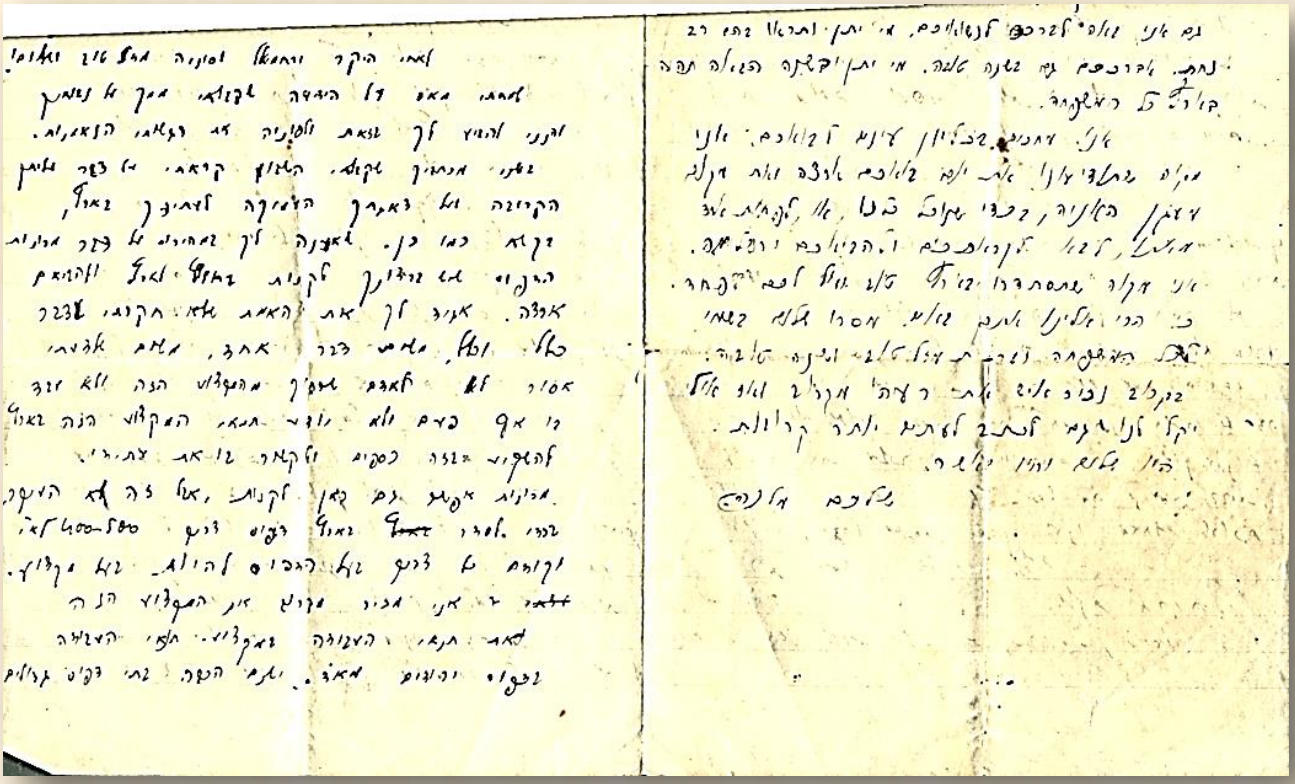

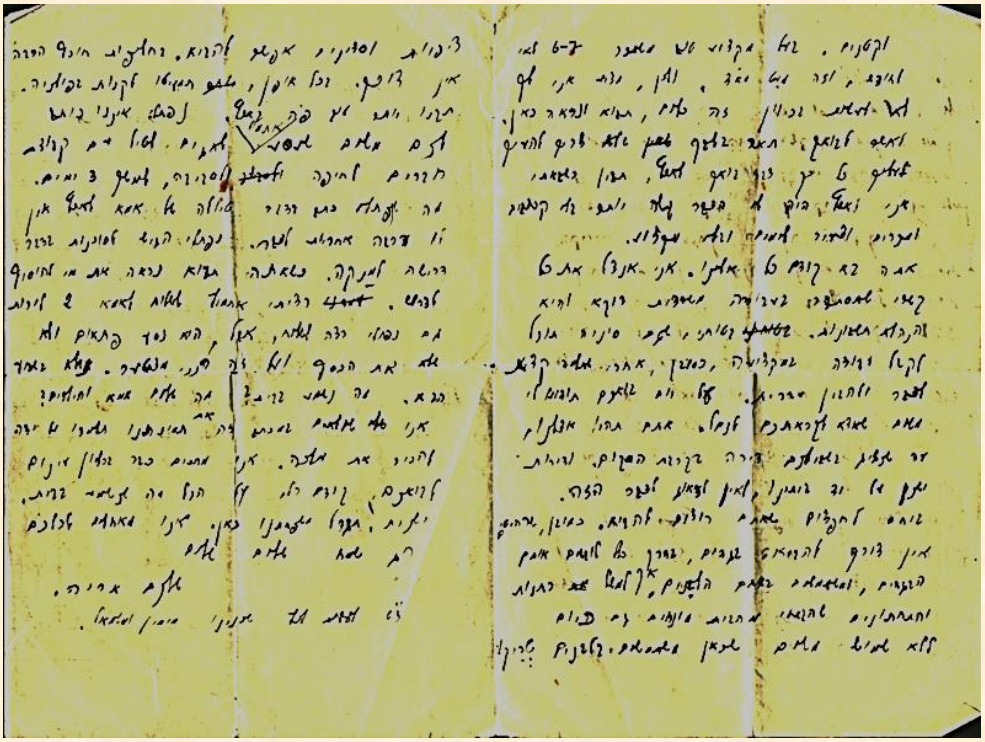
שנה טובה ששלח מולה–1929

עקב פעילותו הציונית הענפה-הצליח מולה לעלות ארצה (בשנת 1934) ברשיון עלייה שהיה מיועד לעסקנים ציוניים. עד לנישואיו עם צביה הכרנו את מולה כרווק .

אומנם שמענו שהוא היה נשוי אך נאמר לנו שאלו היו נשואים פיקטיביים- לצורך העליה - שנמשכו מעט יותר זמן.

אולם ממסמכים המצויים בידינו אנו יכולים ללמוד כי לא היו אלו נשואים פיקטיביים.

מכתבם של אריה ומלכה למולה וסוניה

ממכתב ארוך שכתבו אריה ואשתו מלכה למולה ולסוניה אישתו קודם עלייתם-ניתן ללמוד כי מדובר בזוג לכל דבר המתכוון להשתקע בארץ.

במכתב הרבה עצות לקראת העליה והרבה מאד נכונות לעזרה..

אריה מדריך אותם איזה סוג של לבוש יש להביא ארצה ובמה אין צורך.

מולה רצה להביא ארצה מכונת דפוס ואריה מייעץ שלא לעשות זאת. אריה ומלכה מזמינים את מולה ואשתו להתגורר בביתם (באותו הזמן מתגורר איתם גם נפתלי)-המכתב מאד מפורט ומעשי.

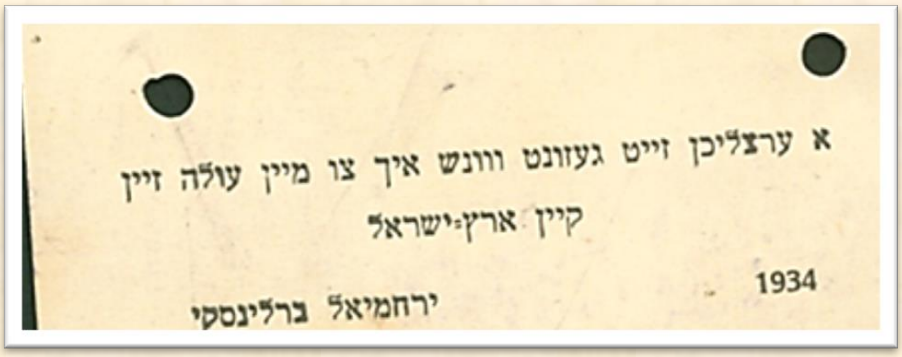
גם במכתב של בתיה היא מקוננת על כך שתלתה הרבה תקוות בנישואים עם סוניה ושמחה כשהם נסעו ביחד והנה מולה "**שוב מתייגע לבדו**" .

אין לנו פרטים נוספים על סוניה ואין אנו יודעים אם נשארה בארץ ומה עלה בגורלה.

אני זוכרת כאמור את מולה כרווק המתגורר עם מש' ירוסלבסקי ברחוב עובדיה בירושלים.

כרטיס ביקור של מולה מסרני רחוב השלישי במאי

1934 -- לפני עלייתו לארץ ישראל מברך מולה את מכריו

מולה היה מבקר אותנו הרבה אהבתי אותו מאד אבל שחקתי אותה "מפחדת" זכור לי שבגיל שלוש הייתי בורחת בצעקה "דוד אומה בא" תוך משחק, לא מתוך פחד.

שמולה היה בא אלינו היו מדברים הרבה "פוליטיקה"

מולה היה מעשן כבד ופעם הביא לי קופסת סיגריות ממתכת דבר יקר המציאות באותה התקופה.

הוא היה מסודר ומאורגן. לחגים היה שולח ברכות ופרחים - אוהב ואהוב.

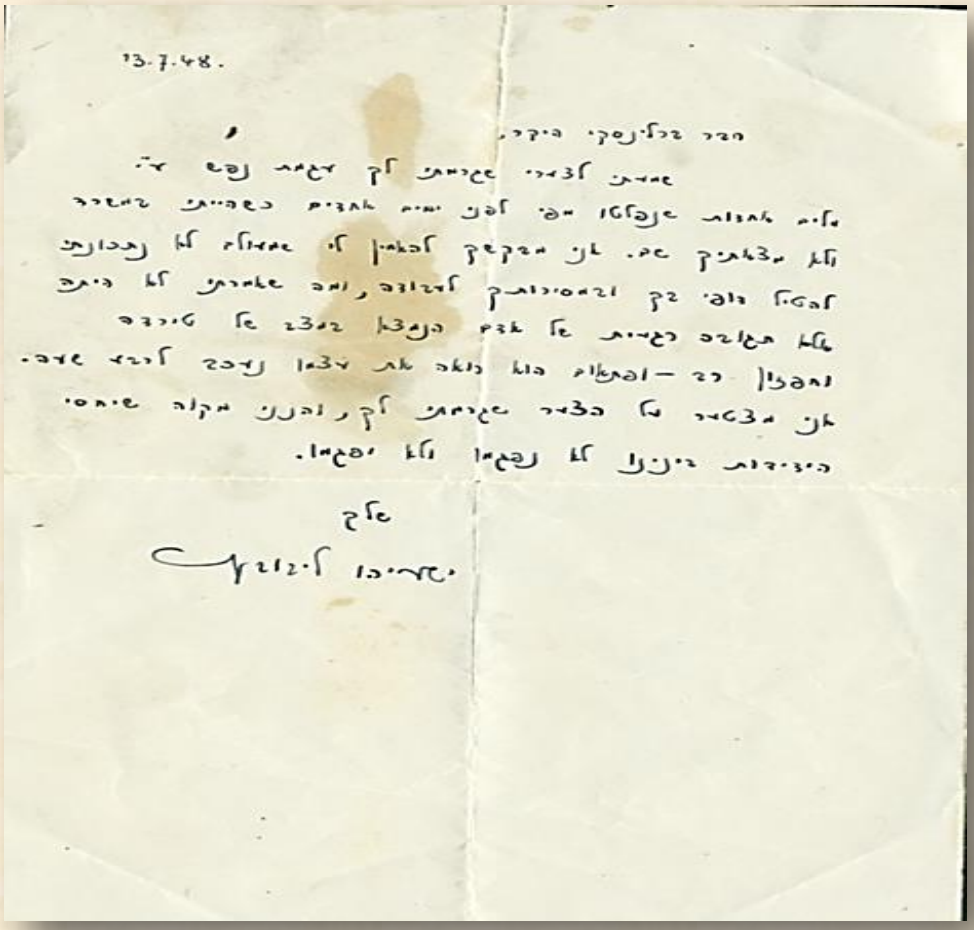
מולה היה משכיל ודובר שפות. מלבד אידיש, עברית, פולנית, רוסית ואוקראינית ידע גם גרמנית ומעט צרפתית.

בעזרת אחיו אריה התקבל לעבודה באוניברסיטה העברית שם עבד כ-30 שנה. עבד במדור המשכורת באוניברסיטה העברית. –היה עובד מוערך ואהוד.נוח לבריות חביב וחברותי.

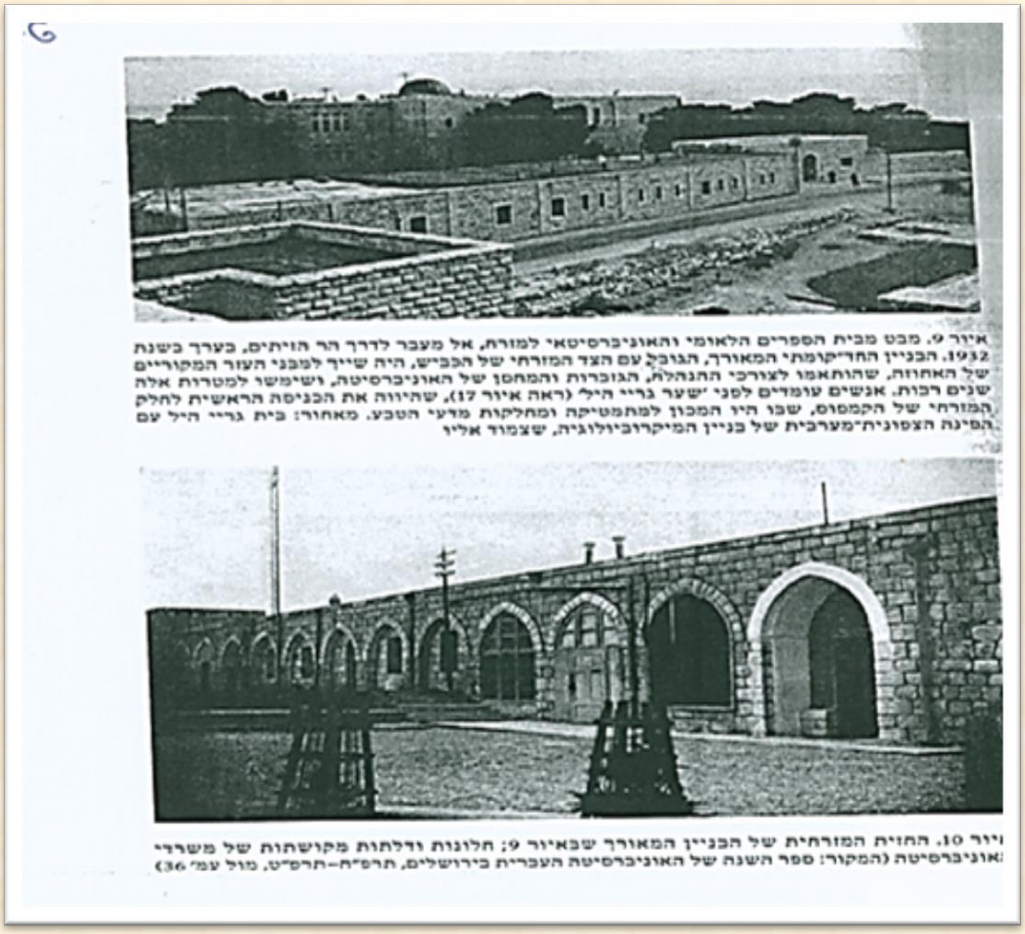

איור 11. מטריק גדס, פרנק מירס ובניימין מייקין, הספרייה על שם וולפסון, האוניברסיטה העבר

הספריה בהר הצופים לפני מלחמת השחרור

ישעיהו לייבוביץ התנצל בפני מולה על שהתקיף אותו ומקווה שידידותם לא תפגע

איור 9. מבט מבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי למזרח, אל מעבר לדרך הר הזיתים, בערך בשנת 1932. הבניין החריקומתי המאורך, הנוכח עם הצד המזרחי של הכביש, היה שייך למפני העזר המקוריים של האחוזה, שהותאמו לצורכי התנהלה, הגזברות והמחסן של האוניברסיטה, ושימשו למטרות אלה שנים רבות. אנשים עומדים לפני 'שער גרי היל (ראה איור 17), שתיווה את הכניסה הראשית לחלק המזרחי של הקמפוס, שבו היו המכון למתמטיקה ומחלקות מדעי הטבע. מאחור: בית גרי היל עם הסינה הצפונית־מערבית של בניין המיקרוביולוגיה, שצמוד אליו

איור 10. החזית המזרחית של הבניין המאורך שבאיור 9; חלונות ודלתות מקושתות של משרדי האוניברסיטה (המקור: ספר השנה של האוניברסיטה העברית בירושלים, תרפ"ח–תרפ"ט, מול עמ' 36)

משרדי האוניברסיטה בהר הצופים –כאן עבד מולה במדור המשכורת

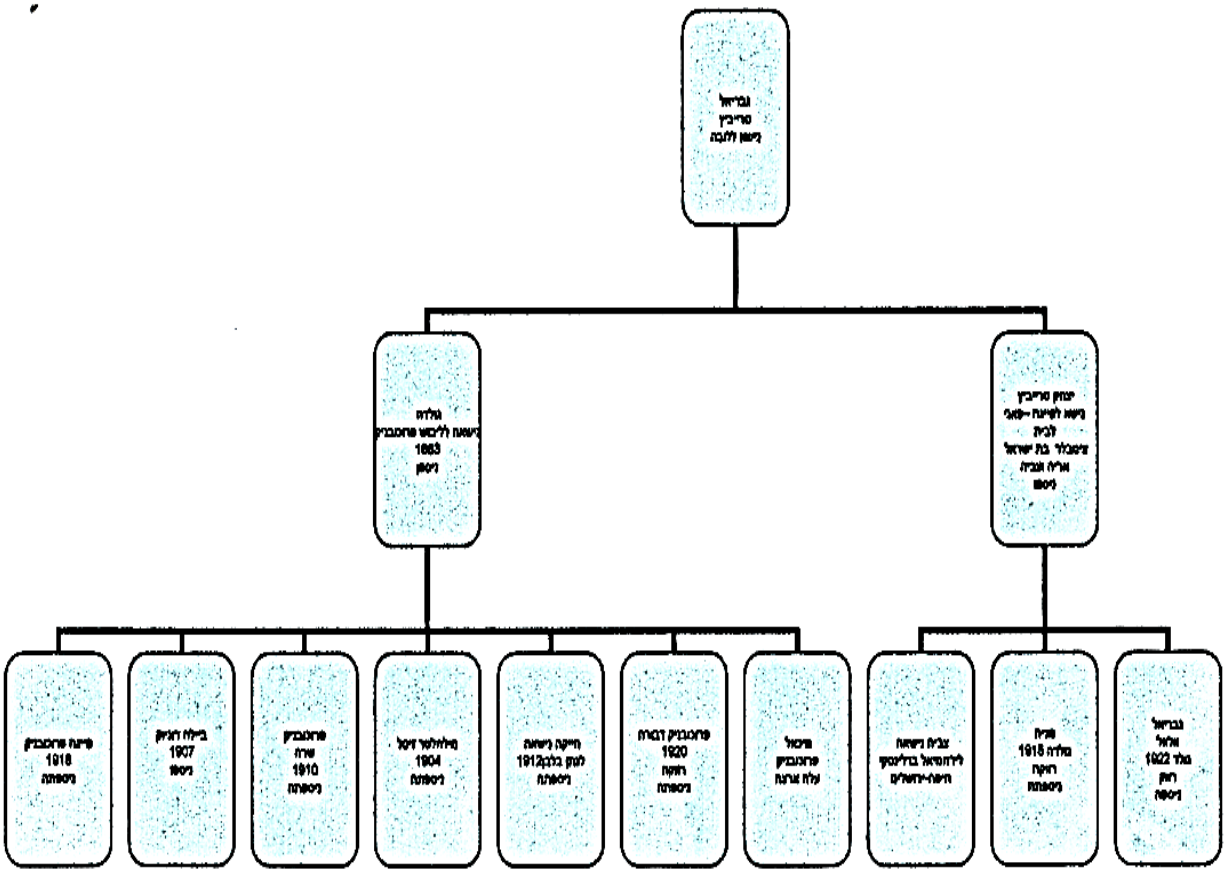
שנים רבות עבד באוניברסיטה בהר-הצופים ולאחר פינוי ההר- בבנין מינהלת האוניברסיטה ברחוב ממילא.

בסוף שנות החמישים הוא נישא לידידתו משכבר בימים, **צביה** טרייביץ (שם משפחה זה מעיד ככל הנראה כי צביה הייתה מצאצאיו של רש"י) .

צביה הייתה ילידת העיירה רדזיווילוב. אף היא בחבל ווהלין שעלתה ארצה בשנות השלושים והשאירה מאחוריה את כל משפחתה-הורים, אח, אחות, דודים ובני דודים שכולם נספו אחר כך בשואה - לבד מבן דוד אחד שעלה אחר השואה ארצה הקים משפחה, אך נפטר בגיל צעיר.

משפחתה של צביה הייתה משפחה חמה ואוהבת וגם מבוססת מבחינה כלכלית–צביה קבלה חינוך ציוני, למדה בבית ספר של רשת "**תרבות**" והחליטה להגשים את חלומה ולעלות ארצה.

משפחת צביה טרייביץ מהעיר רזדוויולוב בווהלין-רוב המשפחה ניספתה

הוריה של צביה –יצחק ופייגה (פאני)– ביום נישואיהם

רחוב בראדיזיווילוב

לזכר קדושי

ראדזיווילוב

(וואהלין)

השמדת זקנים, חולים, ילדים וטף

ביום י"ג סיון תש"ב

חסול השארית

ביום כ"ה תשרי תש"ג

ביום זה נמתקה כליל קהילתנו הקדושה

ה' ינקום דמם

ארגון יוצאי ראדזיווילוב בישראל

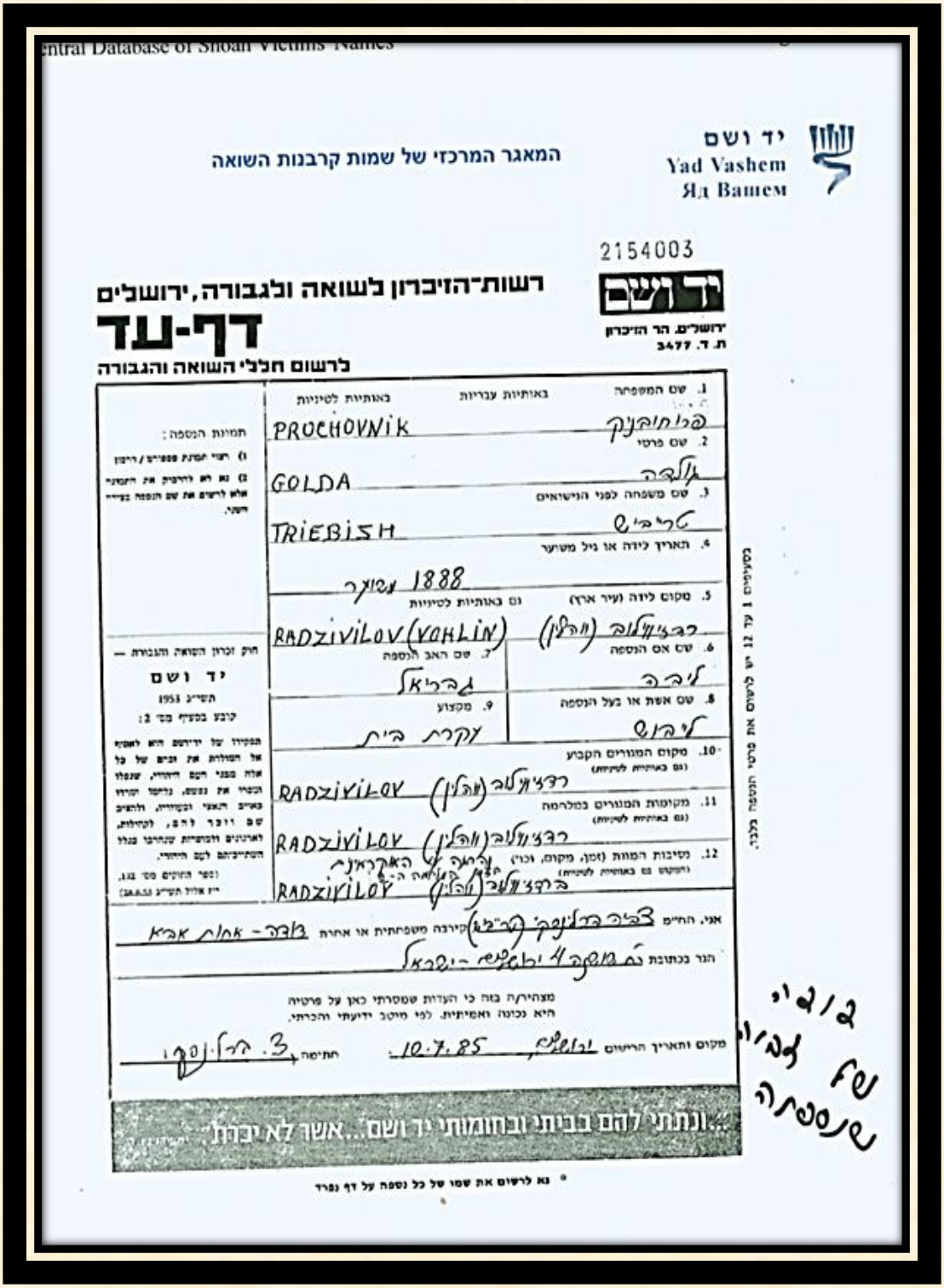
מיכאל פרוחובניק

משנפוצה השמועה בראדזיווילוב כי הגרמנים הולכים ומתקרבים לברודי ורבים מן הנוער המקומי החלו בורחים בכיוון לרוסיה ורומניה, אמר האב, לייבים, לבנו יחידו, כי בתנאים הנוכחיים מן הרצוי שהמשפחה תתפזר ו„תפצל" את הסכנה התלויה מעל לראשה. הוא ידע כי בנו מיכאל אינו רוצה לנדוד ולעזוב את כל בני המשפחה לבדם, ואף־על־פי־כן יצא ביחד עם בני־נוער אחרים בכיוון לשומסק, אשר כבשו הרוסים את העיירה. חזר מיכאל הביתה, אולם עד־מהרה גויס הוא לצבא האדום, נשלח לסיביר, ושם חי בתנאים קשים של עבודה, רעב וקור, מחל.ת, חוסר לבוש מתאים — תנאים לא־אנושיים. בינתיים נכבשה ראדזיווילוב לגרמנים וכל המשפחה הושמדה בתוך שאר יהודי העיירה.

מיכאל יצא בשלום מכל התלאות והיסורים שבהם נהנסה ובשנת 1948 הגיע ארצה, כאן קיווה הוא להתחיל חיים חדשים, תיכנן תכניות לעתיד — אולם פתאום חלה וב־12 באפריל 1961 הלך לעולמו.

ח. פ.

בן הדוד היחיד שניצל מתוך ספר הזכרון לעיירה למעלה– מצבת הזכרון לעיירה בהר ציון.

Central Database of Shoah Victims' Names

יד ושם
Yad Vashem
Яд Вашем

המאגר המרכזי של שמות קרבנות השואה

2154003

יד ושם
ירושלים, הר הזיכרון
ת. ד. 3477

רשות־הזיברון לשואה ולגבורה, ירושלים

דף-עד

לרשום חללי השואה והגבורה

	באותיות עבריות	באותיות לטיניות
1. שם המשפחה	פרוחובניק	PROCHOVNIK
2. שם פרטי	גולדה	GOLDA
3. שם משפחה לפני הנישואים	טריביש	TRIEBISH
4. תאריך לידה או גיל משוער	1888 משוער	
5. מקום לידה (עיר ארץ)	רדזיווילוב (וולין)	RADZIVILOV (VOHLIN)
6. שם אם הנספה	ליבה	
7. שם האב הנספה	אברהם	
8. שם אשת או בעל הנספה	ליבוש	
9. מקצוע	עקרת בית	
10. מקום המגורים הקבוע (עם באותיות לטיניות)	רדזיווילוב (וולין)	RADZIVILOV
11. מקומות המגורים במלחמה (עם באותיות לטיניות)	רדזיווילוב (וולין)	RADZIVILOV
12. נסיבות המוות (זמן, מקום, וכו') (ויסקנו גם באותיות לטיניות)	עברה לארה"ב	RADZIVILOV

תמונת הנספה:

1) רצוי תמונת פספורט / דרכון

2) נא רשם לרחרוש את השמות אלא לרשום את שם הנספה בעברית בלבד.

חוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם — תשי"ג 1953

קובע בסעיף סה' 2: הנסיון של ירושלים הוא לאסוף את המלוות את וכים של כל אלה מבני העם היהודי, שנפלו בשדי את נפשם, נדחסו קהילות באיים האפי ובמחנות, ולהנציח שם זכר להם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שקיימו בגלו השתייכותם לעם היהודי.

(ספר החוקים סה' 332, יום אלול תשי"ג 23.8.53)

אני, החתום מטה בברינסקי (בר"ב) קרובה משפחתית או אחרת בודה - אחות אבא

הנני נכתובת בת מושב ד' ותשעים - ישראל

מצהיר/ה בזה כי העדות שמסרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמיתית, לפי מיטב ידיעתי והכרתי.

מקום ותאריך הרישום ירושלים, 10.7.85 חתימה 3. ברינסקי

...ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם...אשר לא יכרת

* נא לרשום את שמו של כל נספה על דף נפרד

דודה (אחות אבא שנספתה) – דף עד שמולא בעזרת הדסה ברלינסקי

ספר עברי בעל שבע מחלקות „תרבות" ברדזיבילוב

תעודה.

טרייביטש צביה נולדה ביום 1 לחדש ינואר בשנת 1909 בעיר רפטורנלה

ת הספר העברי „תרבות" בשנת 1920, נמצא את חוק למודה ביום 28 לחדש יוני שנת 1923.

אמור נתנת התעודה זו:

התנהגות מצוינת

התקדמות במקצעות הלמודים:

א. בתנך	טוב (4)	ח. בגאוגרפיה פולנית	טוב (4)
ב. בעברית	מספיק (3)	ט. בכלית	מספיק (3)
ג. בפולנית	מצוין (5)	י. בחשבון	מספיק (3)
ד. בהיסטוריה ישראלית	טוב (4)	יא. באלגברה	מספיק (3)
ה. „ פולנית	טוב (4)	יב. בניאומטריה	מספיק (3)
ו. „ כלית	טוב (4)	יג. בפיסיקה	טוב (4)
ז. בידיעות הטבע	מצוין (5)	יד. באשבנזית	טוב (4)

סוד ההתקדמות האמורה לעיל מקבל ת טרייביטש צביה תעודה זו המעידה שנמצאה או

„תרבות" ברדזיבילוב

רדזיבילוב, יום 29 לחדש יוני שנת 1923

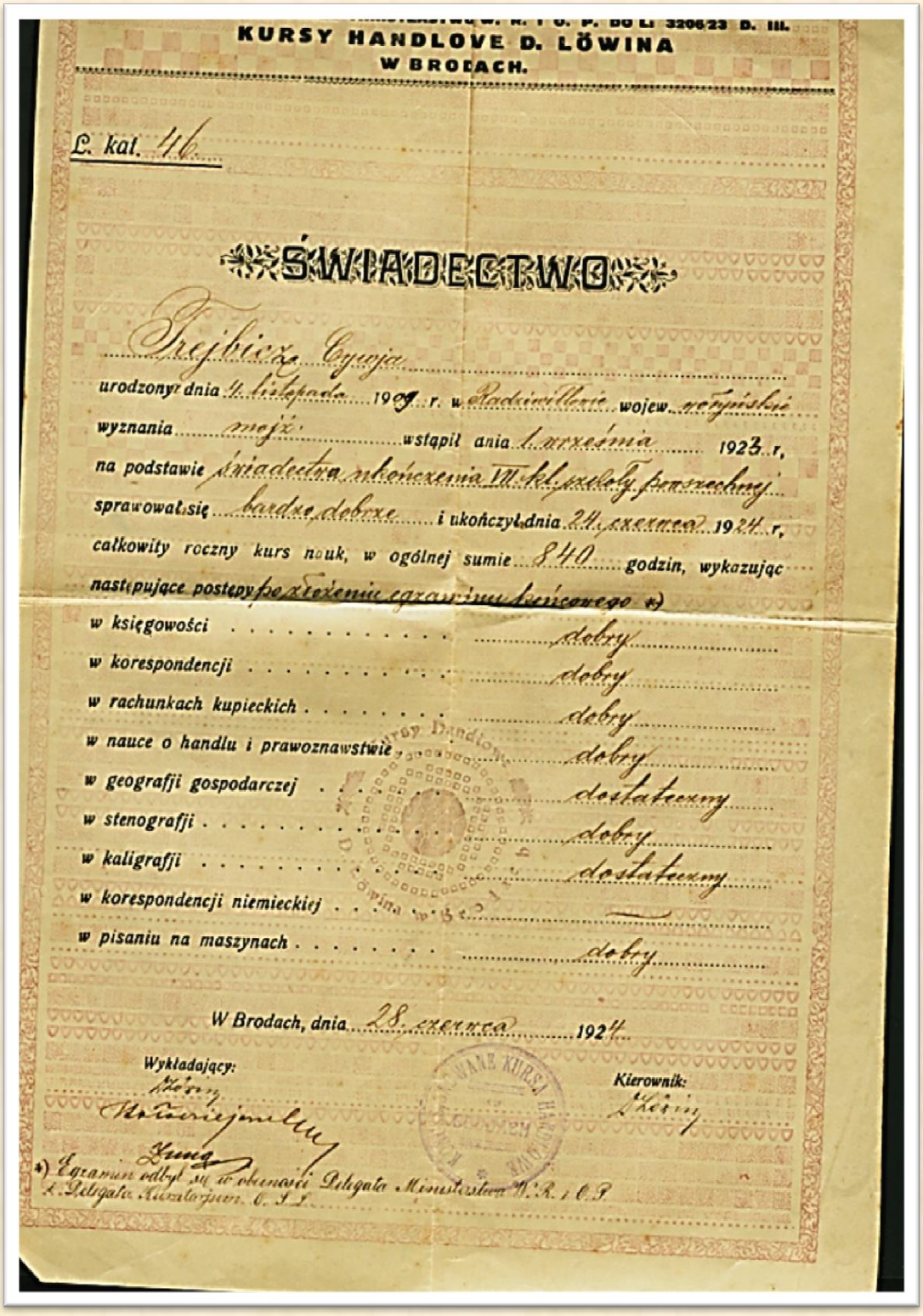
המנהל: א. ל.

חברי המועצה הפדגוגית:

המוכיר: א. ש.

Równe, druk. Bren

תעודת סיום של בית ספר יסודי"תרבות" ברדזיווילוב–צביה טרייביטש

KURSY HANDLOVE D. LÖWINA
W BRODACH.

L. kat. 46.

ŚWIADECTWO

Grejbicze Cyrulja

urodzony/a dnia 4 listopada 1907 r. w Radziwiłłowie wojew. wołyńskie

wyznania mojż. wstąpił ania 1 września 1923 r.,

na podstawie świadectwa ukończenia VII kl. szkoły powszechnej

sprawowałsię bardzo dobrze i ukończył dnia 24 czerwca 1924 r.,

całkowity roczny kurs nauk, w ogólnej sumie 840 godzin, wykazując

następujące postępy po złożeniu egzaminu końcowego *)

w księgowości	dobry
w korespondencji	dobry
w rachunkach kupieckich	dobry
w nauce o handlu i prawoznawstwie	dobry
w geografji gospodarczej	dostateczny
w stenografji	dobry
w kaligrafji	dostateczny
w korespondencji niemieckiej	—
w pisaniu na maszynach	dobry

W Brodach, dnia 28 czerwca 1924

Wykładający:

Kierownik:

*) Egzamin odbył się w obecności Delegata Ministerstwa W. R. i O. P.
z Delegata Kuratorjum O. S. Z.

תעודה ממשלתית על סיום הלימודים–צביה טרייביטש

צביה עלתה ארצה בשנת 1936 נשואה כנראה בנשואים פיקטיביים לבחור בשם ליברמן והתגוררה

„תרבות"
הסתדרות עברית לחינוך ותרבות בפולניה
הועד המרכזי, ורשה מרינסקה 11 מ. 6
ס. ק. א. 4.191.
סניף ב
№ 5
כרטיס-חבר
השם ושם המשפחה
1936 ניתן ביום 24/IV
„TARBUT"
ODDZIAŁ
„תרבות"
סניף

בתקופה הראשונה בירושלים.

68 24/I 937
ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ־ישראל
קופת חולים, חיפה
אשור 1
בזה אנו מאשרים כי החבר (ה)
המשפחה
השם הפרטי שם האב
נתקבל(ה) לקפת חולים ביום
הזכות לקבלת עזרה רפואית עד
דמי כניסה ותשלום חבר שולמו ע"י הסוכנות היהודית לא"י
הערות:
תאריך 19/8/36
חתימת ב"כ קופ"ח
בתעודה זו אתה זכאי לפנות
אל כל סניפי קופת חולים בארץ
מה צריך העולה לדעת על דבר קפת חולים?
קרא מעבר לדף!!

עולה!
השנתיים הראשונות בארץ הן הכי קשות לבריאותך!
בלי קופת חולים תקשה קליטתך בארץ!
קופת חולים חדאוג לבריאותך!
ברשות קופת חולים נמצאים מוסדות אלה:
2 בתי חולים
2 בתי הבראה
3 מעברות מרבאות
3 מכוני רנטגן
14 מכונים לטיפול בשיניים ומחלות הפה
116 מרפאות בנקודות שונות בארץ
1 מחסן רפואות מרכזי
ובתי מרקחת בנקודות שונות
וזה הפרסונל הרפואי:
143 רופאים כלליים ומקצועיים
20 רופאי שנים
113 חובשות ואחיות
21 רוקחים
עולה!
זכור שהנך מבוטח ע"י הסוכנות עד
המשך את חברותך.
ביכולתך לעשות זאת בכל מקום שתמצא בו.
הנהלת קופת חולים

צביה מופיעה גם בשם ליברמן כנראה שמו של בן זוגה הפיקטיבי, שימו לב לשירותים המפותחים של קופת- החולים כבר בשנת 1936

עד מלחמת העולם נתקיים קשר הדוק בין צביה ובני משפחתה וחבריה בחו"ל.

בני המשפחה דואגים ומתגעגעים ואף אחד אינו משער כי עלייתה שכל כך הדאיגה אותם היא- שהצילה את חייה

ПОЧТОВАЯ КАРТОЧКА
CARTE POSTALE
Куда Палестина Palestyna
Кому Trejbicz Culia
TELEFON ZAOSZCZĘDZA CZAS I PIENIĄDZE!
KARTKA POCZTOWA
NADAWCA:
J. Trejbicz
Radziwiłłów
obok Brodów
RADZIWIŁŁÓW K. BRODÓW
-8 IX 1935
W. P.
Dr. Hiljarowicz
Lwów.
ul. Piłsudzkiego 18/22

7.3.1937

יקירי!

זה זמן רב שכבר מושך אותי לכתוב אליך, הרי בכל זאת אתה ידידי היחיד שהשאיר אצלי "נקודה" בנשמה.

ברגעי הסער של חיי אשר סערו עלי לאחרונה, התחשק לי והתגעגעתי לספר לך... תאמין לי, בערבים, אחרי העבודה הייתי מתפלא על המקומות שהיינו, ואיך היינו נפגשים ומטיילים, ומתבוננים, ואני עדיין מצפה, ויכול להיות שכבר לעולם לא נתראה

לכתוב, אחרי שאפילו לא נפרדנו!, זמן רב לא יכלתי, מספר פעמים אפילו התחלתי לכתוב לך, אך רוח סערה שנשבה ועברה עלי לא נתנה לי בשום אופן ליישב את מחשבותי ומשהו לכתוב –

מלבד זה אגיד לך את האמת, נשארת עבורי חידה.

יחסך אלי היה לא קבוע (בלי קביעות), אך תמיד בלבביות וידידות, אך פתאום החל להיות יחסך קריר, ותמיד, כאילו משהו מסתיר אתה ממני, כך גם היה עם ההחלטה שלך על הנסיעה הפתאומית שלך, כך שהיה נראה לי שאין לך אתי דבר, ולכן אני חייב לגרש ולהשתיק (לחנוק)... את רגשותי אליך.

בכל אופן, אף פעם לא החסרתי מלשאול את חברתך שבע"לע ואת אחיותיך עליך.

פתאום... הדוור מביא את כתב ידך אלי...

תאמין לי, שכבר ברגע הראשון חלפו עברו בראשי מראות ומחשבות מימי ילדותינו, מראות ורגשות איך שבילינו יחד וגם מהקיץ האחרון, ואת יחסך החם והטוב אלי.

אך, הכל נשאר כך נקי. הנהר, הגשר הכל עדיין שם, האם אתה זוכר! , אני מתגעגע לשם, אתך לבד, האם אותך זה לא מושך! באמת, הלכת רחוק, רחוק מאוד.

כעת, נזכרת פתאום בידיד, ואתה נפרד ממנו, זה נראה קצת מוזר, משונה, ואם אתה באמת מרגיש קצת רגשי חברות אלי, אז באמת אל לך להפרד ממני - אלא לכתוב.

בבקשה, לכתוב על חייך, ועל סביבתך והעיקר איך הסתדרת האם אתה מרוצה, במה אתה עובד! והאם רגשותיך אלי כבר השתנו!, את רגשותיך אלי מעולם לא יכלתי להבין או לפרש ולהבין.

אני מחכה ממך למכתב פשוט ורגיל, ואחרי זה גם אני אענה לך מה שיותר מהר.

דרישת שלום לבבית,

אברהם

18/10/1938 ראדוויל

צביה אהובה תחי׳

כעת מוצאי חג יום טוב (סוכות) , ומן הראוי לכתוב לך עכשיו .
צירול, הגיע עם הרכבת, הוא היה כל הסוכות בבית.

כעת צביה, בתי האהובה, קבלתי ממך גלויה שכתבת אחרי יום כפור, שם כתבת כי לא קבלת מאתנו שום דבר דואר, יתכן שעוד תקבלי את המכתב, כי היו לאחרונה דברים לא תקינים בדרכי הדואר. היה מכתב אחד חשוב, שם כתבתי לך את הכתובת של לייביש רודיצקי. בשנת 1936 שלח לנו מעטפה, ושם הכניס לך 2 תמונות מאוד יפות ממך ומחברתך, ואם המכתב הזה בכל זאת אבד, אני מציין לך שוב את כתובתו (הכתובת חסרה בטקסט), ובאמת, תכתבי לו מה שאת מבינה.

כעת צביה תחי׳, קראנו היום בעתון דבר שאני אכתוב לך כאן מילה במילה כי את הדף הזה אי אפשר לגזור, ובכן אני מעתיק לך :
בעתון מיום 16 באוקטובר יצאה הודעה מהקונסוליה, כי כל מי שיפקיד את דרכונו בקונסוליה הפולנית עד ה-30 באוקטובר לבדיקה, וכל דרכון שימצא ראוי ונכון יקבל חותמת, וכל דרכון שלא יהיה נכון או שימסר לאחר התאריך הנ״ל, ילקח ע״י המשטרה הפולנית ויעלימו אותו.
להגיע אחרי הודעה כזו לפולין אחרי ה-30 באוקטובר, לא ינתן, ויחזירו אותו, הם מערימים הרבה קשיים על קבוצה של יהודים שנמצאים מחוץ לפולין ורוצים לחזור ונהנים מהדרכונים של הקונסול.

כעת צביה, אנו מקוים ששמעת בקולנו ולא החלטת לנסוע לערמוץ כי הזמנים קשים ולא רגועים. בתקוה שה׳ יעזור ויגמר המצב הלא רגוע בארץ, ושכבר נוכל יותר בקלות לעבור את החיים.

צביה תחי׳, את שואלת אם אצלנו כבר קר?, אצלנו עדיין מאוד חם, ולכן עדיין מרווחים כסף, שה׳ יעזור ונהיה בריאים ונשמע ממך בשורות טובות, זוהי המשאלה הגדולה. וכמו כן שה׳ לא יעזוב אותנו עם הפרנסה.

כעת, צביה תמסרי לבן ציון שחט שאנחנו מודים לו מאוד על הד״ש שמסר לנו ומאחלים לו גם שנה טובה, וגם תגידי לו שהוא בעצם צודק ואין לו את הכתובת של בן ציון, ואין לו לאן לכתוב לו, לכן צריך לכתוב לנו.

ובכן, אני מסיימת בנשיקות רבות ומאחלת לך שוב שנת אושר.

ממני אמא שלך.

האבא וגם יאנו שולחים לך נשיקות הרבה, גם וועלוויל מוסר לך ד״ש, וכל המכרים שלך שולחים לך דרישת שלום.

בעזה"י, יום ג' פה וארשא, 2/1/1940

חיים ורוב שלום לכבוד ש"ב (שאר בשרי, קרוב משפחה) צביה בת ר' יצחק טראביטש מראדאוויל.

אולי שמעת פעם, עוד מהבית עוד כשהיית בראדוויל את שמי, שם הדוד שלך , לאביך יצחק יש אחות אסתר, וגיסו הוא מרדכי (מאטל) בוים האם את זוכרת?, בכל אופן, אני דודך מוטל בוים.

הגיעו אלי 2 מכתבים מאביך האהוב יצחק ומאימך פייגא, שניהם בקשו שתכתבי אליהם מכתב, אולי דרך דודך מוטל בוים לכתובת שלו, תכתבי להם על חייך, על הבריאות בכלל מעצמך שידעו הכל, ואני אי"ה (אם ירצה השם) אשלח להוריך המסורים לראדוויל.

הם לא רגועים ודואגים לך למצבך, ועם דרישת שלום אפשר לשמח אותם, הם כאובים שאת לא כותבת להם, רק שהם שומעים עליך מאנשים אחרים מראדוויל

מוסרים לך דרישת שלום בת יקרה בלב שלם
למשמרת שלום וברכה שלמה לחיים טובים ארוכים ולשלום.

זוגי אסתר גם לא יודעת בדיוק ממשפחתך הנוכחית צביה בת יצחק טרייביטש מראדוויל.

כתובתי: כאן מופיעה הכתובת בוארשא. (לא ברור לי, כתוב בפולנית)

מכתבים באידיש ופולנית ותרגומי מכתבים לעברית.

המכתבים נשלחו לצביה מבני המשפחה וידידים לצביה שבארץ ישראל

(במכתב מה-7.3.1937 צריך להיות כתוב ל"יקירתי")

מאז עלייתה ארצה עבדה צביה כאחות וכל העת בטיפול בילדים בתחילה בירושלים במוסד של הגב' אירנה גסטר (מוסד לטיפול בילדים בעלי פיגור שכלי) אחר כך עברה עם המוסד לרמת גן ועבדה שם עד שנת 1942. בשנה זו עברה לחיפה ועבדה במוסד לילדים חולי שחפת לאורך כל השנים זכתה למכתבי הערכה רבים וחמים על עבודתה.

עיתון: ??? - Davar תאריך: 28 נוב' 1961 עמוד: 3

„הדודה" גסטר וילדיה

אין צורך לדפוק בדלת ביתה של אירנה ביאטריצה גסטר. הדלת פתוחה תמיד וכל אדם יכול להיכנס אל הבית, לשבת ולהתוות את מרי לבו. לבה של אירנה פתוח לכולם ולא רק היום כאשר הגיעה אל הכנוחה יהנה־לה, בלומר ליום בר היא מתקרבת מבוקלת לאחר ארבעים שנות עבו־דה. אירנה ביאטריצה גסטר נולדה באנגליה למשפחה אצילה. אחיה 12 אחיות. במשך עשר שנים הת־מסרה לילדים מיוחדים במשבנות הערבי שבאנגליה. לסבי שלר שים שנה עלתה לארץ ומיד מצאה דרך לעזור לילדים בני משפחות ענ־יות וילדים מפגרים. תמיד אפשר היה למצוא בביתה שניים־שלישה ילדים מי־כל־גורל שהוא היתה להם לאם.

שלושים שנה טיפלה בילדים יתו־מה לאהם אבית ואמותם, שלא ידעו מה לעשות בילדם מעוות הצורה יהי־רה־הישע שלא יכול להבין, באה־כתה אמסה אליה ילדים, שהיו למע־מסה על הסורים ואשר לא יכלו לבוא בחברת ילדים רגילים, ורואה זה שלא אותם ילדים המכונסים בתוך עצמם נמשכו אליה, הושיטו את ידיהם אליה והטמינו ראשם בדיקה. בית לא בנתה לה כיוון שההליכה „אוראר". או לחיות כמו כולם ולעצים עיניים כנפגעי הדרים או לחיות עמם ולאהוב אותם.

כהו מספר הילדים שעברו דרך ביתה? כיצד ניכל לכבוד זאת? — מאות גדלי והתחנכו בביתה. ולא מעטים מהם השתלבו אם לא בתוך החברה הרי לפחות בשולי החברה.

הנה היא יושבת על הספה בביתה הקטן ברמת־גן ומספרת על ילדים רבים ושונים ומוזרים כל ילד ספר־אה את תמוניתיו. לדבריה, מצויים עוד כ־700—800 ילדים מפגרים הזקו־קים למקומות קליטה במוסדות מיוח־דים. היא הולמת על הקמת כפר־עבו־דה לילדים מפגרים. שם יוכן תחה השמחה מדריכים. אילו היתה מיליר נדיב!...

כיום בשבתה בביתה הקטן, כשידיה עושות ברקמה אינה חדלה להגות

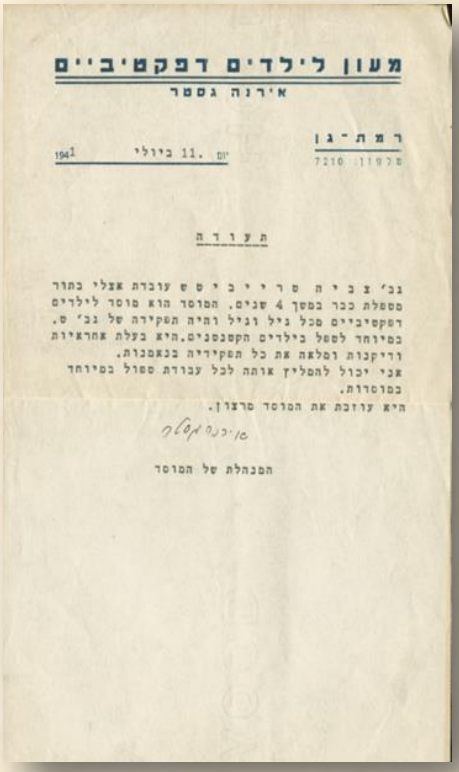
אירנה ביאטריצה גסטר

בילדיה. בכל שנה בחג ההנוכה היא מבקרת במוסד הילדים בכפר־סבא, שם הם מחכים ומצפים לה „לדודה". הילדים ללקח איתם ולהעניק להם מתנות.

סיפורים רבים בסי ה„דודה" גסטר, על ברכת המזל „המוציא להם מן הרצפה", על המוסיקה שהשמיע כנר מפורסם לילדים בבית־קפה, על חנו־פתה בלפי אלה שהתאכזרו אליה ואל ילדיה ועל איריכלה שרץ להנציק את הרוסא משום שלרודה יש „אוי". סי־פורים אלה ואחרים תיבלו לשמוע מפיה. כי לדבריה יש לה עכשיו „זמן בזול". לבו אליה. דלת ביתה פתוחה תמיד.

מרים עקנזאי

במוסד לילדים בעלי פיגור שכלי של אירנה גסטר עבדה צביה מספר שנים

מעון לילדים דפקטיביים
אירנה גסטר

רמת-גן
7210 :טלפון

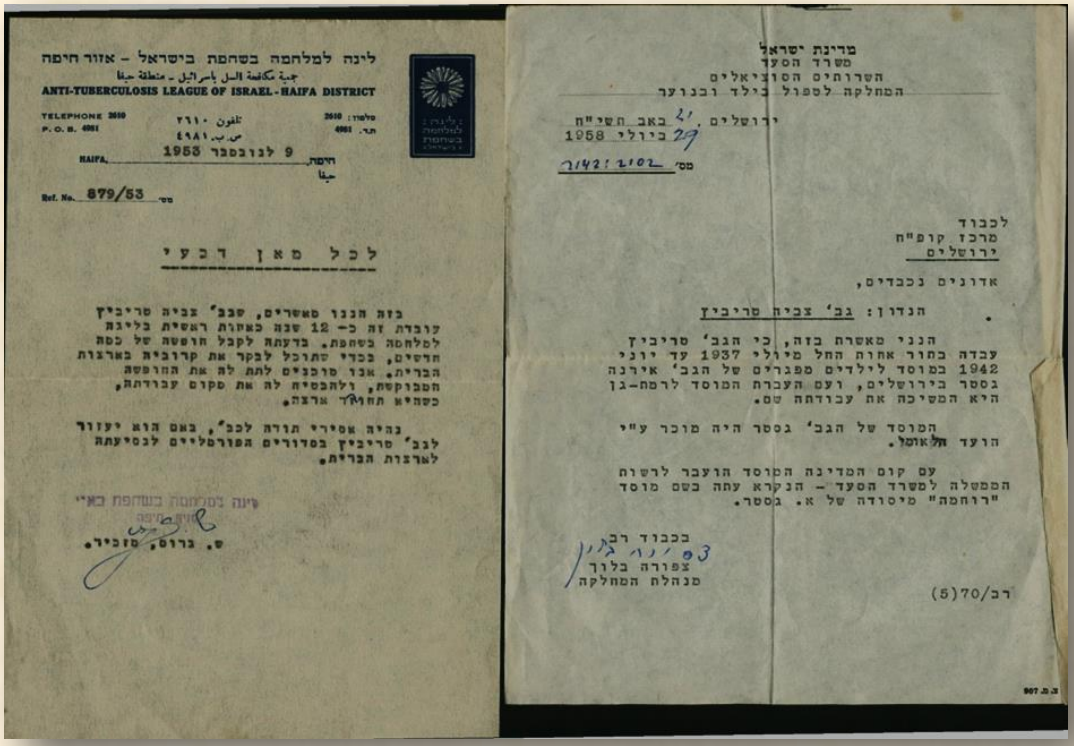
יום 11. ביולי 1942

תעודה

גב' צביה סריביץ עובדת אצלי במוסד כבר במשך 4 שנים. המוסד הוא מוסד לילדים דפקטיביים מכל גיל וגיל והיה המקידה של גב' ס. במיוחד למטל בילדים הקשנפנים.היא בעלת אחראיות ודיקנות ומלאה את כל העבודה בנאמנות.
אני יכול להמליץ אותה לכל עבודת מסול במיוחד במוסדות.
היא עוזבת את המוסד מרצון.

אירנה גסטר

המנהלת של המוסד

לינה למלחמה בשחפת בישראל – אזור חיפה
جمعية مكافحة السل بإسرائيل – منطقة حيفا
ANTI-TUBERCULOSIS LEAGUE OF ISRAEL - HAIFA DISTRICT

TELEPHONE 2610 טלפון 2610
P. O. B. 4081 ת.ד. 4081
ס.ת. ٤٠٨١

HAIFA, 9 לנובמבר 1953 חיפה

Ref. No. 879/53 מס'

לכל מאן דכעי

בזה הננו מאשרים, שגב' צביה סריביץ עובדת זה כ- 12 שנה כאחות ראשית בליגת למלחמה בשחפת, בדעתה לקבל חופשה של כמה חדשים, בכדי שתוכל לבקר את קרוביה בארצות הברית. אנו מרכינים לתת לה את החופשה המבוקשת, ולהכניסה לה את מקום עבודתה, כשהיא תחזור מרצה.

נהיה אסירי תודה לכל, באם הוא יעזור לגב' סריביץ בסידורים הפורמליים לנסיעתה לארצות הברית.

ליגה למלחמה בשחפת בישראל
חיפה

ס. גרוס, מזכיר.

מדינת ישראל
משרד הסעד
השרותים הסוציאליים
המחלקה לספול בילד ובנוער

ירושלים, כ"ב באב תשי"ח
29 ביולי 1958

מס' 7142: 2102

לכבוד
מרכז קופ"ח
ירושלים

אדונים נכבדים,

הנדון: גב' צביה סריביץ

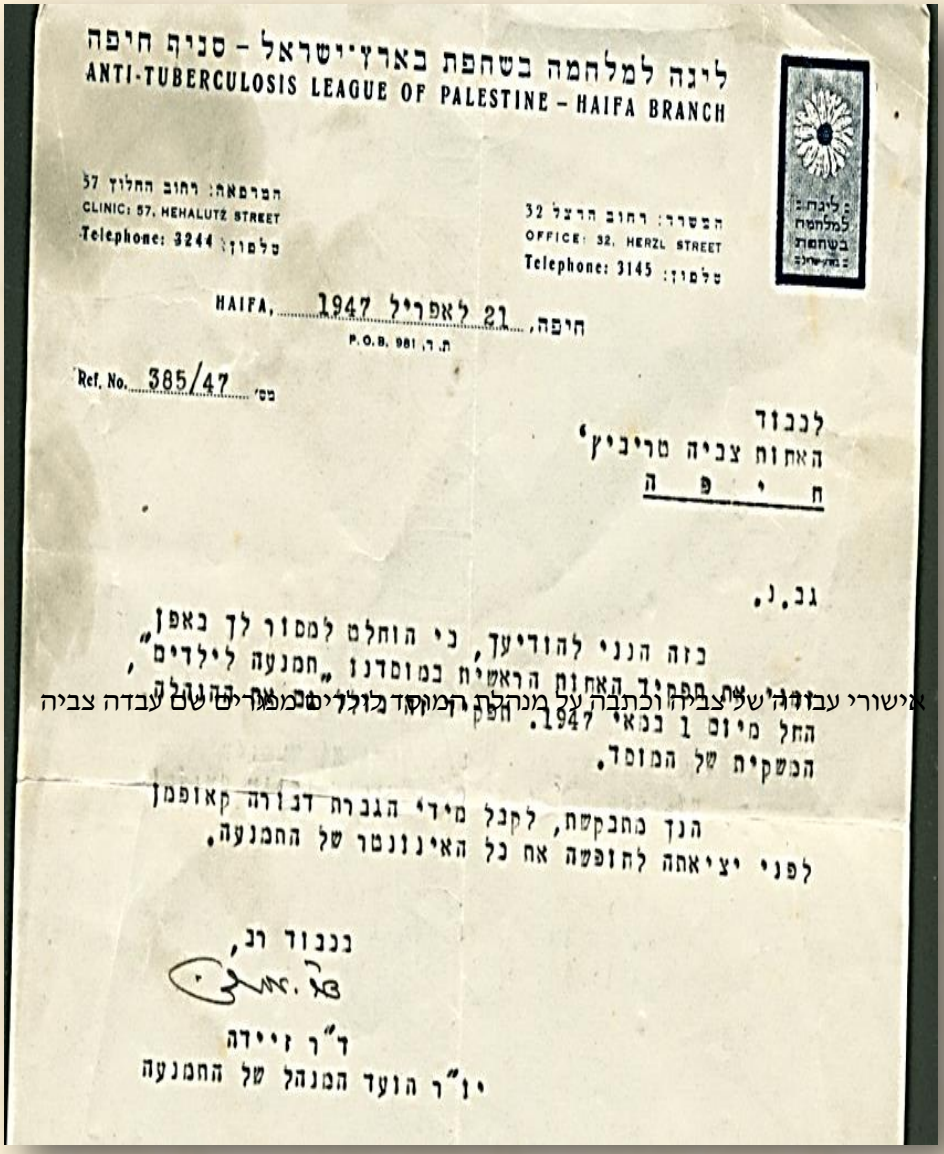
הנני מאשרת בזה, כי הגב' סריביץ עבדה כתור אחות החל מיולי 1937 עד יוני 1942 במוסד לילדים מפגרים של הגב' אירנה גסטר בירושלים, ועם העברת המוסד לרמת-גן היא המשיכה את עבודתה שם.

המוסד של הגב' גסטר היה מוכר ע"י הועד הלאומי.

עם קום המדינה המוסד הועבר לרשות הממשלה למשרד הסעד - הנקרא עתה בשם מוסד "רוחמה" מיסודה של א. גסטר.

בכבוד רב,
צפורה בלוך
מנהלת המחלקה

רב/70(5)

ליגה למלחמה בשחפת בארץ־ישראל – סניף חיפה
ANTI-TUBERCULOSIS LEAGUE OF PALESTINE – HAIFA BRANCH

המרפאה: רחוב החלוץ 57
CLINIC: 57, HEHALUTZ STREET
Telephone: 3244 טלפון:

המשרד: רחוב הרצל 32
OFFICE: 32, HERZL STREET
Telephone: 3145 טלפון:

HAIFA, 1947 לאפריל 21 חיפה,
P.O.B. 981 ת. ד.

Ref. No. 385/47 מס'

לכבוד
האחות צביה טריביץ'
ח י פ ה

גב.נ.

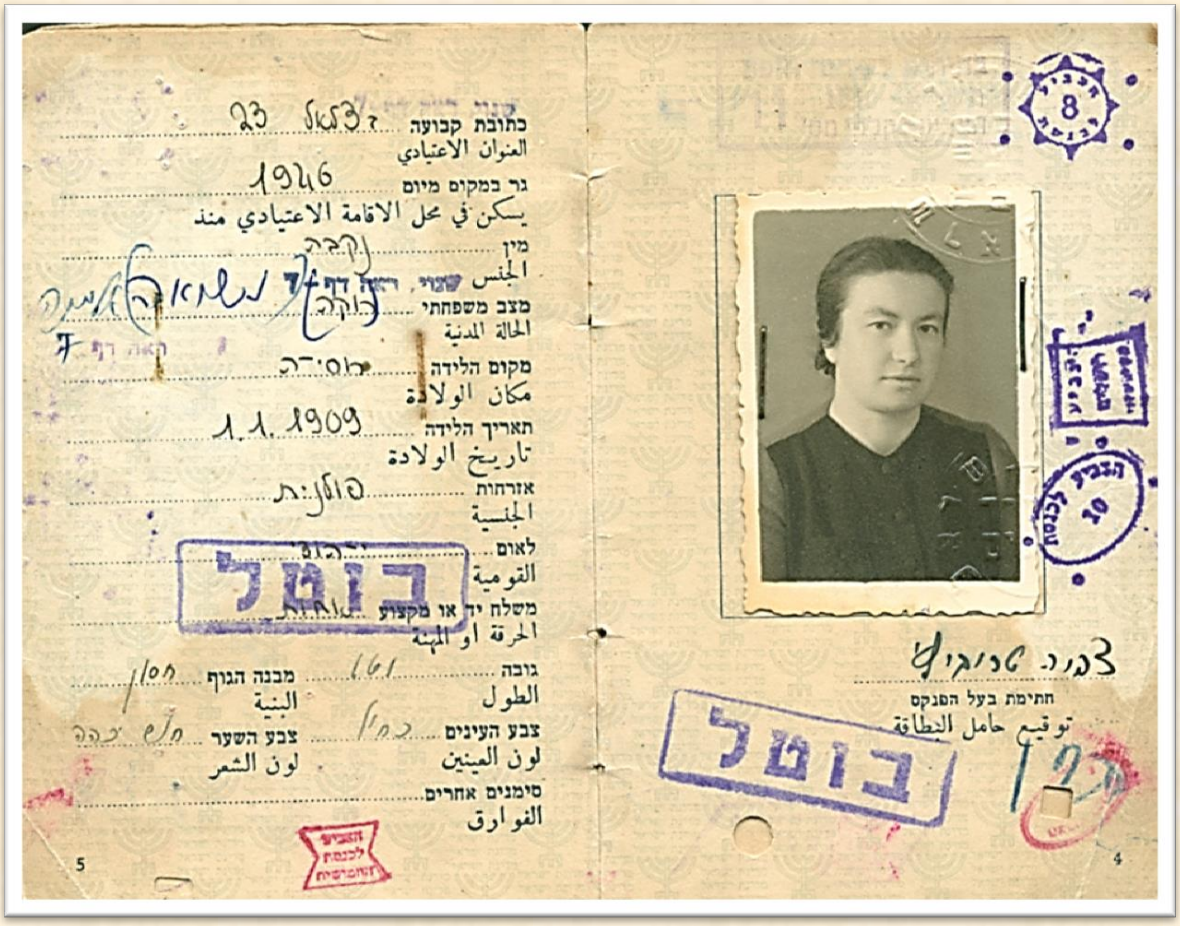
בזה הנני להודיעך, כי הוחלט למסור לך באפן
[illegible] את תפקיד האחות הראשית במוסדנו „חמנעה לילדים",
החל מיום 1 בנאי 1947. [illegible] את ההנהלה
הכשקיה של המוסד.

הנך מתבקשת, לקבל מיד' הגברת דבורה קאופמן
לפני יציאתה לחופשה את כל האינונטר של החמנעה.

בכבוד רב,

ד"ר זיידה
יו"ר הועד המנהל של החמנעה

אישורי עבודה של צביה וכתבה על מנהלת המוסד כולרים ממפרים שם עבדה צביה

תעודת הזהות וכתובתה של צביה בחיפה

תמונות מעבודתה של צביה עם הילדים שאהבה

צביה הייתה מיודדת עוד מחו״ל עם פולה זילברשטיין בעוד בעלה זלמן היה ידיד נפש של מולה שאהב מאד להגיע לביתם בערבי- שבת כדי להינות מן הדגים שבשלה פולה..

בשלב מסויים החליטו השניים להינשא. מהמכתבים שמצאתי עולה כי צביה לא הייתה אדם בודד היא הייתה חברותית ומוקפת חברים גם בשנות רווקותה אך ככל הנראה החליטה לדחות את נישואיה.

לאחר נישואיהם התיישבו מולה וצביה ברחוב עזה בירושלים.

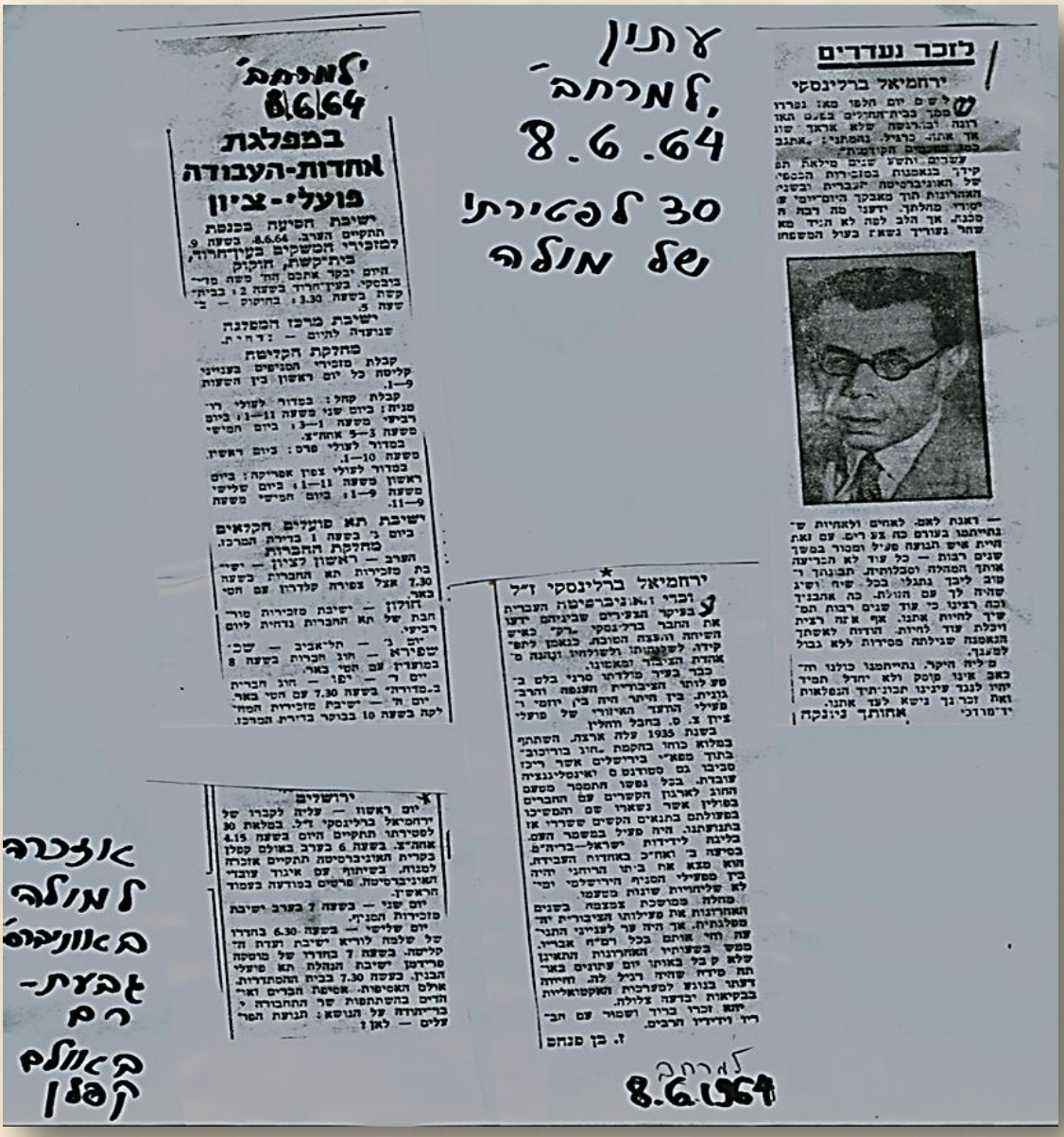
בירושלים החלה לעבוד בקופת- חולים ברחוב שטראוס כאחות -לצידו של ד״ר סבו שהתמחה בבעיות לב אצל ילדים. צביה יצרה קשרים טובים מאד עם המשפחה, עם המבוגרים ועם הילדים. אהבה לארח ולהתארח והפכה בזמן קצר ביותר להיות חלק מהמשפחה. אבי ,שהיה מומחה לענייני ריהוט דאג לה לריהוט מתאים ומיוחד עבורה וצביה דאגה למטבח משוכלל במונחים של אותם הימים היה לה מיקסר שאיפשר הכנת ממרחים שונים ואהבתי להגיע אליה עם ביצים ושמן כדי להכין מיונז שעצם התהוותו היה בעיני משום פלא גדול.

לאחר רחוב עזה עברו מולה וצביה להתגורר ברחוב שושנה 4 קרוב לביתם של אריה ומלכה.

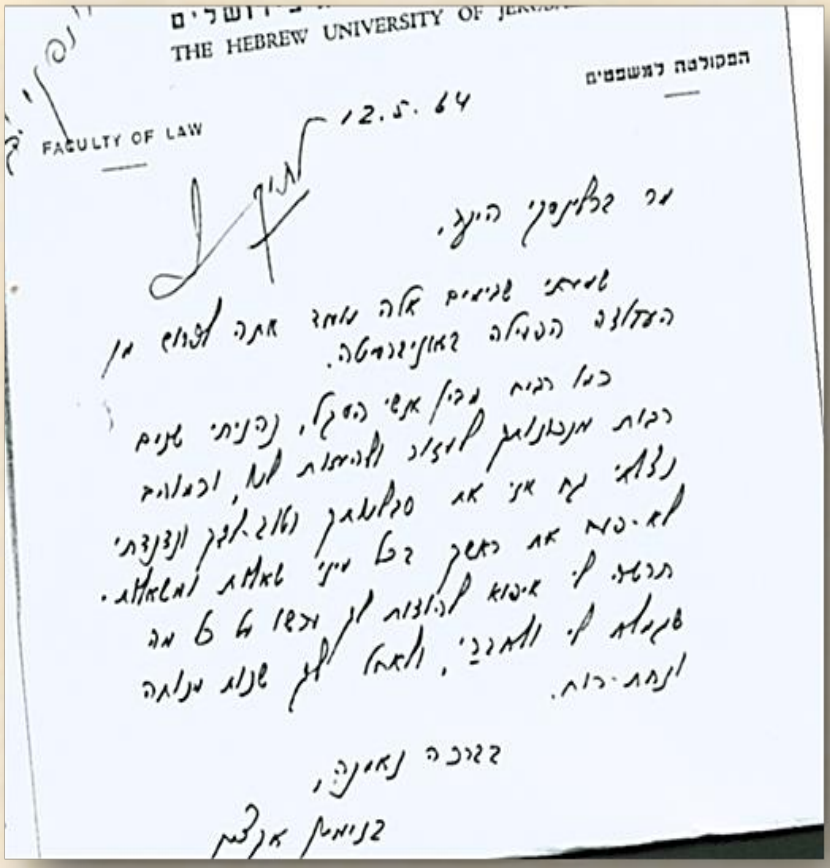

מולה וצביה עם אריה ,מלכה, ,ניונקה ,שיקה ומיקי.

מולה לא היה בריא בכל שנים אילו ,לבו לא היה בריא והעישון הרב לא הקל על כך. בשנת 1964 בגיל 62 הוא פרש מעבודתו. שבוע אחר כך הוא נפטר. מותו שיתק את המשפחה. מולה היה עבור אחיו כאב. במיוחד עבור האחים הצעירים יותר. הפעם האחת והיחידה שראיתי את אבי בוכה הייתה לאחר מותו. בכיו גרם לי להלם לא יכולתי לעמוד בכך יצאתי לחצר ובכיתי גם אני- בכי שהיה בו יותר כאב על אבי השבור מאשר על פטירתו של מולה. צביה המשיכה לחיות אחרי מולה עוד למעלה מ-20 שנה.

הודעות בעיתונים על מותו של מולה

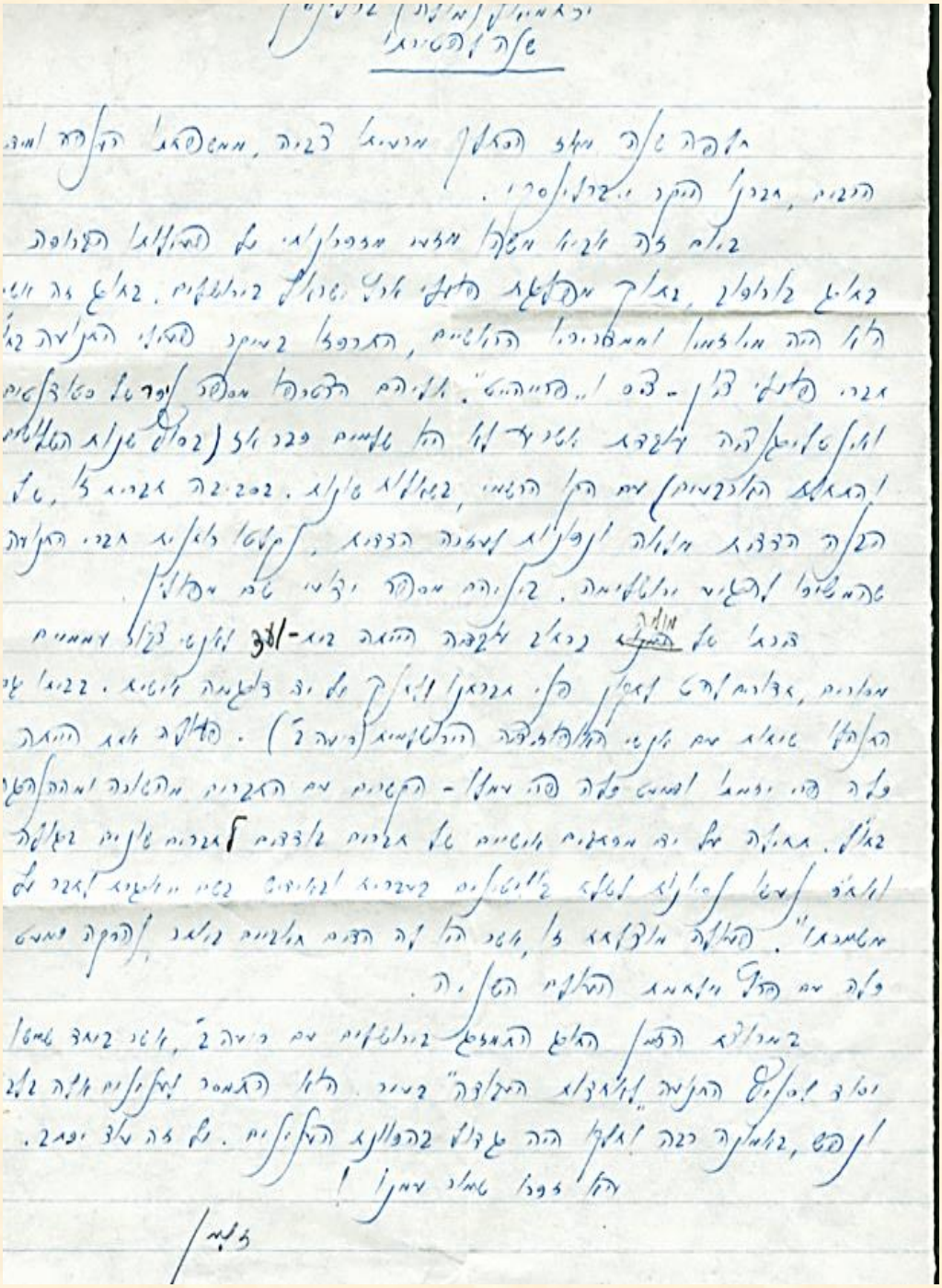

THE HEBREW UNIVERSITY OF JERUSALEM

FACULTY OF LAW

המכולטה למשפטים

12.5.64

בנימין אקצין היה פרופ' למדעי המדינה ולמשפט חוקתי באוניברסיטה העברית בירושלים

אילן מושרש נעקר משורותינו

קשה להתרגל למחשבה, כי כבר חלפה שנה ופוליה אינו בתוכנו, וכי הוא עזב אותנו לעולמים, היות והוא היה כל כך מושרש בתוך לבו של כל אחד מבני עירו שאפילו כשלא ראו אותו ולא נפגשו אתו זמן ממושך נדמה היה לך שרק עכשיו נפגשת אתו, שוחחת אתו, התייעצת אתו או נהלת אתו שיחת רעים ושמעת ממנו בדיחה טובה. על אף היותו בשנים האחרונות חלש בגופו ובני משפחתו שמרו עליו כעל בבת-עינם שלא יתאמץ יתר על המידה בהליכה מיותרת או להשתתף בישיבות שם לפעמים מציפי הדברים והויכוחים לידי התרגזות. פוליה אף פעם לא פגע את עצמו מדבריים אלו ולא התחשב עם כוחותיו שהלכו והדלדלו פיום ליום ובפרס כשמדובר היה בעזרה לזולת, ועל אחת כמה וכמה כשמדובר היה בעזרה לבני עירו, כי סבור היה תמיד שעניינ ובני עירך קודמים. פוליה ראוי הי לבני עירו משחר נעוריו ומרבית הנוער גדל והתחנך בבית הוריו. הוא בעצמו התמסר לטירב ההסתדרויות בעירנו, וכי היכן ובאיזה עבודה צבורית פוליה לא השתתף. אפילו ציונות אז הוא היה בין ראשי וסובי העסקנים של הקרן הקיימת, קרן היסוד, הליגה למען א"י העובדת, מזכיר מפלגת פועלי ציון וכו' ואם זה מוסדות צבור אחרים או מוסדות חינוך. הוא היה מסור בלבו ונפשו "לאורט" "טו"ז" לבנק של הפרחרים הזעירים ובעלי המלאכה, לקופת גמ"ח וכדאמה ואם זה עזרה ליחידים הוא לא פנע אף פעם את עצמו כללכת ולכתת את רגליו עם אחד מידידיו, בכדי לאסוף סכום כסף נכר ולעזור לנזקקים.

וכשעזב פוליה את עיר פולדתו טרני והגיע ארצה וקבע את מושבו בירושלים, ידענו כולנו כתובת אחת בירושלים למי לפנות, זה היה פוליה. ורבים היו הפונים אליו פי בעניני האוניברסיטה, השלום עבור חינוך, דיור לספודנטים, הנחות וכדומה, פי בעניני מוסדות אחרים כגון קרן הלשכה הארצית של הקק"ל בעניני קרקעות, חובות וכו' ופי בעניני סידור בעבודה בירושלים. כל אחד כצא אצלו ארזן קשבה

אחינו פולה ז"ל

(שלושים לפוחו)

שלושים יום חלפו מאז נפרדתי מפך בבית-החולים בפעם האחרונה ובהרגשה שלא ארצך שוב,אחה, כרגיל, נחמתני: אחגבר כמו בפעמים הקודמות".

עשרים ושש שנים מילאת את תפקידך בנאמנות על משמרתך באוניברסיטה העברית, בשנים האחרונות עשית את עבודתך תוך מאבק יום-יומי עם יסורי מחלתך. ידענו מה רבה הסכנה, אך הלב לפה לא הגיד.

מאז שחר נעוריך נשאת בעול המשפחה. ראגת לאם, לאחים ולאחיות שנתיתמו בעודם כה צעירים. עם זאת היית איש הנועה מעיל ומעבר במשך שנים רבות - כל עוד לא הכריעה אותך המחלה ומבלותיה.

חבונתך וטוב לבך נתגלו בכל שיח ושיג שהיה לך עם הזולת.

כה אהבנוך וכה רצינו, כי עוד שנים רבות תמשיך להיות אתנו. אף אתה רצית ויכלת עוד לחיות, הודות לצביה הנאמנה שגילתה מסירות ללא גבול למענך.

פוליה היקר, נחייתמנו כלנו והכאב אינו פוסק ולא יחדל.

תמיד יהיו לנגד עינינו תכונותיך הנפלאות ואת זכרונך ניטא לעד.

יד-מרדכי

אחותך ניונקה

ואחרון אחרון, יש לזקוף לזכותו חלק נכר מהעמל שהשקיע הועד
שליוצאי סרני והסביבה במשך כמה שנים בהוצאת ספר היזכור לקדושי
עירנו והסביבה. מוליה היה השגריר החי של הועד בעיר הבירה, הוא
היה המקשר בין הועד לבין הנהלת יד ושם והעורך,שגם הוא גר בירושלים
וקשים מאד היו ומסובכים היו העניינים בהוצאת הספר, שלא רק ענין
הכספים המרובים העיקו עלינו, אלא גם ענייני קבלת ומסירת החומר,
תיקונים, הדפסות,ויכוחים וכדומה. ולפעמים הגיעו הדברים למבוי
סתום ונדמה היה כי אין סוף לענין, אבל מוליה, בהספעתו המרובה,
בחכונתו, בשכלו הישר וברוב עמלו והתמסרותו עזר לנו הרבה וזכינו
להוציא את הספר שהוא גל-עד, מצבה אחת ויחידה לזכר קדושינו היקרים
שהושמדו על ידי הנאצים ימ"ש.

אולם, לצערנו, עברו רק שנים מועטות אחר הוצאת הספר ומתאום
הגיענו הידיעה המרה שמוליה איננו, שמוליה הסתלק מאתנו לעולמים.

אבל ויגון כסה את לבנו, כי נעקר איזן רב שרשים משורותינו.
הלך מאתנו חבר ורע סוב ונאמן. חבל על דאבדין ולא משתכחין.

יהא זכרו ברוך.

שלמה זנדוים

החבר והידיד ירחמיאל ברלינסקי ז"ל

"סוב ללכת אל בית אבל מלכת אל בית משתה, באשר הוא סוף כל
אדם. והחי יתן אל לבו". (קהלת ז'-א').

עברו חלפו שלושים לפטירתו של החבר והידיד ירחמיאל ז"ל.
לפן שלושים יום מן היום המר והנמהר בו נדם הלב החם-הטוב של
מ' ברלינסקי. הבה נתיחד עם זכרו של המנוח. קשה מאד הדיבור
על חבר-ידיד עמו עשינו יחד כברת דרך בחיים כשלושים שנה.
בעתים קשה לספר על איש קרוב שכבר איננו אתנו.

ברלינסקי פעל באוניברסיטה מחצית משנות חייו, והאיש צנוע
בכל הליכותיו, ידע תמיד להקשיב ולהאזין לפרי שיח החבר, לבעיותיו
ולדאגותיו, תמיד השתדל לעזור לזולת, רצה להקל ולפתור בעיותיו,
היה טוכן להדריך, לייעץ ולעודד חבר בעת מצוקתו.

ברלינסקי, כמנהל מדור המשכורת באוניברסיטה, עבד כך, שמקום
עבודתו, בצדק, רשאי היה להתגאות בעובד ובעבודתו, בעד מסירותו
ונאמנותו. הודות ליחס האדיב שלו אל ציבור העובדים, ההיענות
לשאלותיהם ובעיותיהם, האזנה ושיתת הלב המיוחדת לכל אחד ואחד,
התחבב האיש על כולם כולם, הן הסגל האקדמאי והן העובדים האדמיני
סטרטיביים, כולם העריכו את עבודתו, כיבדוהו ודיברו עליו בהערצה.

כל השנים עסק בהתנדבות בפעילות צבורית, היה חבר פעיל בו
התאגדות עובדי האוניברסיטה, חבר מפקד העם במלחמת השחרור, חבר ו
המבקר, חבר הנהלת בנק הפועלים.

הספדים ממכרים ועובדים לאחר מותו של מולה . היו שברכו אותו על יציאתו לגמלאות,

כמו פרופ' אקצין, ולא ידעו כי שבוע לאחר מכן לא יהיה בין החיים

צביה המשיכה לחיות אחריו-המשיכה לטפח את הקשר עם בני משפחתנו ועם בני משפחתה שלה שנותרו בחיים וכן עם ידידים וחברים.היא הקפידה לנסוע ,לבקר בני משפחה בארץ ובחו״ל. אהבה לבקר ארצות רחוקות לארח ולהתארח..בשנים אילו טפחה את רצונה להפוך את ביתה לאחר מותה לבית בו יתארחו סופרים ויכתבו בו את יצירותיהם.

טיולים ואירועים

תמונות של צביה בסלון ביתה

מימין-צביה,נפתלי,הדסה ומלכה בבית צביה.

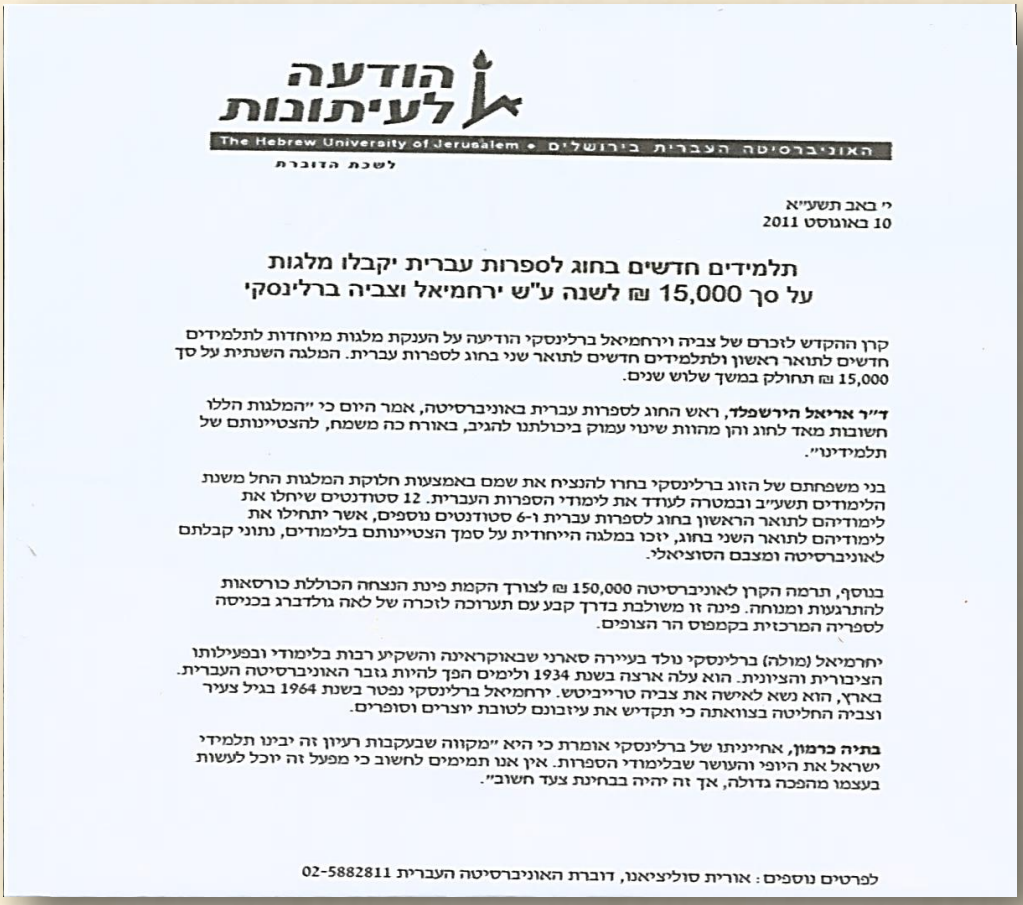
מימין לשמאל-צביה, עוזי ברלינסקי, עומר כרמון, איילת כרמון, פנינה כרמון בבית מיכה ובתיה כרמון.

מימין לשמאל: צביה, דפנה ואורנה ברלינסקי, תליק, עומר, תמר, ישי ואיילת כרמון . עומדת מאחור הדסה ברלינסקי.

לשם כך קישטה את הבית ועשתה הכל כדי שיהיה בית נעים ומתאים למטרה זו.והקדישה אותו ל"**בית הסופר**". אלא שבחלוף השנים הסתבר כי אין האגודה עומדת בהתחייבויותיה. בתחילה נמכר הבית והוחלט לחלק מענקים לכותבי עבודות שונות . בהמשך הועברו הכספים לאוניברסיטה העברית למימון לימודיהם של סטודנטים בחוג לספרות עברית

קרן המילגות הוקמה לזיכרם של מולה וצביה פועלת זו השנה השנייה עבור תלמידים בחוג לספרות עברית כאשר כל שכר הלימוד של הסטודנטים הנבחרים ואף למעלה מזה -ועד קבלת התואר (הראשון או השני) ממומן על ידי הקרן. וזאת במחיר דירתם שנמכרה.

הודעה לעיתונות

The Hebrew University of Jerusalem • האוניברסיטה העברית בירושלים

לשכת הדוברת

י' באב תשע"א
10 באוגוסט 2011

תלמידים חדשים בחוג לספרות עברית יקבלו מלגות על סך 15,000 ₪ לשנה ע"ש ירחמיאל וצביה ברלינסקי

קרן ההקדש לזכרם של צביה וירחמיאל ברלינסקי הודיעה על הענקת מלגות מיוחדות לתלמידים חדשים לתואר ראשון ולתלמידים חדשים לתואר שני בחוג לספרות עברית. המלגה השנתית על סך 15,000 ₪ תחולק במשך שלוש שנים.

ד"ר אריאל הירשפלד, ראש החוג לספרות עברית באוניברסיטה, אמר היום כי "המלגות הללו חשובות מאד לחוג והן מהוות שינוי עמוק ביכולתנו להגיב, באורח כה משמח, להצטיינותם של תלמידינו".

בני משפחתם של הזוג ברלינסקי בחרו להנציח את שמם באמצעות חלוקת המלגות החל משנת הלימודים תשע"ב ובמטרה לעודד את לימודי הספרות העברית. 12 סטודנטים שיחלו את לימודיהם לתואר הראשון בחוג לספרות עברית ו-6 סטודנטים נוספים, אשר יתחילו את לימודיהם לתואר השני בחוג, יזכו במלגה הייחודית על סמך הצטיינותם בלימודים, נתוני קבלתם לאוניברסיטה ומצבם הסוציאלי.

בנוסף, תרמה הקרן לאוניברסיטה 150,000 ₪ לצורך הקמת פינת הנצחה הכוללת כורסאות להתרגעות ומנוחה. פינה זו משולבת בדרך קבע עם תערוכה לזכרה של לאה גולדברג בכניסה לספריה המרכזית בקמפוס הר הצופים.

יחזקאל (מולה) ברלינסקי נולד בעיירה סארני שבאוקראינה והשקיע רבות בלימודי ובפעילותו הציבורית והציונית. הוא עלה ארצה בשנת 1934 ולימים הפך להיות גזבר האוניברסיטה העברית. בארץ, הוא נשא לאישה את צביה טרייביטש. יחזקאל ברלינסקי נפטר בשנת 1964 בגיל צעיר וצביה החליטה בצוואתה כי תקדיש את עיזבונם לטובת יוצרים וסופרים.

בתיה כרמון, אחייניתו של ברלינסקי אומרת כי היא "מקווה שבעקבות רעיון זה יבינו תלמידי ישראל את היופי והעושר שבלימודי הספרות. אין אנו תמימים לחשוב כי מפעל זה יוכל לעשות בעצמו מהפכה גדולה, אך זה יהיה בבחינת צעד חשוב".

לפרטים נוספים: אורית סוליציאנו, דוברת האוניברסיטה העברית 02-5882811

ההודעה על הקמת הקרן . התלמידים לומדים על חשבון קרן זו זו השנה השניה בפיקוח המשפחה.

כמו כן הוקמה פינת זכרון לזכרה של לאה גולדברג בכניסה לספריה המרכזית בהר הצופים וזאת גם כן על חשבון הקרן. גם בפינה זו מונצחים צביה ומולה. צביה נפטרה ממחלת הסרטן בשנת 1985

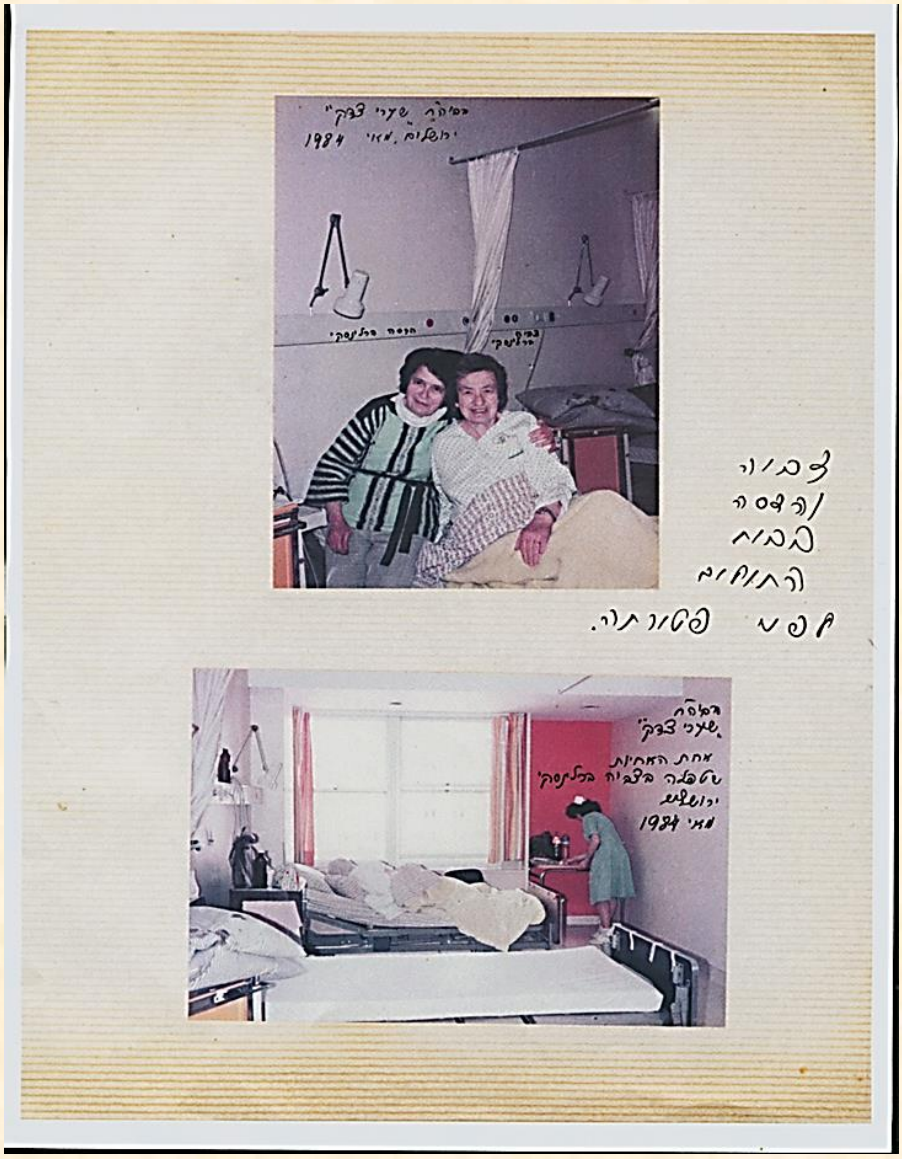
המסמכים שהובאו כאן ואשר בזכותם הצלחתי לשחזר את תולדות חייה ניצלו בזכותה של אימי שלקחה חלק גדול מהם לביתה לאחר מותה של צביה.

רוב התמונות נשארו בביתה וחלקן הגיעו אלינו בדרך שלא תאומן.

מסתבר שלאחר פטירתה של צביה נזרקו משם חפצים שונים בין היתר נזרקו גם אלבומים.

תושב הישוב "יד-השמונה" עבר במקום, ראה את האלבומים וליבו לא נתנו להמשיך הלאה –הוא אסף את האלבומים לביתו ורק לאחר שנים עיין בהם בקפדנות ומצא תמונות עליהן היה רשום השם "הדסה ברלינסקי".

כך הוא הגיע לאמי ומסר לה את האלבומים שהיו בידיו בערך 12 שנה. כולם התרגשו מאד. בזכותו יש לנו תמונות רבות של צביה. וגם כאלה של מולה.

צביה והדסה בבית החולים לפני פטירתה.

צביה
ברלינסקי
בת יצחק ופייגה טריביק ז"ל
נולדה ח' טבת תרס"ט
רדזיבילוב
נפטרה י"ז כסלו תשמ"

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה
של יקירתנו
צביה טרייבטש
ברלינסקי
ההלויה תצא היום יום ראשון 1.12.85
בשעה 14.30 מבית ההלויות סנהדריה
ירושלים לבית העלמין בגבעת שאול
המשפחה

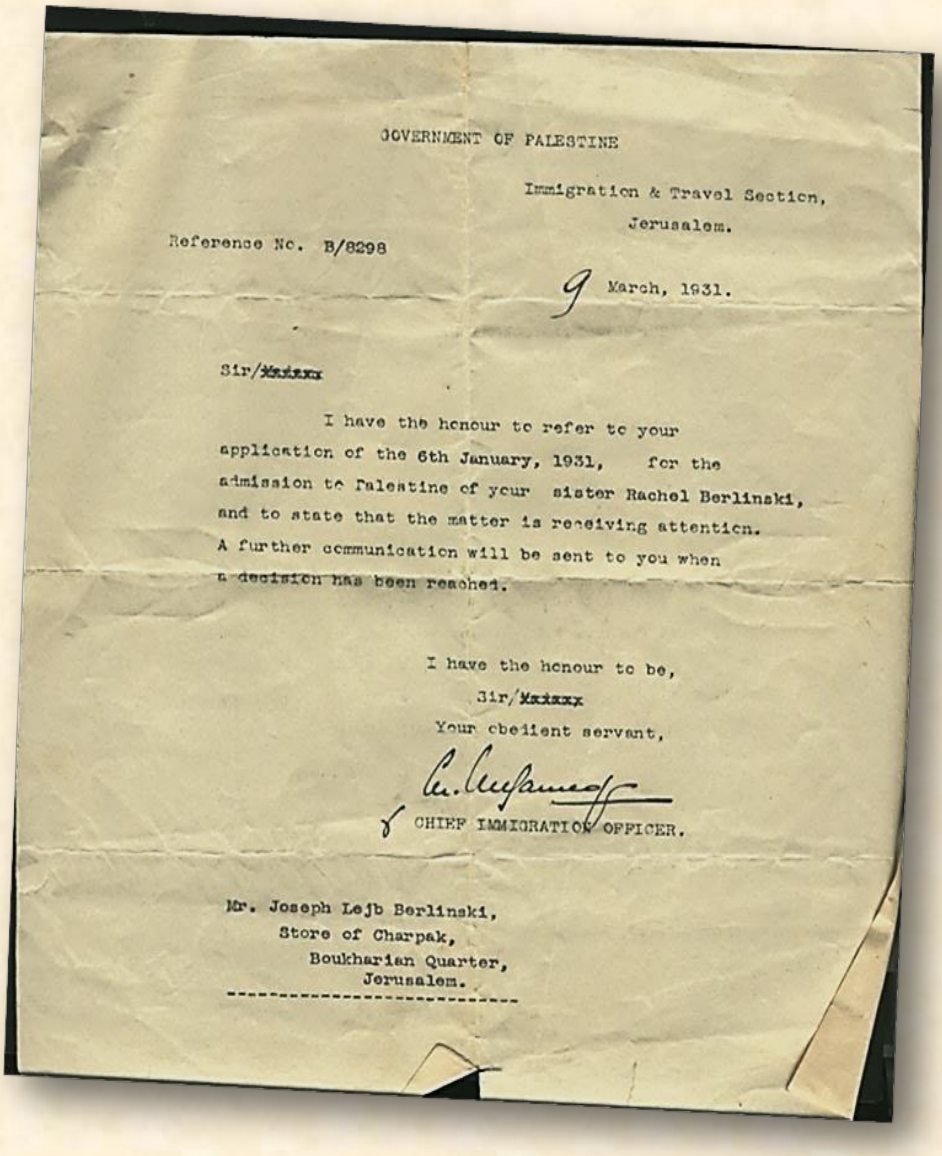
רחל ווינרויב (ברלינסקי)

1905 סרני–1934 חיפה

רחל נולדה בשנת 1905 בסרני.

אחיה, אריה,שעלה לפניה הגיש בשנת 1931 בקשה לאשר לה רשיון עלייה.

GOVERNMENT OF PALESTINE

Immigration & Travel Section,
Jerusalem.

Reference No. B/8298

9 March, 1931.

Sir/~~Xxxxx~~

I have the honour to refer to your application of the 6th January, 1931, for the admission to Palestine of your sister Rachel Berlinski, and to state that the matter is receiving attention. A further communication will be sent to you when a decision has been reached.

I have the honour to be,
Sir/~~Xxxxx~~
Your obedient servant,

CHIEF IMMIGRATION OFFICER.

Mr. Joseph Lejb Berlinski,
Store of Charpak,
Boukharian Quarter,
Jerusalem.

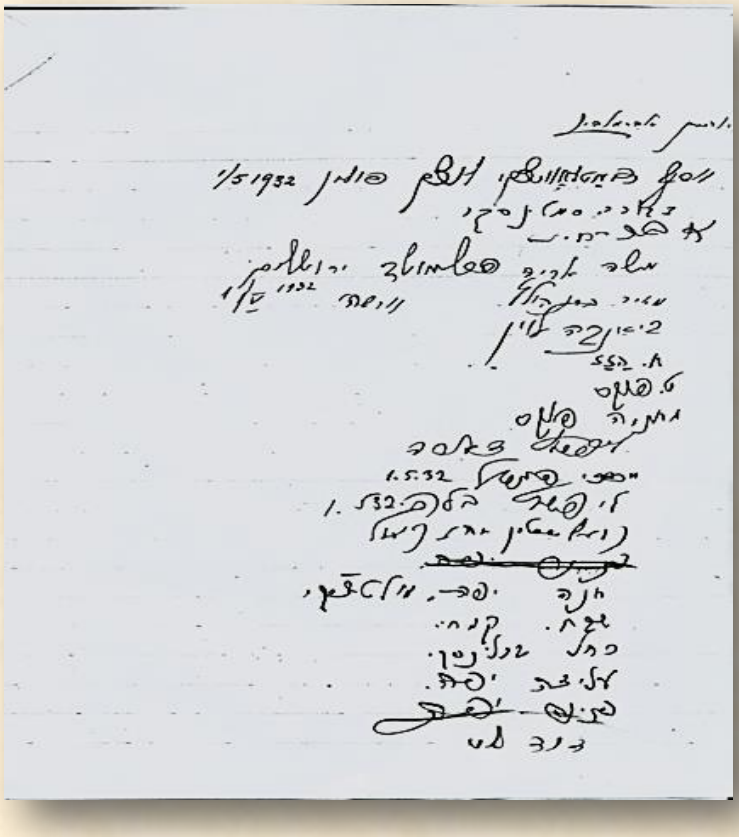
הבקשה הוגשה על ידי אריה ב-1931 רחל עלתה ככל הנראה ב-1932 המכתב נשלח לחנות של חרפק בשכונת הבוכרים אותו תמצאו בפרק המתייחס לאח חיים

רחל והאם בתיה

ככל הנראה היא הגיעה ארצה בשנת 1932 והתגוררה בתקופה הראשונה בירושלים.

בשנת 1932 אנו מוצאים את שמה בין רשימת המבקרים במוזיאון ("**בית הנכאת**") "**בצלאל**" עם קבוצת חברים (אותה יד רשמה את האנשים). מדובר בשלוש בנות ממש' יפה ועוד בחור בשם שבח קמחי-מוצ'ניק שהיה תלמיד בצלאל וחבר הגנה שהשתתף במסע אופניים ידוע של חברי ההגנה באמצע שנות העשרים ולאחר מכן נפטר בגיל צעיר.

רשימת מבקרים ב"בצלאל" 1/5/32 רחל ברלינסקי רביעית מלמטה

ככל הנראה היה שבח מוצ'ניק חברו של אריה שהתלווה לרחל ולבנות משפחתה של מלכה בביקור במוזיאון עם עלייתה של רחל לארץ.

בתמונה מפקדי "ההגנה" בירושלים בשנת 1928 ושבח מוצ'ניק בתוכם שיצאו למסע אופניים מירושלים עד מעבר לליטני ובחזרה.שבח מוצ'ניק היה תלמיד ב"בצלאל".

רחל משמאל וחברים על שפת הים–הדמיון בינה ובין ניונקה מדהים

מש׳ יפה קשורה בקשרי משפחה עם מש׳ טויסטר, משפחתה של מלכה, וזאת על פי ספר משפחתי מפורט , ״חברון שלנו״ שנכתב על ידי עוה״ד אביבה נאמן בת המשפחה.

בני משפחתנו לא שוחחו ולא הזכירו את רחל .

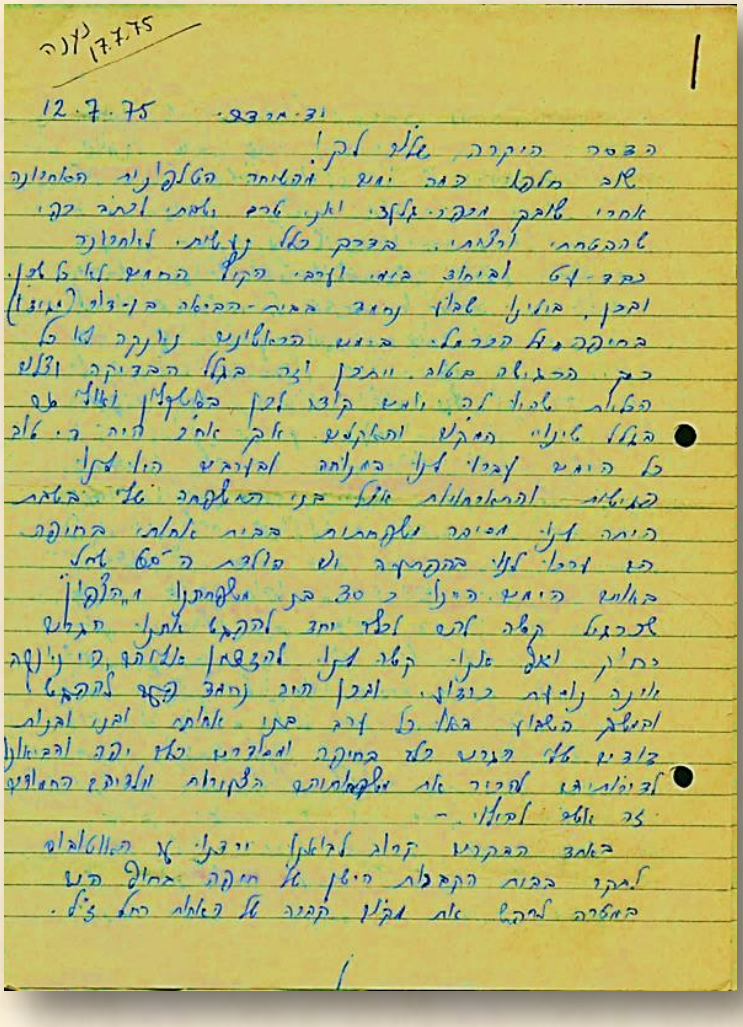
מאימי שמעתי כי הייתה קיימת אחות שכזו וכי נפטרה בארץ בשעת לידה בחיפה ועל שמה נקראה רחל ברלינסקי (בן ישי).

היינו בטוחים כי בני המשפחה כלל אינם מודעים למקום קבורתה ועל כן התרגשנו מאד כאשר בעקבות ביקור במשרדי ה"חברת קדישא" בחיפה הצלחנו למצוא את קברה בבית העלמין בחוף הכרמל ולהווכח כי הקבר שמור בצורה טובה ביותר.

המצבה על הקבר הייתה מאד מסודרת והיינו מלאי תודה לרשויות בחיפה על שדאגו משך עשרות בשנים לטיפוח הקבר.

אפילו כתבנו מכתבי -תודה לראש העיר דאז עמרם מצנע ולמנהל חברת הקדישא בחיפה.

אלא שבעת בדיקת המסמכים שהצטברו אצל אמי הסתבר שכבר באמצע שנות ה-70 בקרו ניונקה ושיקה בחיפה וגילו שם את הקבר שהיה מוזנח מאד.

ניונקה ושיקה מספרים על גילוי קבר רחל שנת 1975

כל האחים דאגו למימון השיפוץ

בין מסמכי אבי מצאתי אפילו את שמו של בונה המצבות שעסק בעבודה.

נותרה השאלה מה קרה עם רחל מאז הגיעה ארצה עד לפטירתה ומדוע מיעטו מאד לשוחח אודותיה ולהזכיר אותה.

רחל נפטרה בבית החולים "הדסה" בחיפה ב- 4 באפריל 1934 היא הייתה נשואה ליוסף ווינרוב אשר בעת עלייתה של רחל ארצה עבד בירושלים בבית החולים לחולי-נפש "עזרת נשים".

יוסף יליד 1904 עלה ארצה בשנת 1930 מטרנופול שבגליציה עם בני משפחה נוספים.

למטה –שתי הודעות השתתפות באבל על פטירתה של רחל מאפריל 1934 האחת מעובדי ביה"ח "עזרת נשים" לחברם יוסף ויינרוב והשניה לאחותו של יוסף אדלה מתל אביב על האבל הכפול (האם והתינוק)

עיתון: ??? - Davar תאריך: 11 אפר' 1934 עמוד: 5

לחברנו היקר

יוסף וינרויב

אתך יחד אנו מבכים את האבדה הגדולה במות אשת נעוריך —

רחל

הברתנו היקרה

בעבודת בנין הארץ רנוחם!

עובדי עזרת נשים

עיתון: ??? - Davar תאריך: 10 אפר' 1934 עמוד: 5

כוס תנחומים

לה' זהבה רבינוביץ

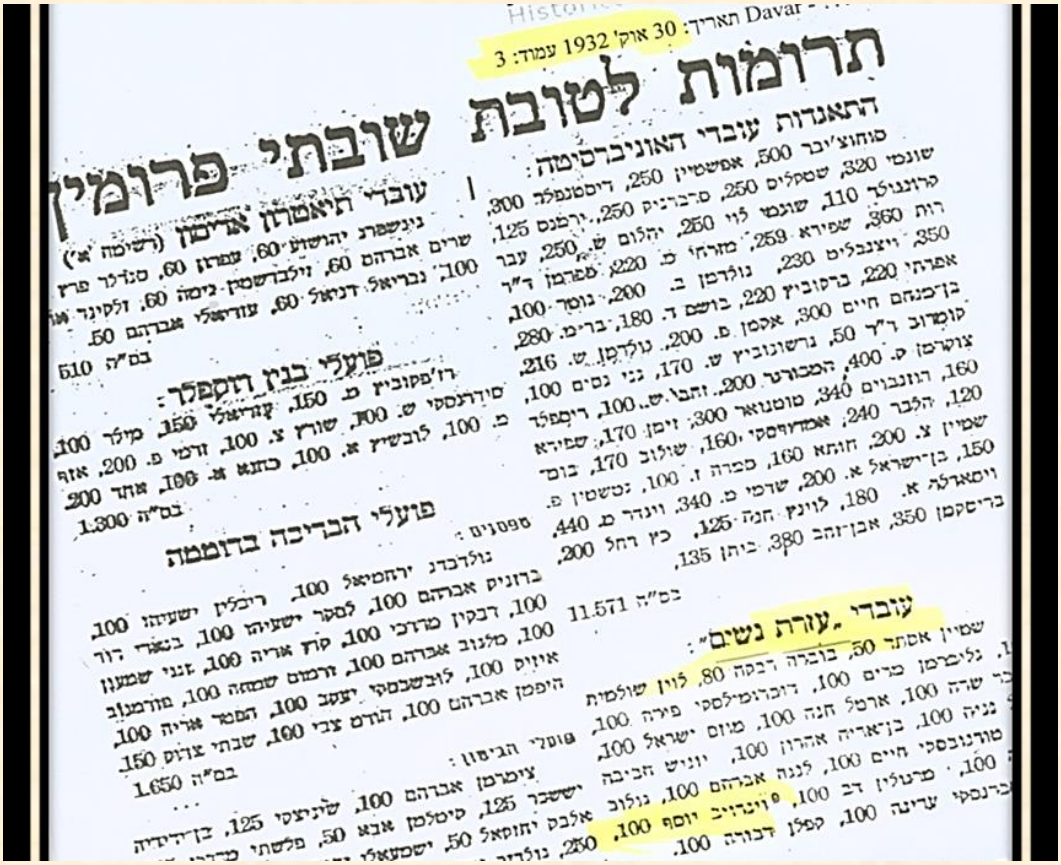
באסונה הגדול

לה' אדלה וינראוב

באבלה הכפול הכבד

חבר עובדי ביה"ח העירוני בת"א

שמו של יוסף וינרויב מוזכר בין עובדי ביה"ח "עזרת נשים"

תרומות לטובת
התאגדות עובדי האוניברסיטה:
עובדי תיאטרון אדיסון
שובתי פרומין
פועלי בנין וזפלר:
פועלי הבריכה ברוממה
עובדי „עזרת נשים":
Davar תאריך: 30 אוק' 1932 עמוד: 3

יוסף הוא בחור מוכשר פעיל פוליטי קומוניסט. בהשקפותיו,בשנת 1932 הוא נעצר יחד עם פעילים אחרים במפלגה בשעת אסיפה שנערכה ליד מנזר המצלבה בירושלים. החבורה בת 32 איש בהם גם ערבים משוחררת ומזוכה על ידי שופט בריטי.

עיתון: Davar - ??? תאריך: 23 פבר' 1932 עמוד: 3
פסק הדין במשפט אסירי האסיפה בירושלים

פסק הדין של ויינרוב וחבריו הקומוניסטים בשנת 1932

לאחר "עזרת נשים" הוא עובר לעבוד במשרד בתל אביב-משרד זה קשור בעבודות המתבצעות בעיר התחתית בחיפה.

לחיפה עוברים רחל ויוסף להתגורר (ברחוב יחיאל).

בחיפה אירע האסון -רחל והתינוק נפטרים בשעת הלידה -בבית החולים "הדסה" בחיפה-כפי שמצויין בפנקס הפטירות של משרד -הפנים.

אנחנו יכולים רק לשער שהטראומה הייתה קשה והמשפחה העדיפה להדחיק את האסון ולא לדבר עליו אולי גם מחשש לעין רעה.

לאחר מות רחל הוא נישא שוב ומנשואיו אילו נולדה לו בת.

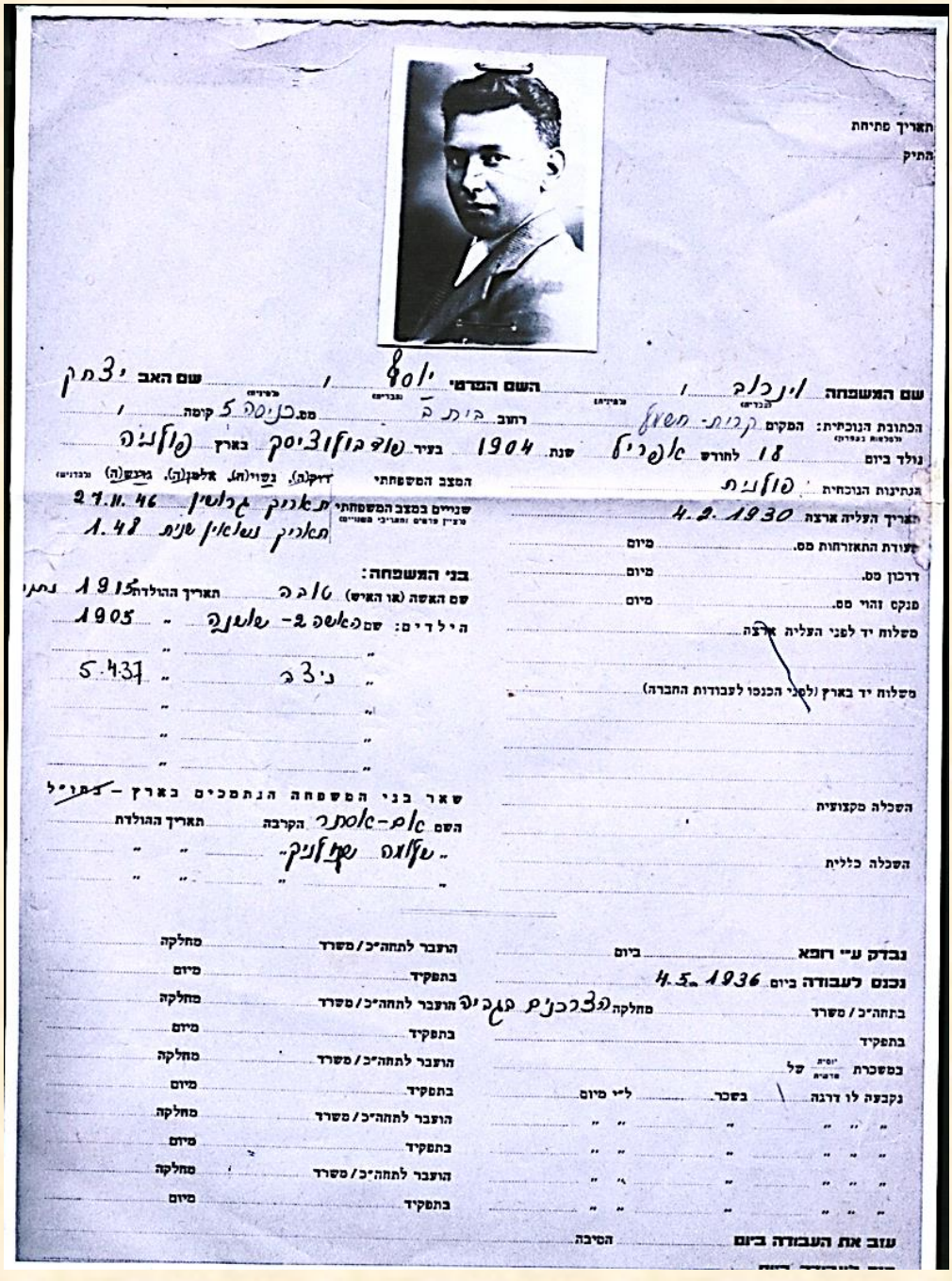
בשנת 1936 הוא מתקבל לעבודה בחברת החשמל שם הוא מתמיד בעבודה עד יציאתו לגימלאות.

הנשואים עם אשתו השנייה-אם בתו- לא עולים יפה והוא נישא שוב מנשואים אילו לא נולדים לו ילדים.

עד יום מותו לא סיפר יוסף וינרוב לבתו ולנכדיו על נשואיו לרחל ועל מות ילדו -רק כאשר נפטר ראתה הבת תמונות ואז ספרו לה בני המשפחה על נשואים אילו.

לדבריה הייתה רחל מאד יפה.

התמונות נעלמו.

תאריך פתיחת
תיק

שם המשפחה וינרוב | השם הפרטי יוסף | שם האב יצחק

הכתובת הנוכחית: המקום קיבוץ משמר | רחוב בית ס | מס. כניסה 5 | קומה

נולד ביום 18 לחודש אפריל שנת 1904 בעיר שוב בוזדיסק בארץ פולניה

הנתינות הנוכחית פולנית | המצב המשפחתי דיקה(ה), נשוי(אה), אלמן(ה), מגרש(ה)

תאריך העליה ארצה 4.2.1930 | שנויים במצב המשפחתי 27.11.46 נישואין 1.48 נישואין שניות

קיבוץ פרטים ומוסדות משניים

מעודת התאזרחות מס. מיום

דרכון מס. מיום

מנקס זהוי מס. מיום

משלוח יד לפני העליה ארצה

משלוח יד בארץ (לפני הכנסו לעבודות החברה)

בני המשפחה:

שם האשה (או האיש) טובה | תאריך ההולדה 1915 נתניה

הילדים: שם אשה - שלמה 1905 "

" " 5.437 " נירה "

" "

" "

" "

שאר בני המשפחה הנתמכים בארץ - בחו"ל

השם אם-אלמנה הקרבה | תאריך הלידה

" שלמה שמלניק " " "

" " " "

השכלה מקצועית

השכלה כללית

נבדק ע"י רופא ביום

נכנס לעבודה ביום 4.5.1936

בתה"כ / משרד מחלקה הכלכלית מגביה

בתפקיד

במשכורת יומית / חודשית של

נקבעה לו דרגה בשכר ל"י ליום

" " " " " "

" " " " " "

" " " " " "

" " " " " "

עזב את העבודה ביום הסיבה

הועבר לתה"כ / משרד מחלקה | בתפקיד | מיום

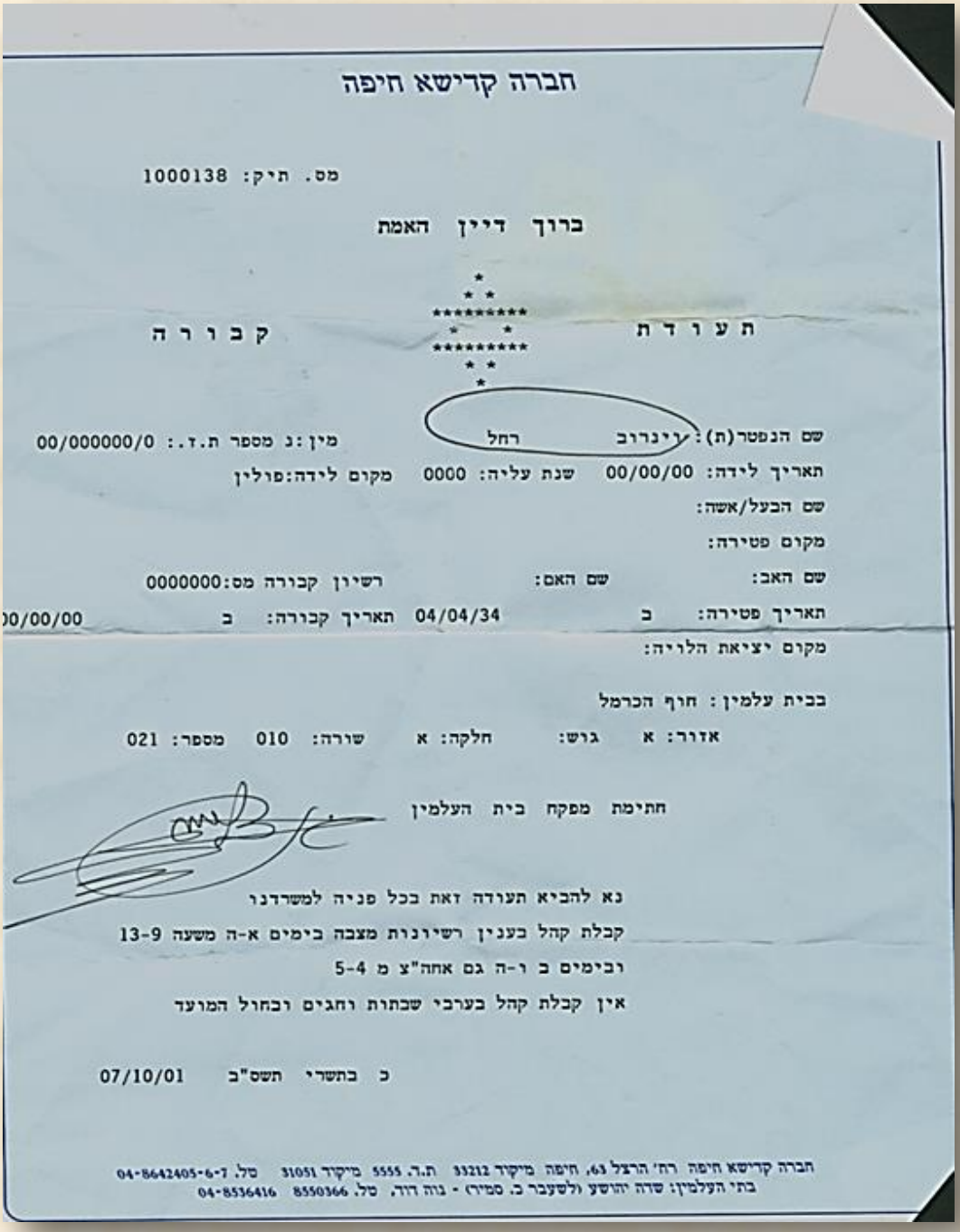
הועבר לתה"כ / משרד מחלקה | בתפקיד | מיום

הועבר לתה"כ / משרד מחלקה | בתפקיד | מיום

הועבר לתה"כ / משרד מחלקה | בתפקיד | מיום

הועבר לתה"כ / משרד מחלקה | בתפקיד | מיום

מתוך תיקו האישי של יוסף ויינרויב בארכיון חברת החשמל בחיפה

חברה קדישא חיפה

מס. תיק: 1000138

ברוך דיין האמת

ת ע ו ד ת ק ב ו ר ה

שם הנפטר(ת): וינגרוב רחל מין:נ מספר ת.ז.: 00/000000/0

תאריך לידה: 00/00/00 שנת עליה: 0000 מקום לידה:פולין

שם הבעל/אשה:

מקום פטירה:

שם האב: שם האם: רשיון קבורה מס:0000000

תאריך פטירה: כ 04/04/34 תאריך קבורה: כ 00/00/00

מקום יציאת הלויה:

בבית עלמין: חוף הכרמל

אזור: א גוש: חלקה: א שורה: 010 מספר: 021

חתימת מפקח בית העלמין

נא להביא העודה זאת בכל פניה למשרדנו

קבלת קהל בענין רשיונות מצבה בימים א-ה משעה 9-13

ובימים ב ו-ה גם אחה"צ מ 4-5

אין קבלת קהל בערבי שבתות וחגים ובחול המועד

כ בתשרי תשס"ב 07/10/01

חברה קדישא חיפה רח' הרצל 63, חיפה מיקוד 33212 ת.ד. 5555 מיקוד 31051 טל. 04-8642405-6-7
בתי העלמין: שדה יהושע (לשעבר כ. סמירז) - נוה דוד, טל. 8550366 04-8536416

תעודת הקבורה של רחל שנתנה לנו במשרדי ה"חברה קדישא" בחיפה.

קברה של רחל בבית העלמין "חוף הכרמל" בחיפה

יוסף לייב –אריה ברלינסקי

1907 סרני – 1974 ירושלים

אריה, או בשמו המלא, יוסף לייב, נולד בסרני בשנת 1907.

למד בסרני- בתחילה בביה"ס "תרבות".

שיעור התעמלות בשנת 1922 -כיתתו של אריה ברלינסקי

אריה היה פעיל מאד בתנועת "השומר הצעיר" היה בין מייסדי "קיבוץ קלוסובה" בשנת 1924 – שנה לפני עלייתו ארצה.

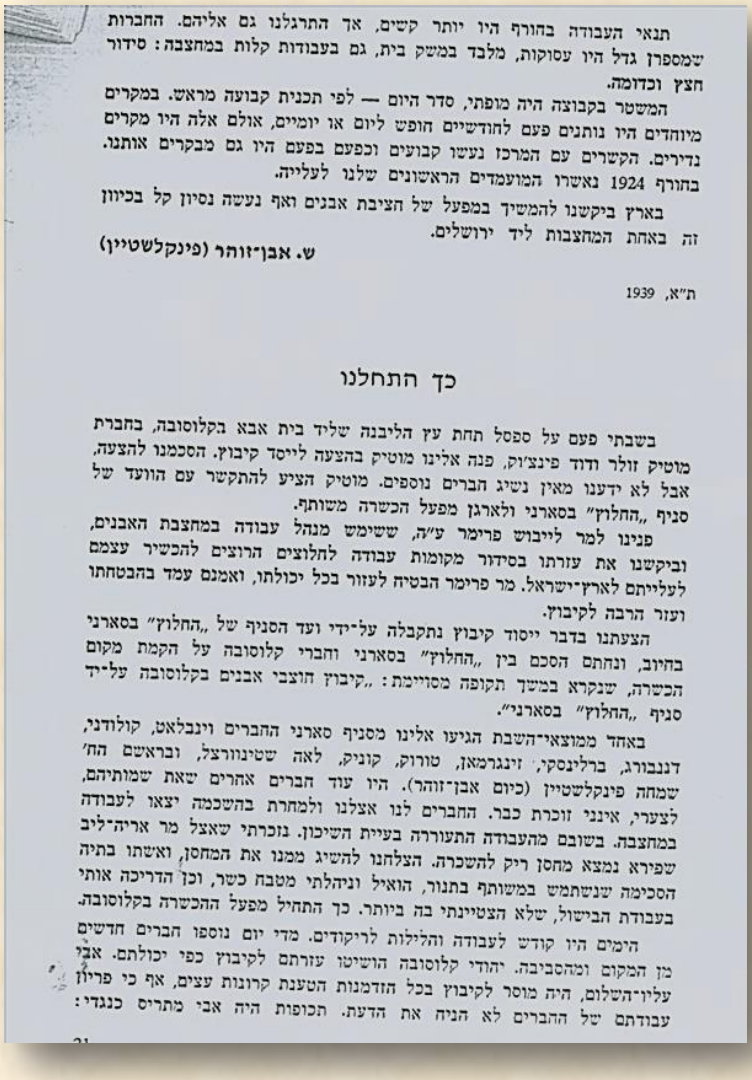

אריה, המסומן בצהוב, עם קבוצת מדריכים ב"השומר הצעיר"

"קיבוץ קלוסובה" היה קיבוץ הכשרת של חוצבי אבנים בישוב הקרוב לסרני. קיבוץ בו הוכשרו הצעירים לעבודת כפיים קשה ביותר והוו דוגמא ואידיאל לצעירי מזרח אירופה היהודים ששאפו לעלות ארצה.

התארגנות הקיבוץ החלה בשנת 1924 ואריה ,כאמור, היה בין עשרת הראשונים בקיבוץ זה שהיה לשם דבר ולנקודת ציון של התנועות החלוציות ממזרח אירופה.

מייסדי הקיבוץ הפכו לדמויות מיתיות בקרב אנשי "השומר הצעיר" עד ימינו אילו.

תנאי העבודה בחורף היו יותר קשים, אך התרגלנו גם אליהם. החברות שמספרן גדל היו עסוקות, מלבד במשק בית, גם בעבודות קלות במחצבה: סידור חצץ וכדומה.

המשטר בקבוצה היה מופתי, סדר היום — לפי תכנית קבועה מראש. במקרים מיוחדים היו נותנים פעם לחודשיים חופש ליום או יומיים, אולם אלה היו מקרים נדירים. הקשרים עם המרכז נעשו קבועים וכפעם בפעם היו גם מבקרים אותנו. בחורף 1924 נאשרו המועמדים הראשונים שלנו לעלייה.

בארץ ביקשנו להמשיך במפעל של הציבת אבנים ואף נעשה נסיון קל בכיוון זה באחת המחצבות ליד ירושלים.

ש. אבן־זוהר (פינקלשטיין)

ת"א, 1939

כך התחלנו

בשבתי פעם על ספסל תחת עץ הליבנה שליד בית אבא בקלוסובה, בחברת מוטיק זולר ודוד פינצ'וק, פנה אלינו מוטיק בהצעה לייסד קיבוץ. הסכמנו להצעה, אבל לא ידענו מאין נשיג הברים נוספים. מוטיק הציע להתקשר עם הוועד של סניף „החלוץ" בסארני ולארגן מפעל הכשרה משותף.

פנינו למר לייבוש פרימר ע"ה, ששימש מנהל עבודה במחצבת האבנים, וביקשנו את עזרתו בסידור מקומות עבודה לחלוצים הרוצים להכשיר עצמם לעלייתם לארץ־ישראל. מר פרימר הבטיח לעזור בכל יכולתו, ואמנם עמד בהבטחתו ועזר הרבה לקיבוץ.

הצעתנו בדבר ייסוד קיבוץ נתקבלה על־ידי ועד הסניף של „החלוץ" בסארני בחיוב, ונחתם הסכם בין „החלוץ" בסארני והברי קלוסובה על הקמת מקום הכשרה, שנקרא במשך תקופה מסויימת: „קיבוץ חוצבי אבנים בקלוסובה על־יד סניף „החלוץ" בסארני".

באחד ממוצאי־השבת הגיעו אלינו מסניף סארני החברים וינבלאט, קולודני, דננבורג, ברלינסקי, זינגרמאן, טורוק, קוניק, לאה שטינוורצל, ובראשם הח' שמחה פינקלשטיין (כיום אבן־זוהר). היו עוד חברים אחרים ששמותיהם, לצערי, אינני זוכרת כבר. החברים לנו אצלנו ולמחרת בהשכמה יצאו לעבודה במחצבה. בשובם מהעבודה התעוררה בעיית השיכון. נזכרתי שאצל מר אריה־ליב שפירא נמצא מחסן ריק להשכרה. הצלחנו להשיג ממנו את המחסן, ואשתו בתיה הסכימה שנשתמש במשותף בתנור, הואיל וניהלתי מטבח כשר, וכך הדריכה אותי בעבודת הבישול, שלא הצטיינתי בה ביותר. כך התחיל מפעל ההכשרה בקלוסובה.

הימים היו קודש לעבודה והלילות לריקודים. מדי יום נוספו חברים חדשים מן המקום ומהסביבה. יהודי קלוסובה הושיטו עזרתם לקיבוץ כפי יכולתם. אבי עליו־השלום, היה מוסר לקיבוץ בכל הזדמנות הטענת קרונות עצים, אף כי פריון עבודתם של ההברים לא הניח את הדעת. תכופות היה אבי מתריס כנגדי:

מתוך "ספר קלוסובה" הוצאת "הקיבוץ המאוחד" -1978 אריה מוזכר כאחד המייסדים

המנון קלוסובה
מילים: אברהם גוברמן
תיקון נוסח עברי: משה בסוק
לחן: עממי רוסי

מילים: אברהם גוברמן
תרגום/נוסח עברי: משה בסוק
לחן: עממי רוסי

מי לָנו, מה לָנו, אין לנו מיאום פה,
סערנו טובית, מיכל הַנקר.
הן פרע ראשנו, הבגד פרום כה
חברֵיא מיפקרת, רוּנת בצר.

לסבל נצחקה, בבאב נהתלה,
קולנו בטלע הדים יעורר.
היום בנדינו, מיחר נחשלה
אדם בערקינו הדם וטוער!

הניפו מיקבה, הצניחו מיגבה,
ירעם וירקיע קול נפץ כביר!
אנחנו קבוץ החלוץ בקלוסובה,
בוני יחיים בעמל ובשיר!

מיר האבן דא קיינעם,
מיר דארפן דא נאָרנישט,
מיר ראָבן צוריסן
מיט נאָענט און ווייט.

צעבראסטעט די הערצער,

צעפראָלט זיך דאס ליבּ –

א הפקר כאליאסטורע,
צעזונגענע לייט

אברהם גוברמן ממרכז "החלוץ" בוורשה התפעל מהרוח המהפכנית של קולוסובה וחיבר להכשרה המנון באידיש ששרוהו במנגינת המנון ה"אנרכיסטים." (מתוך "זמרשת")

"הניפו מקבת הצניחו מגבה,

ירעם וירקיע קול נפץ כביר,

אנחנו קבוץ החלוץ בקלוסובה,

בוני החיים בעמל ובשיר"

עיתון: ??? - Davar תאריך: 29 יונ' 1931 עמוד: 2

קלוסובה

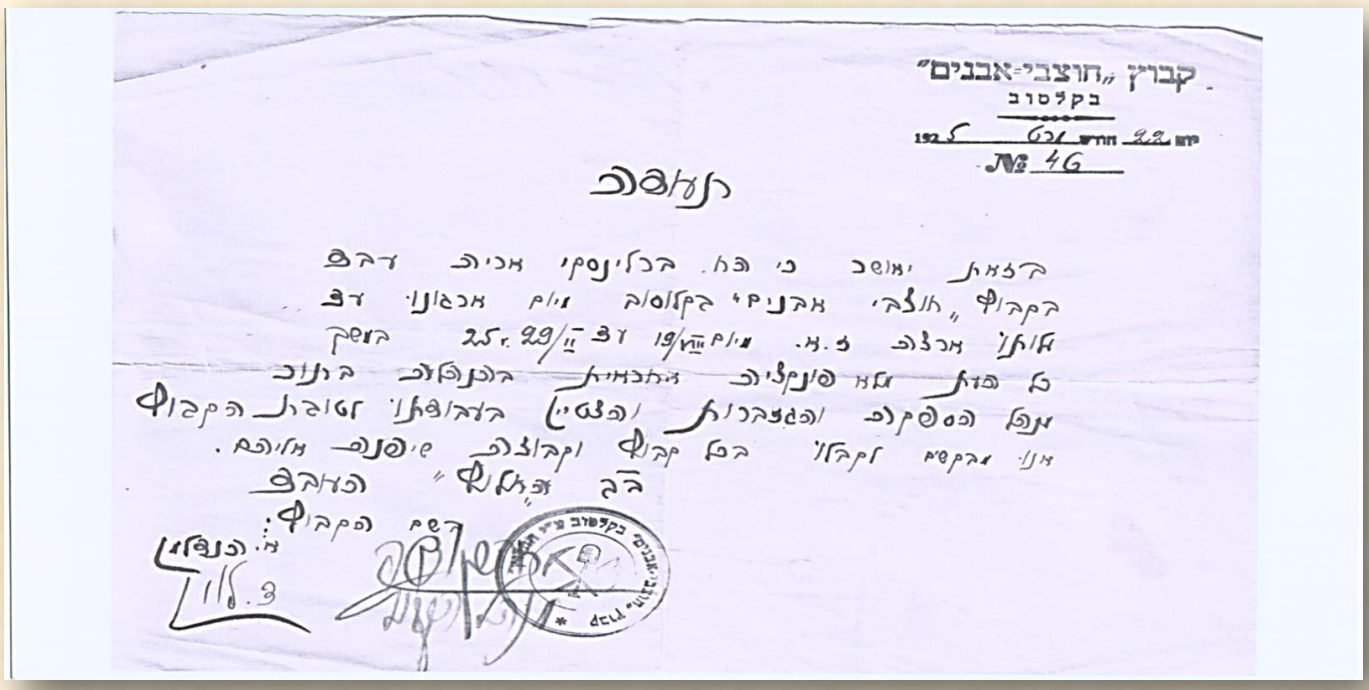
הזמנו. אנו שחשקנו על סרנת קלוסובה, חניכי ישיבה וגימנסיות, הנוגים והולכי בטל שמעמנו שמה בפעם הראשונה טעם עמל, גם נשבענו לו אמונים — על ראשינו ידה הידיעה על אודות הליקבידציה של קלוסובה כמבת רעם. כולנו, בין אלה, המשוכים כאן בפיבוק את כדי החיים בו התהילו בקלוסובה ובין אלה שפנו עורף לקולקטיב ובודדים הם מפזרים בכל הארץ, ואפילו אלה, ששמה בגולה התגנדו ונלחמו נגד תכנה ושיטתה של קלוסובה — יודעים מה רב ערכה התינוי כי. עוד עכשו עובר בנו רטט של יראת הכבוד לשמע שם זה, שם עירה נדחת השוכנת על גבול פולסיה זולין ועשירה בכוח ובאבנים נחפך, כבמעשי להטים ל„שם המפורש" של התנועה החלוצית בפולין, שם נרדף לפרולטריזציה, קולקטיב, חלוציות. צעיר כי נסע לקלוסובה — והיה משמעו: מהפכה, ניתוק קשרים עם בית־אבא, נזירות מכל אורח חיין חקודמים, היעקרות מסביבתו הקודמת, הולדת חדשה.

קלוסובה — זה המעין ממנו שאבה התנועה ער דור ועון בימי ירידה ושפל. תנועה לא חיתה, מרבו לא פעל, כניפים לא התקיימו — אך קלוסובה „חי וקיים". קלוסובה שמשה רגולטור בשביל התנועה. שמרה מפני בהלה ופסיכוז בימי עליה והתרחבות. נעליך קלוסובה עלה הבירה. מה קשה להשלים!

מבצר זה, מבצר של הירואיזם ועקשנות, שכל כך הרבה כוחות מהרסים נאבקו עמו ולא יכלו לו: רעב, קור מחלות, תנאי חיים בלתי אנושיים, סגירת שערי הארץ — כל זה לא השפיע, לא הפיח רוח יאוש ולא הכנים רפיון ידים. ועכשיו ייפתח במחי יד אחת, יד פקידות זרועית. כמה כואב!

מבלי משים קופצת המחשבה קפיצות דרך מסלד כואבה לעפולה, לנמל חיפה וכו'. ממשלות שינות, חלקי הבל שונים, תנאים שונים, דרכים שונות, אך המר מרה אחת היא לכולם: התנקשות במפעלנו, שלילת זכויותינו הראשונה, חזכות לאבל יניע בפינו. י. ק.

שיר הלל לקולוסובה –עיתון "דבר" 1931

תעודה, אישור והמלצה על אריה ברלינסקי על עבודתו בקולוסובה-1925

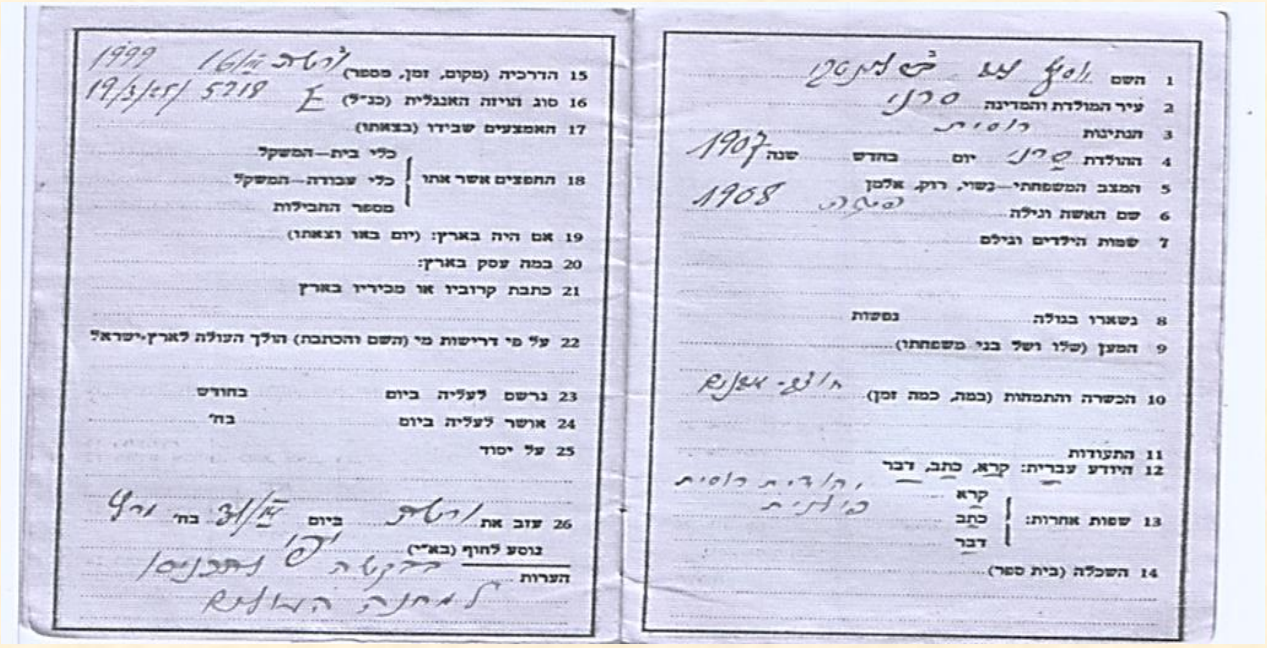

קלסובה –שנות ה-30

אריה עלה לארץ ב -15/4/25. כמו יתר חברי ההכשרות הוא עולה כאיש נשוי לחברת הכשרה שניהם בסרטיפיקט אחד וזאת על מנת לחסוך במספר רישיונות העלייה שהוענקו על ידי השלטונות הבריטיים.

הבחורה –ציפורה (פייגה) רוזנפלד צעירה ממנו בשנה.

אריה מוגדר חקלאי וחוצב אבנים.

1 השם
2 עיר המולדת והמדינה
3 הנתינות
4 ההולדת יום בחודש שנה
5 המצב המשפחתי—נשוי, רוק, אלמן
6 שם האשה ובילה
7 שמות הילדים ובילם
8 נשארו בגולה נפשות
9 המען (שלו ושל בני משפחתו)
10 הכשרה והתמחות (כמה, כמה זמן)
11 התעודות
12 הידוע עברית: קרא, כתב, דבר
13 שפות אחרות: קרא, כתב, דבר
14 השכלה (בית ספר)
15 הדרכיה (מקום, זמן, מספר)
16 טוב הניזה האנגלית (כג"ל)
17 האמצעים שבידו (בצאתו)
18 התמצים אשר אתו: כלי בית—המשקל, כלי עבודה—המשקל, מספר התבילות
19 אם היה בארץ: (יום בזו וצאתו)
20 במה עסק בארץ:
21 כתבת קרוביו או מכיריו בארץ
22 על פי דרישות מי (השם והכתובת) הולך העולה לארץ-ישראל?
23 נרשם לעליה ביום בחודש
24 אושר לעליה ביום בחי
25 על יסוד
26 עזב את ביום בחי

תעודת עולה של אריה המוגדר כחוצב אבנים

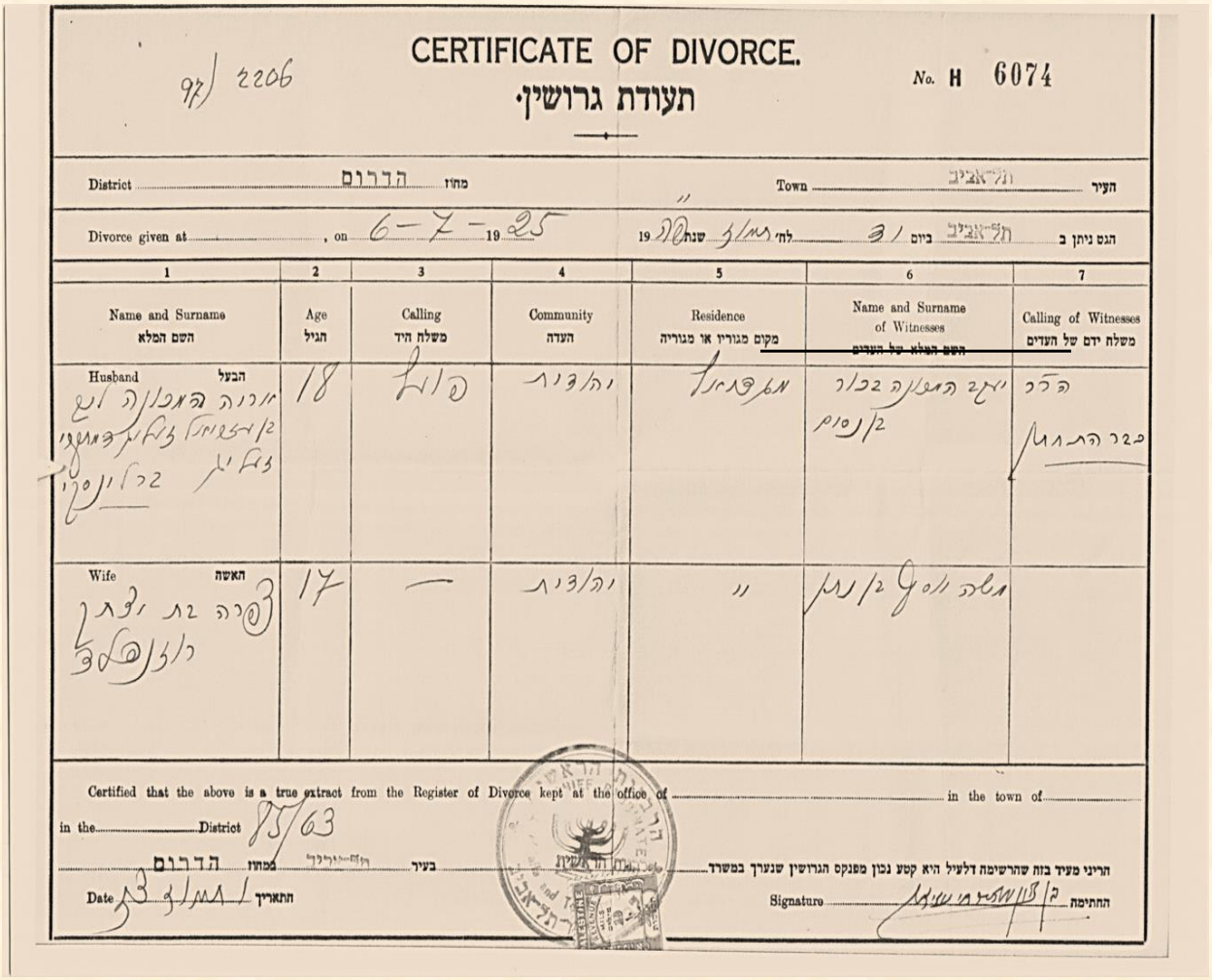

אריה משמאל עם שמרל קולודני –תמונה מ"ספר קולוסובה"

מראשוני העולים -1925

מציפורה רוזנפלד נפרד אריה מיד עם הגיעו ארצה. הרב עוזיאל המאשר את הגירושין שותף לנושא הנישואים הפיקטיביים ומשתף פעולה על מנת להקל על הצעירים.

זמן קצר לאחר עלייתה נישאה ציפורה לבחור אחר.

CERTIFICATE OF DIVORCE.
תעודת גרושין.

No. H 6074

97/ 2206

District מחוז הדרום — Town העיר תל-אביב

Divorce given at ..., on 6-7-1925 — הגט ניתן ב תל-אביב ביום ו' לחודש תמוז שנת תרפ"ה 19

1	2	3	4	5	6	7
Name and Surname השם המלא	Age הגיל	Calling משלח היד	Community העדה	Residence מקום מגוריו או מגוריה	Name and Surname of Witnesses ~~השם המלא של העדים~~	Calling of Witnesses משלח ידם של העדים
Husband הבעל יהודה האכנר בן יצחאק מאיר מאנגי גיהון ברלינסקי	18	פועל	יהודית	מצפרוני	יצחק האכנר בכור בן נסים	הדר סבר הרמן
Wife האשה פיגה בת יצחק רוזנשטיב	17	—	יהודית	"	משה ושלי בן נתן	

Certified that the above is a true extract from the Register of Divorce kept at the office of ... in the town of ... in the ... District 95/63

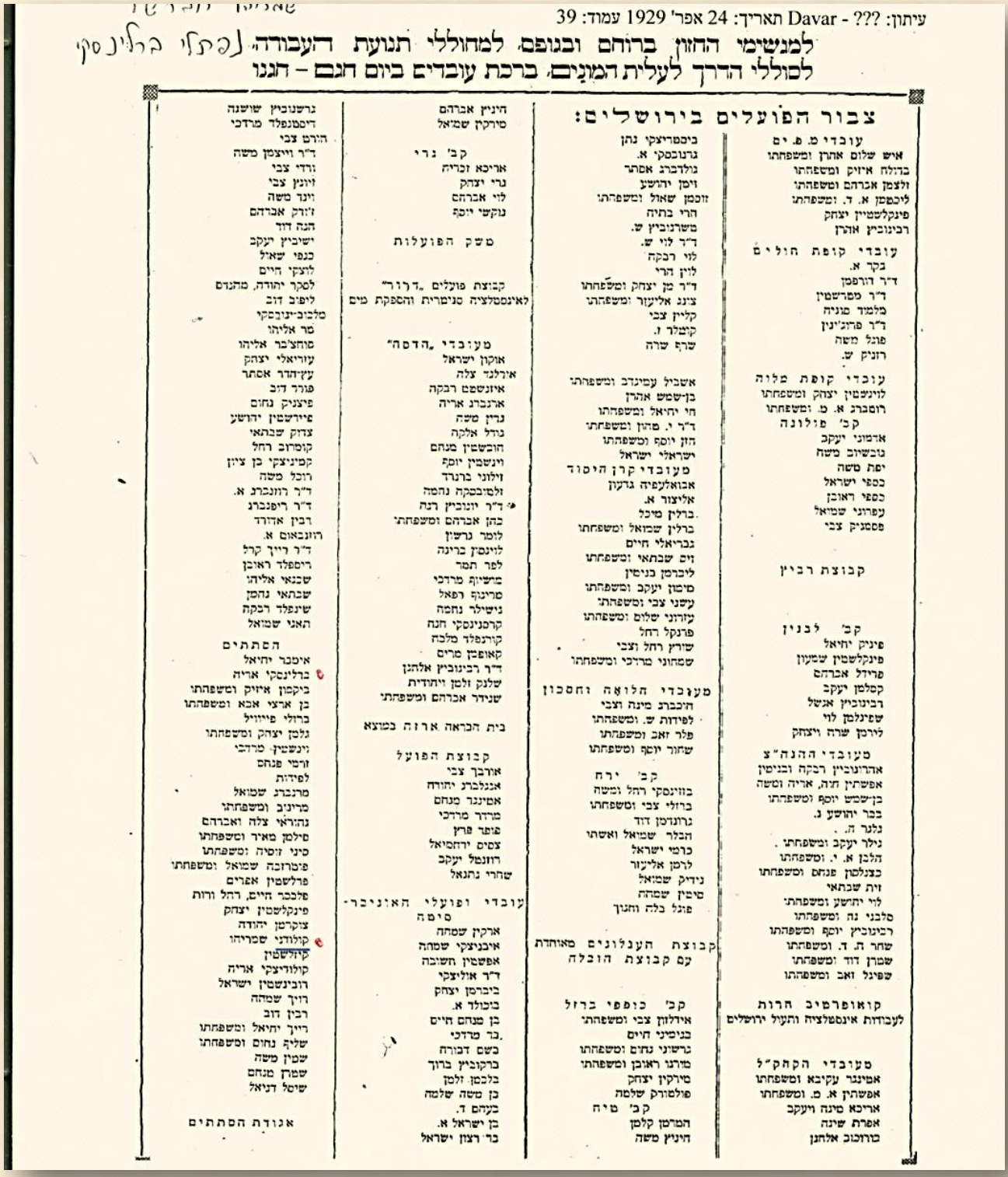
הריני מעיד בזה שהרשימה דלעיל היא קטע נכון מפנקס הגרושין שנערך במשרד ... בעיר תל-אביב ... מחוז הדרום

Date 23 ביולי 1963 תאריך — Signature ... החתימה

תעודת הגירושין

בארץ

עם עלייתו ארצה עבד אריה בעבודות קשות ומפרכות ,סלילת כבישים יבוש ביצות, עבד בבניין בתל-אביב והפך לפעיל בהסתדרות פועלי הבניין שם, בד בבד עבד גם בירושלים בעבודות דומות.

עיתון: ??? - Davar תאריך: 24 אפר' 1929 עמוד: 39

למנשימי החזון ברוחם ובנופם, למחוללי תנועת העבודה, לכוללי הדרך לעלית המונים, ברכת עובדים ביום חגם – חגנו

צבור הפועלים בירושלים:

עובדי ס. ס. ים
איש שלום אתרן ומשפחתו
ברזולה איזיק ומשפחתו
ולצמן אברהם ומשפחתו
ליכטמן א. ד. ומשפחתו
פינקלשטיין יצחק
רבינוביץ אהרן

עובדי קופת חולים
בקר א.
ד"ר דורפמן
ד"ר מפרשטין
מלמד מנחה
ד"ר פרוג'ינין
פוגל משה
רוזנק ש.

עובדי קופת מלוה
לוינשטין יצחק ומשפחתו
רוסברג א. ס. ומשפחתו

קב' פולונה
ארמוני יעקב
נובשוב משה
יפת משה
כספי ישראל
כספי ראובן
עפרוני שמואל
פסטניק צבי

קבוצת רבנין

קב' לבנין
פינק יחיאל
פינקלשטין שמעון
פרידל אברהם
קסלמן יעקב
רבינוביץ אשל
שפינלמן לוי
לירמן שרה ויצחק

פעובדי ההנה"צ
אהרונוביץ רבקה ובניטין
אפשתין חנה, אריה ושטה
בן-שמש יוסף ומשפחתו
בבר יהושע נ.
גלנר ח. .
גילר יעקב ומשפחתו .
הלבן א. י. ומשפחתו
כצנלסון מנחם ומשפחתו
זית שבתאי
לוי יתושע ומשפחתו
סלבני נח ומשפחתו
רבינוביץ יוסף ומשפחתו
שחר ח. ד. ומשפחתו
שטרן דוד ומשפחתו
שפיגל זאב ומשפחתו

קואופרטיב הרות
לעבודות אינסטלציה והעיל ירושלים

פעובדי הקק"ל
אפינגר עקיבא ומשפחתו
אפשתין א. ס. ומשפחתו
אריכא מינה ויעקב
אשרת שינה
בורוכוב אלחנן
ביסמריצקי נתן
גרנובסקי א.
גולדברג אפתר
זיסן יהושע
זכמן שאול ומשפחתו
חרי בחיה
משרנוביץ ש.
ד"ר לוי ש.
לוי רבקה
לוין הרי
ד"ר מן יצחק ומשפחתו
צינג אליעזר ומשפחתו
קליין צבי
קיטלר ז.
שרף שרה

אשכול עמינדב ומשפחתו
בן-שמש אהרן
חי יחיאל ומשפחתו
ד"ר י. פוהן ומשפחתו
הזן יוסף ומשפחתו
ישראלי ישראל

פעובדי קרן היסוד
אבואלעפיה גדעון
אליצור א.
ברלין מיכל
ברלין שמואל ומשפחתו
גבריאלי חיים
זיס שבתאי ומשפחתו
לידרמן כניסין
מימון יעקב ומשפחתו
עשני צבי ומשפחתו
עזרוני שלום ומשפחתו
פרנקל רחל
שוריץ רחל וצבי
שמחוני מרדכי ומשפחתו

פעובדי הלואה וחסכון
חיכברג מינה וצבי
לפידות ש. ומשפחתו
פלר זאב ומשפחתו
שחור יוסף ומשפחתו

קב' ירח
בוזינסקי רחל ומשה
ברזלי צבי ומשפחתו
גרונזכן דוד
הבלר שמואל ואשתו
כרמי ישראל
לרמן אליעזר
נידיק שמואל
סימן שמחה
פוגל בלה וחנן

קבוצת הענלונים מאוחדת
עם קבוצת הובלה

קב' כופפי ברזל
אידלזון צבי ומשפחתו
בניטיני חיים
גרשוני נחום ומשפחתו
מורגו ראובן ומשפחתו
מירקין יצחק
פולמורק שלמה

קב' טיח
המרמן קלמן
חינין משה
חינין אברהם
מירקין שמואל

קב' נגרי
אריכא זכריה
נרי יצחק
לוי אברהם
נוקשי יוסף

טשק הפועלות

קבוצת פועלים „דרור"
לאינסטלציה סניטרית והספקת מים

פעובדי „הדסה"
אוקון ישראל
אילנד צלה
איזנשטם רבקה
ארנברג אריה
גרין משה
גרזל אלקה
חובשטין מנחם
וינשטין יוסף
וילוני ברנרד
זלטובסקה נחמה
ד"ר יונובין רנה
כהן אברהם ומשפחתו
לומר נרשון
לוינסון ברוניה
לפר תמר
מרשיק מרדכי
מרינוף רפאל
נישילר נחמה
קרסנינסקי חנה
קורנפלד מלכה
קאופבן מרים
ד"ר רבינוביץ אלחנן
שלנק זלמן ויהודית
שנידר אברהם ומשפחתו

בית הכראה ארזה כמוצא

קבוצת הפועל
אורבך צבי
אנגלברג יהודה
אפינגר מנחם
מרדר מרדכי
פופר פרץ
צפס יחזקיאל
רוזנטל יעקב
שהרי נתנאל

עובדי ופועלי האוניברסיטה
ארקין שמחה
איבניצקי שמחה
אפשטין חשובה
ד"ר אוליצקי
ביברמן יצחק
ביטולד א.
בן מנחם חיים
בר מרדכי
בשם דבורה
ברקוביץ ברוך
בלכמן זלמן
בן משה שלמה
בעהם ד.
בן ישראל א.
בר רצון ישראל
גרשטוביץ שושנה
דיסטנפלד מרדכי
הורם צבי
ד"ר וויצמן משה
זרדי צבי
זיונץ צבי
זינר משה
ז'ורק אברהם
הנה דוד
ישיבין יעקב
כנפי שאול
לוצקי חיים
לסקר יהודה, מהנדס
ליפ'ב דוב
סלביב-יונבסקי
סר אליהו
סוחצ'בר אליהו
עזריאלי יצחק
עץ-הדר אסתר
פורד דוב
פיצניק נחום
פיירשטין יהושע
צדוק שבתאי
קומרוב רחל
קפיניצקי בן ציון
רוכל משה
ד"ר רוזנברג א.
ד"ר ריפנברג
רבין אהרד
רוזנבאום א.
ד"ר רייך קרל
ריספלד ראובן
שכנאי אליהו
שבתאי נחמן
שינפלד רבקה
האני שמואל

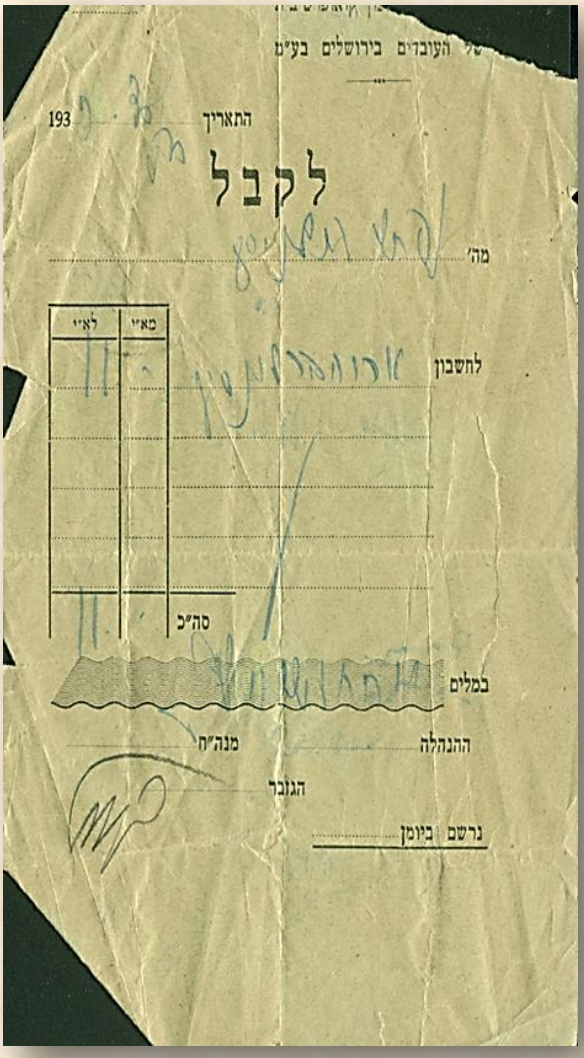
הסתתים
איסכר יחיאל
ברלינסקי אריה
ביקסון איזיק ומשפחתו
בן ארצי אבא ומשפחתו
ברזלי פייוויל
גלמן יצחק ומשפחתו
וינשטין מרדכי
זרמי מנחם
לפידות
מרנברג שמואל
מרינוב ומשפחתו
נהוראי צלה ואברהם
סילמן מאיר ומשפחתו
סיני זיסה ומשפחתו
פיטרוזקה שמואל ומשפחתו
פרלשטין אפרים
פלכטר חיים, רחל ורות
פינקלשטין יצחק
צוקרמן יהודה
קולודני שמריהו
קיקלשטין
קולודיצקי אריה
רובינשטין ישראל
רויך שמחה
רבין דוב
רייך יחיאל ומשפחתו
שליף נחום ומשפחתו
שטרן משה
שמרן מנחם
שיטל דניאל

אגודת הסתתים

שנת 1929-אריה מופיע ברשימת הסתתים בירושלים

בשנת 1930 עולה לארץ אחיו נפתלי, הוא נוסע מיד לאריה הנמצא באותו הזמן בירושלים, השניים תומכים האחד בשני.

אריה הוותיק משלם עבור ארוחותיו של נפתלי במסעדה הקואופרטיבית ונפתלי מחזיר לו מדי תקופה את הוצאותיו.

של העובדים בירושלים בע"מ

התאריך 193

לקבל

מה'

פאי	לאי

לחשבון

סה"כ

במלים

ההנהלה

מנה"ח

הגזבר

נרשם ביומן

נפתלי משלם למסעדה הקואופרטיבית לחשבון אריה

נפתלי ואריה בירושלים 1931 לאחר עלייתו של נפתלי

מאוחר יותר יתגורר נפתלי עם אריה ומלכה הנשואים בדירתם ויתקרב מאד למשפחתה החמה של מלכה.

בשנת 1934 נישא אריה למלכה טויסטר, בחורה טבריינית בת למשפחה ותיקה בארץ שהגיעה לירושלים על מנת לסיים לימודיה התיכוניים ב"גימנסיה העברית" ולהמשיך בלימודים על מנת להפוך לאחות מוסמכת.

הוא ממשיך לעבוד בירושלים בעבודות טייחות וסתתות.

משפחת טויסטר-שנות החמישים ירושלים, מלכה יושבת חמישית משמאל מאחוריה הילדים רחל וישראל. (רחל נקראה על שם רחל ויינרויב)

עיתונות יהודית היסטורית
Historical Jewish Press
עיתון: ??? - Davar תאריך: 16 מאי 1935 עמוד: 6

לשמחה ורבקה אבן־זהר
ברכת רעים
להולדת הבן
מלכה ואריה ברלינסקי
ירושלים

לרבקה ושמחה אבן-זהר
מזל-טוב להולדת הבן
זהבה ויעקב קולקובסקי

אריה ומלכה מברכים את החבר מקלוסובה פינקלשטיין-אבן זוהר לנשואיו-1935

באותו הזמן מוקם בית החרושת " נעלי ארצנו" ואריה מתמנה להיות אחד ממנהליו.

בית החרושת הוקם ב-1935 ושנה לאחר מכן הפך להיות קואופרטיב.

בשנותיו הראשונות היה המפעל סיפור הצלחה. בשנת 1940 הוא מתואר בעיתון "דבר" כבית החרושת לנעליים הגדול ביותר בארץ.

תנופה גדולה ידע המפעל כאשר בשנות מלחמת העולם השנייה הזמינו אצלו הבריטים אלפים רבים של זוגות נעליים.

לקראת שנות השישים ההזמנות התמעטו.

אריה עבד בבית החרושת עד שנת 1963.

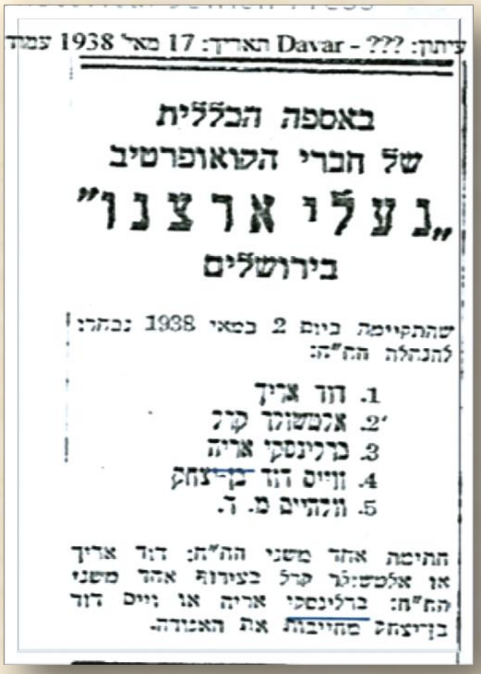

???? - Davar התאריך: 10 דצמ' 1943 עמוד: 4

לישוב

ייצור נעלי צבא לאלפים ולרבבות מהווה צד אחד של המאמץ המלחמתי של נעלי ארצנו. והצד השני: אנו מציעים ללקוחותינו — אף בתנאים הנוכחיים — נעלים, המעובדות באותה הקפדנות המקצועית כמו לפנים, בימי השלום. משום כך דרשו-נא את הנעלים המשובחות של

נעלי ארצנו

בית התרשות לנעלים הגדול שבארץ

עיתון: ??? - Davar התאריך: 17 מאי 1938 עמוד

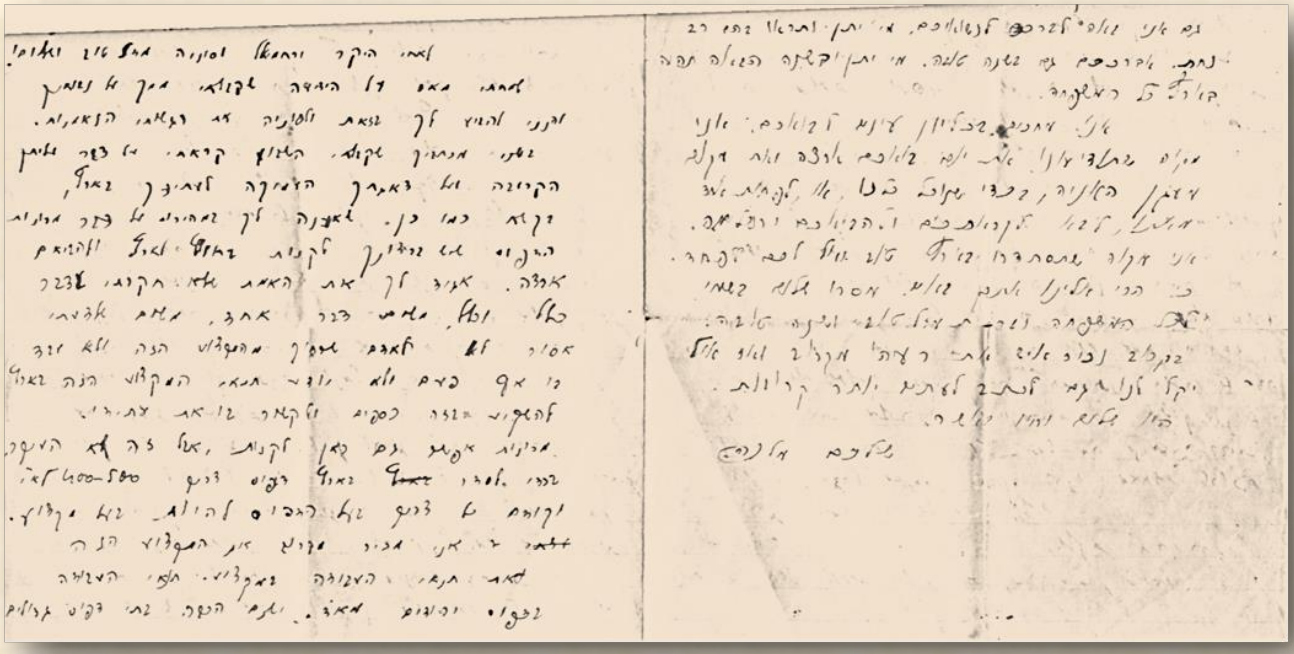
באספה הכללית
של חברי הקואופרטיב
„נעלי ארצנו"
בירושלים

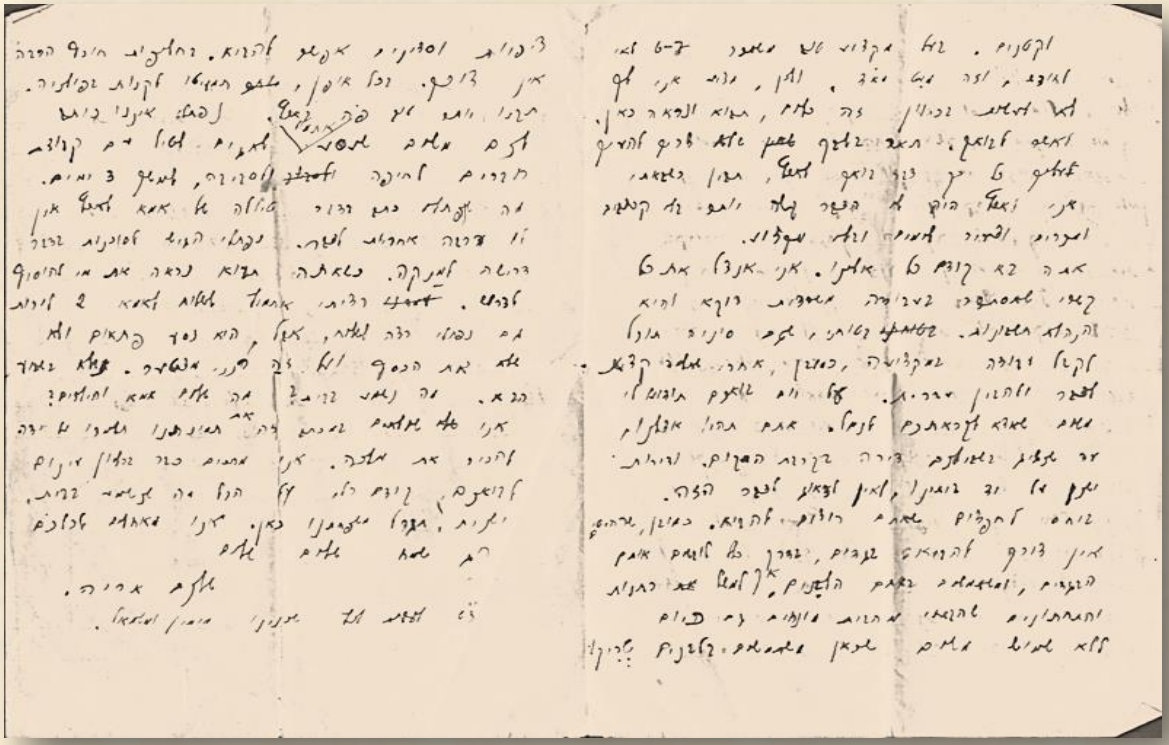
שתתקיים ביום 2 במאי 1938 בשעה 8 בערב להתחלה הח"ח:

1. דוד אריך
2. אלכסנדר קרל
3. ברלינסקי אריה
4. וייס דוד בן-ציון
5. וולהיים מ. ד.

תהיטה אחד משני הח"ח: דוד אריך או אלכסנדר קרל בצירוף אחד משני הח"ח: ברלינסקי אריה או וייס דוד בן-ציון מחייבת את האגודה.

אריה ברלינסקי רשום כבר בשנות ה-30 כאחד ממנהלי המפעל

ב- 1934 עולה לארץ מולה, במכתב אריה מזמין אותו ואת סוניה להתגורר בביתם מדריך אותו לקראת העלייה ומסדיר לו עבודה באוניברסיטה העברית שם עבד עד סוף ימיו.

(כזכור אריה הסדיר גם את עלייתה של רחל לארץ והקפיד ,במקביל לתמוך במשפחתו שנשארה בחו"ל.)

אריה היה פעיל מאד בחיים הציבוריים בירושלים חבר ומפקד בארגון ה"הגנה". מאז שנת 1927 . עבר קורסים שונים במסגרת הארגון ומילא תפקידי פיקוד בירושלים. (ראה בהמשך כתבת הזיכרון בעלון "ארגון חברי ההגנה" לאחר פטירתו.)

אריה עם מפקדים מארגון ה"הגנה" לאחר הקמת המדינה

גם מלכה עושה חייל בעבודתה והופכת להיות אחות ראשית מוערכת במשרד הבריאות. לאריה ומלכה נולדים בן ובת : רחל וישראל.

ריך וללמד. היה מחונן בתכונה הנפלאה של אהבת הבריות ואהבת ישראל וארץ ישראל.

במלחמת השחרור היה עם כוחי רמת רחל ואחרי הורכנה התגדב לצה"ל — חיל הנדסה ובנה את "כביש בורמה" שחיבר את ירושלים בזמן המצור. וגם לאחר מכך לא חדל מהשתתפות פעילה בתפקידים שצה"ל הטיל עליו.

משכיל היה האיש וכר אוריין. היתה לו ידיעה רחבה בהיסטוריה ובספרות ולא אחת העשיר את ידיעותי בידיעת הארץ. בשנים האחרונות התחיל ללמוד בעיון רב את התלמוד. כמה פעמים בשבוע היה נפגש עמי כדי לברר איזה פשט או מדרש או סוגיה כלשהי. גם על אי בהירויות בתנ"ך היה בוחר לשוחח עמי. אבל, לא עם הרגשתי קצת אי נוחות, יען כי אני קטן ממנו בתורה. לו לפחות היה נותן לי להרגיש שהוא משכיל ממני, הייתי מרגיש טוב יותר, אך בצניעותו הוסיע כחבר שוחה לי. עלי להודות לו על שעלה בידו לרענן בי את גירסא דינקותא, כי לולא עמנואל גם זה היה צולל לתהום הנשייה.

עוד ביום פטירתו בא לשוחח עמי על ענין בתנ"ך שלא התישב על פי הכתוב בקשר לאחד ממלכי יהודה האחרונים. ובאותו יום, מטחו ממסכת תענית שראה צורך לברר כל צרכו ועל הגוזמאות של רבה בר"בר חנא, אמרתי לו: "לכשאפנה — אשנה", וכי יכולתי להעלות על מחשבתי שזוא לא יפנה ז

ספרו "בדרך לרמת־רחל" טומן בחובו פרקים נפלאים מחייו — וזה מצבת זכרון אחריו בשביל הדור הצעיר.

לעמנואל ז"ל הרבה חברים ומוקירים שכיבדוהו וחיבבוהו. על כן לא ייפלא שהמוני החברים באו ללוותו לדרכו האחרונה, נציגי ההסתדרות, המפלגה, נציגי מוסדות צבור, ההגנה — ואחרים. אבד לנו חבר ומורה, חבר ואיש קיבוץ מובהק. וצר לנו שלמשפחה אבד אוהב ודואג.

נפטר ז' שבט תשל"ד (12 פברואר 1974).

יהי זכרו ברוך.

משה ביין

אריה ברלינסקי ז"ל

נולד בסרני סלך ווילין בשנת 1907. עלה ארצה באפריל 1925 הראשון מבין אחיו שעלו אחריו.

עם עלותו, ובהתאם לזמנים ההם, עבד בכבישים, ביבוש ביצות ובעבודות אריעות אחרות. כשעבר לגור בתל אביב, עבד כפועל פשוט בבנין ונעשה פעיל בהסתדרות פועלי הבנין.

בשנת 1934, עבר לירושלים לישיבת קבע והתמחה במקצוע הטייחות. עם ייסוד הקואופרטיב "בעלי ארצנו" לתעשית נעלים נתקבל בו לעבודה קבועה שבה המשיך עד שנת 1963. לרגל התרוששות בריאותו נאלץ לעזוב את העבודה בבית החרושת ועבר לעבוד בי"קרן

בישוב לפועלי בנין" בהסתדרות העובדים בירושלים. בעבודה זו המשיך עד שהמות הכריעו.

בשנת 1927 כשנתיים לאחר עלותו ארצה, הצטרף להגנה. בשנת 1929 עבר קורס סגנים ובפרוץ המאורעות השתתף בשמירה ובהגנה בעיר העתיקה כמפקד הנקודה ברחוב המיידן. שנים רבות המשיך לפעול בהגנה, עבר קורסים שונים והדריך קבוצות חדשות. במאורעות 1936 היה אחראי לבטחונו של הטטח המשתרע מסנהדריה דרך מיקור ברוך ורוממה ועד ליפתא. עם הקמת המדינה השתתף בהגנת תל ארזה והיה קצין המטה של האיזור.

נפטר ב־1974.

(מתוך דברים שנמסרו על ידו בע"פ בשביל ספר ההגנה ונתונים ביאוגרפיים מפי אשתו מלכה).

נפתלי ברלינסקי ז"ל

נפתלי ז"ל נולד בשנת 1910 בסרני סלך ווילין. כבן ה־5 מבין 8 ילדי המשפחה. אביו היה סוחר יערות אמיד ומשפחתו חייתה בבית רחב מידות אשר היה פתוח לכל עובר אורח.

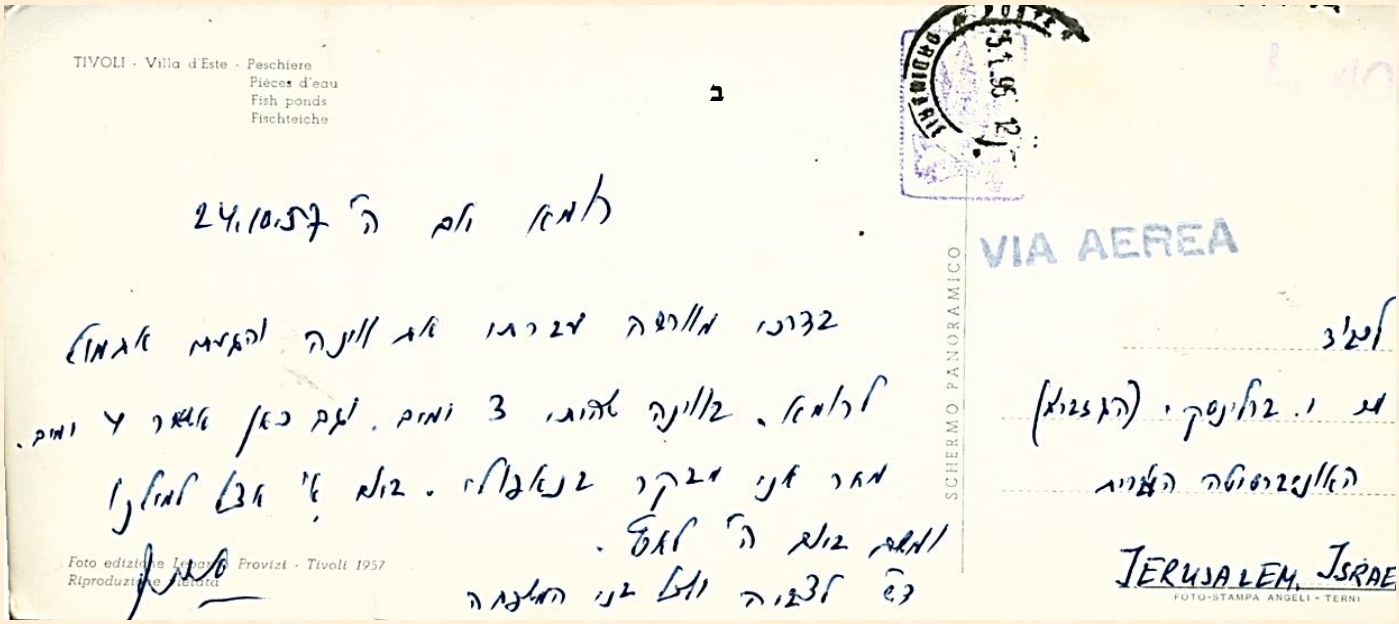
בשנת 1915 כאשר גדודי הקוזקים שכבשו את העיר פשטו על בתי היהודים מת אביו מיתה חטופה כשראה אחד הקוזקים מתקרב אל אמו עם חרב שלופה. ימים קשים באו מאז למשפחה. האח הבכור ירחמיאל (פולה) המנוח (עבד שנים רבות באוניברסיטה שבירושלים) שהיה אז רק בן 15 נטל עליו את עול כלכלת הבית ויש לציין כי כנער מילא את תפקידו בהצלחה רבה. אבל את מקום האב לא יכול היה למלא.

נפתלי ז"ל היה מרבה לספר ולחלום על "בית אבא". בעיקר תכפותו החלומות לאחר "השואה" בה הושמדו אמו, אחיו הבוגר ממנו ומשפחתו, ואחותו הצעירה.

לאחר מלחמת העולם הראשונה, כאשר קמה תנועת "החלוץ" שמש ביתם "בית ועד" לחברי "התנועה".

החלוץ של המשפחה בקיום מצוות העליה לישראל הלכה למעשה היה אחיו אריה ז"ל שהיה בוגר מנפתלי ב־4 שנים בערך ועלה

אריה ברלינסקי מתוך חוברת "ארגון חברי ההגנה בירושלים".אריה הצטרף לארגון ב-1927 ב-1929 עבר קורס סגנים, היה מפקד בעיר העתיקה, הדריך בקורסים שונים, מילא תפקידים בירושלים בתקופת המאורעות ובמלחמת השחרור.

TIVOLI - Villa d'Este - Peschiere
Pieces d'eau
Fish ponds
Fischteiche

ב

24.10.57 לחמה יום ה'

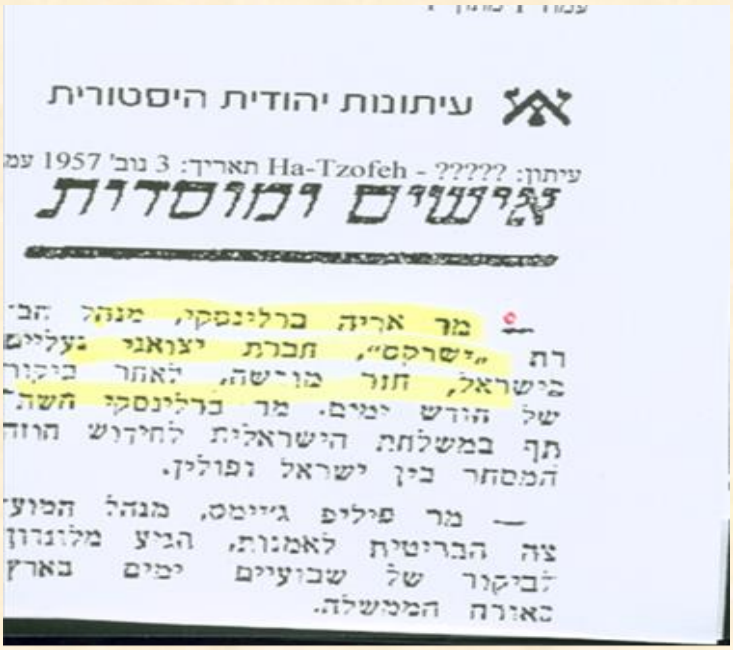
בדרכי ממרסה ארבו לו את ליונה והציעו אותנו
לרומא. בליונה שהינו 3 ימים. נתן כאן חשבו ע ומח.
מחר אני מבקר בנשלה. בוא ני חבל לחולין
ומחר בוא ה' לחמ.
כי לבבה ומל בני המלחה

Foto edizione Istituto Provizi - Tivoli 1957
Riproduzione vietata

SCHERMO PANORAMICO

VIA AEREA

לחב'
מר ו. ברלינסקי (הנציגות)
הקונסוליה הצרפתית
JERUSALEM, ISRAEL
FOTO-STAMPA ANGELI - TERNI

עיתונות יהודית היסטורית

עיתון: Ha-Tzofeh - ????? תאריך: 3 נוב' 1957 עמ

אישים ומוסדות

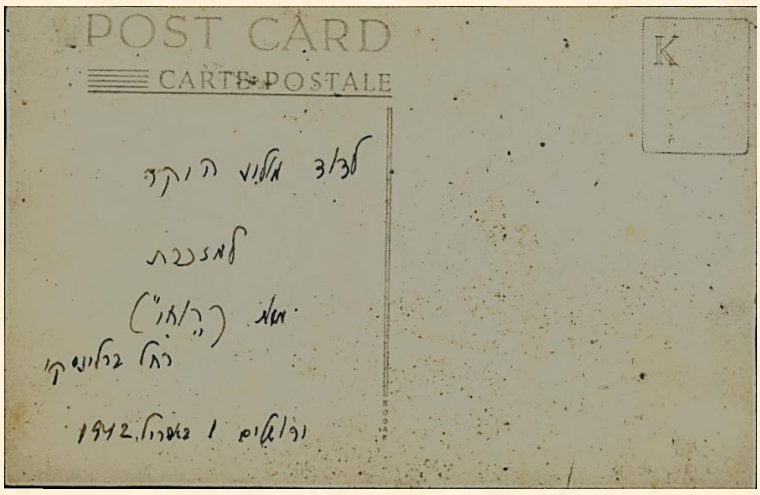
— מר אריה ברלינסקי, מנהל חב־
רת "ישרקס", חברת יצואני בעליים
בישראל, חזר מורשה, לאחר ביקור
של הודש ימים. מר ברלינסקי השה־
תף במשלחת הישראלית לחידוש הוזה
המסחר בין ישראל ופולין.

— מר פיליפ גיימס, מנהל המוע־
צה הבריטית לאמנות, הגיע מלונדון
לביקור של שבועיים ימים בארץ
באורח הממשלה.

בשנת 1957 נשלח אריה לפולין לצורך יצירת קשרים מסחריים עם המדינה בדרך הוא שולח גלויה למולה. אריה היה היחידי מן האחים שביקר בעיר סרני אחר המלחמה.

לאריה היו הרבה תכניות לבילוי עם הנכדים אותן לא הצליח להגשים עקב פטירתו,

צולם על גג הבית של אריה ומלכה ברחוב מלאכי הדסה עם עוזי, אריה עם הילדים ישראל ורוחי, בצד ימין ,בן אחותה של מלכה—משה אילן

כאמור למעלה - עבד אריה בנעלי ארצנו״ עד שנת 1963.

בתקופה זו התערער מצב בריאותו והמצב במפעל הלך והחמיר.

אריה החל לעבוד ב״קרן הביטוח לפועלי בנין״.

בשנת 1974 ,כאשר היו לו תכניות רבות לבילוי עם נכדיו האהובים-הוא נפטר.

זמן לא רב לאחר פטירתו עברה מלכה להתגורר ב״מעון הרופא״ במוצא עילית שם חייתה שנים רבות עד לפטירתה.

אריה ומלכה במרכז התמונה

במלאות שנה לפטירת יקירנו

אריה ברלינסקי ז"ל

נעלה לקברו ביום שלישי, ד' אדר תשל"ה, 18.2.75, בהר המנוחות בגבעת שאול, ירושלים.

נפגשים בביתנו ברחוב גת 15, קרית משה, בשעה 15.30.

המשפחה

אנו מודיעים בצער וביגון על פטירתו הפתאומית של יקירנו

אריה ברלינסקי

הלוויה תצא היום, יום ראשון, ט' באדר תשל"ד 3.3.74 בשעה 2.00 אחה"צ מבית־החולים "שערי צדק" ירושלים להר־המנוחות.

אשתו: מלכה ברלינסקי
ילדיו: רחל בן־ישי וב"ב
ישראל אמיר וב"ב
אחיו: נפתלי ברלינסקי וב"ב
אחותו: ליונקה קציר וב"ב
גיסתו: צביה ברלינסקי
משפחות טויסטר, אילן.

לא ניתן לסיים את הפרק מבלי להביא את הסיפור, הקשה והטרגי של איתי שרון ז"ל.

איתי היה נכדה של רחל, בתם של אריה ומלכה.

אבל ירד על תושבי המדינה כאשר נודע על פטירתו של איתי ממכת חום במהלך גיבוש לקראת קורס טייס טרם גיוסו.

אביו של איתי –מוטי-שהיה טייס נהרג כאשר איתי היה בן מספר חודשים .

האם הילד הנפלא הזה ירש גם הוא את הרגישות והמוטיבציה ללא גבול שהתגלגלה במשפחה?

<u>איתי שרון ז"ל</u>

<u>מתוך כתבה לזכרו</u>

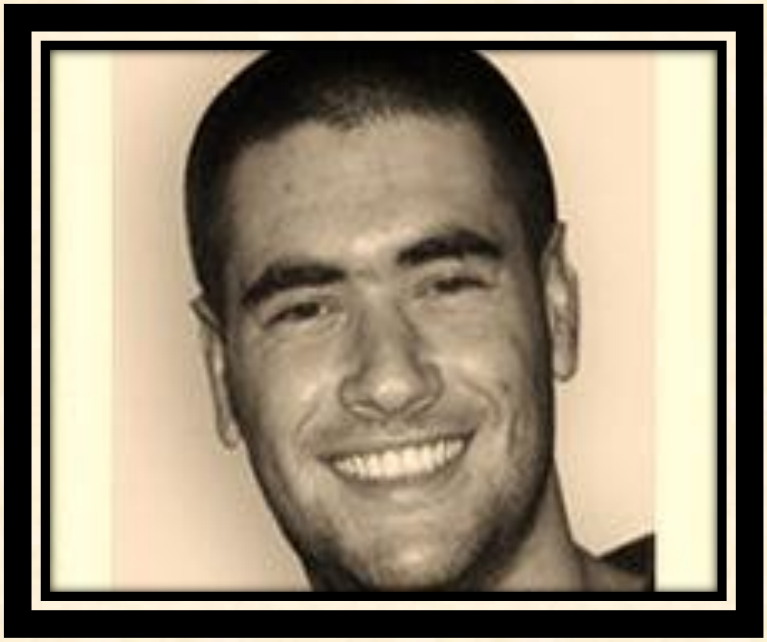
נולד בחיפה ב-29.08.1988,

אביו, סרן מוטי שרון ז"ל, טייס מסוק יסעור בחיל האוויר, נפל בעת הנחת אבן הגבול האחרונה בגבול השלום שבין ישראל למצרים, בחורף 1988, כאשר איתי היה בן ארבעה חודשים. איתי הביע מגיל קטן מאד את רצונו ללכת בדרכו של אביו, להתגייס לקורס טייס, מתוך רצון להכיר את האיש שהעניק לו חיים, ולמעשה הוא אינו יודע כמעט דבר אודותיו.

ב-23.08.2006, שישה ימים לפני יום הולדתו ה-18, מת איתי בבסיס חיל האוויר בחצרים כתוצאה ממכת חום, בגיבוש לקראת קורס טיס. הוא נטמן בחלקה הצבאית בבית העלמין בזכרון יעקב.

בין חפציו נמצא השיר "ניהול העיזבון"; שכתב בעקבות מות אביו.

את השיר בחרה לבצע להקת "בית הבובות".

איתי שרון ז"ל

<u>ניהול העיזבון/ איתי שרון</u>

אני לא מפסיק להתגעגע,

חושב עליך,

אני לא מפסיק להתגעגע,

חושב עליך,

מנסה ללכת בדרך שלך,

שהצבת בפניי כשעזבת

מנסה ללכת בדרך שלך,

מאז שעזבת,

הזמן עובר לאט,

ימים זולגים כמו מבעד לשעון חול,

ואני חייב להמשיך בחיפוש.

אני מפחד לא לעמוד בציפיות,

של כולם, של עצמי...

ואני חייב להמשיך בחיפוש

אני חייב להמשיך בחיפוש

אני לא מפסיק להתגעגע,

חושב עליך,

מנסה ללכת בדרך שלך,

שהצבת בפניי כשעזבת

מאז שעזבת,

הזמן עובר לאט,

ימים זולגים כמו מבעד לשעון חול,

ואני חייב להמשיך בחיפוש.

חיים –אבא ברלינסקי

נולד בסרני 1908 מת בסרני, כנראה ממחלת –לב

ב–1941 לפני שנרצחו אשתו חסיה ובנו עזריאל.

אמו בתיה ואחותו הצעירה זלטקה

חיים נולד בסרני בשנת 1908.

לדברי שיקה היה היחידי מבין הילדים שלא היה ציוני.

יחד עם זאת, תעודתו מביה"ס נמצאה בביתנו וסביר להניח כי בשלב מסוים רצה להגיע ארצה , ככל הנראה כסטודנט, וביקש כי אחיו יסדירו עבורו סרטיפיקט.

בחוברת הזיכרון שהוציאה הדסה ליום השנה הראשון לפטירתו של נפתלי רשמה כי חיים נרשם ללימודים באוניברסיטה אך המלחמה מנעה זאת ממנו.

כמו כן התמונות שבידינו מלמדות על פעילותו ב"**פינה העברית שעל יד תרבות**" וכן ב"**ליגה למען העובדים בארץ ישראל**" דבר שלא מתיישב עם טענתו של שיקה.

יתכן ולא עלה מאחר והיה חולה וחשש כי לא יצליח להתפרנס בארץ מאחר ולא היה מסוגל לעבוד בעבודה פיסית.

חיים בשורה השנייה–השני משמאל 1927

חיים בשורה השלישית מלמעלה רביעי מימין – ה"ליגה למען העובדים בארץ ישראל"

נפתלי בשורה הראשונה באמצע

ליד קבר האב עם מולה

בסוף שנות ה-30 נישא לחסיה בינדר מהעיירה רוקיטנה הסמוכה לסרני.

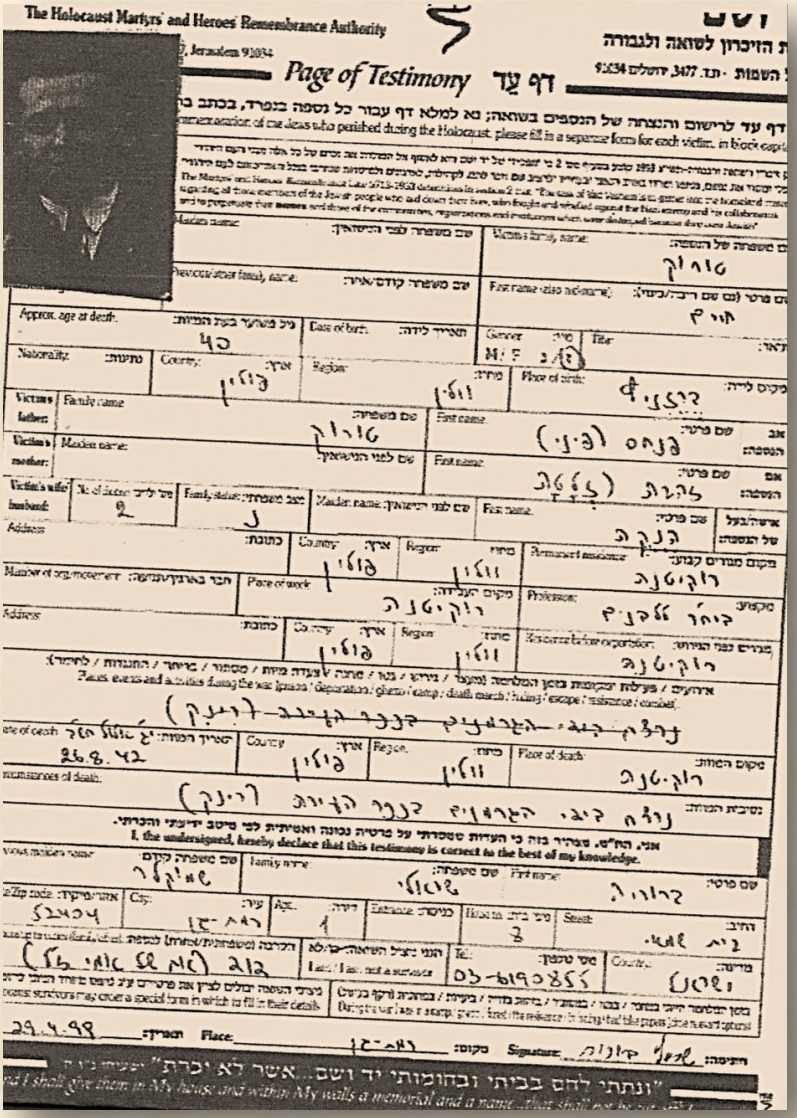
חסיה הייתה אף היא חניכת "**השומר הצעיר**".

לאחר נשואיו עם חסיה עבד בבית חרושת ללבנים (ב' צרויה) כמנהל חשבונות.

המפעל נקרא "**צגלנה**" הבעלים היה חיים טורוק. המפעל שכן בעיירה אוסטקי שהייתה על פסי הרכבת תחנה אחת אחרי רוקיטנה.

נוף באוסטקי שם עבד חיים

The Holocaust Martyrs' and Heroes' Remembrance Authority

Page of Testimony דף עד

דף עד לרישום והנצחה של הנספים בשואה; נא למלא דף עבור כל נספה בנפרד, בכתב ברו

Victim's family name: שוראלי

First name: חוה

Approx. age at death: 40

Date of birth:

Gender: F

Title:

Nationality: פולין

Country: פולין

Region:

Place of birth: ביאליסטוק

Victim's father: Family name: שוראלי

First name: יעקב (יענקל)

Victim's mother: Maiden name:

First name: שרה (שרקא)

Victim's husband: No. of children: 2

Family status: נשוי

Maiden name:

First name: הנרי

Address

Country: פולין

Region:

Permanent residence: רוקיטנה

Place of work:

Profession: רופא שיניים

Address

Country: פולין

Region:

Residence before deportation: רוקיטנה

Pages, events and activities during the war (places / deportation / ghetto / camp / death march / hiding / escape / resistance / combat):

Date of death: 26.8.42

Country: פולין

Region:

Place of death: רוקיטנה

Circumstances of death:

I, the undersigned, hereby declare that this testimony is correct to the best of my knowledge.

Name of witness: שוראלי

Family name:

First name: ברוריה

Zip code:

City: רעננה

Age: 1

Maiden name:

Street:

Tel: 09-7190855

Country: ישראל

Date: 29.4.99

Place:

Signature:

"ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם...אשר לא יכרת"

and I shall give them in My house and within My walls a memorial and a name...that shall not be cut off

דף עד שמילאה אחייניתו של חיים טורוק אצלו עבד חיים . (ברוריה שראלי עלתה לארץ עם משפחתה ב- 1935 וכך ניצלה. היא נפטרה בשנת 2004)

בעיירה אוסטקי (ostaki) היו מספר בתי חרושת ללבני שמוט (לבנים המשמשים לבניית תנורים עקב עמידותן בטמפרטורות גבוהות).

במהלך חיפושינו אחר משפחתה של חסיה ניסיתי להתקשר לאשר בינדר מרוקיטנה אשר סברתי שיש לו קשר אליה

את שמו של אשר בינדר מצאתי ברשימת הפעילים של ארגון יוצאי רוקיטנה בישראל ומאחר והיה ברור שמשפחתה של חסיה התגוררה בעיירה זו סברתי כי קיימים סיכויים רבים שקיים קשר משפחתי ביניהם. ואומנם לאחר מספר מילים אמר לי אשר כי הוא אחיה של חסיה והוא למעשה היחיד מבני המשפחה שעימם היה קשר שהכיר את הילד עזריאל שהיה לדבריו ילד "גאון".

אשר היה נרגש מאד ולא ניתן היה להמשיך ולדבר עימו .

רחל בן ישי נפגשה עימו ועם בתו עמירה אשר הסתבר כי הן מכירות האחת את השנייה.

במהלך שיחה זו התגלו פרטים שונים ומצמררים.

אשר בינדר הוא היחיד מבני משפחתו שניצל לאחר שברח והצליח להצטרף לפרטיזנים. תקופה מסוימת הוא התגורר בסרני וכך הכיר היטב את הסבתא בתיה את ניונקה ואת זלטקה.

לדבריו הוא עמד בקשר טלפוני עם ניונקה עובדה שלא הייתה ידועה לנו.

ממנו למדנו כי חיים לא הושמד על ידי הנאצים כי אם מת ממחלת -לב עוד בשנת 1941 ונקבר בבית הקברות ברוקיטנה אך קברו אינו קיים היום לדבריו של אשר שביקר במקום חמש פעמים וניסה לאתר את הקבר.

לאחר שנפטר עברו חסיה ועזריאל להתגורר עם הוריה של חסיה.

אשר יודע בוודאות כי חסיה נרצחה אך אין עדויות לגבי מותו של הילד עזריאל ועל כן קיווה שאולי הועבר למשפחה מקומית ואומץ על ידה.

אולם בכל הביקורים שערך ברוקיטנה לא מצא כל עדות לכך.

אשר אהב מאד את עזריאל הקטן שנקרא על שם הסבא שלנו.

הוא היה לדבריו ילד מתוק וחכם . לי הוא אמר שהיה ממש גאון..

אשר העריך מאד את חיים לדבריו היה מאד משכיל.

דבריו מצטלבים עם דבריה של הדסה שאמרה תמיד כי חיים נחשב ל"מוכשר בבין כל האחים".

אשר נולד ברוקיטנה אשר גם היא כמו סרני קמה לתחיה בראשית המאה ה-20 אז ניתן אישור ליהודים להתגורר באזור זה .

בעקבות מסילות הרכבת שנסללו הגיעו למקום משפחות יהודיות רבות, התפתח הסחר בעצים, הוקמו בתי חרושת ועוד. אז הוקם גם בית ספר עברי מרשת **"תרבות".**

בשנת 1924 נסעו האב והדוד לארץ ישראל הם קנו מגרש בדרך ליריחו וכמו כן קנו בית חרושת לאטריות ברחוב יחזקאל בשכונת הבוכרים בירושלים.

אולם משלא הצליחו להתפרנס מכרו את בית החרושת וחזרו לפולין.

את המפעל קנו, בשנת 1926, אליהו חרפק מסרני שהגיע לארץ עם משפחתו בשנת 1921 ומשה קצמן גיסו שהיה חברו הטוב של אריה. משפחת חרפק הגיעה לארץ בשנת 1921 וישבה בתחילה בתל אביב. בשנת 1929 הגיעו לירושלים והחלו להפעיל את המקום כנראה לצד חנות מכולת שסיפקה להם פרנסה.

בשנת 1931 אנו כבר מוצאים עדויות לקיומו של המפעל:

עמוד: 10

ארץ-ישראלית

תעשית רהיטי קלעים וסלים

עבודות קרמיקה

בתי תרשת למחוכים

תעשית שמירים

תעשית מברשות

תצוין

תעשיות חברות

מחנות קמח וגריסין

מאפיות וקנדיטוריות

מאפיות מצות

אטריות

ביסקוים

תעשית פילכים

עבודות בצלאל

תעשית עיר קלה

תעשית סליקות עשרות וכנפות

תעשית מראות

בתי הדיוטת למאכנים

תעשית מכשירי משקל

דיוג

עשון דגים

גזוז טי סודה

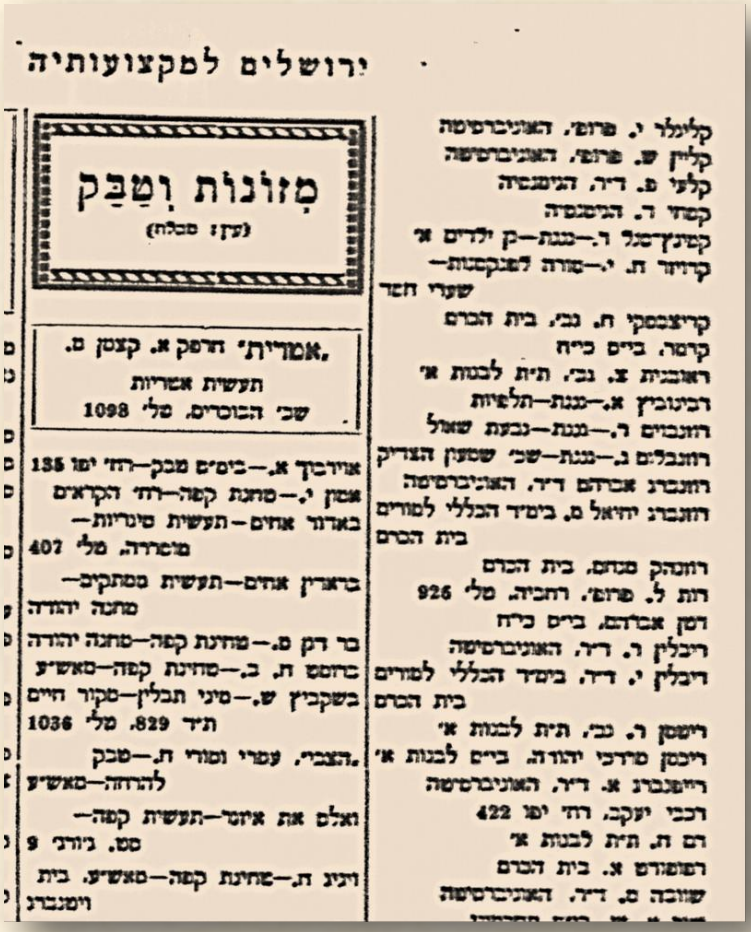
טים מינרליים

תעשית קרח

תעשית מקררים

"דואר היום" "התעשייה הארץ-ישראלית" 5/6/1931 למעלה מסומנת החנות של עקיבא ורבקה רבינוביץ ההורים של הדסה אשת נפתלי.

ולמטה-מפעל "אטריות"-ירושלים שכונת הבוכרים.

ירושלים למקצועותיה

מזונות וטבק

(עין מטלה)

אמריתי' חרפק א. קצמן מ.
תעשית אטריות
שכ' הבוכרים, טל' 1098

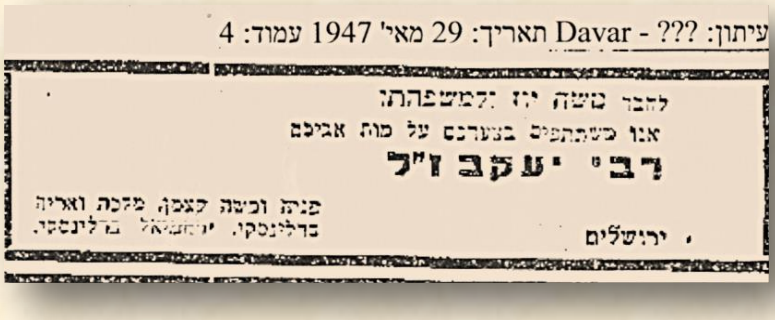
קלימלר י. פרופ' האוניברסיטה
קלין ש. פרופ' האוניברסיטה
קלעי מ. דיר, המשבצה
קשדי ר. המשבצה
קמינץ-סגל ר.—בנות—ק ילדים א'
קרויזר ת. י.—מורה למשבצות—
שערי חסד
קרצבסקי ת. נב', בית הכרם
קרסר, בית כריח
ראובנית צ. נב', תית לבנות א'
רבינוביץ א.—בנות—תלפיות
רוזנבוים ר.—בנות—נבעת שאול
רוזנבלום ג.—בנות—שכ' שמעון הצדיק
רוזנברג אברהם דיר, האוניברסיטה
רוזנברג יחיאל מ. בימד הכללי למורים
בית הכרם
רוזנהק מנחם, בית הכרם
רות ל. פרופ' רחביה, טל' 926
רמן אברהם, בית כריח
ריבלין ר. דיר, האוניברסיטה
ריבלין י. דיר, בימד הכללי למורים
בית הכרם
רישטן ר. נב', תית לבנות א'
ריכטן מרדכי יהודה, בית לבנות א'
רייסנברג א. דיר, האוניברסיטה
רכבי יעקב, רחי יפו 422
רם ת. תית לבנות א'
רשפורש א. בית הכרם
שוובה מ. דיר, האוניברסיטה

אוירבך א.—בתים מבק—רחי יפו 135
אטן י.—מחנת קפה—רחי הקראים
באדור אחים—תעשית סיגריות—
מוסררה, טל' 407
בראדין אחים—תעשית ממתקים—
מחנה יהודה
בר דק מ.—מחנת קפה—מחנה יהודה
בחשט ת. ב.—מחנת קפה—מאשי"ע
בשקביץ ש.—סיני תבלין—מקור חיים
תיד 829, טל' 1036
הצבי, עפרי ומורי ת.—טבק
להרחה—מאשי"ע
ואלם את איזר—תעשית קפה—
סט. ניורי 9
ויגין ת.—מחנת קפה—מאשי"ע, בית
וישנברג

"

"התעשייה בארץ ישראל" 1932 " בית חרושת לאטריות בשכונת הבוכרים

מפעל האטריות "איטרית" של א. חרפק ומ. קצמן מופיע בפרסומים בירושלים.

עיתון: ??? - Davar תאריך: 29 מאי 1947 עמוד: 4

לחבר טשה יז וכמשפחתו
אנו משתתפים בצערכם על מות אביכם
רבי יעקב ז"ל
פנחס וכיתה קצמן, מלכה ואריה
בדלינסקי, יחשואל בדלינסקי.
ירושלים

מש' קצמן„ אריה ומלכה ומולה משתתפים באבלו של ידיד קרוב מסרני אשר גם הוריו ר' יעקב ומינדל פתחו את ביתם בפני בני הנוער בסרני. האם גם קצמן או אשתו היו בני המקום ?

רוחי מספרת כי אריה היה חבר קרוב של קצמן ושל חרפק והיא כילדה זוכרת את מפעל האטריות שלהם ואת האטריות שהיו תלויות על חבלים. היא גם הייתה חברה של בנותיו של חרפק. והמשיכה לבקרם עם ההורים גם כאשר עברו לגור בתל אביב.

רוחי לא ידעה כי הקשרים בין אביה וחרפק היו עוד מחו"ל וכמובן לא היה לה שמץ של מושג על כך שאביה של חסיה, שהייתה למעשה דודתה, היה הבעלים הקודמים של בית החרושת., וכי כל המשפחה כולל חיים והילד הקטן עזריאל הושמדו לאחר שלא נמצאה פרנסה בארץ ישראל והסבא חזר לפולין.

הם גם לא הצליחו בעסקיהם אולם בשנת 1939 עם פרוץ המלחמה חל שינוי- הבריטים החלו לצרוך כמויות גדולות של אטריות והעסקים החלו לפרוח.

בשנת 1942 הם התאחדו עם עוד חמישה יצרנים של אטריות בארץ ויחד הקימו את בית החרושת **"אסם"**

וכך יצא כי אותו המפעל שאכזב את משפחת בינדר וגרם להם לעזוב את הארץ, מה שהביא להשמדתם – אותו המפעל הביא לפריחה כלכלית אצל ידידיהם מסרני.

משפחות בינדר וחרפק היו ידידות עוד לפני הקמתה של סרני . שתיהן הגיעו מהעיירה דומברוביצה הקרובה לסרני והקימו עסקים בקרבת תחנת הרכבת של סרני עוד בשנת 1900.

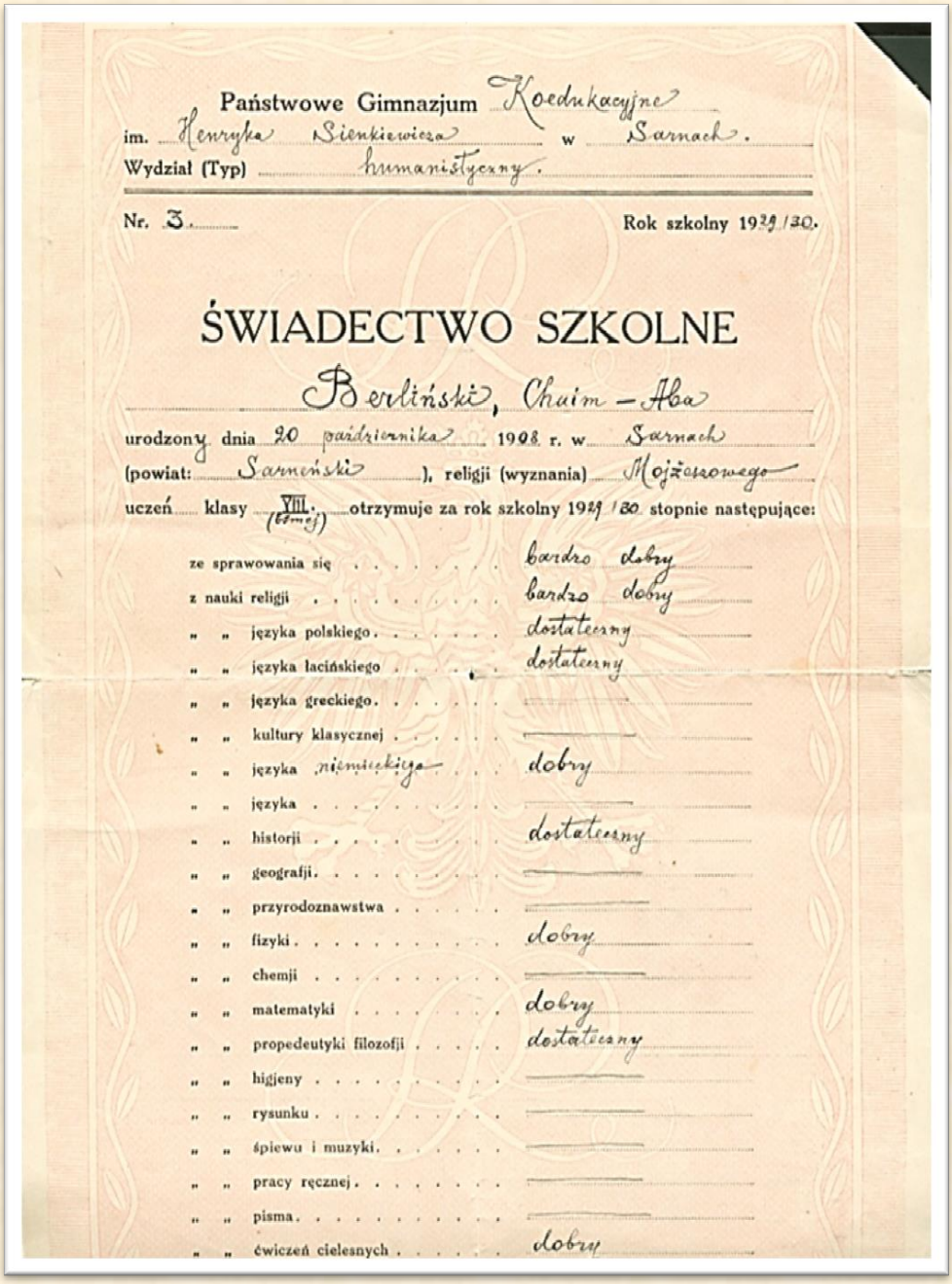
ברשימת התלמידים בכתתו של נפתלי בבית הספר היסודי למדו שני תלמידים ממשפחת חרפק

מר אליהו חרפק ממייסדי "אוסם", משמאל ,מקבל את אות יקיר התעשייה מידי בומה שביט לידו השר גדעון פת. (1980).

חסיה נורתה בכיכר השוק יחד עם אמה של חסיה. רבים נמלטו רובם הוסגרו ונרצחו , אחרים הוסעו ברכבות לסרני ושם נרצחו.

אשר הצליח ,כאמור, להימלט והצטרף לשורות הפרטיזנים בתום המלחמה גילה כי משפחתו הושמדה כולה בשנת 1947 הצליח לעלות ארצה בזהות בדויה ולהקים משפחה.

Państwowe Gimnazjum Koedukacyjne
im. Henryka Sienkiewicza w Sarnach.
Wydział (Typ) humanistyczny.

Nr. 3. Rok szkolny 1929/30.

ŚWIADECTWO SZKOLNE

Berliński, Chaim – Aba

urodzony dnia 20 października 1908 r. w Sarnach
(powiat: Sarneński), religji (wyznania) Mojżeszowego
uczeń klasy VIII. (Ósmej) otrzymuje za rok szkolny 1929/30 stopnie następujące:

ze sprawowania się	bardzo dobry
z nauki religji	bardzo dobry
„ „ języka polskiego	dostateczny
„ „ języka łacińskiego	dostateczny
„ „ języka greckiego	
„ „ kultury klasycznej	
„ „ języka niemieckiego	dobry
„ „ języka	
„ „ historji	dostateczny
„ „ geografji	
„ „ przyrodoznawstwa	
„ „ fizyki	dobry
„ „ chemji	
„ „ matematyki	dobry
„ „ propedeutyki filozofji	dostateczny
„ „ higjeny	
„ „ rysunku	
„ „ śpiewu i muzyki	
„ „ pracy ręcznej	
„ „ pisma	
„ „ ćwiczeń cielesnych	dobry

תעודתו של חיים שהייתה בביתנו .

(חיים נרשם כנראה ללימודים באוניברסיטה העברית אך לא הצליח לעלות. לדברי אמי היא הבינה שחיים היה מאד מוכשר. גם אשר סיפר לרוחי כי הוא היה מאד משכיל. יש לי תחושה כי האחים בארץ האשימו את עצמם בכך שלא השתדלו מספיק לחלץ את חיים ומשפחתו מן התופת)

חיים עם האם ואחיותיו הקטנות מניה וזלטקה

מימין חיים חסיה ובתיה בבית מש' בינדר בתמונה האמצעית חיים וחסיה.

בתמונה משמאל–בתיה מארחת בביתה את אמה של חסיה (1939)

משפחתה של חסיה בינדר הוריה, אחיה אחותה, וגיסתה שניספו בשואה.

על פי בדיקתנו לאשתו של האח משה–צסיה גולוד– משפחה בקיבוץ מסילות.

חיים וחסיה - 1937

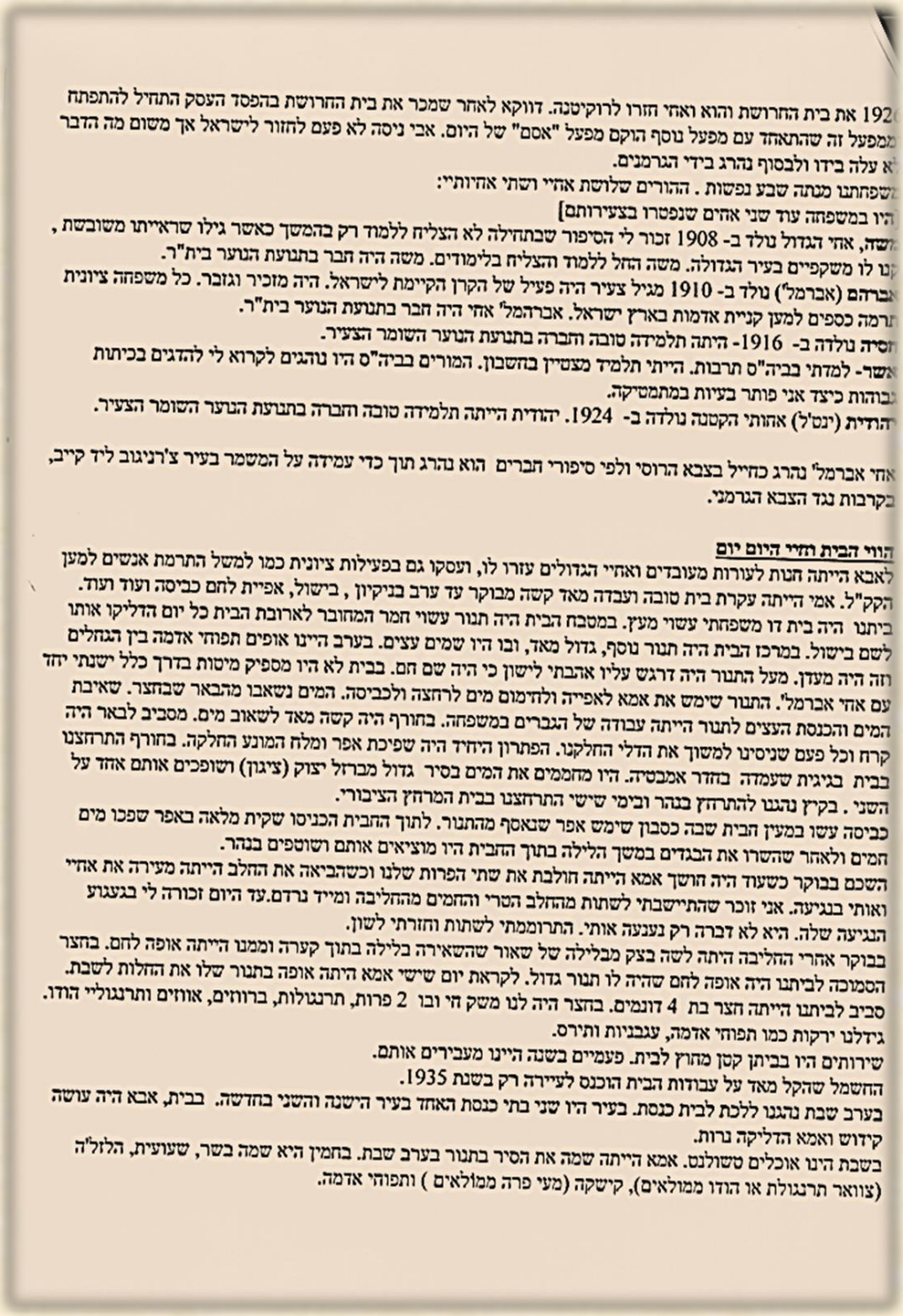
רוקיטנה 1920 - 1939

בוף ילדותי

נולדתי בעיר רוקיטנה שבפלך וולין, בפולין ב- 20 לאוגוסט 1920,
בשנת 1905 הפכה העיירה אוסטניקוב שבווהלין-אוקראינה ליישוב עירוני בשם רוקיטנה. שמה נלקח משמו של הכפר הסמוך והנהר "רוקיטנ-נקה". במקום רווחה אגדה על עיר עתיקה וישוב יהודי גדול שהיה במקום ונחרב בפרעות חמלניצקי במאה ה-17. כהוכחה לכך קיים בית עלמין יהודי עתיק בכפר הסמוך ל"רוקיטנה".
בראשית המאה ב-20, הגיעו משפחות יהודיות צעירות מן הסביבה הקרובה ואיתם הגיעו גם הורי לרוקיטנה. הסיבה נעוצה בעיקר בעובדה שאותו זמן נסללה מסילת הברזל קובל-קייב שעברה ממש ליד הכפר. מהלך זה הביא ליצירת מקומות עבודה ומקורות פרנסה לאנשים רבים. יהודי רוקיטנה השתלבו בכלכלת העיירה המתפתחת והתפרנסו בכבוד. במיוחד התפתחו מנסרות וסחר בעצים . הוקמו בתי חרושת הלקם בבעלות יהודית כמו בית חרושת לזפת ובית חרושת ענק לזכוכית שהקים רוזנברג, יהודי מבלגיה שהיה מראשוני המתיישבים ברוקיטנה . רוזנברג גם בנה שיכונים לפועלי המפעל יהודים ונוצרים כאחד, ונטע גן ציבורי גדול. כמו כן הוקמו בתי חרושת ללבני בנין, לסודה ולימונדה, הוקמו מחצבות, תחנות קמח, שני בתי מלון גם הם על ידי יהודים וניתנו מגוון שירותים.
רוקיטנה גדלה במהירות מסחררת.
בעיירה התגבשה קהילה יהודית. הוקמה קופת גמילות חסדים מתרומות וזו נועדה לתמוך בסוחרים זעירים, בעלי מלאכה ומעוטי יכולת ובמרוצת הזמן הפכה "לבנק עממי יהודי" רשמי. יהדות רוקיטנה, השתייכה לקהילה היהודית של העיר סרנה ואליה היו מסופחים ריכוזים יהודיים קטנים מכפרי הסביבה: אוסטק, אוסניצק, אוקופי, בודי, בודקי-בורובסק, בודקי-סנבידוביץ, בורובי, בליזוב, בילוביז, ברזוב, גליננה, דרט', וויטקביץ, וולצ'ה-גורקה, זלויה, טופיק, מסביץ, נטרבה, סטריק, סנבידוביץ, קיסוריץ, קרפולובקה.
תוך שנים ספורות התארגנה בעיירה קהילה יהודית ענפה, שעיקר אוכלוסיתה צעירה, אשר לצד שמירת מצוות ולימוד תורה, קלטה גם את החיים המודרניים של תרבות המערב, הקהילה היהודית ברוקיטנה הייתה למרכז חברתי ורוחני של הסביבה. ר' אהרון שמסי כיהן כרב הקהילה, ובבית הספר הישן, "מגן אברהם" התרכזו חיי היהודים בכל ימות השנה. בחצר בית הכנסת היה "הקדש" שקלט ותמך בנצרכים בכל ימות השנה וכן נבנה בית מרחץ.
בראשית שנות ה-20 הוקם בית ספר עברי מרשת החינוך הכללית "תרבות" למדו בו מאות תלמידים. ב- 1934 הוקמה "אגודת דוברי עברית" מטעם בית הספר, כשלידו פעלה ספריה ציבורית וכן הופיע עתון קיר קבוע. הוקם חוג דרמטי ותזמורת, שהרבו להופיע באירועים חגיגיים של הקהילה.

משפחתי

אבי נפתלי הרצל נולד בשנת 1886 בדומברוביצה כ- 20- 30 ק"מ מרוקיטנה. אמי שפרה לבית תמרין נולדה בשנת 1884 בסטאהוב שליד פינסק. ההיכרות בין הוריי הייתה באמצעות שידוך. הוריי בחרו לגור ברוקיטנה מכיוון שתכננו להתפרנס ממסחר ובעיירה עברה מסילת הרכבת וארשה – קייב.
אבי היה חנווני. למשפחתי בתקופה שלפני מלחמת העולם הראשונה הייתה חנות בדים, ממנה התפרנסו בכבוד. בתקופת מלחמת העולם הראשונה פסקה תנועת הרכבות באיזור והיקף המסחר פחת. עברנו תקופה כלכלית קשה בה נאלצה המשפחה להתקיים ממשק החי מהירקות ומהפירות שבחצר הבית ולבסוף נסגרה החנות.לאחר המלחמה הסב אבי את החנות לחנות לעורות מעובדים , עבור נעלים תיקים ומעילים. משפחתי הייתה ציונית. אבא ולאחר מכן אחי אברהם היו פעילים כגזברים של הקק"ל. לכל משפחה ציונית הייתה באותם ימים קופסה של קק"ל עם מנעול בתחתיתה. מדי חודש היה הגזבר עובר בין המשפחות לאסוף את התרומות. בשנת 1924 לאחר הולדת אחותי יהודית, נסעו אבי ואחי הגדול משה לארץ ישראל למצוא עבודה, במטרה ליצור תשתית שתאפשר מאוחר יותר עלייה של כל בני המשפחה. אבי קנה מגרש בדרך לירידו מתוך מחשבה שירושלים תתפתח ותתרחב לכיוון זה. כיום אינני יודעים היכן נמצא המגרש כיון שכל המסמכים אבדו. כמו כן אבי קנה בית חרושת קטן לאטריות בשכונת תל ארזה בירושלים, אבל הוא לא הצליח להתפרנס. המצב הכלכלי בארץ גרם לכך שהאנשים העדיפו להכין אטריות בבית על מנת לחסוך בהוצאות. אבי נאלץ למכור בשנת

192 את בית החרושת והוא ואחי חזרו לרוקיטנה. דווקא לאחר שמכר את בית החרושת בהפסד העסק התחיל להתפתח
ממפעל זה שהתאחד עם מפעל נוסף הוקם מפעל "אסם" של היום. אבי ניסה לא פעם להזור לישראל אך משום מה הדבר
א עלה בידו ולבסוף נהרג בידי הגרמנים.
שפחתנו מנתה שבע נפשות . ההורים שלושת אחיי ושתי אחיותיי:
היו במשפחה עוד שני אחים שנפטרו בצעירותם]
שה, אחי הגדול נולד ב- 1908 זכור לי הסיפור שבתחילה לא הצליח ללמוד רק בהמשך כאשר גילו שראייתו משובשת ,
קנו לו משקפיים בעיר הגדולה. משה החל ללמוד והצליח בלימודים. משה היה חבר בתנועת הנוער בית"ר.
אברהם (אברמל') נולד ב- 1910 מגיל צעיר היה פעיל של הקרן הקיימת לישראל. היה מזכיר וגזבר. כל משפחה ציונית
רמה כספים למען קניית אדמות בארץ ישראל. אברהמל' אחי היה חבר בתנועת הנוער בית"ר.
חסיה נולדה ב- 1916- היתה תלמידה טובה וחברה בתנועת הנוער השומר הצעיר.
אשר- למדתי בביה"ס תרבות. הייתי תלמיד מצטיין בחשבון. המורים בביה"ס היו נוהגים לקרוא לי להדגים בכיתות
בוהות כיצד אני פותר בעיות במתמטיקה.
יהודית (ינט'ל) אחותי הקטנה נולדה ב- 1924. יהודית הייתה תלמידה טובה וחברה בתנועת הנוער השומר הצעיר.

אחי אברמל' נהרג כחייל בצבא הרוסי ולפי סיפורי חברים הוא נהרג תוך כדי עמידה על המשמר בעיר צ'רניגוב ליד קייב,
בקרבות נגד הצבא הגרמני.

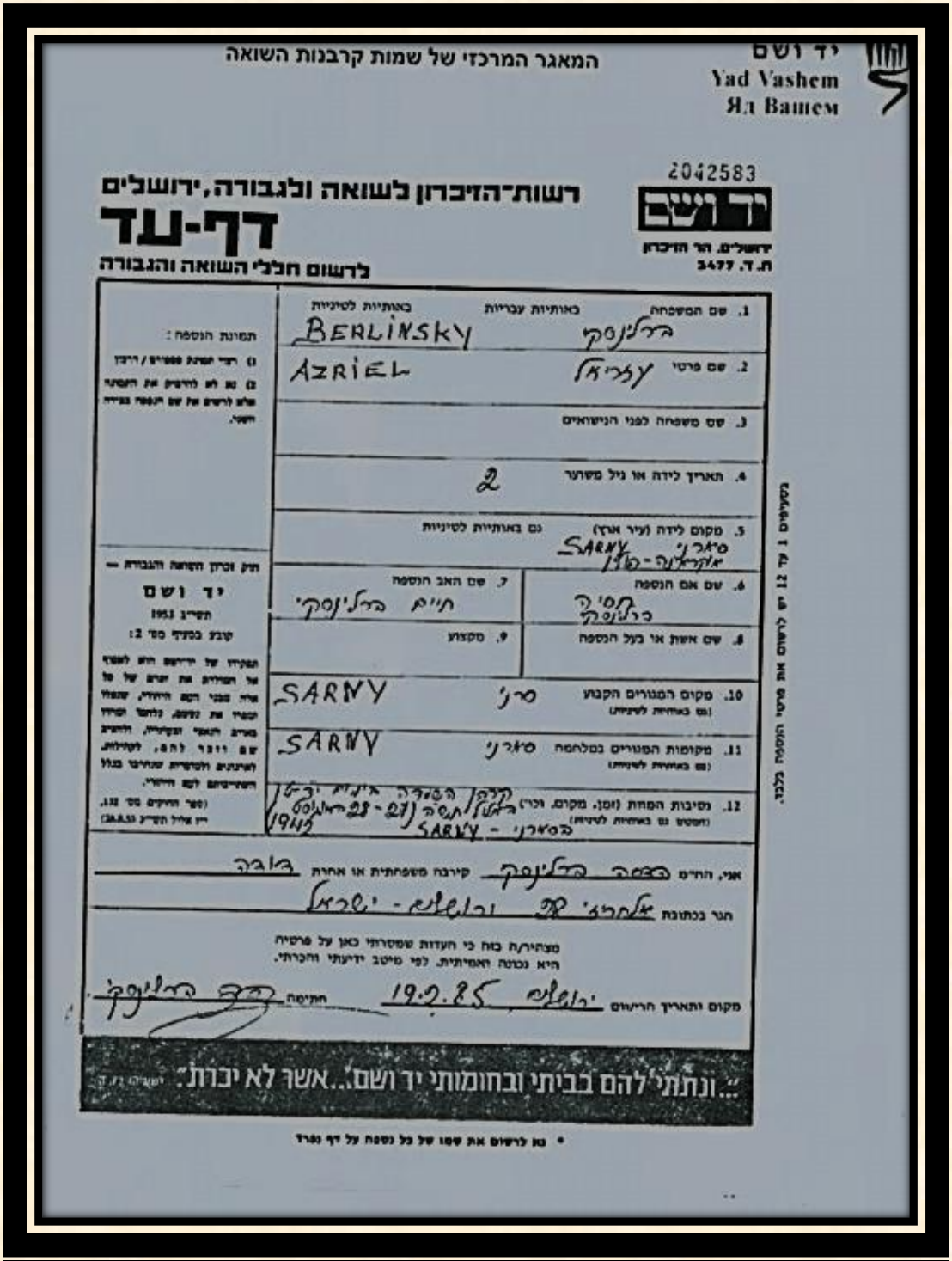
הווי הבית וחיי היום יום

לאבא הייתה חנות לעורות מעובדים ואחיי הגדולים עזרו לו, ועסקו גם בפעילות ציונית כמו למשל התרמת אנשים למען
הקק"ל. אמי הייתה עקרת בית טובה ועבדה מאד קשה מבוקר עד ערב בניקיון , בישול, אפיית לחם כביסה ועוד ועוד.
ביתנו היה בית דו משפחתי עשוי מעץ. במטבח הבית היה תנור עשוי חמר המחובר לארובת הבית כל יום הדליקו אותו
לשם בישול. במרכז הבית היה תנור נוסף, גדול מאד, ובו היו שמים עצים. בערב היינו אופים תפוחי אדמה בין הגחלים
וזה היה מעדן. מעל התנור היה דרגש עליו אהבתי לישון כי היה שם חם. בבית לא היו מספיק מיטות בדרך כלל ישנתי יחד
עם אחי אברמל'. התנור שימש את אמא לאפייה ולחימום מים לרחצה ולכביסה. המים נשאבו מהבאר שבחצר. שאיבת
המים והכנסת העצים לתנור הייתה עבודה של הגברים במשפחה. בחורף היה קשה מאד לשאוב מים. מסביב לבאר היה
קרח וכל פעם שניסינו למשוך את הדלי החלקנו. הפתרון היחיד היה שפיכת אפר ומלח המונע החלקה. בחורף התרחצנו
בבית בגיגית שעמדה בחדר אמבטיה. היו מחממים את המים בסיר גדול מברזל יצוק (ציגון) ושופכים אותם אחד על
השני . בקיץ נהגנו להתרחץ בנהר ובימי שישי התרחצנו בבית המרחץ הציבורי.
כביסה עשו במעין הבית שבה כסבון שימש אפר שנאסף מהתנור. לתוך החבית הכניסו שקית מלאה באפר שפכו מים
חמים ולאחר שהשרו את הבגדים במשך הלילה בתוך החבית היו מוציאים אותם ושוטפים בנהר.
השכם בבוקר כשעוד היה חושך אמא הייתה חולבת את שתי הפרות שלנו וכשהביאה את החלב הייתה מעירה את אחיי
ואותי בנגיעה. אני זוכר שהתיישבתי לשתות מהחלב הטרי והחמים מהחליבה ומייד נרדם.עד היום זכורה לי בעגוע
הנגיעה שלה. היא לא דברה רק נענעה אותי. התרוממתי לשתות וחזרתי לשון.
בבוקר אחרי החליבה היתה לשה בצק מבלילה של שאור שהשאירה בלילה בתוך קערה וממנו הייתה אופה לחם. בחצר
הסמוכה לביתנו היה אופה לחם שהיה לו תנור גדול. לקראת יום שישי אמא היתה אופה בתנור שלו את החלות לשבת.
סביב לביתנו הייתה חצר בת 4 דונמים. בחצר היה לנו משק חי ובו 2 פרות, תרנגולות, ברווזים, אווזים ותרנגוליי הודו.
גידלנו ירקות כמו תפוחי אדמה, עגבניות ותירס.
שירותים היו בביתן קטן מחוץ לבית. פעמיים בשנה היינו מעבירים אותם.
החשמל שהקל מאד על עבודות הבית הוכנס לעיירה רק בשנת 1935.
בערב שבת נהגנו ללכת לבית כנסת. בעיר היו שני בתי כנסת האחד בעיר הישנה והשני בחדשה. בבית, אבא היה עושה
קידוש ואמא הדליקה נרות.
בשבת היינו אוכלים טשולנט. אמא הייתה שמה את הסיר בתנור בערב שבת. בחמין היא שמה בשר, שעועית, הלזל'ה
(צוואר תרנגולת או הודו ממולאים), קישקה (מעי פרה ממולאים) ותפוחי אדמה.

חלק מזיכרונותיו של אשר בינדר, אחיה של חסיה, שהצליח להימלט להצטרף לפרטיזנים ולשרוד את המלחמה

אשר בינדר –אחיה של חסיה ברלינסקי–כפרטיזן באוקראינה

יד ושם
Yad Vashem
Яд Вашем

המאגר המרכזי של שמות קרבנות השואה

2042583

יד ושם
ירושלים, הר הזיכרון
ת.ד. 3477

רשות־הזיכרון לשואה ולגבורה, ירושלים

דף-עד

לרשום חללי השואה והגבורה

	באותיות עבריות	באותיות לטיניות
1. שם המשפחה	ברלינסקי	BERLINSKY
2. שם פרטי	עזריאל	AZRIEL
3. שם משפחה לפני הנישואים		
4. תאריך לידה או גיל משוער	2	
5. מקום לידה (עיר ארץ)	סארני אוקראינה - פולין	SARNY
6. שם אם הנספה	חסיה ברלינסקי	
7. שם האב הנספה	חיים ברלינסקי	
8. שם אשת או בעל הנספה		
9. מקצוע		
10. מקום המגורים הקבוע (עם באחרונה לפניהם)	סרני	SARNY
11. מקומות המגורים במלחמה (עם באחרונה לפניהם)	סארני	SARNY
12. נסיבות המוות (זמן, מקום, וכו') (השמטת גם באחרונה לפניהם)	נהרגה בהפצצה אויר ביום 23-21 אוגוסט 1942 בסארני - SARNY	

תמונת הנספה:
1) יש לשלוח פספורט / רישיון
2) נא לא לחתוך את הפתקה אלא לרשום את שם הנספה בצידה השני.

חוק זכרון השואה והגבורה — יד ושם
תשי"ג 1953
קובע בסעיף סה"כ 2:

השקידה של יד ושם היא לאסוף את העדות את שמות של כל אלה שנהרגו בשואה, שנפלו קדושי את נפשם, נלחמו ונהרגו בגטאות ובמחתרות, ולהנציח שם זכרו לחיי עד, לקהילות, ולמחתרות שנחרבו בגלל השתייכותם לעם היהודי.

(סעיף הקובע סה"כ 122, יין צליל תשי"ג (28.5.53)

אני, החתום מטה ברלינסקי קירבה משפחתית או אחרת אחיו

הנני נכתובת אלחרר' 28 ירושלים - ישראל

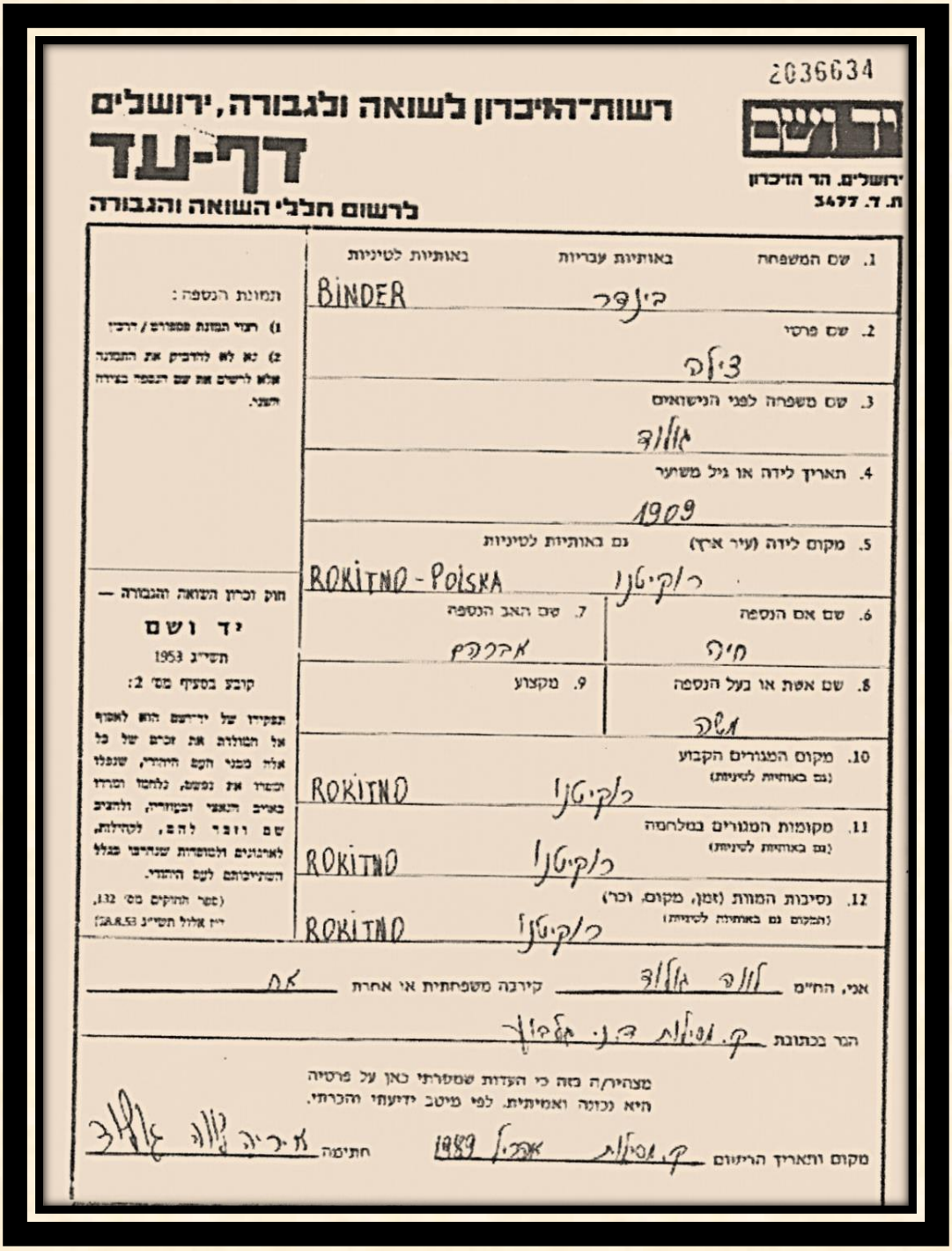
מצהיר/ה בזה כי העדות שמסרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמיתית, לפי מיטב ידיעתי והכרתי.

מקום ותאריך הרישום ירושלים 19.2.85 חתימה ברלינסקי

"...ונתתי להם בביתי ובחומותי יד ושם..אשר לא יכרת." ישעיהו נ"ו, ה'

• נא לרשום את שמו של כל נספה על דף נפרד

דף העד שמלאה הדסה ברלינסקי לזכרו של הילד עזריאל ברלינסקי ילדם של חיים וחסיה שנרצח על ידי הנאצים.

2036634

רשות־הזיכרון לשואה ולגבורה, ירושלים

דף-עד

לרשום חללי השואה והגבורה

יד ושם

ירושלים, הר הזיכרון
ת. ד. 3477

	באותיות עבריות	באותיות לטיניות
1. שם המשפחה	בינדר	BINDER
2. שם פרטי	זלמן	
3. שם משפחה לפני הנישואים		
4. תאריך לידה או גיל משוער	1909	
5. מקום לידה (עיר ארץ)	רוקיטנו	ROKITNO - POLSKA
6. שם אם הנספה	חיה	
7. שם האב הנספה	אברהם	
8. שם אשת או בעל הנספה		
9. מקצוע		
10. מקום המגורים הקבוע (גם באותיות לטיניות)	רוקיטנו	ROKITNO
11. מקומות המגורים במלחמה (גם באותיות לטיניות)	רוקיטנו	ROKITNO
12. נסיבות המוות (זמן, מקום, וכו') (המקום גם באותיות לטיניות)	רוקיטנו	ROKITNO

תמונת הנספה:

1) תגי המדינה מספרים / ירכזו

2) נא לא להדביק את התמונה אלא לרשום את שם הנספה בצידה השני.

חוק זכרון השואה והגבורה —

יד ושם

תשי"ג 1953

קובע בסעיף מס' 2:

הפקידון של יד־ושם הוא לאסוף אל המולדת את זכרם של כל אלה ממני הקם היהודי, שנפלו הכשרו את נפשם, נלחמו המרדו באויב הנאצי ובעוזריו, ולהנציח שם וזכר להם, לקהילות, לארגונים ולמוסדות שנחריבו מגלל השתייכותם לעם היהודי.

(ספר החוקים מס' 132, יין אלול תשי"ג [28.8.53])

אני, החת"ם לוד אלוף קירבה משפחתית או אחרת אח

הנר בכתובת ק. מסילות ד.נ. מגידו

מצהיר/ה בזה כי העדות שמסרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמיתית. לפי מיטב ידיעתי והכרתי.

מקום ותאריך הרישום ק. מסילות אפריל 1989 חתימה לוד אלוף

אחיה של צסיה גולוד, גיסתה של חסיה, היה חבר קיבוץ "מסילות".

חנה (ניונקה) קציר (ברלינסקי)

סרני 1912 – יד –מרדכי 1989

ניונקה ושיקה קציר היו הדודים האהובים והמסורים מקבוץ יד- מרדכי.

נראה ששניהם לקחו סוג של אחריות על המשפחה. לאבא שלי, ניונקה הייתה לא רק אחות אלא גם אמא. למרות כל שעברה וכל המחלות מהן סבלה הייתה אשה חזקה ונחושה. דווקא היא שהייתה כל כך חולה –חייתה יותר מכל אחיה. תמיד הייתה עסוקה, תמיד עבדה, מסודרת מקפידה -נראה שירשה תכונות רבות מהסבתא . היו אחים שדמו דווקא לסבא שהיה כנראה יותר רגיש ופחות חזק.

כולנו אהבנו מאד לבקר ביד- מרדכי. על השולחן תמיד הייתה מוגשת עוגה -יצירתה של ניונקה. בחדר האוכל פגשו אותנו תמיד בשמחה החברים משל היו גם הם קרובי משפחתנו.

והביקור היה מסתיים תמיד ביציאה לגינה של ניונקה שהייתה שולחת עמנו מספר שתילים יפים לירושלים. ניונקה עסקה בטיפול בילדים שהיו קשורים אליה מאד. כשחלתה עבדה במתפרה ועסקה ביצירת חפצים שונים שהייתה מחלקת גם בין המשפחה והחברים.

שיקה מבחינתנו היה דוד מוכשר ואהוב, הוא עצמו התייחס אלינו כדוד מוחלט מכתביו אלינו מוכיחים זאת. שיקה מילא תפקידים מרכזיים בקיבוץ לא הפסיק ללמוד ולדעת ,הייתה לו גישה לבני אדם הוא אהב אותם והם החזירו לו אהבה. גם לאחר מותה של ניונקה הוא לא נשבר-המשיך לעבוד לנסוע ולעסוק בתחומים שעניינו אותו. נצחונו את מחלת הסרטן היה לשם דבר במדינה כולה.

ניונקה נולדה בסרני ב-1912. למדה בביה"ס "תרבות" והייתה פעילה ב"**השומר- הצעיר**". במשך שלוש וחצי שנים הייתה בהכשרה בלובלין שם הכירה את שיקה - יהושע קצנבליט -שהיה צעיר ממנה. השניים היו חברים בתנועת ה"**השומר הצעיר**" שהייתה פופולארית מאד בקרב הנוער היהודי.

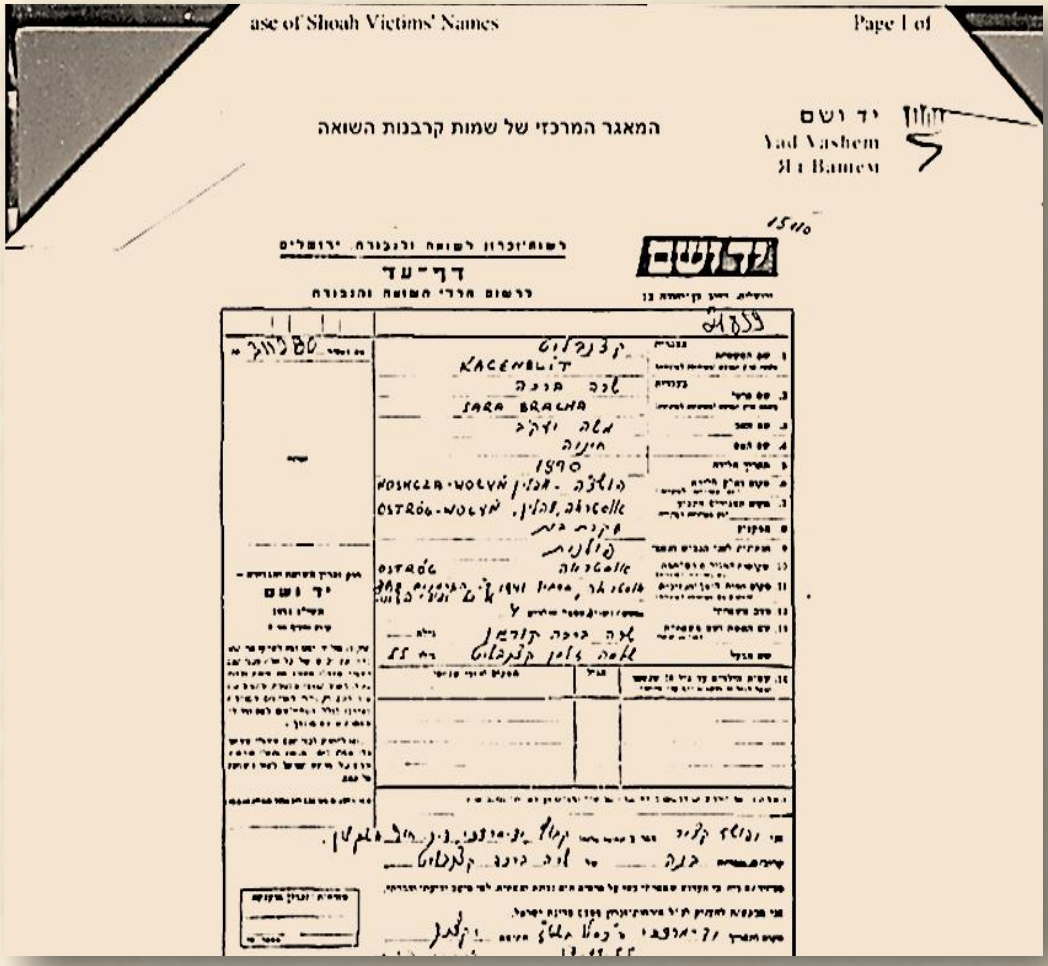
בשנות ה-30 המוקדמות היו בשכבת הבוגרים של ה"שומר הצעיר" בפולין כ-700 איש אשר הקימו אז שלושה קיבוצי הכשרה. ניונקה ושיקה השתייכו להכשרת "השרון" שהוקמה בחלם ועברה ללובלין .

ועד-הקהילה בלובלין העמיד לרשותם בנין ברחוב קרביצקה מס׳ 41. למרות הסביבה הגרועה התנאים והעבודה הקשה הפכה ההכשרה למוקד משיכה והייתה לטובה מבין קיבוצי ההכשרה בפולין.

שיקה היה יליד העיירה אוסטרוג אף היא בווהלין לא מרוחקת מסרני.

במשפחתו היו ארבעה ילדים, שני בנים ושתי בנות. האב היה אדם משכיל ששימש בנוסף לעבודתו כמסגר גם בתפקיד סגן ראש העיר .

ase of Shoah Victims' Names Page 1 of

המאגר המרכזי של שמות קרבנות השואה

יד ושם
Yad Vashem

דף־עד

KACENBLIT

IDA BRACHA

OSTRÓG

דף –עד שמילא שיקה להנצחת זכרה של אמו–שרה

אוסטרוה-אוסטרוג –עירו של שיקה קציר

טירת אוסטרוה

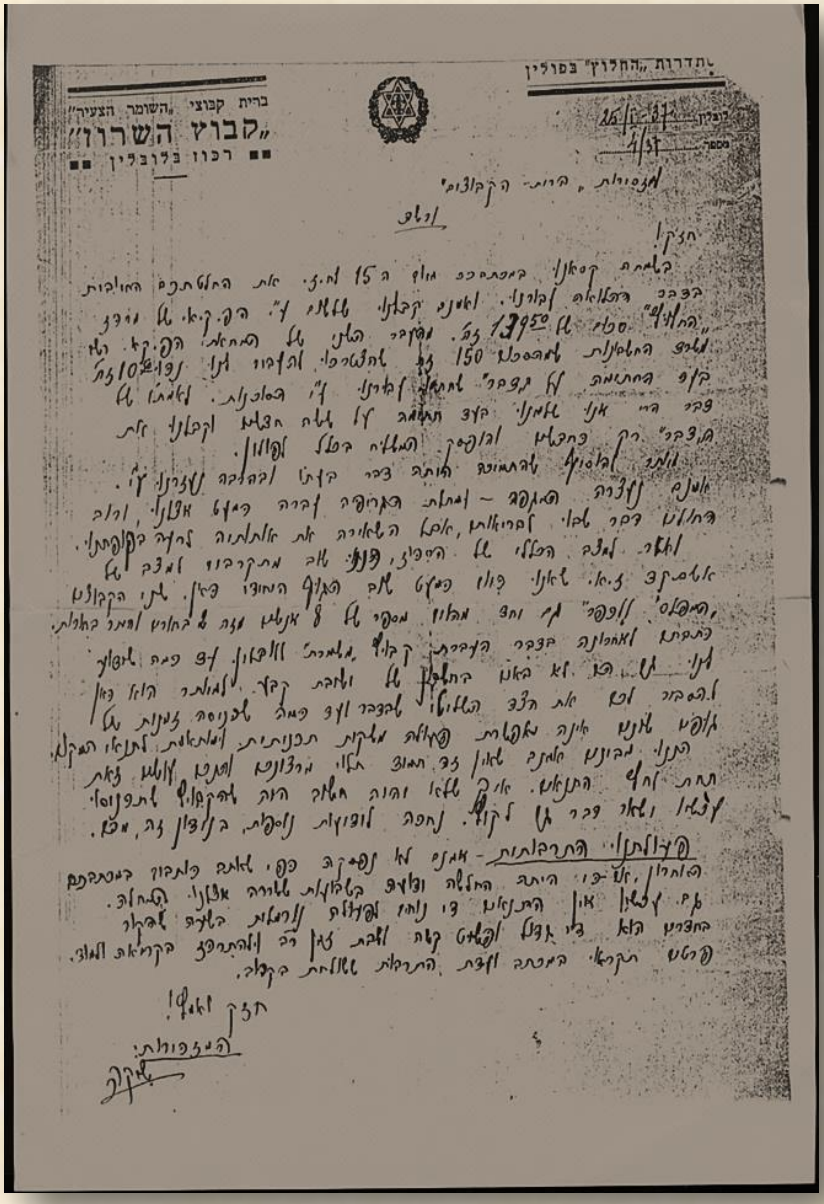
אוסטרוה או אוסטרוג היא עיירה במערב אוקראינה במחוז רובנו. בפי היהודים נקראת גם אוסטראה

בעיר, היום, נשארו יהודים בודדים.

היהודים התיישבו בעיר החל מהמאה ה-15. התאריך הראשון שמופיע במצבות העתיקות ביותר הוא 1465. על יהודי העיר נגזרה גזרת גירוש יחד עם שאר יהודי ליטא ב־1495, אך התאפשר להם לשוב ב־1503. יהודי העיר התפרנסו בעיקר ממסחר עם פולין, אוכלוסייתה היהודית של העיר גדלה מאוד, והעיר נהייתה החשובה שבין ערי "ועד ארבע ארצות". בשל גדולי התורה הרבים שישבו בעיר, היו שכינוה: "אות תורה".

ב־15 באוקטובר 1942 3,000 מיהודי העיר נהרגו באקציה. כ-800 ברחו, אך רובם נרצחו על ידי הלאומנים האוקראינים. בשואה נכחדה רוב הקהילה, רק 40 מיהודי העיר חזרו אחרי המלחמה לבתיהם.

שיקה בחור מוכשר ביותר בעל יכולת התבטאות ויכולת ארגונית. השניים היו בהכשרה בלובלין לזוג, אך לא נישאו. לאחר שלוש וחצי שנים עברה ניונקה ניתוח אפנדציט בעיר רובנו שככל הנראה הסתבך והיא נאלצה לעזוב את ההכשרה ולחזור לסרני כשהיא מבקשת מאחיה בארץ לדאוג לה לסרטיפיקט (אשרת עלייה). שיקה שחשש מגיוס לצבא אם תפרוץ מלחמה החליט לעלות לארץ כמה שיותר מהר.

שיקה הצעיר שכשרונותיו ויכולותיו בולטים, הוא המדווח על פעילות הקיבוץ בלובלין בפני האחראים בורשה (1937 לפני עלייתו)

לפני שנסע ארצה ,הגיע לביתה של ניונקה והסבתא בתיה נתנה לו מאה פונט להוצאות הדרך.
שיקה היה זקוק לכסף מאחר וחברי ההכשרה לא זכו לכל תמיכה והובהר להם כי כל אחד מהם יוכל לעלות רק אם יממן בעצמו את הוצאותיו.

לדברי שיקה עבד חיים באותו הזמן כפקיד ומצבה של המשפחה היה יותר טוב. ולכן הרשה לעצמו לבקש עזרה. כששמע אביו של שיקה על כך הוא לא היה מרוצה והעיר לו על כך. לארץ עלה שיקה באוניה יוונית בשם "אסימי" באוניה היו שני מלחים עבריים שהיו מתורגמנים. לדברי שיקה, היוונים שומרים על אוניה זו עד היום -בפיראוס.

מיד כשהגיע ארצה נסע שיקה לבקר את בני משפחתה של ניונקה . כל תקופה זו היה מתארח אצלם בחופשות, אריה ומלכה היו כבר נשואים והתגוררו ברחוב מלאכי 5, מולה עבד באוניברסיטה ונפתלי בנוטרות.

שיקה הצטרף לקיבוץ "מצפה- הים" שליד נתניה שבו ישבו חניכי "**השומר הצעיר**" שהגיעו כבודדים. מ"מצפה הים" עברו אחר- כך החברים לקבוץ יד מרדכי שנקרא על שם מפקד המרד בגיטו ורשה.-מרדכי אנילביץ'. זמן לא רב אחר עלייתו היה שיקה בין המתנדבים לצבא הבריטי.

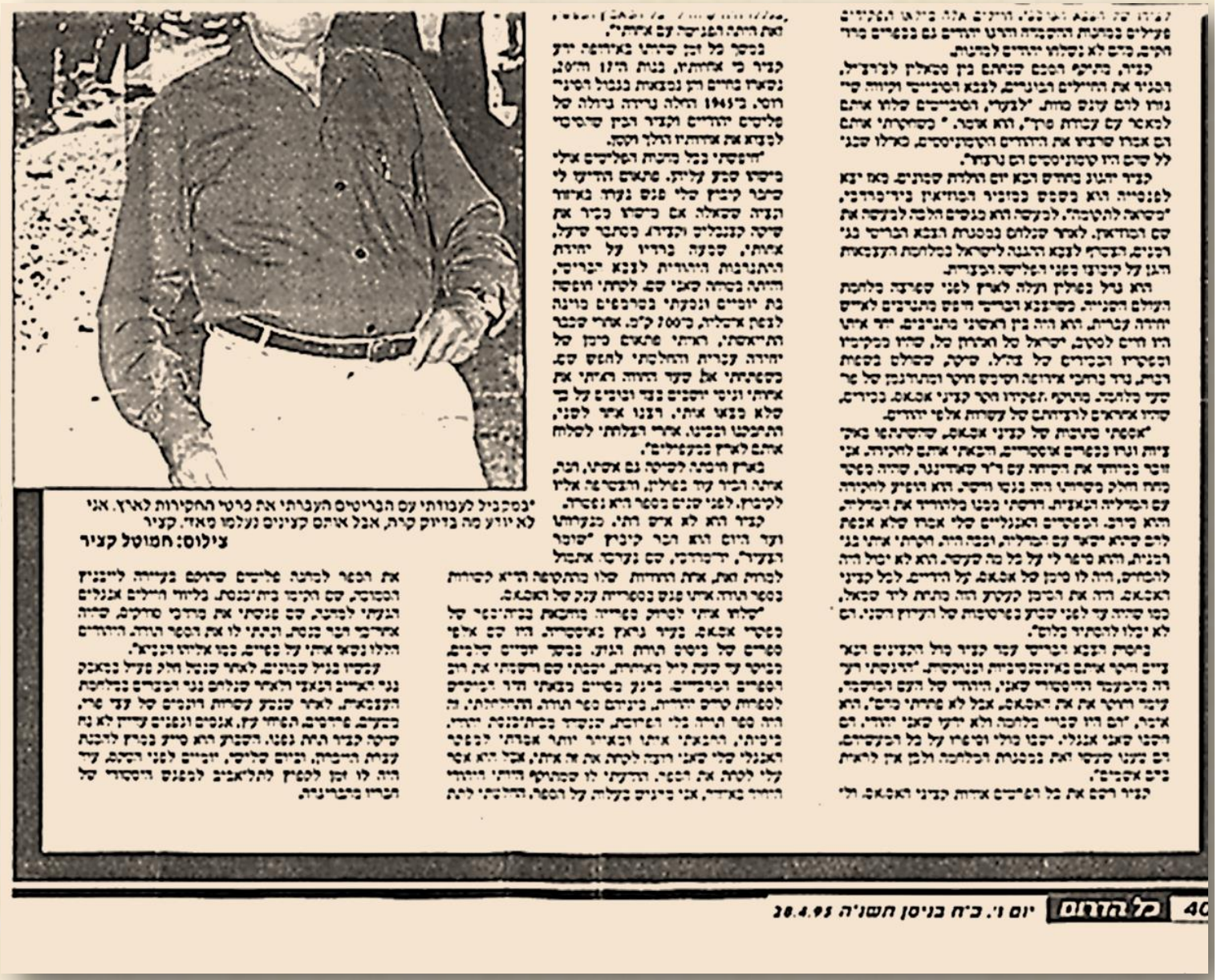
הוא התמיד בשרותו עד לאחר סיומה של המלחמה זמן רב שהה באירופה ובין היתר באיטליה בשמירה ובחקירה של שבויי מלחמה איטלקים וכן בחקירת שבויים אוקראינים ואחרים. כאן סייע לו כשרונו הרב ויכולותיו בלימוד שפות.

עמדתי מול רוצחי הורי
ולא יכולתי לעשות כלום

במסגרת שרותו בצבא הבריטי חקר שיקה קציר מקיבוץ יד־מרדכי עשרות קציני אס.אס. לאחר המלחמה ● הנקמה בערה בו, אבל אסור היה לו לחשוף את יהדותו ● "הרגשתי רעדה מהמעמד ההיסטורי, שאני, היהודי המושמד, חוקר את הנאצים"

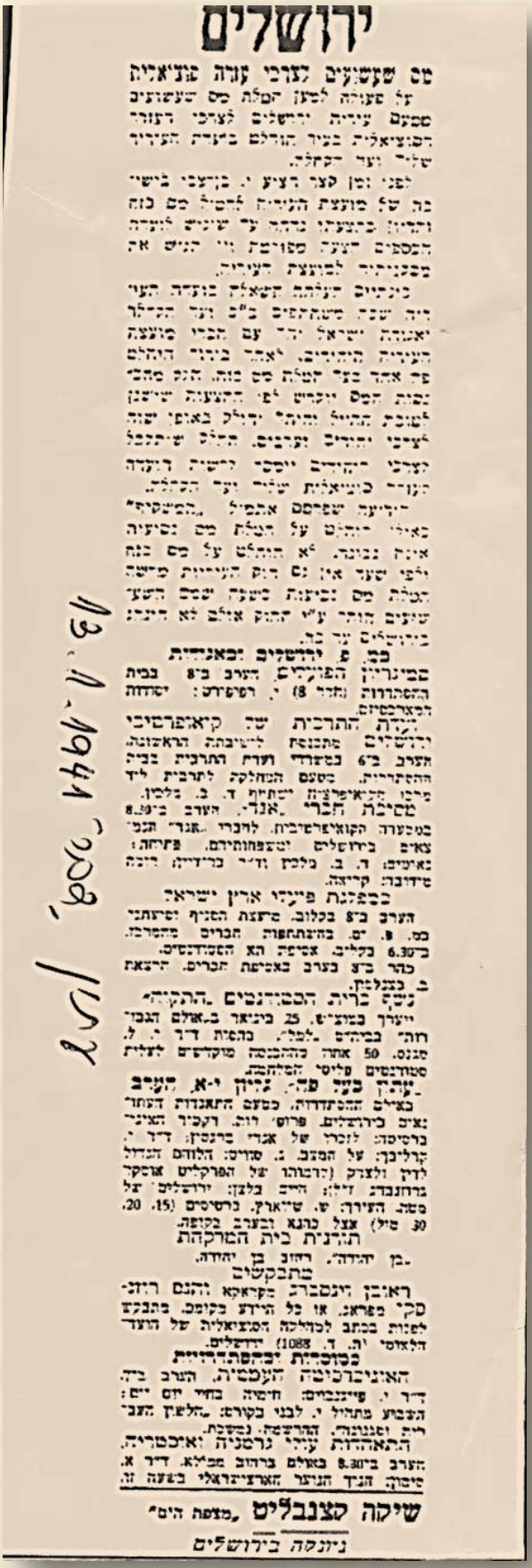
אבי גיל

"נסכנ'ניל לעבודתי עם הבריטים העבירתי את כרטי החקירות לארץ. אני לא יודע מה בדיוק קרה, אבל אותם קצינים נעלמו מאז". קציר

צילום: חמוטל קציר

כתבה משנת 1995 על שרותו של שיקה כחוקר בצבא הבריטי ועל פגישתו עם משפחתו באירופה לאחר המלחמה.

ירושלים

מס שעשועים לצרכי עזה מוניציפלית

על סעודה לסדן הטלת מס השעשועים
מטעם עיריית ירושלים לצרכי העזרה
הסוציאלית בעיר הנדלים בישיבת העיריה
שליד ועד הקהלה.

לפני זמן קצר דציע י. בן־צבי בישיבה
של מועצת העיריה לחטיל מס כזה
והדיון בהצעתו נדחה עד שיעיש לועדה
המספים דעתה מסורבת ויי הגיש את
מסקנותיו למועצת העיריה.

בינתיים הגישה קשאלת בועדה העי
דיה שבה משתתפים ב"כ ועד הקהלה
יאגודת ישראל יחד עם חברי מועצת
העיריה היהודים. לאחר בירור הוחלט
עד אחר בצד הטלת מס בזה. הוא מחבי
נסות המס ויגדיש לי ההצעות שיעמן
לעזרת החיל ויהיל יחיל באופן שזה
לצרכי יחידים ועדרים. הכלי שיתבסל
לצרכי היחידים יוסכי ראשית דועדה
העזר כוציאלית שליד ועד הקהלה.

ידיעה שפרסם אתמול „המשקיף"
באילו יחוסס על הטלת מס בסיעה
אינה נכונה. לא הוחלט על מס בזה
ולפי שעה אין גם דוש העיריות מישה
הטלת מס בסיעות כעצה שמס השע
שועים חוזר ע"י חוק אולם לא הוצע
בירושלים עד כה.

מס 3 ירושלים יכאנדיות

בסיגריות הסוגים הערב ב־3 בבית
הסהדרות (תור 8) י. רפפורט: יסחרה
הסיגרטים.

עגלת התרבית של קיאוסרסיבי
ירושלים מתכנס לישיבתה הראשונה
הערב ב־6 בסיודי ועדת התרבית בבית
ההסתדרות. בסדם הסחלקה לתרבית ליד
מרכז הסיאוסרציה יבתוך ד. ב. גלמן.

מסיבת חברי „אגד". הערב ב־8.30
בסיבורה הקואיסרסיבית לחברי „אגד" הבא
באים בירושלים יבשפחותיהם. 3 הרצאה:
נאיסים: ד. ב. גלמן וד"ר כרדיק: הסה
שדובה קריאה.

בסבלנות פיעלי ארץ ישראל

הערב ב־8 בקלוב. מיצות הסניף יסיחתי
בס. 9. ס. בהצחקות חברים מהסרסה.
ב־6.30 בקליב. צפיפת הא הסמדנסים.
כחר ב־8 בערב באסיפת חברים. הרצאת
ב. בבלנקן.

נשף ברית הסמדנסים „התקוה"

ייערך במוצ"ש, 25 בינואר ב־„אולם הגבר
חה" בבתים „למל". בהשתת דר' ל.
מגנס. 50 אחוז ההכנסה מוקדשים לצרכי
סטודנטים עליסי המחלקה.

עיון בעד פרי. עיון י־א. העיב

באולם ההסתדרות, בשעה התאגדות דעתר
נאים בירושלים. פרופ' רוב. דקציר האינר
נרסיסה: לזכרו של אברי ברנסקי: דר' י.
קרליבך: על המצב. ב. פרים: הלודם הנחיל
לדין ולצדק (דרטוהו של הפרקליט אנסקר
גרהנבדג דילן: היה בלבן: ירושלים' של
פעם. העיוה: ש. שיאוץ. נרסיסים (15, 20,
30 סיל) אצל טרגא ובערב בקופה.

תזכרת בית המוקהת

בן יהודה, ריחוב בן יהודה.

בתבקשים

ראובן זינסברג בקראקא והנם רוצי
סקי בפראג, או כל הירע בקומם, בתבקש
לשנות בכתב לכתובתו הסצויאלית של הועד
הלאומי (ת. ד. 1088) ירושלים.

בכוסיות יבתסתדריות

האינטרנציונאל העכסית. הערב בי
דר י. פיינבוים: חיסה בחי יום:
הצעע פתחיל י. לבני בקורס: „חלשון הצב
ייה ושנותה. הסרצאה: נסשלת.

ההתאהדות עיזי גרסניה ואוסטריה.
הערב ב־8.30 באולם ברחוב מבילא. דיר א.
סיסון: הנוך הנוער הארצישראלי בשעה זו.

שיקה קצנבלים „מצפה הים"

ניונקה בירושלים

ההודעה שפרסמה ניונקה עם הגיעה ארצה–13/1/41–בתחתית העמוד

שיקה היה באותו הזמן ביריחו, בגדוד טירונים. חופשות לא באו בחשבון אז והאפשרות היחידה להגיע לירושלים הייתה צריכה להיות יצירתית.

שיקה טען כי כואבת לו השן, הוא נשלח לרופא שיניים וזה עקר לו את השן הכואבת כביכול שהייתה למעשה ,שן בריאה אך כך הוא נפגש עם ניונקה לאחר פרידה ארוכה.

יש הטוענים כי הוא עשה זאת שלוש פעמים, ואיבד שלוש שיניים בריאות.

כשנשלח שיקה לאירופה, שוב נפרד מניונקה. והמשיך בקשר רצוף עם כל המשפחה, מתנות, גלויות לעוזי הקטן וכו'.

התנדבות היישוב לצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה

מתנדבי היישוב "בבאפס"

שיקה שרת בפלוגה הרביעית של הבאפס

מתנדבי היישוב בבאפס היו יהודים שהתנדבו בעידוד המוסדות הלאומיים של היישוב בארץ ישראל לשרת בצבא הבריטי והוצבו כחיילים בתפקידי עזר ביחידת ה-"באפס" - Buffs (יחידת חיל רגלים) במסגרת התנדבות היישוב לצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה.

ה-Buffs היה הכינוי של 'הרגימנט המלכותי של קנט המזרחית' - Royal East Kent Regiment. רגימנט הבאפס הוקם בשנת 1572 של חייליה.

מתחילת מלחמת העולם השנייה ובמהלך כל שנות המלחמה, דרשה הנהגת היישוב מהבריטים ולחצה עליהם להקים יחידה עברית לוחמת, שתהיה מורכבת כולה מבני היישוב עם סמל ודגל משלה, כדוגמת הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה, בה יוצבו וישרתו מתנדבי היישוב לצבא הבריטי. הבריטים התחמקו כמעט עד סוף המלחמה מלהסכים לבקשה זו. מתנדבים בני היישוב נשלחו לשרת ביחידות עזר שונות, בחיל החפרים, ב'באפס', ברגימנט הארץ ישראלי, בפלוגות התובלה - אך לא ביחידה משלהם, בשפתם ותחת דגלם. יחידה כזו הוקמה רק לקראת סוף המלחמה.

בספטמבר 1940, בשיא תקופתה הקשה של בריטניה במלחמת העולם השנייה - ימי הקרב על בריטניה, הוקמה הפלוגה העברית הראשונה של חיל הרגלים בתוך ה-Buffs. שלטונות המנדט טענו כי הצבת מתנדבי היישוב ב'באפס' נעשתה מטעמים פורמליים, כדי להימנע מן הקשיים הכרוכים בהקמתו של רגימנט חדש, אך בעצם הצבתם של מתנדבי היישוב ביחידה טריטוריאלית של חיילים מחבל ארץ מסוים באנגליה, גילו הבריטים את כוונתם שלא להציבם בכל יחידה שיש בה סממן מקומי ארץ ישראלי או עברי.

משיקולים פוליטיים החליטו הבריטים לקיים שוויון בגיוס בין יהודים לערבים, אך בפועל רוב המתגייסים היו יהודים. הבריטים אפשרו תחילה גיוס לשש פלוגות בלבד, מהן שלוש פלוגות יהודיות ושלוש ערביות שתשרתנה בארץ-ישראל ובעבר הירדן בלבד. בסופו של דבר קמו 15 פלוגות יהודיות, בכל אחת מהן 200 חיילים ובכולן יחדיו כ-3,000 איש.

רק ב-1942 הורכבו מפלוגות הבאפס שלושת גדודי הרגימנט הארץ ישראלי. הקמת יחידות עבריות של חיל רגלים סדיר בצבא הבריטי היה ציון דרך חשוב בדרך החתחתים שהובילה לבסוף, ב-1944, לקראת סיום המלחמה, להקמת עוצבה עברית במלוא מובן המילה. בעוצבה זו שירתו רק חיילים יהודים. וזו היא הבריגדה היהודית או העברית שהיא החטיבה היהודית הלוחמת (חי"ל).

בתקופת שירותו הצבאי של שיקה עבר הקיבוץ לשטח "יד מרדכי" של ימינו וניונקה עברה לשם אף היא עם יתר חברי הקיבוץ.

כאמור למעלה, הקיבוץ שכן בין השנים 1936 ועד 1943 בשטח של נתניה של ימינו המקום נקרא אז "מצפה הים".

הסיבה למעבר הקיבוץ לדרום הייתה הצורך בשטח גדול יותר- שטח הקרקע שהוקצה לקיבוץ "מצפה הים"- היה 14 דונם- שטח זעיר שלא איפשר את התפתחותו. חברי הקיבוץ עסקו בלימוד דייג ימי, גידול ירקות וגידול דבורי דבש. עבדו בפרדסי נתניה, בסלילת כבישים באזור, במאפיות בנתניה וכדומה. כוונת החברים הייתה להגיע לשטח שיאפשר פיתוח משק חקלאי. ב-1943 עבר הקיבוץ לאזור שהוקצה לו על ידי המוסדות המיישבים, כ- 10 ק"מ מדרום לאשקלון. הקמת יד מרדכי היוותה השלמה למפעל ההתיישבות בנגב המערבי, בשכנות לקיבוצים גברעם וניר-עם.

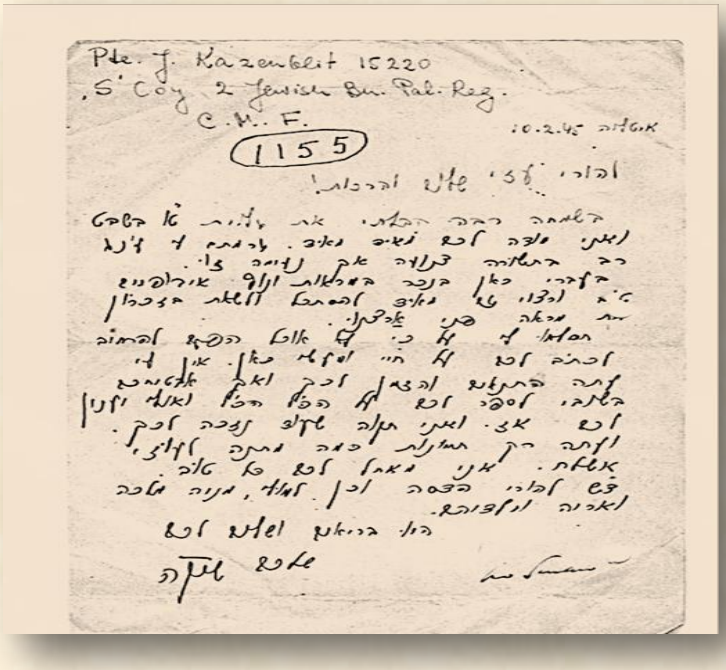
בכ"ט בנובמבר 1947 נערכה בעצרת האומות המאוחדות ההצבעה על חלוקת ארץ ישראל. על פי מפת החלוקה הייתה יד-מרדכי אמורה להיכלל בשטח המדינה הערבית שתוקם.

האזור שמסביב ליד מרדכי, לרבות העיר מג'דל (לימים תוקם בה אשקלון) היה בשליטה ערבית. המצב הביטחוני במקום הלך והחמיר והישוב פונה.

ב־אוקטובר 1948 במסגרת מבצע "יואב" תקף הגדוד השלישי מחטיבת יפתח .

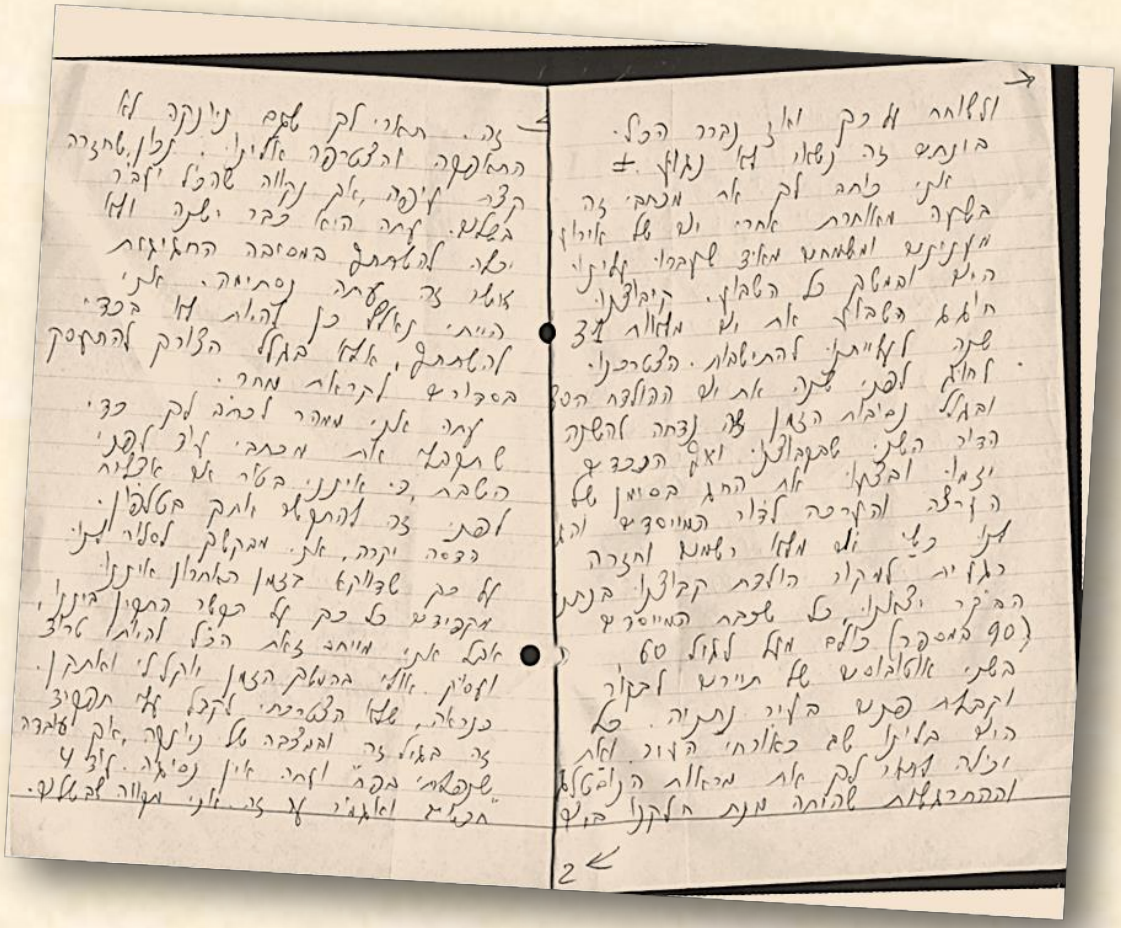
מפקד החטיבה המצרית שישב באזור יד מרדכי- מג'דל וחשש מכיתור נוסף לכיתור כיס פלוג'ה, החליט לפנות את האזור. עם נסיגתו של הצבא המצרי מהאזור, כעבור יום ,ב- 6 בנובמבר חזרו אליו החברים והחלו בשיקומו.

במרכז הקיבוץ, ליד מגדל המים שהופגז וקרס עם תום מלחמת העצמאות הוקמה ב־1951 אנדרטה לזכרו של מרדכי אנילביץ'. את האנדרטה יצר הפסל נתן רפפורט. זה פסלו הראשון של רפפורט בארץ. לרגלי גבעת האנדרטה נערכת מדי שנה עצרת עם גדולה בכ"ז בניסן – "יום הזיכרון לשואה ולגבורה".

שיקה כתב מכל מקום בו היה. מאירופה הוא מקפיד לשלוח גלויות לעוזי הקטן מרגש לחשוב כיצד בכל המערבולת בה היה נתון הקפיד לחשוב כיצד לשמח את הילד הקטן.

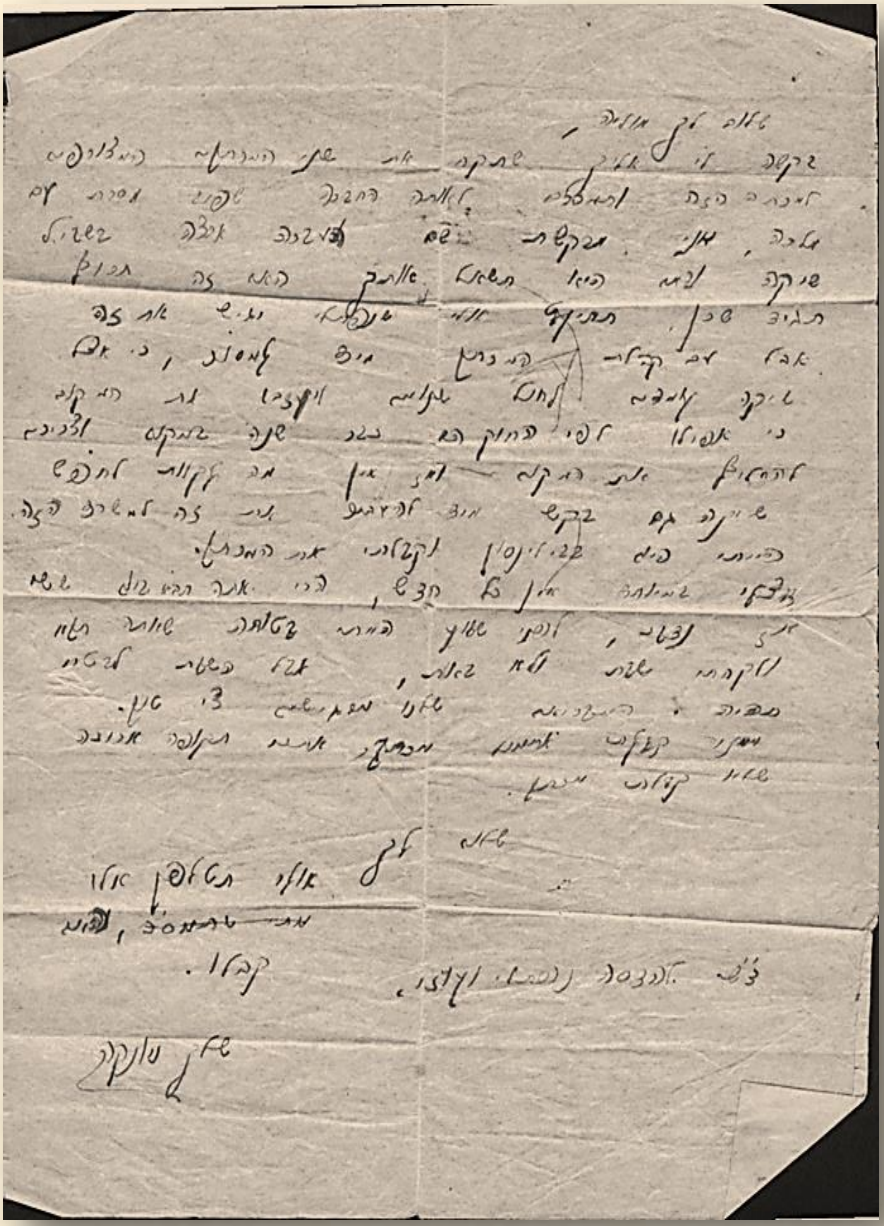

במכתב להדסה מתאר שיקה בהתרגשות את החגיגות שהיו בנתניה לרגל מלאת 31 שנה להתיישבות ב"מצפה- הים"

בתום המלחמה חוזר שיקה ארצה, עבודה רבה משקיעים ניונקה ושיקה יחד עם שאר חברי הקיבוץ בהקמתו ושיקומו של ביתם.

אחרי המלחמה נוסעים שיקה וניונקה לשליחות בקובה תקופת רגיעה עבורם למרות העבודה הקשה.

עוד לפני הנסיעה הם מחליטים לאמץ ילד לאחר שברור להם שניונקה לא תוכל ללדת בגלל הניתוח שעברה.

ניונקה מבקשת במכתב למולה סיוע בכך ששיקה לא ישלח שוב למקום מרוחק לאחר שנים של שרות בצבא הבריטי.

בתמונות חניכי "השומר הצעיר" וההורים בקובה נפרדים מניונקה ושיקה.

עם ההורים, ניונקה ושיקה בשורה השניה מלמטה ,חמישית ושישי מימין-עם חניכי "השומר הצעיר" בקובה

בתמונה למטה –עם הורי החניכים-עומדים,רביעי וחמישית משמאל.

ותמונה של ניונקה במחסן הפרודוקטים בקובה.

ניונקה במחסן הפרודוקטים בקובה

שנה טובה מקובה

ועד הכבוד להנצחת זכר מרדכי אנילביץ וחללי יד־מרדכי

מתכבד להזמינך

לטכס גילוי האנדרטה של מרדכי אנילביץ

(ספקר הפרד בניסו ורשה)

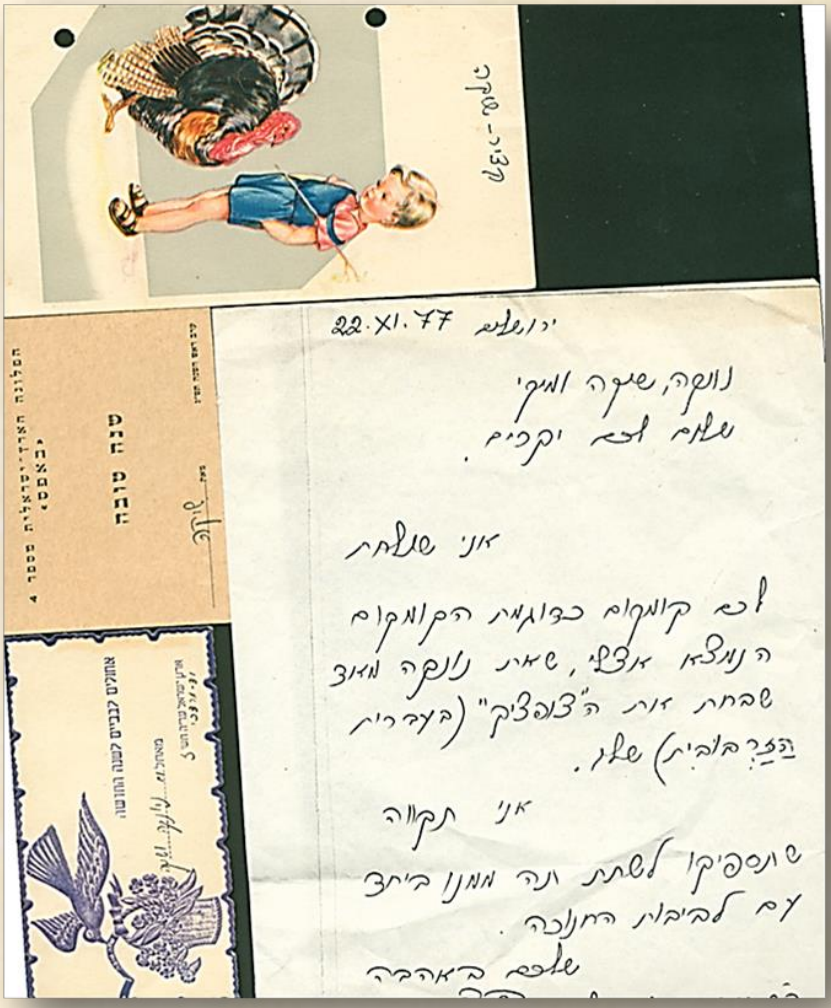
אשר יתקיים

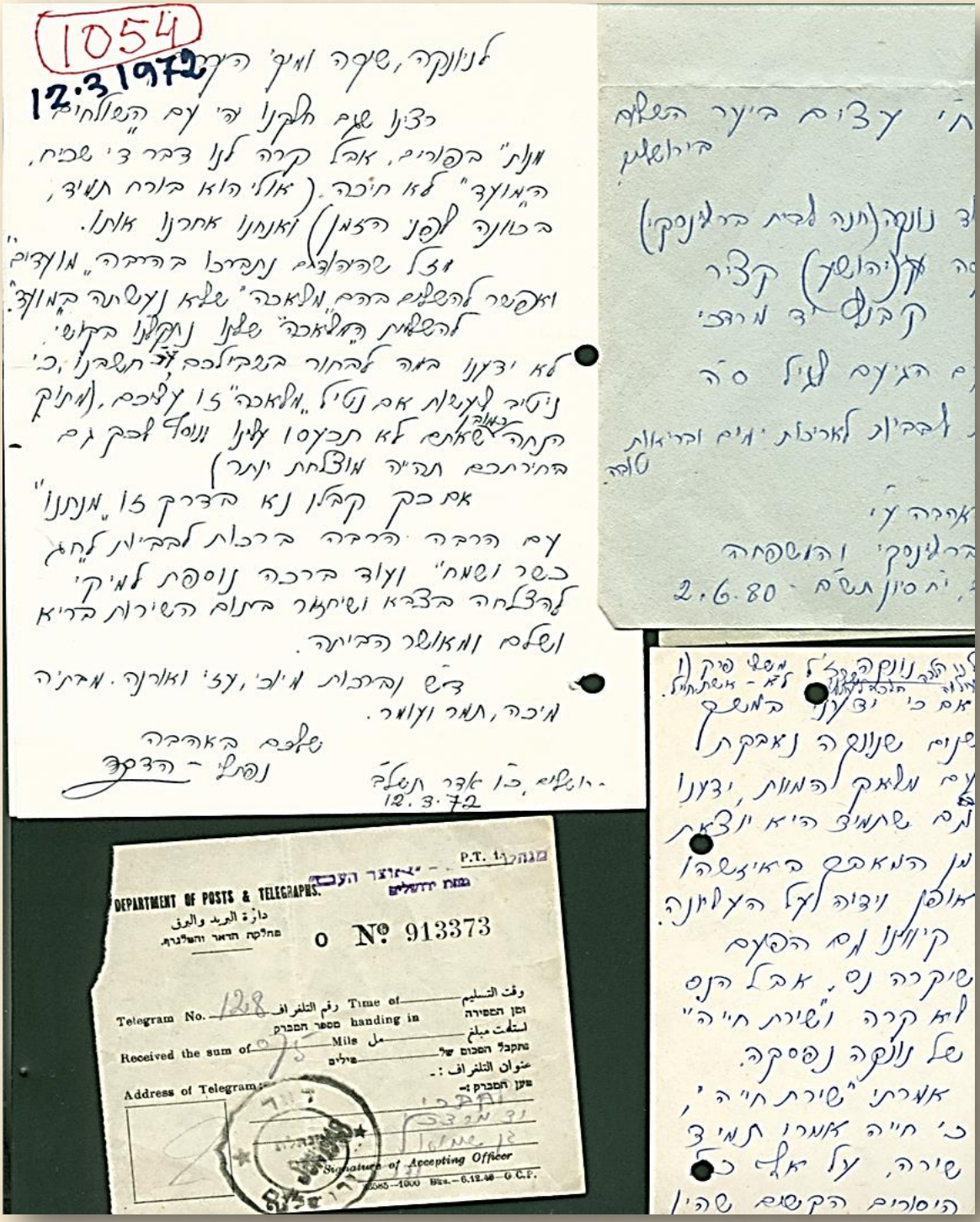
ביום זכר השואה ומרד הגיטאות

ביום כ"ז ניסן תשי"א, 3 במאי 1951, ב־5 אחה"צ בדיוק, בקיבוץ יד־מרדכי

בשנת 1951 עוד לפני הנסיעה לקובה נחנכת האנדרטה לזכרו של מרדכי אנילביץ' –

ניונקה ושיקה מזמינים את המשפחה

דוגמאות למכתבים שמלאו שקיות עבות -כרס ואשר הוחלפו בין המשפחות

עם מולה ביד מרדכי

מהאלבום–מיקי בילדותו

הספר "השמש לא עמד דום" מספר את סיפור הגבורה של אנשי קיבוץ "יד מרדכי.
הסופרת שהתה רוב זמנה ,בעת כתיבת הספר, בביתם של ניונקה ושיקה.

בביקור אצל הדודה ביד מרדכי 1979: מימין – תמר,ישי, איילת,, עומר כרמון. עומדות בתיה וניונקה

שיקה ליד פסלו של מרדכי אנילביץ'

ניונקה באחד מאשפוזיה בבית החולים

ניונקה היתה מאד חולה תקופה ארוכה מאד, נכנסה ויצאה מבתי החולים אך התעקשה להחזיק מעמד.

גם בשעותיה הקשות חשבה על כל אחד מבני המשפחה ולא אשכח שיחת טלפון שקבלתי ממנה כאשר הייתה חולה מאד.

הייתי אז חולה בצהבת והיא התקשרה לשאול מה שלומי והפצירה בי להרגיש טוב.

ב -30/5/89 היא נפטרה.

על קברה ספד לה שיקה:

ניונקה אהבה פרחים ונידלה אותם בגינה בתבונת כפיים. בידע וברוך והרבה אהבה. כל פרח כל ציץ וכל צמח ביקום צומח, פורח. מדיף ריח ניחוח, מניב זרעים, בחוף נובל, קמל ומת. אין חיים לנצח. גם ניונקה, הפרח היפה שלי קמל היום, יבש ומת.
הפרח שלי היה זן מיוחד ממשפחת הברלינסקים. זרעיו נבטו בחולות ויערות פולסיה ווהלין סביב העיר סרני. הם עברו ופרחו במלוא הדרם בהרי ובחוצות ירושלים מלפני למעלה מיובל שנים.

ניונקה היתה פרח מרהיב ביפיו, נודף ניחוחו העדין למרחקים. אף כי לא עשה זרעים ולא הניב פרי הרי משרשו ואונו פרצו ועלו מסביב למלוא העין נצרים וחוטרים בריאים.
קמל הפרח שלי מהזן המיוחד, אך הנצרים יפרחו ויפיצו את בשמם למרחקים ולנצח.

ברמעות אסקה אותם יום יום. אנו לא נפרדים - ניונקה.

שיקה שלב

ניונקה הנפש הטובה והעדינה איננה יותר

לאחר הלוויתה של ניונקה ביד מרדכי-בתמונה העליונה מימין לשמאל קובי בילר, ישראל אמיר, בתיה כרמון, עוזי ברלינסקי,רחל בן-ישי

בתמונה התחתונה-אברשה ירוסלבסקי,בתיה בילר, מלכה ברלינסקי.

שיקה לא נשבר לאחר מותה של ניונקה, הוא המשיך לעבוד, להיות פעיל לנסוע ברחבי העולם ולהיות בקשר עם המשפחה והידידים הרבים. אך לפני מספר שנים החל שיקה לדעוך ובינואר 2013 הלך לעולמו ונקבר ליד ניונקה חברתו, אהובתו.

אבלים ומשתתפים בצערו של
מיקי קציר והמשפחה
עם פטירתו של חברנו היקר

שיקה קציר ז"ל

נולד ברוסיה 16.6.1915
נפטר ביד מרדכי 6.1.2013

יהי זכרו ברוך!

בית יד מרדכי

שיקה קציר – תקציר קורות חייו

שיקה נולד ב- 15 ביוני 1915 בעיר אוסטראה בווהלין. היה זה באמצע מלחמת העולם השנייה, האזור היה אז בשליטת רוסיה. הוריו– שרה לבית קורמן ושלמה זלמן קצנבליט.

שיקה נולד כילד שני במשפחתו בת חמישה ילדים.
רחוב סדובה, בו היה ביתו ובו גר עם משפחתו 20 שנה, היה רחוב שרוב תושביו היו יהודים מדלת העם וגם מעט משפחות נוצריות. יחסי השכנות השבריריים בין יהודים לגויים הופרו מדי פעם כאשר חזירים שגודלו ע"י הגויים פרצו לחצרות של היהודים וגרמו לסכסוכים קשים בין השכנים. המשפחה של שיקה, משפחת קצנבליט, גרה בבית דו משפחתי כשהמשפחה השנייה הייתה שייכת למשפחת דודתו פייגה. השם קצנבליט בא מהשם היהודי כץ. מכיוון שאביו היה בן יחיד ולא רצו שיגויס לצבא הצארי, הוסיפו את התוספת "בליט," מכאן השם כצנבליט. אם היה נשאר עם השם כץ, מי היה מאמין שהוא בן יחיד?

על אמו מספר שיקה בזיכרונותיו: *"בזיכרוני מהילדות מצטיירת דמותה של אמי הצעירה כאישה יפה ובעלת מזג טוב. אהבתי את אימא ואני חייב לה הרבה תודה על כל הדאגה והטיפול המסור שהעניקה לי כמו ליתר בני המשפחה. אימא לא הייתה בעלת השכלה וידעה כנראה לקרוא רק את התפילות שבסידור. כשעזבתי את הבית הייתה אימי בת 45. היא חלתה בסרטן ממאיר. לפני שעליתי ארצה ב- 1938 נפרדתי מאימא בידיעה שהיא חולה מאד וימיה ספורים. אבל היא המשיכה לחיות עוד מספר שנים עד שנרצחה ע"י הנאצים."*

אביו – שלמה קצנבליט, היה איש משכיל ובעל אופקים רחבים, על אף שלימודיו הרשמיים הסתכמו בלימוד בחדר ובבית המדרש. הייתה לו תחושה לצדק חברתי ונטייה לעסקנות ציבורית וכשהיה בן 19 היה פעיל ונמנה על המהפכנים היהודים הצעירים הציונים-סוציאליסטים. על אף היותו משכיל וליברל נשאר שלמה קצנבליט איש דתי מסורתי ושומר מצוות. שיקה מציין שיום השבת היה יום המנוחה בבית ואווירה מיוחדת שרתה בו מליל שבת ועד מוצאי השבת.

אביו פרנס את משפחתו מעבודות מסגרות. עבודה קשה. בזיכרונותיו כותב שיקה: *"לא היו לאבי מכשירים מודרניים או מכונות. הכל נעשה בידיים באמצעות מספרים גדולות לגזירת הפחים, איזמל ופטיש כבד.... כאשר אחי מוטי ואני גדלנו, ובעוד אנו ממשיכים בלימודים, לקח אותנו אבא אל בית המלאכה והחל ללמדנו את מקצוע המסגרות...על אף שקיווה שאולי נמשיך בעתיד את עסקי המסגרות שלו, ידע שפנינו לעליה לארץ ישראל. לימים, כשגדלתי והייתי לנער, עבדתי לצד אבא בבית המלאכה. הייתי מתבונן באבי קטן – הגוף הנראה חלוש, איך שהוא הולם בחוזקה בפטיש הכבד. כשהתפלאתי מהיכן כוח רב לגוף כזה קטן ענה אבי: ה מ ו ט י ב צ י ה. המוטיבציה והיצירתיות הם שנתנו לאבא להתגבר על חולשה גופנית ולאגור כוח לעבודה קשה ביום ארוך. זה היה אחד הלקחים החשובים שהוריש לנו אבא בחייך".*

כשסיים שיקה את לימודיו בכיתה ו' הצטרף לקן השומר הצעיר בעירו ביחד עם חברו הטוב גרישה זילברשטיין. הוא שולב בקבוצת "הזאבים", בשכבת "הכפירים" – השכבה הצעירה ביותר בשומר הצעיר. ההשתייכות לשומר הצעיר הייתה בהתחלה בהסכמה שבשתיקה מצד ההורים ואחר כך בהסכמה מלאה ובהצטרפותם של כל ילדי המשפחה לתנועה. ביתו של שיקה הפך לבית מאד מרכזי בתנועה שהייתה אסורה על פי החוק ואליו הגיעו כל המכתבים מסניפי התנועה השונים ברחבי פולין.

מזיכרונותיו: ***"בפני אבא לא היו שום סודות. הוא ידע הכל, אך גם ידע לשמור סוד. קנאה שדרכו של השומר הצעיר מצאה לאט לאט חן בעיניו. בכל זאת השתדל לשמור על מרחק ולא הזדהה אתנו בגלוי".***

כשסיים שיקה את בית ספר התיכון ולאחר שחגג את בר המצווה, לא נטה להמשיך ללמוד בגימנסיה. בגיל 14 היה כבר נתון כולו לפעילות בשומר הצעיר וחשב שאין טעם להתחיל בלימודים כאשר יצטרך לעזוב באמצע ולצאת להכשרה לקראת עלייה לארץ.

בסוף הקיץ של שנת 1935 החליט שיקה לצאת להכשרה בלובלין ביחד עם חברי הגרעין שלו "השרון". כשהגיע ללובלין נערך שם כינוס גדול של התנועה ושיקה פגש רבים מחבריו לקבוץ וכן את ראשי התנועה מהארץ. בזיכרונותיו מתאר שיקה את מקום ההכשרה: "מקום הקיבוץ בלובלין היה ברחוב המוזנח ביותר בעיר וכל דיריו היו יהודים עניים מאד וחסרי כל. הבניין בו התגוררנו היה בן שתי קומות ושימש בעבר כבית חרושת לסיגריות. בעל המפעל היה פעיל ציוני שתרם את המבנה להכשרה. לפנינו התגוררו במקום זה חברי הכשרה שהקימון את קבוץ נגבה. במהלך הכינוס היה מתח רב בין המשתתפים כי רבים רצו לקבל סרטיפיקטים לעליה ארצה ומספר הסרטיפיקטים היה מועט..."

בשנת 1938 עלה שיקה ארצה מפיראוס בספינה שגודלה כקליפת אגוז. הספינה עגנה מול חוף מצפה הים ושם פגש שיקה בעוד כמה עשרות מחבריו שהצליחו לחמוק מהפורענות והלחצים של ההתגייסות לצבא הפולני. בשהותו במצפה הים יצא שיקה לבציר בכרמי זיכרון יעקב ומילא את מקום הערבים ששבתו כבר זמן רב. הוא גם התנדב לגאפירים ושם, כאיש הגנה, קיבל את הרובה הראשון בחייו.

"מאז למעשה לא הורדתי נשקי מעלי באופן סמלי ומעשי עד מלחמת יום הכיפורים, כאשר חדלתי לשרת במילואים בצה"ל".

בספטמבר 1940 התגייס לחיל הרגלים בגדוד העברי הבריטי. הוא היה ראשון המתנדבים לצבא הבריטי מבין חברי מצפה הים. בצבא הבריטי שירת 6 שנים והשתחרר שנה וחצי אחרי תום מלחמת העולם השנייה.

את ניונקה לבית ברלינסקי, פגש שיקה במהלך שרותו בצבא הבריטי. היא הייתה בוילנה בהכנות לקראת עלייה לארץ לאחר פרוץ המלחמה. באחת החופשות נשא אותה לאישה והיא עברה להתגורר עם חלוצי מצפה הים. בין ניונקה ושיקה שררה אהבה גדולה מאד. כשנפטרה בשנת 1989 ספד לה במילים הבאות:

"ניונקה הייתה פרח מרהיב ביופיו. נדף ניחוחו העדין למרחקים, אף כי לא עשה זרעים ולא הניב פרי הרי משרשו ואותו פרצו ועלו מסביב למלוא העין נצרים וחוסרים בריאים. קמל הפרח שלי מהזן המיוחד. אך הנצרים יפרחו ויפיצו את בשמם למרחקים ולנצח".

ואכן, אחרי הרבה שנים של זוגיות יפה ותקופות של פעילות אינטנסיבית בקבוץ, בארץ ובחו"ל, החליטו ניונקה ושיקה לאמץ להם לבן את מיקי. מיקי קבל המון אהבה וחום מהוריו שיקה וניונקה וכן מבני כיתתו "תומר" ומהצוותים החינוכיים.

בשנת 1980, בהיותו בן 65, התגלה אצל שיקה סרטן ממאיר. לאחר סדרה ארוכה של טיפולים מייסרים ומחשבות על סיום החיים כדי לא להמשיך לסבול, החליט שיקה להפוך לטבעוני. הוא יצר קשר עם מטפל טבעוני ואחרי זמן מה הבריא לגמרי מהסרטן. שיקה חזר לפעילות מלאה ואף זכה לאריכות חיים.

3

שיקה היה פעיל כמעט בכל תחום שאפשר להעלות על הדעת: רכז ענף חקלאי, מזכיר קיבוץ כמה פעמים, פעיל בתנועה ובמפ"ם, שליח השוה"צ בקובה בתחילת שנות החמישים, ריכז ועדות רבות בקיבוץ ועוד ועוד. בעשרים שנותיו האחרונות ואולי יותר מזה עבד במוזיאון.

בהיותו איש צוות מרכזי ומוביל במוזיאון, עסק בהדרכות, דבר שלא היה מקובל בזמנו, ובאירוח אישים חשובים מהארץ ומחו"ל. שיקה ידע שפות רבות על בוריין, תכונה שירש מאביו לדבריו. ידע זה אפשר לו להיות מחובר לאנשים רבים מכל רחבי העולם.

שיקה השאיר אחריו מאמרים רבים שכתב ותרגם משפות שונות.

שיקה, אתה חוזר עכשיו לנוח על יד אהובתך.
יותר לא תצטרך להשקות את קברה בדמעותיך. ישקו את קבריכם לנצח.
מעתה גשמי הברכה, אותם מדדת שנים רבות,

נכתב והוקרא
ע"י ורד בר סמך

יהי זכרך ברוך!

ההספד שנקרא על קברו.

בהספד כמה טעויות למשל ההכרות עם ניונקה שהיא טעות מרכזית

מניה (מלה) ירוסלבסקי (ברלינסקי)

סרני 1915 ירושלים 1961

מניה הבת השביעית שנולדה לבתיה ועזריאל ברלינסקי הייתה כבת שנתיים כאשר נפטר האב.

ניונקה הייתה מבוגרת ממנה וזלטקה קטנה ממנה.

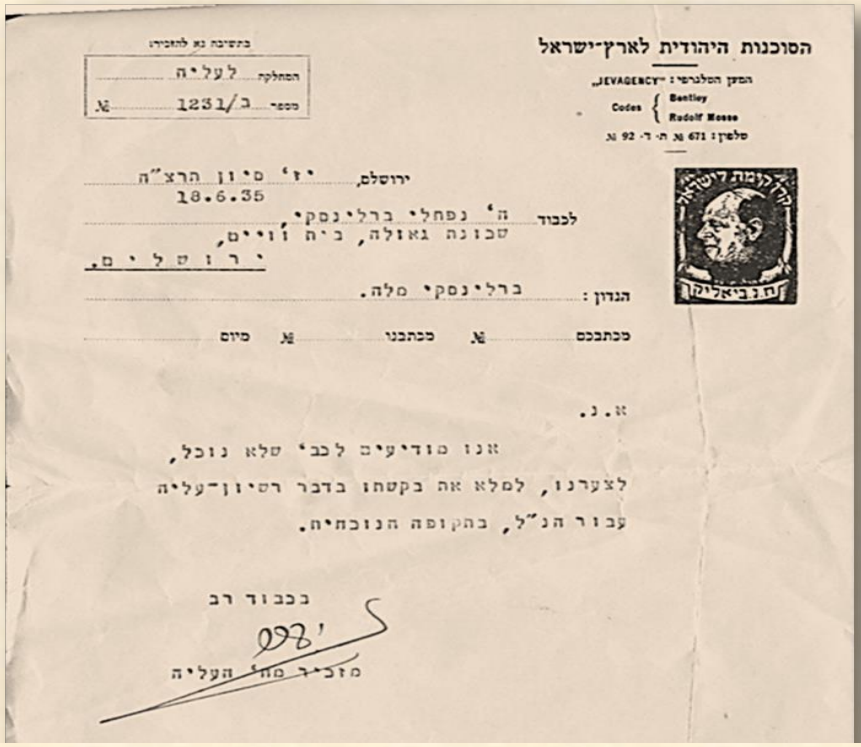
ילדה יפה חברותית מאד .

כילדה הרגישה כנראה האם שמניה זקוקה לדמות אב שלא היה לה ועל כן הטילה על מולה האח המבוגר לדאוג לה.

גם כשהיא כותבת אליה לארץ היא מבקשת ממנה שתקשיב לכל מה שמולה אומר לה.

היא דואגת שללא דמות חזקה לידה היא תושפע מחברות שאינן מתאימות לה.

את הטיפול ברשיון העלייה שלה לארץ לקח על עצמו נפתלי.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל

המחלקה לעליה

מספר ב/1231 א

ירושלם, ז' סיון תרצ"ה
18.6.35

לכבוד ה' נפתלי ברלינסקי,
שכונה גאולה, בית ווייס,
י ר ו ש ל י ם.

הנדון: ברלינסקי מלה.

מכתבכם א מכתבנו א פיום

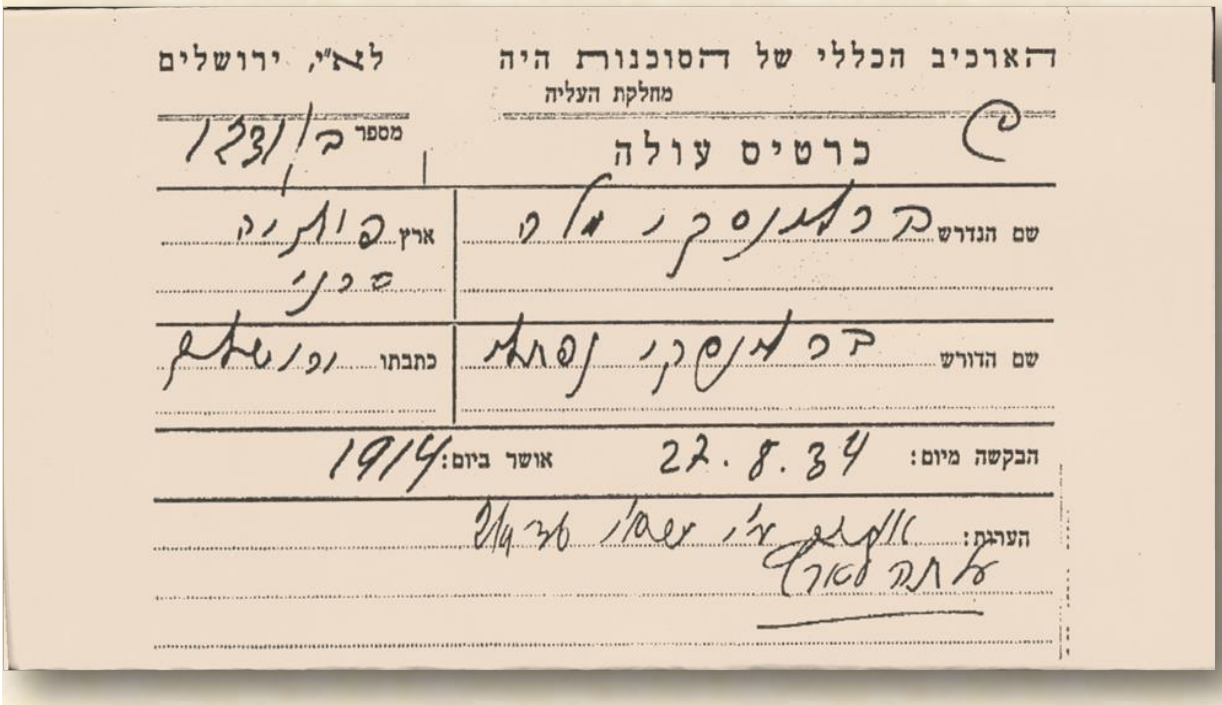
א.נ.

אנו מודיעים לכב' שלא נוכל,
לצערנו, למלא את בקשתו בדבר רשיון־עליה
עבור הנ"ל, בהקופה הנוכחית.

בכבוד רב

מזכיר מחי העליה

בשנת 1935 מודיעים לנפתלי כי בשלב זה הבקשה לעלייה לא מאושרת, הבקשה הוגשה ב-1934.

הארכיב הכללי של הסוכנות היה לא"י, ירושלים

מחלקת העליה

מספר ב/1231

כרטיס עולה

שם הנדרש ברלינסקי מלה

ארץ פולין

שם הדורש ברלינסקי נפתלי

כתבתו ירושלים

הבקשה מיום: 22.8.34 אושר ביום: 1934

הערות: [illegible]

מניה עלתה בשנת 1936

כאשר עלתה ארצה (ב-15.11.36) עברה לגור עם מולה האח הגדול ועם נפתלי שבאותו הזמן התקבל לעבודה ב"משטרת הישובים העבריים".

בשנת 1938 מניה מתגוררת ברחוב עובדיה ותרמה ל"שקל העברי"

בשנת 1941 נושא נפתלי לאשה את הדסה רבינוביץ' בת למשפחה ותיקה בארץ. בני - הזוג מתגוררים באחד מחדרי הדירה ברחוב עובדיה ושם גם נולד בנם הבכור עוזי בספטמבר 1942.

המגורים המשותפים גורמים למתיחות בין הדסה ומניה, ניונקה נקראת לפשר אך מחליטה שלא להתערב.

נראה שהדסה אינה מבינה מה עובר על בני המשפחה באותם ימים קשים ובאיזו מתיחות הם מצויים בדאגה לבני המשפחה באירופה.

הדסה ונפתלי עוברים להתגורר ברחביה בחדר אחד בדירת הוריה של הדסה שם נולדתי גם אני.

בשלב מאוחר יותר מתפנה שם דירה נוספת והם עוברים להתגורר בה.

מניה נשארת לגור ברחוב עובדיה עם מולה.

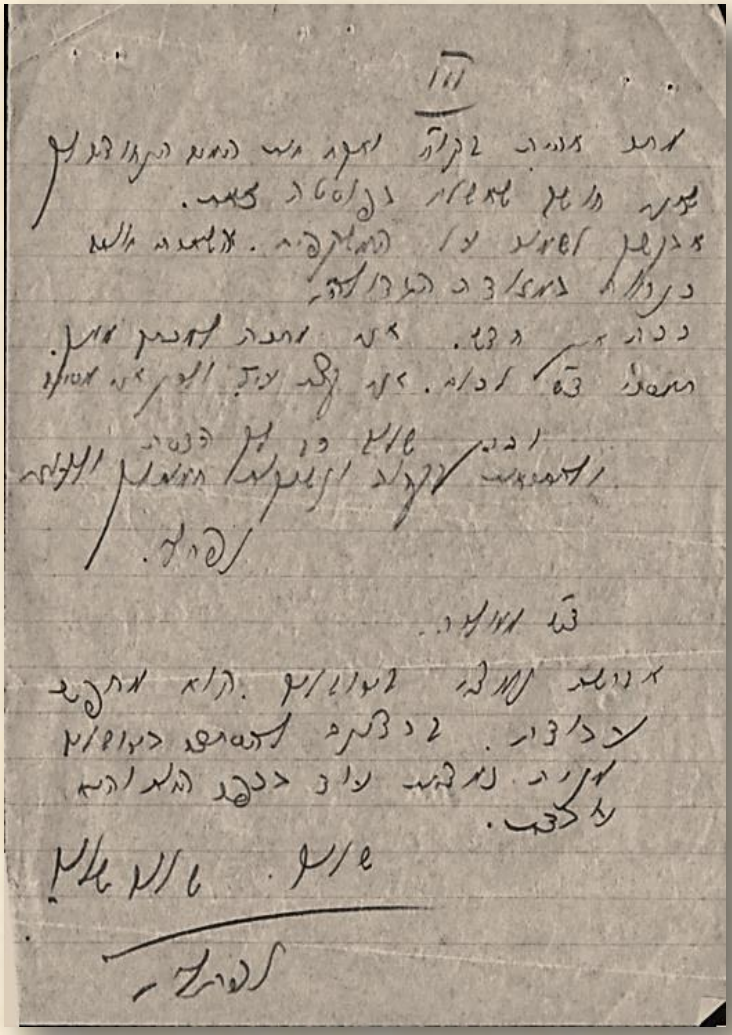
לאחר הכרות עם אברהם (אברשה) ירוסלבסקי היא נישאת לו ולבני הזוג נולדה- בשנת 1947 -בת שנקראה על שם האם –בתיה.

מניה ובתה בתיה בחצר הבית ברחוב עובדיה

בהלווית ניונקה מימין אברשה ירוסלבסקי, בתיה בילר, מלכה ברלינסקי

מכתב מנפתלי להדסה הנמצאת עם עוזי בכפר גלעדי בערך שנת 1944 מניה עובדת מחוץ לירושלים אברשה מחפש עבודה.

בתיה

מימין: ניונקה,שיקה,בתיה ,מניה

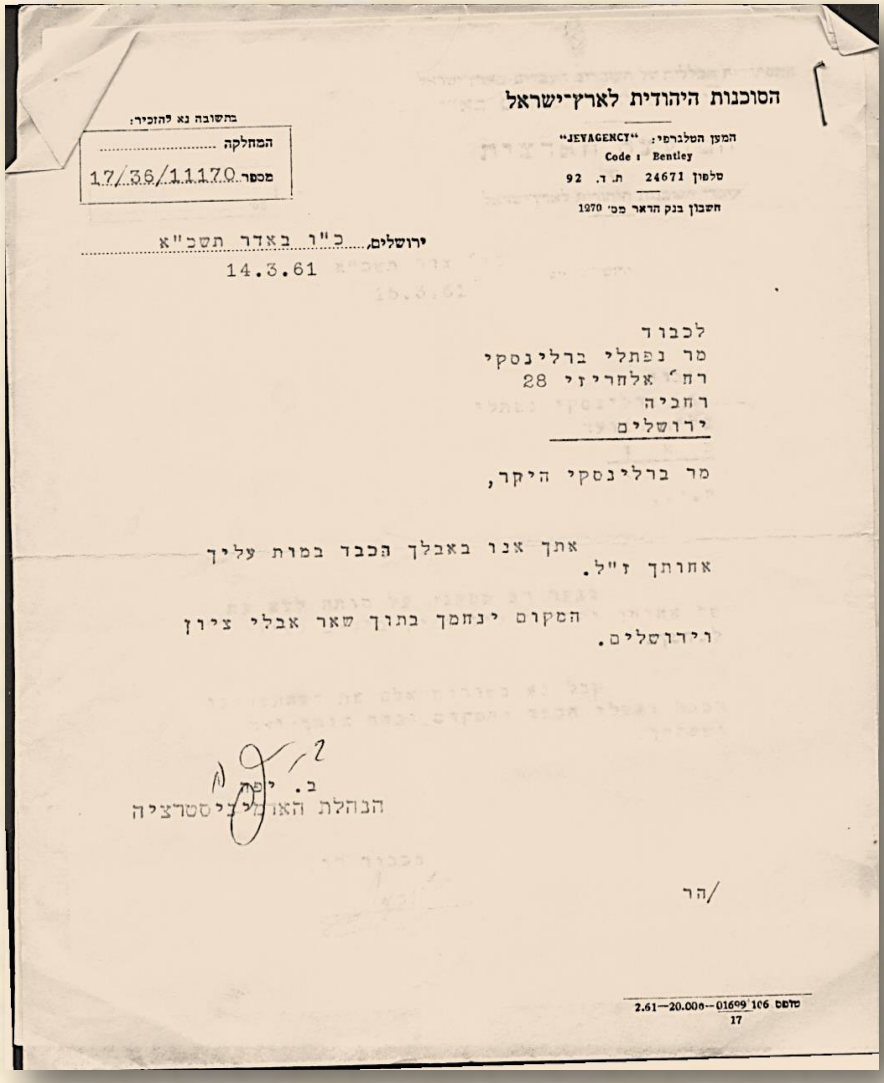
על המרפסת ברחוב עובדיה מימין מניה, בתיה, ניונקה ,מולה

בתיה– שניה מימין בגן הילדים.

בשנת 1961, בגיל צעיר מאד נפטרה מניה.

מותה זעזע את האחים שכאבו מאד במקביל את יתמותה של בתיה בת הארבע עשרה שנשארה ללא אם.

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל

המען המלגרפי: "JEVAGENCY"
Code : Bentley
טלפון 24671 ת. ד. 92
חשבון בנק הדואר פכ' 1970

בתשובה נא להזכיר:
המחלקה .....
מספר 17/36/11170

ירושלים, כ"ו באדר תשכ"א
14.3.61

לכבוד
מר נפתלי ברלינסקי
רח' אלחריזי 28
רחביה
ירושלים

מר ברלינסקי היקר,

אתך אנו באבלך הכבד במות עליך
אחותך ז"ל.

המקום ינחמך בתוך שאר אבלי ציון
וירושלים.

ב. ישי
הנהלת האוכלוסטרציה

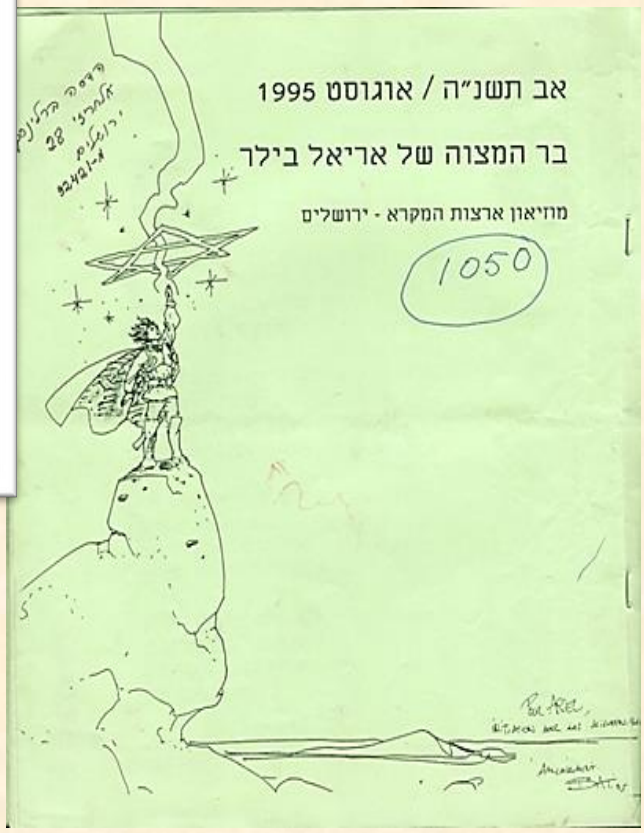
/הר

2.61—20.000—01609 106 טדסם
17

מכתב השתתפות בצער שקיבל נפתלי על מותה של מניה

בתיה החיילת ומיקי ביד- מרדכי

חוברת לכבוד בר-המצווה של אריאל בילר

בנם של קובי ובתיה

זלטקה ברלינסקי

סרני 1917–נרצחה על ידי הנאצים בסרני 1942

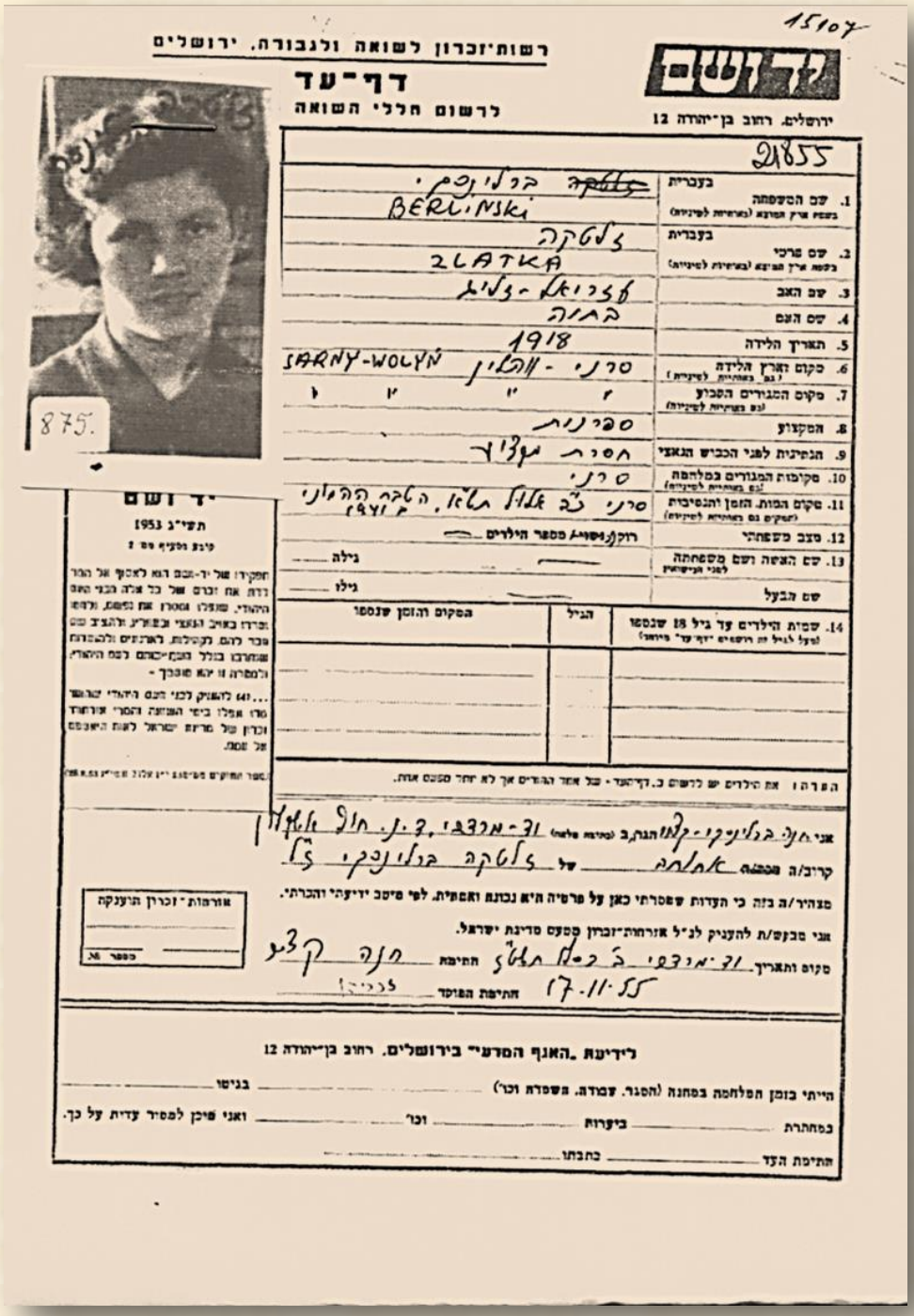
האחות הצעירה לבית ברלינסקי שנולדה לאחר מותו של האב.

על פי התמונה שבידינו - בחורה עדינה ויפה. זלטקה לא מוזכרת באף אחד מן המכתבים המצויים בידינו לא של האחים ולא של הסבתא. היא נרצחה בסרני יחד עם הסבתא בתיה הייתה כנראה צמודה אליה ולא העלתה בדעתה לעזוב אותה ולנסות לעלות ארצה. פעם אחת כשהייתי ילדה הסתכלה עלי ניונקה ואמרה כי אני דומה לזלטקה. לא שאלתי אותה יותר.

אשר בינדר -שהכיר אותה- סיפר כי הייתה מאד קשורה לסבתא בתיה.

היא היחידה שאיננו יודעים למעשה דבר עליה עוד פחות מהידוע לנו על האחות רחל. שמה של זלטקה הונצח יחד עם שמותיהם של יתר בני המשפחה שנספו בשואה במצבה המשותפת שהקמנו על קברותיהם של הורינו הדסה ונפתלי ברלינסקי.

רשות־זכרון לשואה ולגבורה, ירושלים

דף־עד

לרשום חללי השואה

יד ושם

ירושלים, רחוב בן־יהודה 12

15107

21855

1. שם המשפחה (בעברית)	בערלינסקי
	BERLINSKI
2. שם פרטי (בעברית)	זלטקה
	ZLATKA
3. שם האב	אליעזר־צבי
4. שם האם	בתיה
5. תאריך הלידה	1918
6. מקום מגורי הילדה	סרני־וולין SARNY-WOLYN
7. מקום המגורים האחרון	ר י ו ו
8. המקצוע	סטודנטית
9. הנציגות לפני הכיבוש הנאצי	חסידי אגודת
10. מקומות המגורים במלחמה	סרני
11. מקום המוות, הזמן והנסיבות	סרני ב' אלול תש"ב, הילדה הי[illegible]
12. מצב משפחתי	רווק/נשוי — מספר הילדים
13. שם האשה ושם משפחתה לפני הנישואין	גילה
שם הבעל	גילו

14. שמות הילדים עד גיל 18 שנספו (על גיל זה ראה "יד־עד" מימין)	הגיל	המקום והזמן שנספו

הערה: את הילדים יש לרשום כ. לדוגמה - כל אשר הגדרים אך לא יחד מספם אחת.

אני הח"מ בערלינסקי־קלמן הנרי ב' (בכתב מלא) 31-מרצ'ב, ד.נ. חולון

קרוב/ה משפחה אחותה של זלטקה בערלינסקי ז"ל

מצהיר/ה בזה כי העדות שמסרתי כאן על פרטיה היא נכונה ואמיתית. לפי מיטב ידיעתי והכרתי.

אני מבקש/ת להעניק לז"ל אזרחות־זכרון מטעם מדינת ישראל.

מקום ותאריך ת"א-מרכז ב' כסלו תש"ך חתימה חנה קלמן

חתימת הפוסק 17.11.55

אזרחות־זכרון הוענקה

מספר

יד ושם

תש"ך 1953

טופס הסקירה מס' 2

חסקירה של יד־ושם הוא לאומך של הכר דה את זכרם של כל אלה הבני העם היהודי, שנפלו ונספו את נספו. ולמע מדורו באופן הנאצי ובשותפיו והצבע עם אבר להם. הקטלות, האנוסים והלוחמה שנתרבו בגלל העובדה כעם היהודי ולמסרה זו יש חשיבות -

... [illegible] להשוות לכני העם היהודי שנרשמו מרו אפלו ביחי האחוזה הסרי אורחות וכרון של מדינת ישראל לשות השפעם של עמה.

ליד־ושם "האגף המדעי" בירושלים, רחוב בן־יהודה 12

הייתי בזמן המלחמה במחנה (הסגר, עבודה, משפחה וכו') _____ בגיטו _____

במחתרת _____ ביערות _____ וכו' _____ ואני מוכן למסור עדות על כך.

חתימת העד _____ כתובתו _____

דף –עד לזכרה של זלטקה מולא על ידי ניונקה, יש שיבוש בתאריך הלידה , נולדה לכל המאוחר ב–1917

זלטקה מופיעה בחלק מהצילומים המשפחתיים מסרני שנותרו בידינו, שמה רשום על גבי התמונות.

מיקי,שים לב ,בדירת הסבתא בתיה היה פטיפון בדיוק כמו זה שאתה אוהב ובדיוק מאחורי ניונקה.

השנה 1939, איזו שלווה שורה בבית המסודר הזה,

סבתא בתיה, ניונקה ,זלטקה וכנראה אמה של חסיה מצטלמות כדי שתהיינה בנמצא תמונות אותן תשלחנה לילדים שבארץ- ישראל.

הייתכן שבתיה החכמה חשה בסתר ליבה כי תמונות אילו תסייענה לנכדיה וניניה להכיר אותה ואת משפחתנו שהושמדה?

נספח– משפחת וגמן משפחתה של הסבתא בתיה ברלינסקי

מקורה של משׁ וגמן ההוא מהעיר רומנוב שליד זׁיטומיר.

שמה של העיר שונה כבר בשנת 1931 והיום היא קרויה בשם דזׁירזׁינסק

Dzerzhinsk (לשעבר רומנוב)

Dzerzhinsk (לשעבר רומנוב), Dzerzhinsk קאונטי, ז'יטומיר מחוז, אוקראינה

להגדלת המפה לחצ

ההתייחסות הראשונה להתישבות יהודיה בעיר רומנוב (מאז 1931 Dzerzhinsk) מתייחסת לשנת 1787. עם המהפכה הבולשביקית, מלחמת האזרחים (1918-1920), ובשנים הבאות, כאשר הכנופיות המשיכו להציק לאוכלוסייה היהודיה באוקראינה, יהודי Dzerzhinsk סבלו אלימות מהמשטרים המתחלפים.

כל החנויות, שרבים בעבר בבעלות היהודיה, נסגרו על ידי הסובייטים בתחילת שנתי ה -1930. יהודים רבים נאלצו לעבוד במפעלים מקומיים. תוך מספר בעלי המלאכה יהודים הצטרף קואופרטיבים.

בשנת 1931 20 משפחות יהודיות שהוקמו *הקולחוז* היהודי "Lenins ועג" (דרכו של לנין). בסוף 1939 פחות ממחצית מחברי *הקולחוז* היו יהודיה.

מוסדות אחניות יהודיות (מוסדה) פעלו בDzerzhinsk ו, משינה 1926, בבית ספר ביידיש, כמו גם, עד שחוסלו בסוף שנתי ה -1930. בשנת 1939 העיר הייתה 1,720 יהודים, 24 comprising אחוזים מכלל אוכלוסייה.

Dzerzhinsk נכבש על ידי הגרמנים ב -10 ביולי, 1941. כמה משפחות יהודיות ברחו לעומקה של ברה"מ. כמה יהודים הגיעו בDzerzhinsk ממקומות סמוכים כדי לברוח מזרחה, אך לא מצליחים לברוח כיבוש גרמני. אז היהודים בעיירה נרצחו על ידי הגרמנים, בסיוע של משתפי פעולה אוקראיניים, בין אוגוסט לדצמבר 1941 באורבעה אתרי רצח ליד Dzerzhinsk. יהודים בודדים בלבד הצליחו לשרוד, בעיקר בכפרים הסמוכים לעיירה.

הצבא האדום שחרר Dzerzhinsk ב -1 בינואר 1944.

פסל הזיכרון שהוקם ברומנוב לזכרם של 7000 התושבים שנרצחו בשואה

לזלמן ורחל ווגמן –הוריה של בתיה, נולדו שבעה ילדים.

יצחק ווגמן, ביילה אקסנפלד, גלה (חנה) קוטלר –היגרו לארצות הברית

בתיה ברלינסקי, פייגה שטרקמן, סוניה קרגמן ורחל ווגמן נשארו באירופה.

ככל הנראה משפחות שטרקמן וקרגמן, לפחות, שרדו את השואה.

מהגרים יהודים לארצות הברית

גלי הפרעות נגד היהודים שהתרחשו ברוסיה בשנות השמונים של המאה התשע עשרה ואיתן התחיקה האנטי-יהודית והעוני הכבד הובילו לגלי הגירה של יהודים לארצות הברית, וזו הגיעה לשיאה בשנים 1881-1914. לרוב הגיע המהגר היהודי עם בני משפחתו, מתוך כוונה להשתקע בארצות הברית.

ניתן להבין שלסבתא בתיה היה קשר רצוף עם בני משפחתה גם עם אלו שהיגרו לאמריקה וגם עם אלו שנשארו באירופה.

עם בני משפחתו של האב עזריאל לא נשמרו קשרים חוץ מדוד אחד, אהרון, שהיה ידוע כי היגר לאמריקה ב-1910 והתגורר ככל הנראה בניו יורק.

אחרי המלחמה חודש הקשר עם חלק מבני משפחה בארצות הברית. אצל אבי מצאתי מכתבים רבים שנשלחו מחנה ווגמן שהיא ככל הנראה אלמנתו של יצחק ווגמן האח הבכור במשפחה.

חנה כתבה הרבה מאד והייתה שולחת גם מדי פעם חבילות של בגדים משומשים.

אבי הצליח לאתר בארץ קרוב משפחה של חנה בשם דוד זסטבקר שהתגורר בתל אביב.

בתה של חנה - לינא- כתבה אף היא לא מעט.

כמו כן היה קשר עם לייבצ'יק אקסנפלד ששיקה וניונקה אף נפגשו איתו,

הייתה התכתבות עם בנו של יצחק ווגמן ,וילי ,שהיה בעל חווה בארצות -הברית.

בשנים מאוחרות יותר הגיעה לכאן לסלי טלסקי (אנוך) צאצאית של ביילה אקסנפלד שהקימה כאן משפחה.

גם טובי גיש צאצאית של חנה (גלה) קוטלר מתגוררת בחיפה ולה ילדים ונכדים..

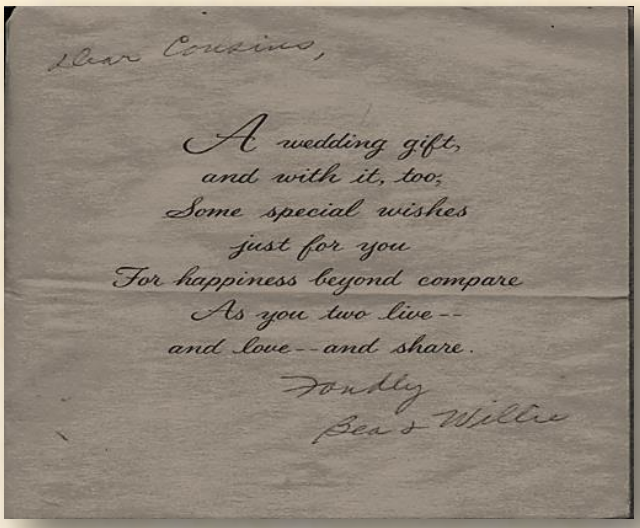
לי אין ספק שהיום חיים בארץ צאצאים נוספים של מש' ווגמן וכן של מש' ברלינסקי שאין לנו מידע לגביהם.

ממכתביהן של חנה וגמן וביתה לינה-אנו קוראים (שנת 1947) על בני המשפחה שנשארו באירופה על סוסיה שנמצאת בפטרבורג עם שני ילדיה , על בן אחד שהיה שבוי במשך ארבע שנים בגרמניה ובמשך כל השנים הללו אימו לא שמעה ממנו והזדקנה בטרם עת ולמרות מצבה היא חייבת לעבוד.

גם על בת שנמצאת בארגנטינה בשם פולה.

אנו קוראים על פייגה שנמצאת ברומנוב (כנראה חזרה לשם אחרי המלחמה) ועליה כותבות חנה ולינה כי בני המשפחה שולחים להם הרבה מצרכים וגם מצרכי מזון.

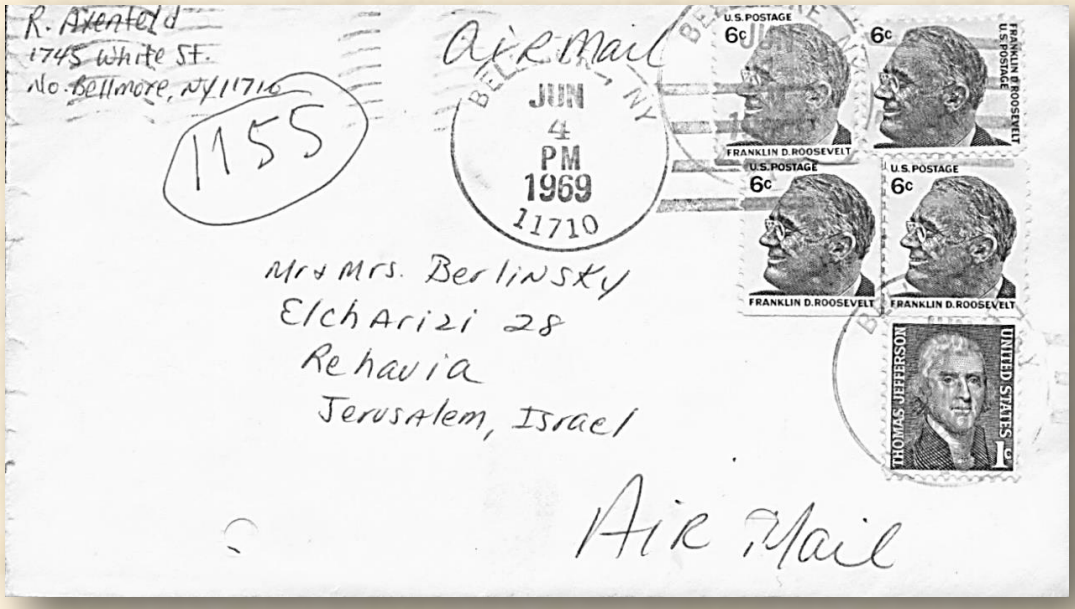
הדודה חנה כותבת (1949) על רגשותיה בעקבות החלום שהוגשם עם הקמת המדינה. היא כותבת שהיא קוראת את תולדות חייו של חיים וויצמן ומתרגשת מאד.

Dear Cousins,

A wedding gift,
and with it, too;
Some special wishes
just for you
For happiness beyond compare
As you two live--
and love--and share.

Fondly
Bea & Willie

גלוית ברכה מוילי ובי וגמן .וילי היה בן אחיה של בתיה

מכתב ממש' אקסנפלד-ביילה אקסנפלד הייתה אחותה של בתיה

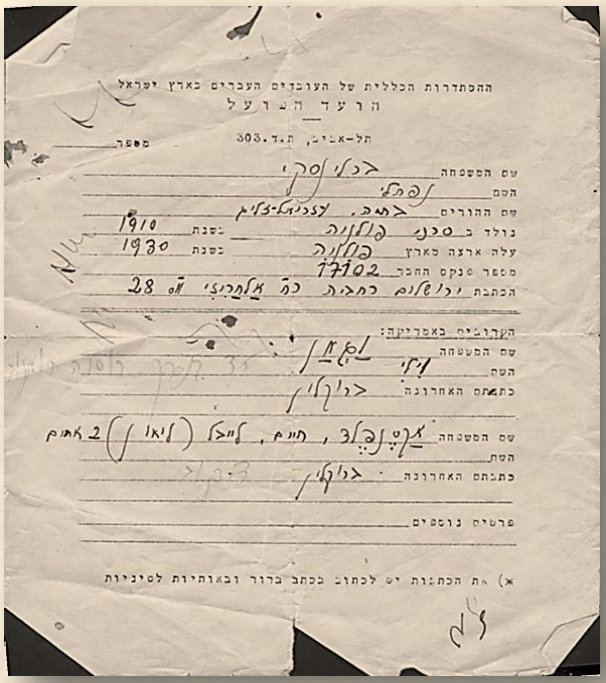
וילי וגמן אשתו בי, בתו אן ,חתנו לארי, והנכד נתן בחווה שהייתה שייכת להם בארצות הברית שם גידלו אפרסקים ותפוחים. התמונה מאוקטובר 1963-וילי היה בנו של יצחק ווגמן אחיה הבכור של הסבתא בתיה ברלינסקי

לעת זקנה מכרו וילי ובי את המשק ועברו לפלורידה. במשפחתנו קיימת משיכה לא קטנה לנושא החקלאי. אחוז היהודים שעסקו בחקלאות בארצות הברית היה נמוך ביותר.

<u>להלן המבנה המקצועי של האוכלוסייה היהודית בארצות הברית בשנות השלושים בחקלאות עסקו רק שני אחוזים מהאוכלוסיה:</u>

תחום	אחוז
מסחר	50
תעשייה	28
מקצועות חופשיים	10
שרות בית ושרות אישי	6
תחבורה	2.5
חקלאות	2
שרות פומבי	1.5

סה"כ	100

ההסתדרות הכללית של העובדים העברים בארץ ישראל
הועד הפועל
תל-אביב, ת.ד. 303
מספר
שם המשפחה
השם
שם ההורים
נולד ב
עלה ארצה מארץ
מספר סניף החבר
הכתובת
הקרובים באמריקה:
שם המשפחה
השם
כתובת האחרונה
שם המשפחה
השם
כתובת האחרונה
פרטים נוספים
*) את הכתובות יש לכתוב בכתב ברור ובאותיות לטיניות

נפתלי מחפש את הקרובים שאת שמותיהם זכר- בארצות הברית. יתכן וזכר אותם עוד לפני שנפרדו והיגרו .

להלן פירוט בני המשפחה מצד משפחת ווגמן ככל שהצלחתי לגלות

א. טבלה עם פירוט שמות האחים והאחיות וילדיהם-בשורה הראשונה האחים והאחיות לבית וגמן בשניה- בני האחים

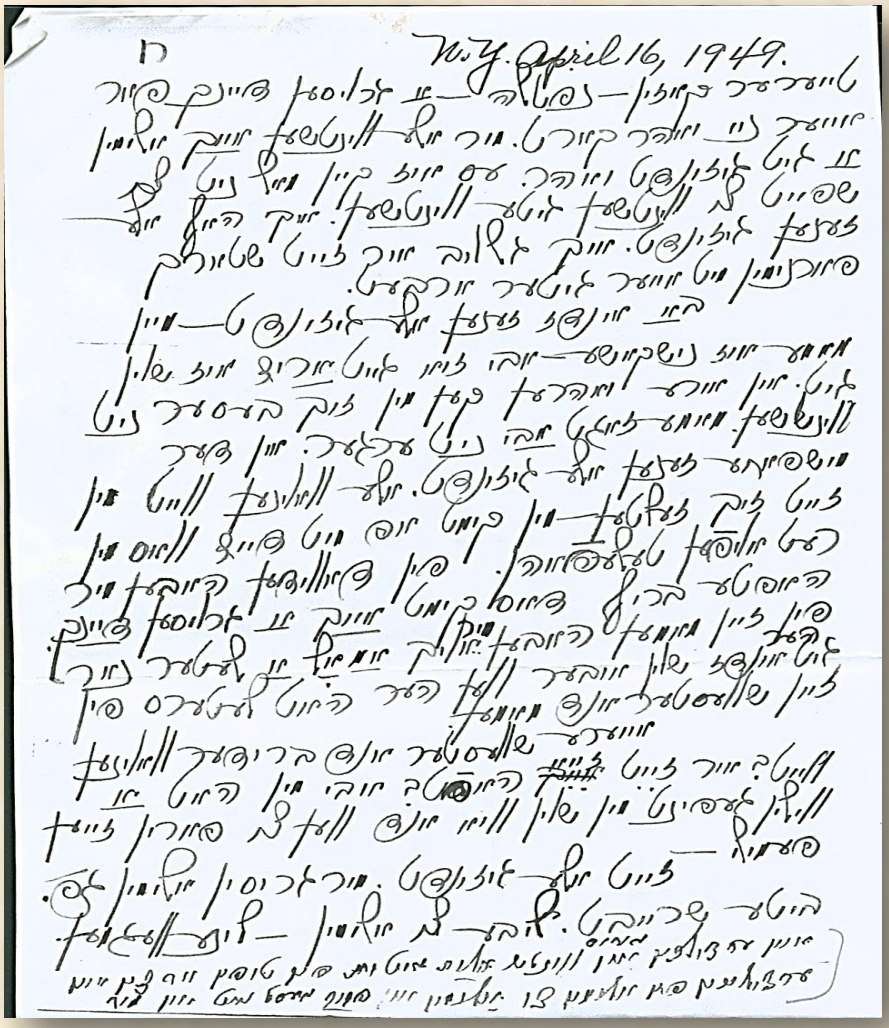
כל המופיעים בשורה השנייה הם בני הדודים של הורינו.

יצחק ווגמן ארה״ב	ביילה אקסנפלד(ארה״ב)	חנה(גלה) קוטלר-ארה״ב	בתיה ברלינסקי סרני-פולין	רחל ווגמן	סוניה קרגמן	פייגה שטרקמן רומנוב-פולין
וילי וגמן לינא וגמן	חיים אקסנפלד לייבצ׳יק אקסנפלד *אנה שוורץ רחל כהן סוסי(רוסיה) מניה אלמן רוחל	*חיה קרמזין לייב קוטלר מוטל קוטלר **פולה הושנסקי בן נוסף	ירחמיאל רחל וינרוב אריה חיים נפתלי ניונקה - קציר מניה- ירוסלבסקי זלטקה		מיטיה בן נוסף	מיטיה קלרה מניה
	*צאצאית בארץ לסלי אנוך	*צאצאית בארץ –טובי גיש **בארגנטינה				

ב. <u>פירוט נוסף (ככל שניתן) וכן פירוט של הדורות השלישי, הרביעי, והחמישי.</u>

1. יצחק ווגמן נפטר בארצות הברית. הוא נישא לחנה אשה קודמת -אנה ווגמן.

חנה אשתו כתבה הרבה מאד וכך גם הבת לינה .לחנה הייתה אחות שעלתה ארצה ובנה דוד זסטבקר היה משך שנים בקשר עם נפתלי והדסה.

מכתב-אחד מרבים-מחנה ולינה ווגמן

<u>ילדיהם ונכדיהם של וילי ווגמן ובי ווגמן:</u>

א. ארוין ווגמן נשוי למוריאל ווגמן

ילדיהם-ברוס ,דניאל ווילי- מתיו

ב. אנה ווגמן. נישאה ללארי.

ילדיהם –נתן וריזה שניהם מאומצים

2. ביילה אקסנפלד [ווגמן] נפטרה בארצות הברית. היא נישאה לשלום אקסנפלד. שלום נולד בצ׳ודנוב והגיע לארצות הברית ב-1911

שבעה ילדים:

א. חיים- אקסנפלד נפטר בארצות הברית.

שני ילדים לחיים- אחת מהשניים-רחל- ביקרה בארץ ב-1969.

ב. לייבצ׳יק אקסנפלד נולד ב-1889 בצ׳ודנוב היגר כנראה 1912 ונפטר בארצות הברית.

לייבצ׳יק היה בקשר עם המשפחה וגם נפגש עם ניונקה ושיקה

בנו של לייבצ׳יק -שלדון אקסנפלד. נישא לרוז אשר ביקרה בארץ ב-1969

ג. חנצ׳ע-אנה שוורץ [אקסנפלד] נשאה ללואיס שוורץ נפטרה בארצות הברית.

שני ילדים :סילביה ולואיס:

סילביה טלסקי [שוורץ] נולדה בארצות הברית.

לסילביה שני ילדים לסלי אנוך המתגוררת בארץ ובאני בארצות ברית.

ללואיס שוורץ שני ילדים :רוברט וסטפן.

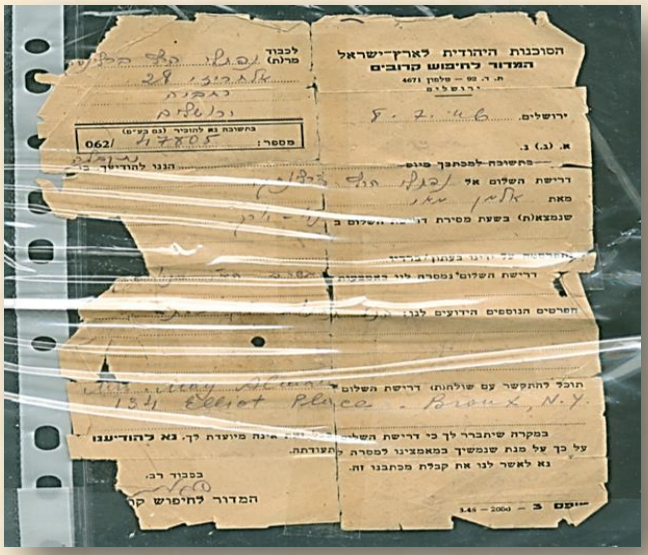
לסלי אנוך בחגיגת נשואיה בקיבוץ נען עם נפתלי הדסה וצביה.

ד. רחל כהן נפטרה בבוסטון. נישאה לכהן

בנה -ז'ק כהן

ה. סוסי נפטרה בסן-פטרבורג.

לסוסי שני ילדים בן אחד היה בשבי הגרמנים שלוש וחצי שנים.

ו. מאי אלמן –**בתמונה שלמעלה היא מחפשת את נפתלי אך בסופו של ענין לא נוצר קשר**

ז. רוחל נולדה ב-1903 בצ'ודנוב- היגרה כנראה 1921. –בנה :סול

3. בתיה ברלינסקי [ווגמן] נולדה ברומנוב פולין ונפטרה בסרני פולין 1942. היא נישאה לעזריאל ברלינסקי., בנם של דוד ברלינסקי ורבקה? נולד כנראה ביאנוב ליד ברדיצ'ב

<u>להם נולדו שמונה ילדים:</u>

א. ירחמיאל ברלינסקי **נולד ב-1900 בז'יטומיר ונפטר ב-1964 בירושלים. הוא נישא לצביה ברלינסקי [טרייביץ]. צביה נולדה ב-1909 ברזדווילוב -פולין ונפטרה ב-1985 בירושלים.**

ב. רחל -אוטל ווייגרוב **[ברלינסקי] נולדה ב-1905 בסרני נישאה בארץ ליוסף ווינרוב ונפטרה ב-1934 בחיפה.**

ג. חיים-אבא ברלינסקי **נולד ב-1907 בסרני ונפטר ב-1941 בסרני. הוא נישא לחסיה ברלינסקי [בינדר]. חסיה נפטרה ב-1942 ברוקיטנה-סרני.**

בנם-עזריאל ברלינסקי נולד ב-1940 ברוקיטנה ונפטר ב-1942 ברוקיטנה-סרני.

ד. יוסף לייבל-אריה ברלינסקי **נולד ב-1908 בסרני-פולין ונפטר ב-1974 בירושלים. הוא נישא למלכה ברלינסקי [טויסטר]. מלכה נולדה בטבריה ונפטרה בירושלים.**

ילדיהם-ישראל ברלינסקי-אמיר נולד ב-1942.

רחל בן-ישי [ברלינסקי].

ה. נפתלי-הרץ ברלינסקי **נולד ב-1910 בסרני ונפטר ב-1974 בירושלים. הוא נישא להדסה ברלינסקי [רבינוביץ] ב-1941 בירושלים. הדסה נולדה ב-31 בדצמ. 1913.**

ילדיהם -עוזי ברלינסקי נולד ב-1942 ונפטר בירושלים.

בתיה כרמון [ברלינסקי] נולדה ב-1946.

ו. חנה -ניונקה קציר **[ברלינסקי] נולדה ב-1912 בסרני ונפטרה ב-1989 ביד מרדכי ישראל. היא נישאה ליהושע-שיקה קצנבליט-קציר. יהושע-שיקה נולד ב-1915.**

בנם-מיקי קציר.

ז. מלה -מניה ירוסלבסקי **[ברלינסקי] נולדה ב-1915 בסרני ונפטרה ב-1962 בירושלים. היא נישאה לאברהם-אברשה ירוסלבסקי.**

. בתם- בתיה בילר [ירוסלבסקי].

ח. זלטקה ברלינסקי **נולדה ב-1917 נרצחה על ידי הנאצים בסרני 1942.**

<u>4 . גלה אולי גם חנה (הקישור לאהרון קוטלר לא בטוח)</u>

<u>נפטרה בארצות הברית. ייתכן ונישאה לאהרון קוטלר</u>

לה חמישה ילדים:

א. חיה-חייקה קרמזין. היא נישאה לדוד קרמזין.

להם שתי בנות- רוז לייבוביץ [קרמזין]. נשאה למרק לייבוביץ ורות קיין.

לרוז שתי בנות טובי גיש נשואה לרוני מתגוררים בחיפה וג'ודי.

בנה של טובי גיש בילדותו-חיפה

רות קיין [קרמזין].ואברהם קיין שני ילדים: -סידני קיין (נשוי למנדי) ומרתה קיין

ב. לייב ואסתר קוטלר?.

בתם-מניה קוטלר?.

ג. מוטל קוטלר נישא לפרידה קוטלר?.

ד. בן נוסף

ה. פולה הושנסקי גרה בארגנטינה

לפולה בת-חואניטה שגם לה בת

5. רחל ווגמן.

6.סוניה קרגמן [ווגמן] נולדה בצ'ודנוב ונפטרה בתאריך לא ידוע.

היא נישאה לפנחס-פיני קרגמן.

ילדיהם :מיטיה וילד נוסף

7. פייגה שטרקמן [ווגמן] נפטרה ברומנוב פולין. היא נישאה למשה? שטרקמן.

ילדיהם :מיטיה,קלרה מניה

